

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KORE TARİHİNİ SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR İLE
YENİDEN OKUMAK

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Canan AKAT

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Şevket Yavuz

Çanakkale – 2019

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DİSİPLİNLERARASI BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR ANABİLİM DALI

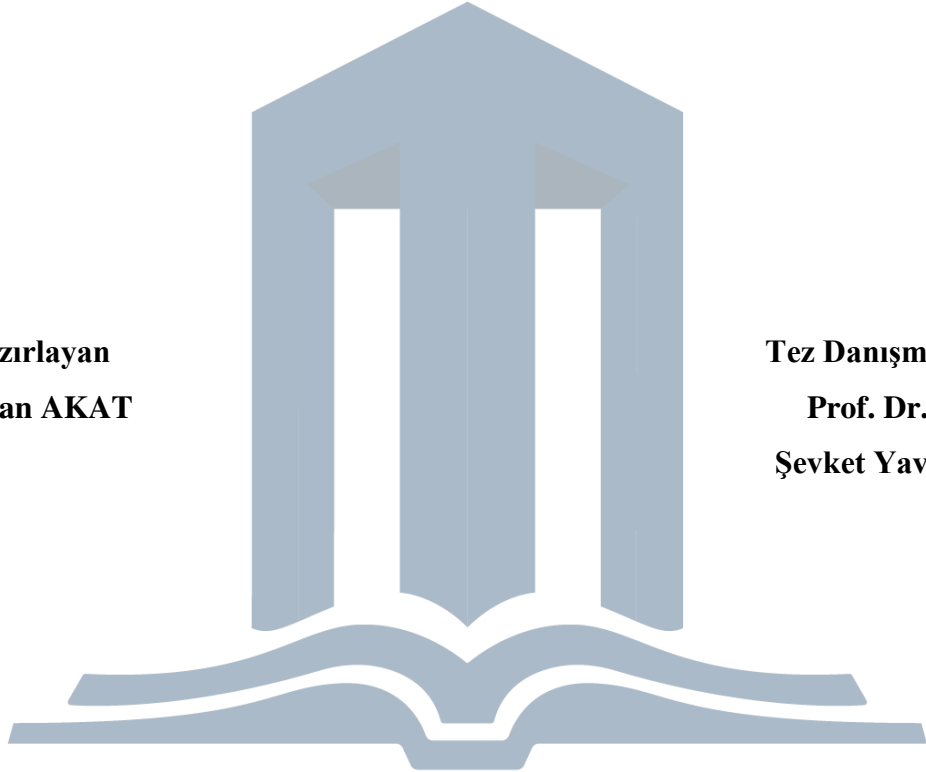
AVUSTRALYA VE PASİFİK ARAŞTIRMALARI

**KORE TARİHİNİ SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR İLE
YENİDEN OKUMAK**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Canan AKAT**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr.
Şevket Yavuz**

Çanakkale 2019

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “KORE TARİHİNİ SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR İLE YENİDEN OKUMAK” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, özgünlüğünü ve bir başka mecraya sunulmadığını, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu ve yararlandığım kaynak ve verilerde hiçbir bir çarpıtma yapmadığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

13.05.2019

Canan AKAT

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Canan AKAT'a ait “KORE TARİHİNİ SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR İLE YENİDEN OKUMAK” adlı çalışma, jürimiz tarafından Disiplinler Arası Bölgesel Araştırmalar Anabilim Dalı, Avustralya ve Pasifik Araştırmaları Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Üyeler	İmza
Prof. Dr. Şevket Yavuz (Danışman)	
Dr. Öğr. Üyesi Aznavur Demitpolat	
Dr. Öğr. Üyesi Hanefi Yazıcı	

Tez No : 10252247
Tez Savunma Tarihi : 13.05.2019

ONAY

Prof. Dr. Şerif KORKMAZ
Enstitü Müdürü

14.06/2019

ÖZET

KORE TARİHİNİ SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR İLE YENİDEN OKUMAK

Tarihin tekrar okunması, zaman, mekân, sosyo-kültürel ve materyal değişkenler vb. konular bakımından çok katmanlı ve vitraylı bir eylemdir. Tarihi tekrar okumak ve ele almak, aynı zamanda tarihsel durumların, olayların ve ilişkilerin çok yönlü özellikleri ile “yeniden” karşılaşmak ve bunları yeni bağlama göre yerleştirmek eylemidir. Mevzubahis “yeni bağlama yerleştirme” eyleminde “kültürel deşifreleme ulakları”—tüccarlar, tebliğciler / misyonerler, ve özellikle seyyahlar—nın açıklamaları tarihteki farklı toplumları, kültürleri ve onlara ait medeniyet kodlarını okumada ve anlamlandırmada farklı ve benzersiz bir bakış açısı sağladığı bir gerçektir.

Bu çalışma, Kore tarihini otantik tarihi ve kültürel kaynaklar bağlamında tekrar ele alırken, “kültürel deşifre ulakları”ndan olan seyyah Abdürreşid İbrahim’in gözlem, deneyim ve açıklamalarını söz konusu tarihi yeniden okumak açısından fayda sağlayacaktır. “Kore tarihini yeniden okuma” sürecinde, bu tür anlatılar ile Koreli ve yabancı tarihçilerin tarihsel verilerini beraber harmanlamak suretiyle konuyu yeniden bağlamına oturtmak amaçlanmıştır.

Bu çalışmada sosyo-kültürel karşılaşma ve sömürge/leştirme sorunlarının tarihsel ve eko-politik taraflarını görmek; sömürge öncesi ve sonrası meydana gelebilen değişim-dönüşüm-devamlılık-kırılma parametrelerinin tayini için tarihsel karşılaştırma metodu ve fenomenolojik yöntem kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kore Tarihi, Pre-modernite, Modernite, Sömürge Öncesi, Sömürge Süreçleri, Sömürgecilik, Japon Sömürge Dönemi, Karşılaşma-Değişim-Kırılma-Devamlılık Zinciri

ABSTRACT

RE-READING OF KOREAN HISTORY THROUGH SOCIO-CULTURAL DETERMINANTS

Re-reading of the past is of course a multi-layered task in terms of subjects, time, space, socio-cultural, and material variables, etc. Re-reading and re-contextualization of the past are also another kind of historiographical endeavor to deal with multifaceted features of historical situations, events, and relations. Hence, in re-reading different cultures and peoples in history, the accounts of “the summoners of cultural decipher”—such as traders, preachers / missionaries, and especially travelers— give a different and unique perspective.

In this study, thence, one of the “summoners of cultural decipher”, here a traveler’s, i.e., Abdurreşid İbrahim—unique observations, experiences, and explanations will be utilized in re-reading Korean history while re-contextualizing these accounts in accordance with authentic historical and cultural sources in the history of Korea, per se. While re-reading the history of Korea, this study aims to contextualize these accounts with the historical data written by historians both Korean and other along with these kinds of accounts.

Thus, in this study a comparative methodology as well as phenomenological approach will be made use of in dealing with the historical and eco-politic aspects of socio-cultural encounters and colonization / colonizing praxes; and in determining the parameters of change-transformation-continuity-discontinuity in pre and post-colonial eras.

Key Words: Korean History, Pre-modernité, Modernization, Pre-Colonization, Colonization Processes, Colonialism, Japanese Colonial Period, the Chain of Encounter-Change-Discontinuity-Continuity.

ÖNSÖZ

Arkeoloji üzerine lisans arka-planım olsa da Asya kültür ve tarihine olan ilgi ve merakım, Avustralya ve Pasifik Araştırmaları Bölümü (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi) ile devam etti. Kore tarih ve kültürüne ilgi duyan herkese hitap etmeyi amaçlayan bu tezin konusunun belirlenmesinde; bunun ve ülkemizde, Kore tarihinin sosyo-kültürel belirleyenlerini merkeze alan fazla çalışma bulunmamasının da önemli etkenler olduğu ifade edilebilir.

Tez konusunun ve metodolojisinin belirlenmesindeki ve akademik çerçevesinin çizilmesindeki “ufuk açıcı” katkıları sebebiyle danışmanım Prof. Dr. Şevket Yavuz hocama minnettar olduğumu belirtir teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca tezim ile ilgili olarak araştırma ve incelemeler için beni Kore’ye davet eden Hanyang Üniversitesi, Kore Çalışmaları Bölüm Başkanı Prof. Dr. KIM Youen hocama teşekkürlerimi iletmek isterim.

Her şeyden önemlisi de; bu konuyu çalışmanın zorlukları olmakla birlikte, “boşa kürek çekiyormuşum” gibi hissettiğim zamanlarda ve özellikle tez yazım sürecinin ortasında şeker hastalığıyla yeni tanıştığım zaman diliminde; “pes etme” noktasına geldiğimde her zaman yanımda olan; bu konudaki çalışmalarımı destekleyip bu çalışma için Kore’de araştırma yapmama maddî ve manevî destek olan babam Cemil Akat’a ve annem Türkan Akat’a minnettarlığımı ve şükran borcumu burada ifade etmek isterim.

Son olarak, desteğini esirgemeyen ve Erzurum’da olsa da her zaman yanımda olduğunu hissettiren canım arkadaşım Kübra Çıtak’a, Amerika’dan bile sıcaklığını hissettiren ve bana destek olan sevgili arkadaşım Kelly Nguyen’e, bana her zaman bir şeyler katan bir arkadaş olduğu için sevgili sınıf arkadaşım Nuri Bilgin İrim’e ve tezimi bitirmek üzereyken tanıştığım ancak bana cesaret vererek destek olan, sevgili ve saygı değer Kübra Müge Oğuz’a içtenlikle teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	vi
HARİTA VE FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	vii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL TARİHÎ PANORAMA: KORE'Yİ TARİH SAHNESİNDE KONUMLANDIRMAK

1.1. Tarihsel Aktör Olarak Koreliler	5
1.2. Kore Coğrafyası ve Topografyası	8
1.3. Ana Hatlarıyla Tarihî Arka Plan ve Süreçler.....	11
1.3.1. Erken Dönem ve Üç Krallık Dönemi	12
1.3.2. Kore Yarımadasını Birleştiren Güç: Goryeo	20
1.3.3. Yeni Bir Güç Doğuyor: Joseon	24
1.3.4. Sonraki Tarihî Gelişmeler	26
1.4. Sosyo-Maddî/Sosyo-Manevî Faktörler	32
1.6. Senkronik Durum.....	37

İKİNCİ BÖLÜM SOSYO-POLİTİK VE KÜLTÜREL TARİHÎ ARKA PLAN: “KURTLARA VE TİLKİLERE İN OLAN” COĞRAFYANIN SÖMÜRGE SERÜVENİ

2.1. Sömürgeciliğin Öncü/l/eri.....	40
2.1.1. Avrupalıların Çin'e Ulaşması ve Sömürgeciliğin Asya Öncü/l/eri.....	41
2.1.2. Japonya'nın Tarihe Dönüşü ve Sömürgeciliğin Japon Öncü/l/eri	43
2.1.3. Kore ve Sömürgeleşmenin Arka Planı	47
2.1.3.1. <i>Fraksiyon Sorunları (Ve 18. Yüzyıl)</i>	47
2.1.3.2. <i>Yönetim Sorunları</i>	50
2.2. Sömürgecilik ve Direnç: Kültürel ve Teolojik Aygıtlar	51
2.2.1. “Konfüçyanizm'in Merkezi” Olarak Joseon'un İnşası	52
2.2.2. “Sosyo-Ekonomik” Kurtuluş Arayışı ve Katoliklik.....	54
2.2.3. “Teknolojinin Teolojisi”: Daewongun ve İzolasyon Politikaları	55

2.3. Sömürgeciliğin Şafak Vakti	58
2.3.1. Kanghwa Antlaşması ve Batılı Sömürge Arayışları	58
2.3.2. İzolasyonun Sonu ve Kraliçe Min	61
2.3.3. Kore'nin Çöken Ekonomisi: Ayaklanmalar ve Reformlar	64
2.3.4. Bağımsızlık Çabaları: Bağımsızlık Kulübü ve Daehan İmparatorluğu.....	68
2.3.5. Japonya, Çin ve Rusya'nın Kore Üzerinde Çatışan Çıkarları	69
2.3.5.1. Çin- Japonya Savaşı	70
2.3.5.2. Rus-Japon Savaşı ve Kore'yi Bağlayan İlk Sözleşmeler	72
2.3.6. Sömürgeciliğin Şafak Vaktinin “Öteki” Göz İle Okunması (Abdürreşid İbrahim'de Kore ve Koreliler).....	76
2.3.6.1. Abdürreşid İbrahim'in Mançurya Notları.....	76
2.3.6.2. Abdürreşid İbrahim'in Japonya Notları.....	77
2.3.6.3. Abdürreşid İbrahim'in Kore Notları.....	80
2.4. Sömürgeciliğin Zirvesi ve “Zoraki” Sonu	86
2.4.1. Japon Sömürge Yönetimi	86
2.4.2. Sömürgeciliğe Meydan Okumalar: Bağımsızlık Hareketleri	90
2.4.2.1. 1 Mart Bağımsızlık Hareketi	91
2.4.2.2. Diğer Bağımsızlık Hareketleri.....	93
2.4.3. Sömürge Yönetiminin Asimilasyon Politikası ve Savaş Dönemi	97
2.4.3.1. Asimilasyon Politikası	98
2.4.3.2. 2. Dünya Savaşı ve Pasifik Savaşı.....	100
2.4.3.3. Savaş Dönemi ve Sonrasında Kore'nin Durumu	104

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖMÜRGEÇİLİĞİN ASKERÎ-POLİTİK VE SOSYO-KÜLTÜREL SERPİNTİLERİ

3.1. Sömürgeciliğin Askerî-Politik Serpintileri.....	107
3.1.1. Kore Savaşı ve Kore'nin Bölünmesi.....	108
3.1.2. Diğer Askerî-Politik Sorunlar	112
3.1.2.1. Dokdo Adası Sorunu	112
3.1.2.2. “Comfort Women” Sorunu	115
3.2. Sömürgeciliğin Sosyo-Kültürel Serpintileri	115
3.2.1. Kore Dizi Filmlerinde Görülen Serpintilere Örnekler	116
3.2.2. Günümüzde Yaşanan Japonya Bağlantılı Olaylara Koreli Netizen Yorumları	119
SONUÇ	131
KAYNAKÇA	134
EKLER	139
ÖZGEÇMİŞ	144

KISALTMALAR

Çev. : Çeviren

Der. : Derleyen

Ed. : Editör

s. : Sayfa

Vol. : Volume

MÖ. : Milattan Önce

MS. : Milattan Sonra

Kore : Kore Yarımadası

BM : Birleşmiş Milletler

ICJ : Uluslararası Adalet Divanı (*International Court Of Justice*)

ROK : Kore Cumhuriyeti (*Republic of Korea*)

DPRK : Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (*Democratic People's Republic of Korea*)

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

DMZ : Askerden Arındırılmış Bölge (*Demilitarized Zone*)

m :Metre

km :Kilometre

Bknz. : Bakınız

HARİTA VE FOTOĞRAFLAR

Numara:	Ad:	Sayfa:
Şekil 1.1.	Güney Kore’de Etnik Dağılım	7
Harita 1.1.	Kore Yarımadası’nın Asya’daki Yeri	9
Harita 1.2.	Kore Yarımadası	10
Harita 1.3.	7. Yüzyılda Kuzeydoğu Asya’nın Görünümü	14
Harita 1.4.	15. Yüzyılda Joseon Toprakları	25
Fotoğraf 1.1.	Kral Sejong Heykeli ve Arkasında Gyeongbokgung Sarayı	38
Fotoğraf 1.2.	Gwanghamun Meydanı	39
Fotoğraf 1.3.	Doksugung Sarayı	39
Fotoğraf 2.1.	Fraksiyonların Hükümete Etkisinin Kronolojisi	48
Fotoğraf 2.2.	2. Dünya Savaşı Başlangıcında Dünya Ülkelerinin Sahip Olduğu Gemi	102
Fotoğraf 3.1.	Birleşik Kore Haritası Şeklinde Noel Süslemesi	111
Harita 3.1.	Güney Kore ve Japonya’nın perspektifinden Dokdo/Takeshima Adasının Konumu	113
Fotoğraf 3.2.	NewYork Times, Kore Kraliçesinin Karakteri	117
Fotoğraf 3.3.	Kore Kurtuluş Günü İçin Tasarlanan Tişört	120
Fotoğraf 3.4.	Amerika CBS Videosundan ‘Japon Denizi’ İbaresini Sildi.	127
Fotoğraf 3.5.	18 Temmuz 2016 Yılında, Dokdo Askerleriyle Paylaşılan Fotoğraf	129

GİRİŞ

Kore; Çin ve Japon adaları arasında kalan coğrafik konumu sebebiyle erken dönemlerden itibaren güç savaşlarına ve istilalara sahne olmuştur. Anakara Çin için bazen “Birleşik Çin”i genişletmek için bir engel, bazen de bir tehdit olarak; Japonya için ise anakara ile bağlantı sağlamak ve medeniyeti kendi topraklarına taşımak için bir yol olarak görülmüştür. Kore, Çin’den aldıklarını Japonya’ya aktarırken Çin’den Japonya’ya doğru kültür akışına da köprü olmuştur.

Japonya’da, 16. yüzyılın sonunda eyaletler arasında yüz yıldan uzun süren iç savaşlar bitmiş ve Japon adalarının birleşmesi gerçekleşmiştir. Akabinde Çin’i istila etme düşüncesine kapılmış ve önce Kore’ye saldırarak Çin’e ulaşmayı denemiştir (1592). Bu istilalar, Japonya’nın Kore ve Çin’i işgal etme hedefinin de başlangıcı olmuştur. Bu dönemde çeşitli istilalarla zayıflayan Kore, Joseon döneminin ikinci yarısında devlet yönetimi ile üst sınıflar arasında da sürekli öne çıkan çekişme ve anlaşmazlıklarla iyice zorlanmıştır. Tüm bunlardan yorulan ve modernleşmenin ülkelerine fiziksel, kültürel ve siyasal zararları olacağından korkan Kore izolasyon politikası izlemiş ve kendini diğer devletlere kapatmıştır.

Sanayi devriminden sonra ise Batılı devletlerin sömürgecilik anlayışını Doğu Asya’ya ulaştırmasıyla Asya’da güç dengeleri değişmiştir. Modernleşmeye kucak açan Japonya güçlenirken Batılıların zorlamalarıyla ezilmeye başlayan Çin güç kaybetmeye başlamış ve tüm bunların arasında kalan Kore iyice sıkışmıştır. Yakaladığı tüm fırsatları en iyi şekilde değerlendiren Japonya, Batılılarla birlikte sömürge yarışına katıldığında Çin ve Rusya gibi güçlere kafa tutmuş ve sonunda Kore’yi sömürgesi olarak almayı başarmıştır.

Bu tez ana hatlarıyla şu konuları çerçeveleme amacı gütmektedir: Kore’nin özet olarak erken dönem ve klasik dönemi; detaylı olarak Kore sömürge dönemi (süreç öncesi-süreç-süreç sonrası); modernitenin etkileri; ve “devamlılık / süreklilik” açısından genel hatlarıyla çağdaş dönemi sosyo-kültürel belirleyenleri ve kodları merkeze alarak ortaya koymak. Tezimiz; Siyasi, askeri, ekonomik süreç ve tarihe sosyo-kültürel belirleyenleri yeniden eklemek, bunları yeniden hatırlatmaktır.

Çalışmanın amaçlarından biri: Yüzyıllar boyunca Kore yarımadasına hükmetmiş Kore devletlerinin gücünü nasıl ve neden kaybettiğini; Japonya’nın iç savaşlardan çıkmış

dağınık bir devletken nasıl bu kadar güçlenebildiğini; Asya'nın mutlak hâkimi Çin'in, Batılı devletler altında nasıl ezildiğini ve Kore üzerindeki nüfuzunu nasıl kaybettiğini ortaya koymaktır. Temel Amaç ise: Japonya ve Çin'deki bu değişikliklerin Kore'yi nasıl etkilediğini ortaya koyarken Japon Sömürge dönemi ve bu döneme geçmeden önce sömürgeciliğin Asya'ya ulaşması ve modernleşmeyle Asya'nın aldığı şekil; bunların Kore'ye nasıl yansıdığı ve sömürge öncesi dönemi inceleyerek bu döneme nasıl geldiği gözler önüne sermektir. Anlatılanlar sosyo-kültürel bağlamda değerlendirilirken, neden ve nasıl sorularının cevabı olacaktır.

Üç bölüme ayrılan çalışmanın sınırlılığı, belirtilen tüm olayların Kore üzerindeki etkisi olurken; ilk bölümde Kore'nin etnik kökenleri ve coğrafyasından bahsettikten sonra, başlangıcından itibaren ilk devletleri, Kore yarımadasına hakim olmuş güçlü devletleri ve bunların Çin ile etkileşimleri ele alınarak genel tarihi panoraması ortaya koyulacaktır.

Tezin ana kavramsal çerçevesini oluşturan sömürgecilik; yabancı bir toprağın işgal edilmesini, işgal edilen toprağın işlenmesini ve oraya göçmenlerin yerleşmesini içermektedir. ABD, Rusya, Almanya gibi yeni endüstriyel güçlerin ortaya çıkması, deniz aşırı yayılma fikrinin bir ihtiyaç olarak olarak dayatılmasına yol açmıştır¹. Ayrıca sömürgeci ülkelerin; çağın gereklerini yakalayamamış ülkelere, bilim ve teknolojiyi götürmek ve o ülkelerin çağdaşlaşmasına yardım etmek adı altında gerçekleştirdiği sömürgecilik Asya'ya ulaştığında Kore'yi de etkileyen bir kavram olmuştur.

İkinci bölümde sömürgeciliğin öncü ve öncülleri incelenirken; sömürgeciliğin Asya'ya ulaşması ve Japonya'nın iç savaşlarında sona geline, uyanışın başladığı dönemden bahsedilecektir. Sömürgeciliğin şafağında, Joseon'un çöküşündeki temeller incenlemeyle başlanırken; çöküşün içsel, dışsal, dinsel ve kültürel arka planı incelenecek ve Kore üzerinde hesaplar yapan Japonya, Çin ve Rusya'nın çıkar çatışmalarının neden olduğu savaşlar ve de tüm bu ülkelerin bu savaşlardan nasıl çıktığı değerlendirilecektir. En değerli kaynaklarımızdan biri olan Alem-i İslam isimli seyahatnamesiyle Abdürreşid İbrahim, sömürge öncesi dönemi birinci ağızdan değerlendirmemize olanak sağlayacak ve bu seyahatname araştırdıklarımızın ve anlatacaklarımızın doğrulanmasına ve desteklenmesine olanak sağlayacaktır. Ardından zafere ulaşan Japonya'nın Kore üzerinde izlediği sömürge politikası değerlendirilirken bu dönemde Asya'nın ve Kore'nin neler yaşadığı, Japonya'nın

¹ Marc Ferro, Sömürgecilik Tarihi, İmge Kitapevi Yayınları, 2002, ss. 11,37.

2. Dünya Savaşına katılmasının Kore'yi nasıl etkilediği ve Asya kıtasına nasıl yansıdığı işlenecektir. Son bölümde ise bu dönemin sonuçları ve dönemin günümüz Kore'sine nasıl yansıdığı yani serpitileri değerlendirilecektir. Tüm bu değerlendirmeler sırasında Asya'yı batıdan ayıran Asya kültürü ve Asya ülkelerini de birbirinden ayıran kendi öz kültürleri göz önünde bulundurulacaktır.

Ne Kore'nin ne de Japonya'nın sömürge dönemiyle ilgili arşivlerini açması çalışmaları zora sokarken konu üzerine yazılmış Türkçe kaynak fazla bulunmamaktadır. Bununla birlikte bulunan kaynaklar ya sömürge öncesi dönem ya sömürge dönemi hakkında fazla bilgi vermemektedir. Çalışmanın ana kaynaklarından biri olan ve kronolojik akışın takip edildiği Kore Tarih Öğretmenleri Birliği'nin Uluslararası Okurlar için Kore Tarihi kitabı, Kore tarihiyle ilgili önemli bir kaynak olurken Korelilerin kendi tarihlerine bakış açısını sergilemekte ve yine sömürge dönemiyle ilgili bilgiler yalnızca bağımsızlık hareketleriyle sınırlı kalmaktadır. A.C. Nahm'ın, Kore Tarihi ve Kültürü isimli eseri ise Kore'nin erken dönem tarihinden 21. yüzyıl Kore'sine kadar kapsamlı bir anlatım sunmaktadır. Bu iki eser, dönemle ilgili kullanılan başlıca Türkçe kaynaklardır. *International Society for Educational Information, Japan in Modern History*, Japonlar tarafından, Japonca ve İngilizce birlikte basılmış bir Japon Tarihi kitabıdır ve Japon Tarihi'nin takip edilmesi bakımından yarar sağlamıştır.

Ülkemizde ise Kore çalışmaları Kore Savaşı üzerine yoğunlaşırken Türkiye'de çalışan Koreli akademisyenlerin yazmış olduğu karşılaştırmalı tezler dışında Kore çalışmaları üzerine yazılan fazla çalışma bulunmamaktadır. Ankara Üniversitesi, Kore Dili Edebiyatı Anabilim Dalından Oktay Gökhan Banbal'ın "Japon İşgal Döneminde Kore Yarımadası Ve Uzak Doğu'nun Siyasi Görünümü" isimli yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Avustralya ve Pasifik Araştırmaları Bölümünden Nuri Bilgin İrim'in "Emperyalizm Ve Dil Eğitimi Perspektifinden Japon Dili Eğitimi Tarihi Ve Japonya'nın Doğu Asya-Pasifik Ülkeleri Dil Eğitimi Politikaları – Tayvan Örneği – " isimli yüksek lisans tezi ve Hacettepe Üniversitesi, Tarih Anabilim Dalından Kübra Müge Oğuz'un "Choson Krallığı'ndan Dehan İmparatorluğu'na: Kore'nin Dış Politikaları (1876-1910)" isimli doktora tezi, konu üzerine yazılmış belki başlı çalışmalardandır. Bu çalışmalar, tezin yazıldığı dönem ile aynı dönemde çalışılmıştır.

Özellikle, yararlanılan Türkçe kaynaklarda, Kore sömürge dönemiyle ilgili bilgiler, neredeyse, yalnızca bağımsızlık hareketleriyle sınırlı kılınmıştır. Genellikle Çin de Japonya da

Kore de kendi kahramanlıklarından bahsetmiştir. Kore Tarihi içerisinde Japon Tarihinden ve Çin Tarihinden belirleyenlere de fazla yer verilmemiştir. Tüm bu çalışmalardan farklı olarak, sosyo-kültürel belirleyenler teze katılmaya; bu çalışmalarda bahsedilmeyen noktalara dikkat çekilmeye ve erken tarihten günümüze kadar yapılan değerlendirmelerle dönemin geçmiş ve günümüzle bağlantıları tarihsel karşılaştırma metodu ve fenomenolojik yöntem kullanılarak ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır. Kore Tarihi içerisinde Japon ve Çin tarihinden belirleyenlere de dikkat edilirken hem Avrupalı, hem Amerikalı, hem Koreli, hem de Japon araştırmacı ve tarihçilerin kaynaklarına yer verilecek, farklı bakışaçıları birleştirilmeye çalışılacaktır. Kore’de geçirilmiş olan ve çalışmalara devam edilen 3 ay boyunca; Kore objektif bir şekilde incelenmeye çalışılırken; çalışmalar sırasında da nitel bir araştırma olan bu Tarihi Araştırma Tezinin de aynı objektiflik korunarak ortaya koyulmaya çalışıldığını da belirtmek isterim.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL TARİHİ PANORAMA: KORE'Yİ TARİH SAHNESİNDE KONUMLANDIRMAK

Kore Yarımadası üzerinde Paleolitik dönemden beri var olan Koreliler, yarımada üzerinde tarih boyunca çeşitli devletler kurmuş ve varlığını sürdürmüştür. Jeopolitik konumu ve coğrafyası Kore yarımadasını önemli bir toprak parçası haline getirirken bu avantaj yanında birçok zorluğu da beraberinde getirmiştir. Kore yarımadasında kurulan ilk devlet Gojoseon'dur. Birçok Koreli devlete ev sahipliği yapan yarımada, coğrafi konumu nedeniyle Gojoseon'dan itibaren çeşitli saldırılara da maruz kalmıştır. Kore yarımadasında var olan devletler, erken tarihi boyunca çeşitli kabilelere bölünmüş ve tekrar bir güç altında birleştiğinde Asya'da egemen güç olarak yaşamaya devam etmiş Çin için bazen iyi bir müttefik bazen de sınırlarını genişletmek için bir engel haline gelmiştir. Kore, Çin kültür alanına girerek Çin'den etkilenmiş ve bu etkileşimle birlikte kendi kültürünü oluşturmuştur. Aynı şekilde Japonya da güçlü Çin ve Kore etkisi altında, Doğu'ya has özgün bir kültür olarak kendi kültürünü geliştirmiştir². Aynı zamanda Koreli devletler, Üç Krallık Döneminde de Joseon Döneminde de Çin ile savaşmaya, kültür alışverişi yapmaya ve ticarete devam etmiş, Japonya ile de ticaret yapmaya ve iyi ilişkiler kurmaya çalışmışlardır.

1.1. Tarihsel Aktör Olarak Koreliler

Koreliler, Kore yarımadası üzerinde yaşayan Kuzeydoğu Asya insanıdır³. Kore Yabancı Bilgilendirme Servisi yayınlarında, Korelilerin şimdiki Mançurya topraklarından göç etmiş Moğol kabilelerinin soyundan geldiği ve erken zamanda homojen ırklarının, Japon ve Çinlilerin kendine özgü karakteriyle karıştığı yazmaktadır⁴. Koreli erkeklerin DNA'sında yapılan araştırmada görülen ortak genlerden bir grubun Mançurya'nın Kuzeydoğu Asya bölgesinden, bir grubun Mançurya ve Güney Çin'in pirinç çiftçilerinden ve diğer bir grubun

² Hirano Matsutani, Japonya'nın Dış Politikası ve Türkiye, İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2009, s.3.

³ Khazaria, Genetics and Genetic Genealogy, <http://www.khazaria.com/genetics/koreans.html> (Erişim Tarihi: 03.04.2019).

⁴ Korean Overseas Information Service, Ministry of Culture and Information, *Facts About Korea*, Samsung Moonwha Printing, 1979, Seoul, s.15.

ise doğu Sibirya'dan gelmiş olabileceği düşünülmektedir⁵. Kısaca Korelilerin Doğu Asya etnik grubu kökenli, Kore ve Güneybatı Mançurya yerlisi olduğunu söyleyebiliriz⁶. Ayrıca coğrafi yakınlıktan ötürü sanılanın aksine, kraniyometri (kafatası ölçümü) çalışmaları Korelilerin Kazaklar ve Moğollara, Çinli ve Japonlardan daha yakın olduğunu göstermiştir⁷.

Kore'de Paleolitik dönemin yarımadaının kuzeydoğusunda geliştiği ve oradan güneye doğru yayıldığı yapılan arkeolojik kazılarla ortaya çıkarılmıştır. Neolitik dönem alanında yapılan kazılar ise bugünkü Korelilerin ataları olduğuna inanılan Neolitik insanların da yine kuzeyde yaşadığını göstermiştir. Bu insanlar yaklaşık MÖ. 5 bin yıllarından başlayarak güneye göç etmiş ve yanlarında Sibirya çanak çömleklerini de getirmişlerdir⁸. Korelilerin; Orta Asya, Sibirya'nın Baykal Gölü bölgesi, Moğolistan ve Sarı Deniz'in kıyı bölgelerinden insanlarla bir bağlantısı olduğuna da inanılmaktadır. Kore yarımadasında yer alan Sokcang'da bulunan Paleolitik dönemden kalma aletler, Baykal Gölü ve Moğolistan bölgesinde bulunanlarla oldukça benzemektedir. Rusya'nın Kuzey Kore sınırında yer alan Primorski Krayı'nda, 2017 yılında bulunan kemiklerin genetik analizi, Korelilerin burada en azından 7700 yıl yaşamış insanlarla bağı olduğunu ortaya koymuştur⁹.

Neolitik dönemde insanların güneye ve anakara içlerine göç etmesiyle tarım da gelişmiş ve insanlar toprak arayışıyla göç ederken bu dönemin insanları Japonya'nın Kyushu ve Honshu adalarına da göç etmişlerdir. Yanlarında culmun testi kültürünü de götürmüşler ve bu Japonya'da Jimon testiciliği adını alarak yapılmaya devam etmiştir. Bu, dönemin tarak desenli çanak çömleklerinin sadece Kore'de değil, İç Moğolistan'da, Kuzeydoğu Çin'de ve Japonya'da da görülmesine neden olmuştur. Köken olarak, Korelilerin Çinli ve Japonlardan ayrı olduğu bilimsel çalışmalarla ortaya çıkarılsa da bu, bölge halklarının aynı kültür kümesinden olduğunu göstermektedir¹⁰.

Koreliler yüz yıllar boyunca aynı yarımada üzerinde yaşamış ve hala yaşamaktadırlar ancak Kore Savaşından sonra yönetim olarak iki ayrı ülkeye bölünmüşlerdir. Yarımadaının güneyi Kore Cumhuriyeti (Güney Kore) adını; kuzeyi Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti

⁵ Khazaria, a.g.e.

⁶ Wikipedia, Koreans, <https://en.wikipedia.org/wiki/Koreans> (Erişim Tarihi: 03.04.2019).

⁷ Korean Journal of Physical Anthropology, Non-metric Traits of Korean Skulls, <https://doi.org/10.11637/kjpa.2001.14.2.117> (Erişim Tarihi: 03.04.2019).

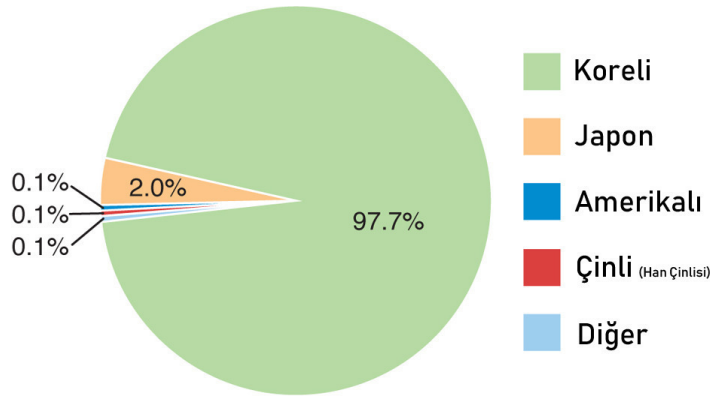
⁸ A.C. Nahm, *Kore Tarihi ve Kültürü*, (Çev. Ali R. Balaman), E.Ü Basım evi, Bornova 1998, ss. 4-5.

⁹ Britannica, <https://www.britannica.com/place/South-Korea/Plant-and-animal-life> (Erişim Tarihi: 03.04.2019).

¹⁰ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 5-6.

(Kuzey Kore) adını taşımaktadır. Güney Kore'nin nüfusu yaklaşık 50 milyon, Kuzey Kore'nin nüfusu yaklaşık 25 milyondur¹¹ ve etnik Korelilerin çoğu Kore yarımadası üzerinde yaşamaktadır. Diğer ülkelerde yaşayan Güney Koreli sayısı, 2017 verilerine göre, 7,4 milyondur¹². 2000 yılı verilerine göre Güney Kore üzerinde ise nüfusun neredeyse %2'si kadar diğer etnik gruplardan insan yaşamaktadır¹³. 2016 yılı verilerine göre ise bu oran %3,9'a kadar yükselmiş ve yükselmeye devam etmektedir¹⁴.

Şekil 1.1.: Güney Kore'de etnik dağılım.

2000 verilerine göre Güney Kore'de etnik dağılım¹⁵.

Kore isminin ise farklı kaynakları vardır. Günümüzde Kore adıyla bildiğimiz bu bölge, tarih boyunca çeşitli isimler almıştır. Portekizlilerin 1580 yılları civarı çizdikleri haritada Kore, Core ismi ile görülmektedir. Başka denizciler de ülkeyi, Corai ya da Cooray olarak adlandırmıştır. Tüm bu isimler aslında Goryo'dan gelmektedir. Ülkeye verilen bir başka isim de Joseon'dur ve Koreliler de genellikle bu ismi kullanmışlardır. Joseon, "Sabah Serinliğinin Ülkesi" anlamına gelmektedir. Romanize edilirken Joseon, Choson, Coson gibi yazılışlarla da karşımıza çıkabilmektedir. Birçok Amerikalı ve Avrupalılar ise Kore'yi

¹¹ KTÖB, *Uluslararası Okurlar için Kore Tarihi*, Kore Tarih Öğretmenleri Birliği, Ankara 2014, s. 16.

¹² South Korea Ministry of Foreign Affairs, 재외동포현황 (2017) / Total number of overseas Koreans (2017), Güney Kore, 2017.

¹³ Britannica: a.g.e.

¹⁴ The Chosunilbo: http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2016/07/28/2016072800934.html (Erişim Tarihi 05.04.2019).

¹⁵ Britannica: <https://www.britannica.com/place/South-Korea/Plant-and-animal-life> (Türkçeye çevirilmiştir.) (Erişim Tarihi 03.04.2019).

“Münzevi Krallık” olarak adlandırmıştır. Son olarak Koreliler ülkelerini “Han Ülkesi” anlamına gelen Hanguk olarak da adlandırmışlardır¹⁶.

Günümüzde Güney Kore kendini “Han” adını kullanarak, Daehan Minguk (대한민국, Kore Cumhuriyeti) olarak adlandırmıştır. Güney Korelilere de kendilerini “Han (ülkesi) insanı” anlamına gelen Hangukin (한국인) ya da Hanguk saram (한국 사람) olarak adlandırmaktadırlar. Kuzey Kore ise Joseon adını kullanarak, Joseon Minjujuui Inmin Konghwaguk (조선민주주의인민공화국, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti) adını almıştır. Kuzey Koreliler ise kendilerini “Joseon insanı” anlamına gelen, Joseonin (조선인) ya da Joseon saram (조선 사람) olarak adlandırmaktadırlar. Ayrıca Rusya ve Orta Asya’da yaşayan etnik Korelilerin de kendilerini Goryeo saram (고려 사람) olarak adlandırdığı da bilinmektedir.

1.2. Kore Coğrafyası ve Topografyası

Kore yarımadası; Doğu Asya’da yer alan¹⁷, Asya anakarasından güneye doğru Japon adalarına uzanan, yaklaşık 1000 kilometre uzunluğunda ve 150 bin kilometre kare yüzölçümüne sahip bir yarımadadır¹⁸. Kore’yi, kuzeyde Yalu Nehri (Amnok Nehri) Çin kara sınırından ve kuzeydoğuda Tümen Nehri (Duman Nehri) Çin ve Rusya kara sınırından ayırmaktadır, burası Kore’nin tek kara sınırındır. Üç tarafı denizlerle çevrili olan yarımada batısında Sarı Deniz, güneyinde Doğu Çin Denizi ve Kore Boğazı ve doğusunda Doğu Denizi (Japon Denizi) bulunmaktadır. Komşu ülkelerini ise kuzeydoğuda Rusya, kuzeyde ve batıda Sarı Deniz’in karşısında Çin, Doğu Denizi ve Kore Boğazı karşısında ise Japonya oluşturmaktadır¹⁹.

Kore, Çin ve Japonya’nın da paylaştığı denizin tam ortasında yer alır ve hem anakaraya hem de denize uzanan açık yollara sahiptir²⁰. Bu, yarımada jeopolitik olarak önemli bir konum durumuna getirmektedir. Konumu bu coğrafya için kader niteliğinde olmuş, tarihi boyunca Kore hem Japonya’nın hem Çin’in hem de Batılı devletlerin

¹⁶ John C. Caldwell, Elsie F. Caldwell, *Let’s Visit Korea*, The John Day Company, Toronto 1959, s.10

¹⁷ Britannica: a.g.e

¹⁸ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 5-6.

¹⁹ Harita 1.1.

²⁰ KTÖB, a.g.e., s. 17.

istilalarına maruz kalmış, bu ülkelerin çıkarları için önemli bir stratejik nokta olduğu için de rekabet konusu haline de gelmiştir.

Harita 1.1.: Kore Yarımadası'nın Asya'daki Yeri²¹.

Kore'nin yaklaşık %70'ini kaplayan dağlar çoğunlukla kuzey ve doğu bölgesindeyken güneyi ve batısı geniş ovalara sahiptir. Kıyı şeridi 8,460 kilometreyi bulurken doğu kıyısı düzgün kıyı şeritleri bulundurur, batı ve güney kıyıları ise düzensiz kıyı şeritlerine ve sayısız körfeze sahiptir. Sahip olduğu 3,579 adasının çoğu batı ve güney kıyılarına yakındır²². Yarımadanın orta batı kısmına denk gelen, bugün Güney Kore sınırları içinde olan Incheon ve Kanghwa adaları önemli adalar arasındadır. En büyük adası olan Jeju adası ise güney kıyısı açıklarında yer almaktadır. Ulluengdo ve Dokdo Adaları ise Doğu Denizinde yer almaktadır. Jangbaek Sıradağları hem güneydoğu Mançurya'nın hem yarımadanın kuzeyinde geniş yer kaplamaktadır. Yarımadanın omurgasını oluşturan Taebaek Sıradağları ise doğu kıyısına paralel olarak neredeyse tüm yarımada boyunca uzanmaktadır. Başlıca nehirlerinden Yalu, Jongchon ve Daedong Nehirleri kuzeyde, İmjın ve Han Nehirleri ortada, Kum Nehri ise güneybatıda yer almaktadır. Kuzeyde Tumen Nehri

²¹ Google Maps.

²² Wikipedia, Geography of Korea, https://en.wikipedia.org/wiki/Geography_of_Korea#cite_ref-2 (Tarihi 07.04.2019).

ve Songchon Nehri Doğu Denizi'ne dökülürken güneyde Nakdong ve Somjin Nehirleri Kore Boğazı'na dökülürler. Diğer tüm nehirler ise Sarı Deniz'e dökülmektedir. Dört mevsimin de yaşandığı yarımadanın iklimi ise ılımandır²³.

Harita 1.2.: Kore Yarımadası²⁴.

²³ A.C. Nahm, a.g.e., s. 3.

²⁴ Google Maps.

1.3. Ana Hatlarıyla Tarihî Arka Plan ve Süreçler

Joseon, Kore halkı için ilk devletleridir. Efsaneye göre Dangun, Joseon'u MÖ. 2333 yılında kurmuştur. Bunu kanıtlayan herhangi bir arkeolojik ya da antropolojik bir kanıt yoktur ancak arkeolojik verilere göre Mançurya'da Bronz Çağ MÖ. 5. yüzyılda başladığından, Joseon gibi küçük kabilelerin ya da devletlerin bu dönemde oluştuğu var sayılmaktadır²⁵. Bir Çin kaynağı olan "Gwanja" ise MÖ. 7. yüzyılda, Joseon adlı bir devletin varlığından bahseder. Joseon devletinin varlığından bahseden en erken kitap budur bu yüzden Gojoseon'un tarihi en erken MÖ. 7. yüzyıla dayandırılır. İsmi aslında Joseon'dur ancak daha sonra 1932 yılında kurulan diğer Joseon'dan ayırt etmek için başına eski anlamına gelen "go" eki eklenerek Gojoeson olarak adlandırılmıştır²⁶. Güney Mançurya'yı ve kuzeybatı Kore'yi kaplayan Joseon devletinin, Liao nehri bölgesinde, Çin'in Yin devletiyle sınır savaşları yaptığı, MÖ. 770-481 yıllarında ve MÖ. 481-221 yıllarında Qi adlı başka bir Çin devletiyle ticaret yaptığı bilinmektedir²⁷.

Kore yarımadası tarih boyunca büyüklü küçüklü birçok devlete ev sahipliği yapmıştır. Ana hatlarıyla yarımadanın tarihi sürecine baktığımızda, kurulan ilk devlet olan "Gojoseon", ardından dağınık konfederasyonlardan merkezileştirilmiş devletlere dönüşen devletler arasında güçlenip ayakta kalan Goguryo, Shilla ve Baekje'nin egemen olduğu "Üç Krallık Dönemi", bu üç krallığın gücünü kaybetmesinden sonra Kore'yi kendi yönetimi altına birleştiren "Goryo" ve Goryo Moğol istilalarıyla zayıfladıktan sonra yönetimi devralarak yaklaşık altı yüz yıl bu coğrafyayı yöneten "Joseon" hanedanlığı yarımadanın erken tarihini oluşturmaktadır.

Erken tarihinden beri Çin'den ve kuzeyden gelen diğer istilalara maruz kalan Kore yarımadası, Japonya'nın kendi içinde birleşmesinden sonra da Japonya'nın istilalarıyla baş etmeye çalışmıştır. Çeşitli güç savaşlarının yaşandığı sarayda, hanedanlıklar kendi iç problemleriyle de sık sık uğraşmak zorunda kalmıştır.

²⁵ Jinwung Kim, *A History of Korea*, Indiana University Press, Indiana 2012, s. 12.

²⁶ KTÖB, a.g.e., s. 29.

²⁷ A.C. Nahm, a.g.e., s. 12.

1.3.1. Erken Dönem ve Üç Krallık Dönemi

Gojoseon etrafındaki küçük devletleri asimile ederek sınırlarını genişletti ve MÖ. 4. yüzyılda konfedere bir krallık haline geldi. Ancak Yin devletiyle ve çeşitli Çin devletleriyle yaptığı savaşlar sonucu zamanla gücünü yitirdi. Son olarak Çinlilerle anlaşmaya varan Gojoseon Çin'e katılmaya karar verdi²⁸.

Çinli kabilelerin Çin topraklarını birleştirme uğraşı, erken tarihten itibaren, her zaman Kore'yi etkileyen bir girişim oldu. Çin'in Han Hanedanlığı Çin'i birleştirdikten sonra, Gojoseon'un ardından gelen ve gittikçe güçlenen Wiman Joseon'un sınırlarını tehdit etmeye başladı. Wiman'ın torunu Kral Ugo Çinli bir elçiye öldürüp, Han Çin'ini ilişkileri kesmekle tehdit edince Çin orduları Wiman'a girdiler²⁹. Bir yıl süren savaş sonucu insanlar savaşın bitmesini istediler ve iç itilaflar sonucu başkent düştü böylece MÖ. 108'de Wiman Joseon çöktü³⁰. Joseon, Çin imparatorluğuna bağlanmış oldu ve göçmenlerin de etkisiyle Çin kültür alanına girdi³¹.

Joseon'un düşüşünün ardından, Han Çin'i, Çin sınırları üzerinde Çinli valiler tarafından yönetilen dört komutanlık kurdu. Bu şekilde, güney Mançurya'yı ve Han Nehri'nin kuzeyinde kalan Kore'yi denetimi altına almış oldu. Bu komutanlıklar Çin sınırlarını korumakla birlikte, bölgenin doğal kaynaklarını ve insan gücünü sömürerek Çin ekonomisine de hizmet ettiler³². Böylece Kore tarihindeki ilk yabancı himayesi gerçekleşmiş oldu. Bundan sonraki dönemlerde Kore yarımadası topraklarını birleştirmek için Çin'in, çok sonraları ise anakarayla bağlantısını güçlendirmek için Japonya'nın saldırılarına maruz kaldı.

Üç Krallık Dönemi olarak adlandırılan dönemde yükselen üç krallık, Mançurya'nın güneyinde ve Kore'nin kuzeyinde yer alan Goguryo, Han Nehri bölgesindeki Baekche ve Kore'nin güneyinde kurulmuş olan Shilla bu döneme ismini vermiştir³³. Kore ve Mançurya'daki Han-Ye-Maek devletleri dağınık konfederasyonlardan, merkezileştirilmiş devletlere ya da krallıklara dönüştüler. Bu Han-Ye-Maek devletlerinden bazı devletlerin

²⁸ KTÖB, a.g.e., s. 30.

²⁹ Keith Pratt, *Everlasting Flower, A History of Korea*, Reaktion Books, Londra 2006, s. 34.

³⁰ KTÖB, a.g.e., s. 31.

³¹ Abdullah Doğan, *Uzak Doğu'nun İncisi Kore*, Kariyer Yayıncılık, İstanbul 2007, s. 13.

³² A.C. Nahm, a.g.e., s. 14.

³³ Korean Overseas Information Service, *Facts About Korea*, Ministry of Culture and Information, Samsung Moonwha Printing, Seoul 1979, ss. 20-21.

isimleri (Puyo, Goguryo, Ye, Okjeo, Mahan, Baekje, Koryong Gaya, Kumgwan Gaya, Shilla, Wa gibi) MÖ. 1. yüzyıldan itibaren Çin kaynaklarında geçmekteydi³⁴. Bununla birlikte Kore Yarımadası, MS. 1. yüzyılda çeşitli politik güçlerin oluşumuna sahne oldu. Çeşitli politik ittifaklar oluştu, devletler birbirine katılarak büyüdü ve bunlardan bazıları öne çıkmayı başardı³⁵. Bu dönemde Devlet oluşumları henüz tamamlanmamıştı ve büyük güçler arasındaki rekabet hat safhadaydı. Devletlerin arasında net bir sınır yoktu ve sınırlar değişkendi. Bu dönem bencil yönetimler, sürekli savaş hali, düşman devletlerin birbirini küçümsemesiyle geçti. Küçük yerlerdeki insanlar bazen hangi krallığa ait olduklarını bilmiyorlardı³⁶. Zamanla üç krallığı birleştirme yarışına giren devletler, komşu kabileler ve Çin ile de baş etmek zorunda kaldı.

Kuzeyde Goguryo, Buyeo ile mücadele ederken güneyde Baekje, Shilla ve Gaya iktidara geldi. Güney kıyı şeridinde ise altı müttefik devlet olan Gaya ittifakı doğal kaynaklarını da kullanarak büyüdü ve yarımadaının kuzeybatılı devletleriyle ve Japonya'yla ticaret yapan bir merkez haline geldi³⁷. Baekje ve Gaya Japonya'daki krallıklarla güçlü bağlar kurdu. Japonya henüz tek bir devlet altında toplanmamıştı ancak küçük devletler halinde dağılmıştı. Baekje ve Gaya Japonya'daki krallıklarla güçlü bağlar kurarken Gaya'nın özellikle Kyushudaki Japon devletleriyle güçlü bir ilişki içerisine girmesiyle demir teknolojisiyle yapılmış aletler anakaradan Japon adasına geçmiştir³⁸.

İlerleyen yüzyıllarda Buyeo, Goguryo ile rekabetinde başarılı olsa da zamanla batılı göçebe kabilelerinin saldırılarına dayanamadı ve yıkıldı. 4. yüzyılda başkenti harabeye dönüşen Buyeo kendini toparlamaya çalışsa da sonunda Goguryo ile birleşti. Benzer bir süreç geçiren Gaya ise Goguryo ve Shilla müttefik güçlerinin saldırısıyla zor bir süreçten geçti ve sonunda dağıldı. Buyeo ve Gaya'nın çöküşüyle geriye kuzeyde Goguryo, güneyde Shilla ve Baekje kaldı. Böylece Kore Yarımadası'nda "Üç Krallık Dönemi" başlamış oldu³⁹.

³⁴ Dujun Kil Kim, *Greenwood Histories of the Modern Nations*, Greenwood Press, Westport 2005, s. 20.

³⁵ KTÖB, a.g.e., s. 35.

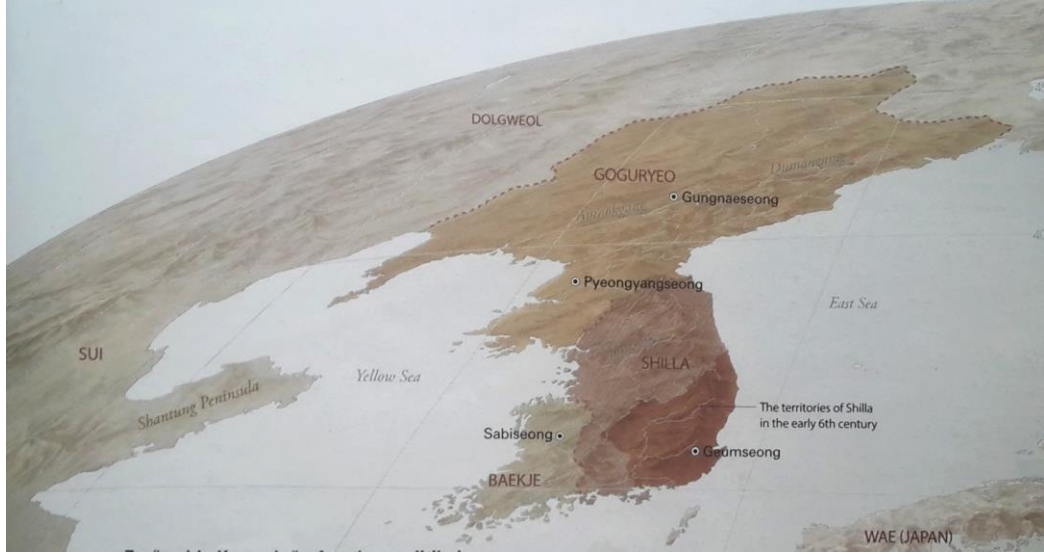
³⁶ Keith Pratt, a.g.e., s. 37.

³⁷ KTÖB, a.g.e., s. 45.

³⁸ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 21.

³⁹ KTÖB, a.g.e., s. 46.

Harita 1.3.: 7. Yüzyılda Kuzeydoğu Asya'nın Görünümü⁴⁰.

Gojoseon'un düşüşünün ardından, Çin'in Han Hanedanı, Çin sınırları üzerinde Çinli valiler tarafından yönetilen dört komutanlık kurmuştu. Bu şekilde, güney Mançurya'yı ve Han Nehri'nin kuzeyinde kalan Kore'yi denetimi altına almıştı. Bu komutanlıklar Çin sınırlarını korumakla birlikte, bölgenin doğal kaynaklarını ve insan gücünü sömürerek Çin ekonomisine de hizmet etmişlerdi⁴¹. Han Hanedanlığı 220 yılında yıkıldığında Çin uzun yıllar tekrar birleşmeyi sağlayamadı. Bundan sonra Çin, 529 yılında Sui imparatorluğu tarafından birleştirilene kadar Kuzey ve Güney Hanedanlıkları olarak ayrıldı. Çin'in ayrılmasını ve iç karışıklıklarını fırsat bilen Goguryeo savunma sistemini yenileyerek 313 yılında Nangnang Komutanlığındaki Çinlileri dışarı attı ve kuzeybatı bölgesinin kontrolünü geri kazandı⁴². 3. yüzyılın sonlarında topraklarını güneye doğru genişletmek isteyen Goguryeo, aynı şekilde topraklarını kuzeybatıya doğru genişletmek isteyen Baekje ile karşı karşıya geldi. Goguryeo ile Baekje arasında çatışmalar başlamış oldu, bu çatışmaları 369 yılında Baekje ordusunun Goguryeo askerlerini yenmesi ve 371 yılında, Pyeongyangsong savaşında, Goguryeo kralının öldürülmesi takip etti⁴³. Baekje tarafından öldürülen kral Kogukwon'un ardılı Sosurim kral olarak tahta geçti ve ülkeyi büyük bir krizden kurtardı. Budizm'i kabul eden kral 372'de Budizm ve Konfüçyanizm'in öğretilmesi için ulusal akademiler kurdu. Güneyde Baekje ile kuzeyde ise göçebe kabilelerle yaşadığı çatışmalarla

⁴⁰ KTÖB, a.g.e., s. 55.

⁴¹ A.C. Nahm, a.g.e., s. 14.

⁴² Jinwung Kim, a.g.e., s. 34.

⁴³ KTÖB, a.g.e., s. 49.

zorlansa da Kral askeri bir reform başlattı. Goguryo'yu daha aristokrat bir ulus yapabilmek için çalıştı ve Çin'in politik sistemini benimsedi. Bu adımlar sıradaki Kral Gwanggaeto için altyapı oldu⁴⁴.

Ulusunu yeniden inşa eden Goguryo, Kral Gwanggaeto (391-412) döneminde, büyük bir imparatorluk haline geldi. Goguryo, Baekje ile yapılan savaşlar sonucu sınırlarını Hangang havzasına kadar genişletmeyi başardı. Baekje kendisini savunmak için Japonya ile ittifak kursa da Goguryo'nun 50 bin kişilik birliğine karşı koyamadı ve Hangang nehri havzasının kuzey bölgesini de kaybetti. Ardından Baekje'nin başkentini de alan Goguryo güneye doğru ilerlemeye devam etti⁴⁵. Artık Goguryo Kore Yarımadasından Mançurya'ya kadar genişlemiş oldu. 5. yüzyılın sonunda ve 6. yüzyılın başında Üç Krallık bölgesinin %90'ı Goguryo'nun elindeydi. Goguryo vatandaşları Goguryo'dan büyük krallık olarak gurur duyuyor ve Shilla'yı küçümsüyorlardı. Goguryo, Kuzeydoğu Asya'da büyük bir krallık kurmuştu ve Çin'in bölünmesini ve karışıklığını fırsat bilerek bölgeye hükmediyordu⁴⁶.

Baekje, 3. yüzyılın sonlarında kuzey sınırında Goguryo'ya kafa tutmuş, 369'da Goguryo ordusunu yenmiş ve 371'de bir Goguryo kralını öldürmüştü. Güneyde Jeju adasını da alarak etrafındaki krallıklar için bir tehdide dönüşmüştü. Kore yarımadasındaki diğer Koreli devletlerle savaşlarını sürdürürken Çin ve Japonya ile barışçıl bir politika sürdürdü. Çin uygulamalarını ve kültürünü çabuk benimseyen Baekje, Çin'in ileri yönetim sistemlerini ve Budizm'i kabul etti ve güçlü bir merkezi sistem oluşturdu. 375-385 arasında dönemin kralları çeşitli hediyeler göndererek Japonya ile ilişkilerini geliştirdi⁴⁷. İleri denizcilik tekniklerinden yararlanarak, Çin'in çeşitli bölgeleriyle ve Japonya ile ticaret yaptı. Ancak 5. yüzyılda Goguryo'nun güneyde ilerleme politikası Baekje'ye büyük sıkıntılar yaşattı. 4. yüzyılda gelişip büyüyen Baekje 5. yüzyılın son çeyreğinde yeni kralların iş bilmezliği yüzünden bunu kaybetti. 475 yılında Goguryo'nun Han Nehri bölgesinde başlattığı savaşta başkent düştükten sonra Goguryo, Baekje kralını ele geçirdi ve kralı öldürdü. Başkent Hansong'un ele geçirilmesiyle Baekje gerileyerek başkentini Unjin'e taşıdı ve hayatta kalmak için bir savaş yönetimi oluşturdu⁴⁸. Baekje ve Shilla, Goguryo'nun hızla büyümesine

⁴⁴ Jinwung Kim, a.g.e., ss. 34-35.

⁴⁵ KTÖB, a.g.e., s. 51.

⁴⁶ Jinwung Kim, a.g.e., s. 36.

⁴⁷ KTÖB, a.g.e., s. 51.

⁴⁸ A.C. Nahm, a.g.e., s. 24.

karşı tehdit altında kaldı. Bu yüzden kendilerini korumak adına bir ittifak oluşturdular. Dostane ilişkiler geliştirdiler ve kraliyet ailesi üyeleri arasında evlilik bağı oluşturdular. Kendilerini bu şekilde Goguryo'dan koruyabildiler⁴⁹.

Üç Krallık arasında kendini fazla gösteremeyen Shilla, 4. ve 5. yüzyıllarda, Baekje ve Goguryo kendi arasında savaşırken gücünü topladı. Krallarının liderliğini merkezileştirdikten ve Goguryo'nun saldırılarını Baekje ile birleşerek atlattıktan sonra önemli ölçüde büyüme kaydetti⁵⁰. Shilla güçlüye karşı diğeriyle birleşme politikası yürüttü. Goguryo aşırı güçlendiğinde Goguryo'ya karşı Baekje ile birlik oldu. Baekje güçlendiğinde ise Goguryo ile evlilik işbirliğine girerek Baekje'nin doğuda yayılmasını engelledi. Ayrıca müzisyenler göndererek Japonya ile de dostluk ilişkilerini geliştirdi⁵¹.

6. yüzyıl Shilla'nın hızla büyüdüğü bir dönem oldu. Öncelikle kraliyet egemenliğini sertleştirdi ve sağlamlaştırdı. Daha sonra bürokratik örgütlenmeleri yeniden kurdu ve Hwarang isimli gençlik örgütlenmesini sistemleştirdi⁵². 527 yılında Budizm'in benimsenmesi kültürel gelişimde önemli rol oynadı. Bundan sonra da büyümeye devam eden Shilla topraklarını ciddi anlamda genişletti. Öncelikle kuzeye doğru genişleme isteğiyle Yukarı Han Nehri bölgesindeki Goguryo topraklarını kendine kattı. 562 yılında demir üretiminin fazla olduğu, Nakdong Nehri ortalarında yer alan verimli bölgeyi de fethederek Nakdong bölgesindeki alanları birleştirdi. Goguryo'dan başka topraklar da alan Shilla, güneyde balık ve tuz elde edilen önemli toprakları da kendine kattı. Son olarak da 584'de Baekje ile aralarında evlilik anlaşmasına son veren Shilla, batısındaki aşağı Han nehri bölgesini de topraklarına katarak Baekje'yi bölgeden attı⁵³. Tüm bu gelişmeler sonucunda sınırlarını genişleten Shilla, büyüyen ekonomisi ve artan nüfusuyla üç krallığın en güçlüsü haline gelmeyi başardı. Çin ile bağımsız bir diplomatik ilişki içerisine girdi ve ileride gireceği savaşlar için kendini güvenceye almış oldu. Shilla'nın durdurulamaz genişlemesi yüzünden zor durumda kalan Goguryo ve Baekje, Shilla'dan intikam almak için fırsat kollamaya başladı⁵⁴.

⁴⁹ KTÖB, a.g.e., s. 51.

⁵⁰ A.g.e., s. 54.

⁵¹ A.C. Nahm, a.g.e., s. 25.

⁵² KTÖB, a.g.e., s. 54.

⁵³ A.C. Nahm, a.g.e., s. 26.

⁵⁴ KTÖB, a.g.e., s. 54.

7. yüzyılda Asya kıtasının bir tarafında Çin, Sui Hanedanlığı tarafından birleştirilmişti, diğer tarafta ise Japonya merkezi bir ulus oluşturma yolunda ilerliyordu. Kore yarımadası ise Üç Krallığın ülkeyi birleştirme yarışına sahne oluyordu. Topraklarını birleştirmiş olan Çin'in yeni hedefi topraklarını kuzeydoğu yönünde genişletmekti bunun sonucunda 7. yüzyıl, Kore, özellikle Goguryo için Çin istilalarıyla geçen bir yüzyıl olacaktı. Japonya'nın hedefi ise, şimdilik, ana karayla ticaret ve müzakere yapmaktı. Sui Hanedanlığının kuzeydoğu yönünde genişleme isteğinin önünde Goguryo duruyordu. Sui baskıları ve istilalarıyla ilgilenmek zorunda olan Goguryo, Shilla ile fazla uğraşmadı ve bu da Shilla'ya büyümesi için fırsat kazandı. Bundan sonra Üç Krallığın müttefik yarışı başlamış oldu. Shilla Sui'den yardım istedi ve Sui ile güçlü bağlar kurdu. Buna karşılık Goguryo, Sui istilasına karşı Dolgweol (Göktürk) ile ittifak kurarken Baekje de Japonya ile ittifakını kurunca Shilla ve Sui'nin doğu-batı müttefik güçleri ile Goguryo ve Baekje'nin kuzey-güney ittifakı arasındaki savaş durumu giderek tırmanıyordu⁵⁵.

Goguryo gittikçe Çin'in güvenliği için ciddi bir tehdit olmaya başlamıştı. Goguryo'nun, Çin'in kuzey sınırlarını taciz eden Göktürklerle müttefik olması üzerine Sui kralı 598 yılında Goguryo'ya 300 bin asker ile saldırdı. Bu savaştan ağır bir kayıp yaşayarak dönen Sui, 612 yılında daha büyük bir hırs ve ordu ile Goguryo'ya tekrar saldırdı. "Salsu Nehri Savaşı" olarak bilinen savaşa Sui 1 milyon 113 bin askerle katıldı. Bu askerlerin 6 bölüğü birlikte yola çıktılar. Bu askerlerin amacı, Liao Nehrini geçip Goguryo askerlerinin hakkından gelmek ve Mançurya topraklarındaki Liadong bölgesine sızdı. Ancak hastalıklar ve kaçanlar yüzünden büyük kayıplar veren Çinliler, Goguryo'ya saldırıları engelleme şansı verdi. Kore kayıtlarına göre Pyongyang'a 300 binden fazla asker saldırdı ancak 2700 kadarı geri dönebildi. 1 milyondan fazla askerle saldıran bu savaş dünya tarihinin en ağır yenilgilerden biridir ancak bu Sui'yi niyetinden vazgeçirmedi. Bir sonraki yıl ve ardından 614 yılında tekrar saldıran Sui tekrar tekrar Goguryo topraklarından atıldı⁵⁶.

Sui Hanedanlığının çöküşünden sonra Çin Hanedanlığı büyük bir karmaşaya sürüklendi ancak 618 yılında Tang Hanedanlığı (618-907) Çin'i tekrar bileştirerek denetimi ele aldı. Tang Hanedanlığı, Sui'nin bıraktığı yerden devam ederek Goguryo'yu denetimi

⁵⁵ A.g.e., s. 55.

⁵⁶ Kyung Moon Hwang, *A History of Korea, An Episodic Narrative*, St Martin's Press, New York 2010, ss. 32-34.

altında almak istedi. Tehditleri işe yaramayan Tang, 645 yılında Goguryo'ya ilk saldırısını gerçekleştirdi. Başlarda bazı kalelerini kaybetse de güçlü bir direniş gösteren Goguryo, Tang askerlerini geri çekilmeye zorladı⁵⁷. 645-656 yılları arasında Tang güçleri karşısında kazanılan bu zaferler Kore'de oluşacak bir Çin sömürgesini önlemiş oldu⁵⁸. 643 yılında Baekje, Shilla'nın önemli Çin pazarlarından Tanghang'ı işgal etti. Çaresiz kalan Shilla, Goguryo'dan askeri yardım istedi ancak Goguryo bunu reddetti. Bunun üzerine Shilla, Baekje ve Goguryo'ya karşı Tang Çin'inden yardım istedi. Shilla, Tang'a başarısız olduğu Goguryo seferini tamamlama teklifinde bulundu. Tang, Shilla'nın askeri ortaklık teklifini kabul etti ve önce daha güçsüz olan Baekje'yi alıp daha sonra Goguryo'ya saldırmak üzere stratejilerini belirlediler⁵⁹. 660 yılında Kim Yu Shin komutasındaki Shilla güçleri Baekje'ye saldırdı aynı zamanda Çin de savaşa katılmak için ordusunu topladı. Baekje, Japonya'dan askersel yardım görmesine rağmen istilalara karşı koyamadı ve Baekje kralı teslim olmak zorunda kaldı⁶⁰. Baekje'nin istila edilmesiyle Japonya (Wae) 30 bin asker göndererek Baekje'ye yardım etti. Ancak bu da bir işe yaramadı ve Baekje tamamen fethedilmiş oldu. Tang Çin'i'nin amacı Kore topraklarını tekrar Çin'e katmaktı, Baekje'yi yıldıktan sonra Shilla'yı da almak istedi ancak Shilla askerlerinin kararlı gücü karşısında bu hevesinden vazgeçti ve tekrar ilk hedefi olan Goguryo'ya yöneldi⁶¹. Tang Çin'i askerleri Goguryo'ya saldırdılar ancak tek başlarına başkenti ele geçiremediler. Baekje zaferinden dönen Shilla askerleri, Çinli askerlerle birleşerek, Goguryo'ya tekrar saldırıp 668 yılında kral ve yardımcılarını esir aldılar. Teslim olmayı reddeden Goguryo halkı güçlü Shilla ordusu karşısında iki yıl dayanabildi ve Çin'in de yardımıyla Baekje ve Goguryo krallıkları yıkılmış oldu⁶².

Diğer iki krallık yıkılana kadar Shilla ile iş birliği yapan Tang Çin'ine anlaşma yeterli gelmedi.⁶³ Tang Çin'i Shilla'nın yönetimi altında birleşmiş bir Kore, diğer bir deyişle daha da güçlenmiş bir Shilla istemiyordu. Shilla'nın daha fazla genişlemesine engel olmaya çalışırken Baekje'yi de elinde tutmak için Baekje'nin eski prensini kendilerine bağlı bir vali olarak atadılar. Shilla krallığını bir Çin komutanlığını düzeyine düşürmek isteyen Çin,

⁵⁷ KTÖB, a.g.e., s. 57.

⁵⁸ A.C. Nahm, a.g.e., s. 24.

⁵⁹ Jinwung Kim, a.g.e., s. 51.

⁶⁰ A.C. Nahm, a.g.e., s. 28.

⁶¹ KTÖB, a.g.e., s. 69.

⁶² A.C. Nahm, a.g.e., s. 28.

⁶³ KTÖB, a.g.e., s. 71.

Shilla'nın işgal edilen Goguryo üzerinde egemenlik kurmasını da istemiyordu ⁶⁴ . Goguryo'nun fethinden itibaren Tang ile de çarpışan Shilla, ⁶⁵ Sonunda Tang Çin'ini Kore'den dışarı sürdü ve savaşın gerçek galibi oldu. Böylece Goguryo'nun Batı Mançurya'daki eski toprakları Çin'e geçse de Shilla kraliyet ailesi üç krallığı birleştirmiş ve Birleşik Shilla dönemi başlamış oldu⁶⁶.

Shilla katı bir hiyerarşik sosyal sistemle yönetiliyordu. Bu sayede soylu sınıf, köylü sınıfı ciddi anlamda sömürmeye başladı. Yapılan nüfus sayımının ardından artan vergiler köylüleri yoksulluğa sürüklerken soylular köylüleri sömürmeye devam ettiler. Ayrıca soylular arasındaki politik güç elde etme yarışı da artmıştı. Kral Hyegong'un 780 de öldürülmesiyle akrabalarından biri tahtı ele geçirdi⁶⁷. 779-798 yılları arasında artan taht kavgaları ve 882'den sonra patlayan geniş çaplı ayaklanmalar ülkeyi gerilettiler. 836 yılında veliaht prensin öldürülmesinden sonra Shilla'da durumlar daha da kötüleşti. 836 yılında tahta çıkan kral intihar ettikten sonra 838'de tahtı alan kral 839'da indirilince tahta süreklilik sağlanamadı ve sonraki yüzyılda ok iki kral ve bir kraliçe değişti. Üst ve alt sınıf bürokratlar arasında güç savaşlarının derecesi arttı ve ortaya çıkan karmaşayı gören köylüler bazı haydutlarında önderliğinde ayaklandılar. 846 yılında dış ticaretin de çökmesiyle krallığın çöküşü kesinleşmiş oldu⁶⁸.

Yerel soylu sınıfı güçlendi ve merkezi hükümetten bağımsız hale gelmeye başladı. 9. yüzyılın ortalarından sonra Shilla'nın temel yapısı bölünmeye başladı ve hükümet yerel yönetimler üzerindeki denetimini yitirdi. Bazı soylular köylüleri bağımsız bir biçimde yönetmeye başladı. Yerel soylu sınıfının büyük bir kısmı liderliği ele alan birkaç güçlü kişinin himayesinde birleşti. Bu liderlerden Gyonhwon "Yeni Baekje"yi, Gunye ise "Yeni Goguryo"yu kurdu⁶⁹. Böylece Sonraki Üç Krallık dönemi başlamış oldu. 918 yılında Gungye'nin başyardımcılarından Wang Gon, ayaklanma başlattı; Sonraki Goguryo Krallığını devirdi ve krallığın adını Goryo olarak değiştirerek tahta çıktı⁷⁰.

⁶⁴ A.C. Nahm, a.g.e., s. 29.

⁶⁵ KTÖB, a.g.e., s. 71.

⁶⁶ A.C. Nahm, a.g.e., s. 29.

⁶⁷ KTÖB, a.g.e., s. 85.

⁶⁸ A.C. Nahm, a.g.e., s. 31.

⁶⁹ KTÖB, a.g.e., ss. 86-94.

⁷⁰ A.C. Nahm, a.g.e., s. 32.

Shilla, Goryo ve Sonraki Baekje arasında uzun yıllar süren savaşlar yaşandı. 927 yılında Sonraki Baekje kralı Shilla'nın başkentini ele geçirdi ve kralı öldürttü. Shilla'nın yeni kralı Goryo kralı Wang Gon ile anlaştı ve 935 yılında Wang Gon ordusunu Sonraki Baekje ordusunun üzerine sürdü. Bunun üzerine Shilla kralı gönüllü olarak Goryo'ya teslim olunca Shilla krallığının uzun tarihi burada noktalanmış oldu. 936 yılında Wang Gon, Sonraki Baekje'yi devirince, yabancı asker yardımı olmadan, Kore'yi birleştirmiş oldu⁷¹.

1.3.2. Kore Yarımadasını Birleştiren Güç: Goryo

Kral Wang Gon, yerel soylulara iyi davrandı ve soyluların desteğini aldı. Aynı zamanda vergileri düşürdü ve köylülere yapılan sömürgeyi de yasakladı böylece köylülerin de desteğini aldı⁷². Ülkenin sınırları kuzeye doğru genişledi, 938 yılında şimdiki Jeju adasını da alarak sınırlarını güneyde de genişletmiş oldu. Kuzeyde Çin'e ve Mançurya'ya, güneyde Japonya'ya iyice yaklaşan Goryo; Wang Gon'un 943'deki ölümünden sonra kısa bir siyasi tutarsızlık ve taht karışıklığı yaşanmış olsa da 949 yılında tahta Gwang Jong'un geçmesiyle ülke gelişmeye devam etti⁷³.

936 yılında Goryo Kore'yi birleştirdikten sonra 960 yılında Sung Hanedanlığı tekrar Çin'i birleştirdi⁷⁴. Goryo Sung Çin'i ile iyi ilişkiler kurdu. Aynı zamanda Liao devletini kuran ve 925 yılında Parhe devletini devirerek Goryo'nun kuzey sınırına dayanan Mançuryalı Khitanların gittikçe artan göz korkutmalarıyla karşı karşıya kaldı. Khitanların 993 yılındaki ilk istilaları diplomasi yöntemleriyle sonuca bağlandı⁷⁵. Bundan sonra Goryo, Liao'ya karşı barışçıl bir politika izledi. Sung Çin'i ile de ekonomik ve politik alışverişini sürdürdü. Sung Çin'i bazen Goryo'dan askeri destek talep ediyor ve Goryo ile ilişkilerini genişletmek istiyordu⁷⁶. Bu arada Goryo hükümeti kuzey sınırında altı garnizon şehri kurarak önlemini almaya çalıştı ancak bu Goryo ve Liao (Khitanlar) arasında bir sınır anlaşmazlığına yol açtı. Böylece Khitanlar ikinci istilasını 1010 yılında 400 bin askerle gerçekleştirdi. Kore'yi istila edip birçok sarayı yakıp yıkarak bazı şehirleri yağmaladılar, bu sırada kral güneye kaçmaya zorlandı. Üçüncü istilaları için 1018-1019 yıllarında 100 bin

⁷¹ A.g.e., s. 32.

⁷² KTÖB, a.g.e., ss. 95-96.

⁷³ A.C. Nahm, a.g.e., s. 53.

⁷⁴ KTÖB, a.g.e., s. 104.

⁷⁵ A.C. Nahm, a.g.e., s. 53.

⁷⁶ KTÖB, a.g.e., s. 105.

askerle geldiklerinde Goryo hazırlıklıydı “Gwiju” adı verilen savaşta Goryo orduları Khitanları yendi ve istilalara son vermiş oldu⁷⁷.

Goryo 11. yüzyılı kendini Liao’ya karşı savunarak geçirdi. Ancak Goryo’yu rahatsız eden devletler bununla sınırlı değildi, kuzeybatı bölgesini işgal eden Jurchenler de Goryo’yu rahatsız etmeye başlamıştı. Jurchen’in Jin Hanedanlığı Sung ile çatışmadan önce Goryo’yu hakimiyeti altına almak istiyordu. Jin, Sung ile ittifaka girmeme ve politik ilişkileri kesme konusunda Goryo’yu zorlamaya çalıştıysa da Goryo buna boyun eğmedi Sung ile ilişkilerini sürdürdü. Aynı zamanda Jin ile alışverişine de devam eden Goryo kültürel ve ticari anlamda büyük gelişme kaydetti. Bu dönemde Güneydoğu Asya’dan Arap tüccarlara kadar birçok tüccar Goryo’yu ziyaret etti⁷⁸. Yine de 1115 yılında Jurchenler Goryo’ya güçlerini ve (Kuzey Çin’i 1234 yılına kadar yöneten) Jin’e bağlı yaşamayı kabul ettirdiler⁷⁹.

Cengiz Han çeşitli göçebe kabileleri birleştirerek 1206 yılında Moğol İmparatorluğunu kurdu. Daha sonra Moğolların tüm Avrasya’yı etkileyen bir güç haline gelmesiyle Goryo da Moğol istilalarından nasibini alan ülkeler arasına girdi. Ciddi bir istila yaşayan Goryo, Moğol yönetimi altında ezildi ve ağır darbe aldı. Goryo’da Moğol istilaları 1232 yılında başladı. İlk Moğol istilasında Goryo sarayı barış istedi ancak dikta rejimi Moğollara karşı direnme kararı aldı. 1232 yılında sarayı Kanghwa adasına taşıdılar böylece Moğollar Kore’yi işgal etti. Bundan sonraki otuz yıllık dönemde Moğollar, Kore’yi altı kere istila ettiler. Konutlar, tarihsel yapılar ve ulusal hazineler büyük zarar gördü; 1254 yılında 200 bine yakın Koreli tutsak alındı ve birçok insan öldürüldü. Moğol istilaları sırasında yaklaşık yarım milyon insanın öldüğü söylenmektedir⁸⁰. Goryo ve Moğollar 1259 yılında ateşkes imzaladılar. Yeni “Yuan” İmparatoru Kubilay Han, Goryo bağımsızlığına saygı göstereceğine dair söz verdi. Yapılan anlaşmayı bazı kesimler kabul etmedi. Özellikle neredeyse yüzyıldır iktidara ortak olan ordu buna karşı çıktı⁸¹. Moğol yanlısı siyasete karşı olan askerler kralı tahtan indirdi. Ancak Moğollar bu duruma karşı çıkarak 1270 yılında kralı tekrar tahta çıkardılar. Bunun üzerine Goryo kraliyet ailesi başkent Gegyong’a geri döndü.

⁷⁷ A.C. Nahm, a.g.e., s. 53.

⁷⁸ KTÖB, a.g.e., ss. 105-106.

⁷⁹ A.C. Nahm, a.g.e., s. 53.

⁸⁰ A.g.e., s. 66.

⁸¹ KTÖB, a.g.e., s. 120.

Daha sonra Goryo bağımsızlığını sürdürebildiyse de Moğol imparatorluğuna bağlı kaldı ve uzun süre Moğol esareti altında yaşadı⁸².

Yuan İmparatorluğu Goryo'nun bağımsızlığına saygı göstereceğine dair verdiği sözü sık sık bozdu. Goryo'yu asimile etmek için çeşitli yollara başvurdu ve birçok kralı önce tahta çıkarıp sonra inmeye zorladı. Bu zorluklar ve eziyet Goryo haklı üzerinde büyük etkilere yol açtı. Yuan, Japonya seferi hazırlıkları için Goryo'dan yardım istediğinde Goryo halkı daha zor bir döneme girdi. Goryo ordusunu Yuan'ın hizmetine sunmak ve Japonya işgaline yardım etmek zorunda bırakıldı. 1274 ve 1281 yıllarında gerçekleşen Moğol işgallerinde Goryo, Japonya'ya karşı Moğolların yanında yer almak zorunda kaldı⁸³. Moğolların 1274'deki ilk Japon istilasına Goryo 7 bin asker ve bunları taşıyacak gemi sağladı. Kötü hava koşulları ve Japonların sert karşılığı sonucu çoğu askeri ölen Moğollar geri çekilmek zorunda kaldı. Moğollar, 1280 yılında ikinci istilaya hazırlanmak üzere Goryo'da "Doğu Seferi Sahra Karargahı" kurdu. 1281 yılında yapılan ikinci istila için Japonya'ya Çin ve Kore'den 140 bin asker gönderildi. Aynı zamanda Moğollar Goryo'dan 9 yüz gemi, 15 bin denizci, 10 bin asker, gemileri onarmak için malzeme, marangoz ve silah da istedi. Tüm bunlara karşın Japonya da hazırlığını iyi yapmıştı. Kyushu bölgesinde yapılan saldırı karada ve denizde kanlı bir savaşa sahne oldu. Ağustos ayında yaşanan tayfun bütün gemileri batırdı ve yarısı boğularak, 100 bin asker öldü. Japonya'yı ele geçiremeyen "Doğu Seferi Sahra Karargahı" irtibat bürosu olarak kaldı ve Goryo'nun iç sorunlarına karışan bir birim haline geldi⁸⁴. Kore bu dönemde Moğolların Japonya'ya saldırmasıyla savaş üssü konumuna geldi, asker ve askeri malzeme sağlamak durumunda kaldı. Japon sömürge dönemindeyse Japonya'nın pusulasını Çin'e çevirmesiyle, Japonya için gerekli gücü ve malzemeyi sağlayan askeri üs konumuna gelecekti. Adeta yüzyıllar sonra gerçekleşecek Japon sömürgesinin bir benzeri yaşanıyor gibiydi.

Yuan imparatoru, 1351 yılında Goryo tahtına Kral Gongmin'i geçirmeye karar verdiğinde on yıldır Yuan'da yaşayan kral, Yuan prensesi karısıyla Goryo'ya döndü. Kral Goryo'ya döndükten dört yıl sonra Yuan'dan gelen bir elçi Moğol kralının, Yuan'daki isyanların bastırılması için Goryo ordusunun gönderilmesini talep ettiğini bildirdi. Goryo Kralı Yuan'da kaldığı on yıl boyunca, Yuan devletine karşı sivil direnişin arttığına şahit

⁸² A.C. Nahm, a.g.e., s. 67.

⁸³ KTÖB, a.g.e., s. 120.

⁸⁴ A.C. Nahm, a.g.e., s. 68.

olmuştu, orada kaldığı yıllardaki gözlemlerini ülkesinin lehine kullandı. Yuan'ın isteğini yerine getirdi ancak bu isteğin Yuan devletinin gücünün azaldığını gösterdiğinin de farkındaydı⁸⁵. Kral Gongmin ulusun toparlanma hareketini başlattığında ilk olarak Yuan irtibat bürolarını kapattı. Önceki hükümet yapısına geri döndü, Mançurya'daki Yuan askeri üstlerine saldırdı ve neredeyse yüz yıldır Yuan'ın yönettiği kuzeydoğu bölgesini ve Jeju adasını geri aldı. Bu durumdan hoşnut olmayan Moğol yanlıları Kral Gongmin'i öldürmeye çalıştı ama başarılı olamadı. Ming Hanedanı 1368 yılında Yuan Hanedanını Moğol platosuna geri sürerek Çin'den attığında Goryo, Ming yanlısı bir politika izledi⁸⁶.

Kral Gongmin'in eylemleri üzerine Yuan, kralı indirmek için bir ordu gönderdi. Ancak Goryo, Yuan ile ittifak yapan soyluları saf dışı bırakmayı bildi, istilacılara karşı zafer kazandı ve Yuan'ın seksen yıllık iç işleri müdahalesine son verdi. Yuan baskısı altında toplum büyük yolsuzluklar yaşamıştı. Yönetimi eline alan kral ekonomik ve sosyal reformlar yaptı. Bu reformlar güçlü ailelerin hoşuna gitmedi. Devam eden yabancı istilalar da reformlara engel oluyordu. Çin'den gelen 100 binlerce Kızıl Turban haydudu iki kez Goryo'yu istila etti ve her şeyi yağmaladı. Japon korsanları da güney kıyılarına saldırıyordu. Japonların istilaları 500 gemilik filolar veya 1500 den fazla süvarinin katıldığı saldırılarla sürdü⁸⁷. 1350 yılında istilalara başlayan Japon korsanları büyük sorunlar yarattı. Goryo, 1389 yılında Tsushima adasındaki üslerini yok ederek Japon korsanları denetim altına aldı. 1359-1361 yılları arasında gerçekleşen Çinli Kırmızı Turbanlıların istilaları ise 1361 yılında başkentin ele geçirilmesine ve kralın Andog'a kaçmasına yol açtı. Kırmızı Turbanlılar ülkeden atıldığında Moğol istilasını zor atlaman birçok yer çok büyük zarar gördü⁸⁸. Bu haydut istilaları ve yağmalar kıyı bölgelerine yıkım getirdi. Korsanlar yüzünden vergi olarak toplanan malların deniz yoluyla taşınması zorlaştı ve hükümet maliyesi ciddi kıtlıkla yüz yüze geldi. Kral Gongmin'in ölümünden sonra reformlar da durma noktasına geldi. Okur yazalar hükümetin reforme edilmesine ön ayak olmaya çalıştı ve siyasetin güçlü ailelerin açgözlülüğüne değil halka hizmet etmesi gerektiğini savundu. Ancak soyluların gücü hala çok fazlaydı ve reformları gerçekleştirme çabaları başarısız oldu⁸⁹.

⁸⁵ KTÖB, a.g.e., s. 124.

⁸⁶ A.C. Nahm, a.g.e., s. 69.

⁸⁷ KTÖB, a.g.e., ss. 125-127.

⁸⁸ A.C. Nahm, a.g.e., s. 70.

⁸⁹ KTÖB, a.g.e., s. 127.

1.3.3. Yeni Bir Güç Doğuyor: Joseon

Goryo’da reform istekleri devam ederken silahlanmış bazı genç hükümet görevlileri reformlar yapmak istiyordu ancak ordu da gücünü ve yetkisini yaygınlaştırmaya devam ediyordu. Merkezi hükümet yerel halktan güçlü kişileri memur olarak atadı ve onlara kendilerine ait özel kuvvetler yetiştirme yetkisi verdi. Bunun sonucunda orduda pozisyon elde etmeyi başaran soylular oldu ve denetimleri altında büyük birlikler oluşturdular. Bunlardan Yi Song Gye, özel askerlerden oluşan ordusuyla Japon haydutlarını ve Kızıl Turbanları ülkeden atma yönünde oynadığı büyük rolle halkın takdirini kazandı. Oldukça yetenekli olan ve girdiği savaşlarda zaferler alan General Yi Song Gye daha sonra daha büyük işler yapacak gibi görünüyordu⁹⁰.

Moğolları ülkeden atarken hükümet, Çin’de iktidara gelen Ming Hanedanlığı yanlısı bir politika izleyeceğini duyurmuştu. Ming Hanedanlığı 1388 yılında, kuzeydoğu Kore’de bir Çin komutanlığı oluşturma girişiminde bulununca kralın onayıyla Liatong bölgesine bir sefer düzenlendi. General Yi Song Gye bu sefere komutan yardımcısı olarak atandı. Ming Hanedanlığının Kore’de komutanlık oluşturmaya karşıydı ama Ming karşıtı bir siyaseti de desteklemiyordu. Bu sefere karşı çıksa da askerlerini Wihwa adasına kadar götürdü ancak orada askerlerini geri döndürme kararı aldı ve başkente geri döndü. Başkente geri döndüğünde kralı ve önceki dikta yönetimini devirerek siyasal denetimi eline aldı. Başta Jong Do Jon olmak üzere birçok sivil memurun yardımıyla 1388 ve 1389 yıllarında kendi seçtiği kralları tahta geçirdi ve karşı çıkanları yok etti⁹¹. Ordu ve okuryazarlar güçlerini birleştirip büyük bir güç elde ettiler ve kuvvetli bir varlık gösterdiler. Yi Song Gye önderliğinde, başta toprak reformları olmak üzere çeşitli reformlar yaptılar.

Wang Gon’un Goryo’yu kurmasından 475 yıl sonra, 1392’de Yi Song Gye yeni kral olarak tahta çıktı. Yi Song Gye tahta çıkışını ilan ettikten sonra Kral Taejo adını aldı ve 1398 yılına kadar hüküm sürdü. Hanedanlığının Gojoseon’un devamı olduğunu ve Kore tarihinin Çin tarihi gibi uzun bir geçmişe dayandığını göstermek için devletin ismini “Joseon” olarak değiştirdi. Başkent Hanyang’a (Seul) taşındı ve başkent, hanedanlığın yeni yönetim ideolojisini ülkeye gösterebilecek ve iletebilecek özel bir tasarımla inşa edildi⁹².

⁹⁰ A.g.e., s. 134.

⁹¹ A.C. Nahm, a.g.e., s. 70.

⁹² KTÖB, a.g.e., ss. 135-136.

Harita 1.4.: 15. Yüzyılda Joseon Toprakları⁹³.

Yi Song Gye Joseon'u kurduktan sonra Yi ailesinde güç savaşları çabuk başladı. Kralın 2 kraliçeden 8 oğlu vardı. Yi Song Gye Joseon devletini kurarken babasını kral yapabilmek için birçok entrikanın ve girişimin arkasında yer alan oğlu Bang Won'un davranışlarını desteklemeyip diğer kraliçeden olan oğullarından birini veliaht prens ilan ettiğinde kanlı taht kavgaları yaşandı. Bang Won'un veliaht prensi öldürmesinden ve tahta yeni bir kral geçmesinden sonra bile taht kavgaları devam etti. Tahttan vazgeçmeyen Bang Won birçok kanlı mücadelenin ardından, 1400 yılında Kral Taejong adını alarak tahta geçti ve 1418 yılına kadar ülkeyi yönetti⁹⁴. Kral Taejong'un üçüncü oğlu olan Sejong, pasif abilerinin onun için tahtan feragat etmesiyle tahta geçti. "Halk ülkenin temelini oluşturur,

⁹³ KTÖB, a.g.e., s.141.

⁹⁴ Jinwung Kim, a.g.e., s. 188.

politikalar halkın çıkarlarını gözeterek halk için tasarlanmalıdır.” düşüncesini benimseyen Kral Sejong, babası tarafından yetiştirilen ordusuyla sınırlarını genişletirken halk için yararlı politikalar geliştirmek ve uygulamak için çalıştı⁹⁵.

Çin’de Ming Hanedanlığının egemen olmasının ardından Ming merkezli bir Doğu Asya düzeni gelişti. Ming diğer ülkelere elçiler gönderdi ve haraca ve unvana dayalı yeni ilişkiler geliştirdi. Japonya da Mingle benzer ilişkiler geliştirerek bu düzene tabi oldu. Joseon da bu düzende Mingle yakın ilişkiler geliştirdi. Her yıl Ming’e elçilerle hediyeler gönderildi. Yeni bir kral tahta çıktığında bu Ming’e bildirildi ve Ming kralının onayı alındı. Geliştirilen bu dostluk ilişkilerinin yanında Ming çok nadir Joseon’un iç işlerine karıştı.

1434 yılında Joseon sınırlarını Tümen Nehrine (Dumangang) kadar genişletti bununla birlikte Tümen Nehri yakınlarında Jurchenler tarafından yağmalar Joseon tarafından hoş karşılanmadı. Jurchenlerin Joseon topraklarına izinsiz girişini engelledi. Güney bölgesini rahatsız eden Japon eşkıyaları da bölgeden atıldı. Korsan üstlerinin bulunduğu Tsushima adasına 1419’da saldırı düzenlendi. Daha sonra Japonların resmi usullere uygun ticaret yapmasına izin verildi. 14. yüzyıl sonu 15. yüzyıl başı arasında Joseon halkı kendini Çinlilerden ayırttı ve Jurchenlerden ve Japonlardan farklı olmak üzere kendi kimliklerini inşa ettiler. Kore’nin toprak sınırları da net bir biçimde tanımlandı⁹⁶.

1.3.4. Sonraki Tarihi Gelişmeler

Japonya kendi içinde birleşmiş, bütünlüğünü sağlamış ve ilerlemeye göz dikmişken Kore henüz iç problemleriyle uğraşıyordu. Japonya’daki gibi bir iç savaş yoktu ancak taht kavgaları devam ediyordu. Goryeo Hanedanlığının son günlerinde de Joseon’un ilk günlerinde de politik ortam gerilimini koruyordu. Yi Seong Gye, Goryeo Hanedanlığının bir vasalı olmasına rağmen kendine ait bir hanedan kurarak tahta geçmişti. Kral Sejong’un ikinci oğlu Kral Sejo (1455-1468) ise kendi yeğenini öldürerek kral olmuştu. Kral Jungjong (1506-1544) büyük oğlunu devirerek Joseon tahtını ele geçirmişti⁹⁷. Tüm bu politik entrikalara ise aydınlar eşlik etmişti. Bazıları kazanan taraftan yana olarak üst düzey pozisyonlara yükselirken bazıları bu olaylara hizmet etmemek adına istifa ettiler. İstifa eden aydınlar memleketlerine geri dönüp kendilerini Konfüçyan öğretilerine adadılar. İnsanların

⁹⁵ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 74.

⁹⁶ KTÖB, a.g.e., ss. 140-144.

⁹⁷ Parantez içindeki yıllar, kralların hüküm sürdüğü yılları ifade etmektedir.

öz saygısını korumasının her şeyin üstünde öneme sahip olduğuna inanan bu aydınlara “Sarim” adı verildi. 15. yüzyılın sonlarında politik reformları devam ettirme arayışıyla krallar Sarim aydınlarını hükümete katılmak üzere çağırdılar ve daha fazla aydın hükümete katılırken halkın görüşü de önemsenmeye başlandı. Zamanla geldikleri bölgelere göre bölünen Sarim aydınları da ileride ülkenin kaderiyle oynayan fikirlerde ayrılığa düştüler. Doğulular fraksiyonu (Dongin), yerel bölgelerin özerkliğini ve halkın refahının artırılması fikrini savunurken Batılılar fraksiyonu (Seoin), güçlü bir askeri sisteme öncelik verilmesi gerektiğini savunuyordu. Bu iki farklı düşünce ilk Japon istilalarının gidişatında önemli rol oynadı. 16. yüzyılda kuzey, güney, yaşlı, genç olarak ayrılmaya devam eden fraksiyonlar politik idarede büyük roller oynadılar ve bu fraksiyonların idare üzerindeki etkileri ve etkinlikleri önümüzdeki yüzyıllar boyunca sürdü⁹⁸.

İlk Japon istilasında da Sarim aydınlarının etkileri büyüktü. Japonya’nın birliğini sağlamış olan Toyotomi Hideyoshi gözünü Çin’e dikmiş ve Çin’e ulaşabilmek için de Kore ile ittifak kurmak istemişti. Ancak Kore, “büyük abisi” gibi olan kardeş ülke Çin’e saygılıydı. Ming Çin’i hükümdarları Kore’ye zulmetmiyor ve kültürünün güzelliklerini “küçük kardeşi”ne bahsediyordu. Dolayısıyla Japonya ile bir ittifak kurmayı reddetti ve Japonya’yı bu konuda azarlamayı da ihmal etmedi. Ancak Japonya kararlıydı ve Kore’yi ikna edemeyeceğini bildiği için savaş yoluna gitmeye karar verdi⁹⁹.

1592 yılı ilkbaharında yaklaşık 200 bin Japon askeri güneyden Busan sahiline ulaştığında savaş başladı. Çin takvimine göre “Imjin” yılında olduğu için “Imjin Savaşı” adı verilen bu saldırıda Joseon askerleri hazırlıksız yakalandılar. Joseon halkı refah içinde yaşamaya uğraşırken askeri savunma sistemini ihmal etmişti. Yangban sınıfı ve kölelerinin askerlikten muaf tutulması ve askere alınan halktan kesimin bu eşitsizlikten dolayı isteksiz olması, dahası Joseon askerlerinin yetersiz eğitimi dezavantajdı. Buna karşılık, Japon askerleri iyi eğitilmiş ve Japonya’da uzun zamandır süren iç savaşlardan dolayı fazlasıyla deneyimliydiler. Ve Portekizlilerden almış oldukları “Jochong” adı verilen tüfeği kullanıyorlardı. Japon ordusu asker birlikleri bakımından da silahları bakımından da Joseon’dan üstündü. Japon askerlerinin Hanyag’a (başkent) ulaşması sadece üç hafta sürdü.

⁹⁸ KTÖB, a.g.e., ss. 154-157.

⁹⁹ Seong Hee Yoo ve Jin O Kwak, “Analysis of the Historical Development from Ancient Time to Colonial Policy of Japan Toward Korea”, *International Journal of Humanities and Social Science*, Sayı: 14, 2017, ss. 231-232.

Bu ilerleme karşısında Joseon kralı kuzeye kaçtı ve Çin’den destek istedi. Tüm ülkenin kaosa sürüklenmesi kısa sürdü¹⁰⁰. “Ülkenin güçlü bir orduya sahip olması için halkın eziyetlere katlanması gerekir.”, “Halkın refahı önce gelmelidir.” düşüncesi, “Güçlü askeri sisteme öncelik verilmelidir.” düşüncesinden daha baskın geldiği için de Joseon’un bu istilaya hazırlıksız yakalandığı söylenebilir. Halkın refahı önemliydi ancak güçlü bir askeri sistem olmazsa halkın ülkeye saldıran başka güçler altında ezilebileceği gerçeği de unutulmuştu. Yine de savaşa hazırlanılması gerektiğini ileri süren düşünceler de göz ardı edilmedi. Japonya’nın faaliyetleri hakkında bilgi edinmek için Japonya’ya elçiler gönderildi. Büyük bir savaş hazırlığı yapılmadı ancak Joseon’un da bir ordusu vardı ve Joseon hükümeti güçlü generallerini çoktan seçmişti. Bunlardan biri olan Amiral Yi Sun Shin deniz kuvvetlerinin komutanıydı ve güçlü savaş gemileri inşa etti. “Kaplumbağa gemisi” adı verilen gemileriyle Japon donanmasını denizde ağır yenilgilere uğrattı. Ming Çin’i, Japonya’nın amacının Çin’e ulaşmak olduğunu biliyordu. Yardım için 40 bin askerini, 1593 yılında, Joseon’a gönderdiğinde savaşın seyri de değişti. Denizde de ağır kayıplar veren Japon askerleri, bir yandan hastalıklarla boğuşurken bir yandan da geri püskürtülmeye başlamıştı. Silah ve gıda tedarik hatları da Joseon donanması tarafından kesilen Japon askerleri, 1593 yılının Nisan ayında, neredeyse bir yıl sonra, güneye doğru geri çekilmeye başladılar. Japonya fırsatı kaybettiğinin farkındaydı ve Çin daha fazla kayıp vermek istemiyordu o yüzden bir ateşkes ilan edildi ve anlaşma yapmak için müzakerelere başlandı. Ancak her iki taraf da galip olduğunu iddia ediyor ve anlaşmanın buna göre yapılmasını istiyordu bu yüzden bir anlaşma sağlanamadı¹⁰¹.

İlk istilasası başarısızlıkla sonuçlanan Toyotomi, hırsından vazgeçmeyerek, 1596’da (bazı kaynaklarda 1597 olarak da geçer) Joseon’a gönderdiği 140 bin askerle ikinci istilayı başlattı. Japon askerleri başkente doğru ilerlerken karşılarında daha iyi hazırlanmış bir Kore ordusu ve onlara yardıma gelmiş 150 bin Çin askerini buldular. Donanması da denizde Amiral Yi’nin karşısında duramayan Japonya, Toyotomi’nin ani ölümüyle ikinci istilada da başarısız oldu. Joseon Japon birliklerini topraklarından atmayı başarsa da çok büyük bir darbe almıştı. Japon birlikleri değerli sanat eserlerini, el yazmalarını ve silahları Japonya’ya taşıdı ve taşıyamadıklarını da yok etti. Şehirleri ve köyleri yakıp yıktı.¹⁰² Vergilendirilebilir

¹⁰⁰ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 80

¹⁰¹ KTÖB, a.g.e., ss. 160-163.

¹⁰² Seong Hee Yoo ve Jin O Kwak, a.g.e., ss. 231-232.

tarım arazileri yarıya düştü, Seul'deki Kyongbokgung Sarayı dahil birçok saray ve tarihsel yapı yıkıldı, çiftlikler yakıldı. Birçok insan rehin alındı, özellikle de seramik işçileri Japonya'ya götürüldü ve bu nüfusun azalmasına ve seramik sanayisinin çökmesine neden oldu. Koreli bir halk ozanı o günleri şu dizlerle anlatmıştır;

Kemikler yığıldı tarlalarda
Dağlardan yüksek.
Engin kentler ve görkemli kasabalar
Kurtlara, tilkilere in oldu¹⁰³.

1592'den 1598'e kadar süren bu iki istila hem Joseon hem de Ming Çin'i üzerinde çok yıkıcı etkiler bıraktı¹⁰⁴. Toyotomi'nin düzenlemiş olduğu istilalar 3 milyon Korelinin diğer bir deyişle nüfusun %20'sinin ölümüne neden oldu. Dökülen bunca kandan sonra Koreliler, Japonlardan nefret etmeye başladı. Bir Japon tarihçi bu yedi yıllık savaşı şöyle anlatmaktadır;

Kore uygarlığı adeta yok edildi. Krallarının mezarları dahi tacir edildi ve soyuldu. Savaş Kore'yi harabeye çevirdi ve büyük bir yıkıma yol açtı. O zamandan beri Koreliler, Japonlara karşı düşmanlık beslemeye başladılar. Bugün bile Kore'de anıtlar ve bu 'Yedi yıl Savaşları'nın korkunçluğunu anlatan edebi eserler bulunmaktadır. Yedi yıl süren bu savaşlar dünyanın şahit olduğu sebepsiz yere başlatılmış en acımasız savaşlardan biridir¹⁰⁵.

Toyotomi'nin ölümünden sonra, 1603 yılında, Joseon'a karşı daha sakin bir tutum sergileyen, Joseon ve Ming Çin'i ile uzlaşmak isteyen Tokugawa ailesi iktidara geçti. Tokugawa ailesi ülkenin uluslararası statüsünü, uluslararası ticareti geliştirerek arttırmak istiyordu ve iki ülkeye karşı da buna uygun politikalar uyguladı¹⁰⁶.

Güç dengelerinin değişmeye başladığı Asya'da, diğer kabileleri kendi güçleri altında birleştirip büyüyen kabilelerin (ya da Japonya gibi kendi içinde birleşen ülkelerin), Asya'yı kendi güçleri altında birleştirme ve yayılma politikası yaygınlaşmaya başladı. Joseon'un kuzeyinde yer alan ve bir zamanlar destek için Joseon'a asker göndermeyi bile teklif eden Jurchenler de kendi kabilelerini birleştirip Mançurya ve Kuzey Çin'de hegemonyasını güçlendirdi. Çin'in kuzeyde Moğollar, batıda Türkler, güneyde Avrupalılar ve tabii ki doğuda Japonlar tarafından rahatsız edilmesini de fırsat bilen Jurchenler; 1616'da Liadong'u

¹⁰³ A.C. Nahm, a.g.e., s. 90.

¹⁰⁴ Kore Enformasyon Ajansı, *Kore Gerçeği*, 2002, Ankara, s.15.

¹⁰⁵ Seong Hee Yoo ve Jin O Kwak, a.g.e., ss. 231-232.

¹⁰⁶ A.g.e., ss. 232-233.

da feth ettikten sonra Jin'in ardılı olarak "Yeni Jin"i kurdular ve Ming ve Joseon'a karşı çok büyük bir tehdit haline aldılar¹⁰⁷.

Ming Çin'i, 1619'da, gittikçe büyüyen bir tehdit haline gelen "Yeni Jin"e karşı bir ordu oluşturmaya karar verdiğinde Joseon'dan, Japon istilalarına karşı Joseon'a gönderdiği yardımların karşılığı olarak, orduya asker göndermesini istedi. Joseon, Ming'in bunu istemeye hakkı olduğunu kabul etse de Yeni Jin'e de düşman olmak istemiyordu. Kral Gwang Haegun, askerlerini Ming'e gönderse de Ming ile Yeni Jin arasındaki savaşta yansız bir tutum izlemeye çalıştı. Ancak en baştan beri Gwang Haegun'un tahta çıkmasını istemeyenler bunu sadakatsizlik olarak gördüler. Kralın iktidardan uzaklaştırdığı Batılılar fraksiyonu üyeleri, Ming ile olan ilişkilerin onurunu korumak adına bir isyan düzenlediler ve tahta yeni bir kral çıkardılar. Böylece Joseon'un yansızlık politikası son bulmuş oldu. Kralın yansız tutumuna muhalefet olup onu tahttan indirenlere tahta çıkardığı yeni kral, "Ming'e sadakat" politikasıyla yalnızca Ming'i önemseyen ve onun isteklerine uyan bir diplomasi uyguladı. Böylece Yeni Jin'in önünde duran ilk taş oldu ve Yeni Jin 1627'de Joseon'a bir istila düzenledi. Joseon'un Ming'i desteklemesini engellemek ve Ming'i almadan önce Joseon'a boyun eğdirmek amacıyla yapılan istila öncelikle "Ming yanlısı" politikayı destekleyenlerin eseri idi. Zira Joseon, Yeni Jin için küçük bir lokmaydı ve Yeni Jin önce ayağının altındakileri temizlemek istiyordu. 1636 yılından sonra Qing olarak anılan Yeni Jin imparatorluğu icraatlarına hız kesmeden devam etti (1644 yılında Ming imparatorluğuna son vererek Çin topraklarının da yeni hâkimi oldu ve Çin topraklarında Qing dönemi başladı)¹⁰⁸. Joseon'u, Jin egemenliğini kabul etmesi için yaptığı bütün baskılara rağmen ikna edemeyen Yeni Jin, 1636'da ikinci bir istila başlattı ve sonunda Joseon teslim oldu¹⁰⁹. Japon istilasının özellikle güney kısmı yıkıp geçmesinden sonra, bu sefer Joseon'un kuzey kısmı Mançu istilalarıyla büyük yaralar aldı. Tarlalar yakılıp yıkıldı, büyük oranda altın, gümüş, tahıl, birçok ürün ve on binlerce Koreli haraç olarak Qing sarayına götürüldü¹¹⁰.

Qing ile savaş sona erdiğinde Batılılar fraksiyonu, Ming'e sadakatte ısrar ettiği ve Qing ile savaşa ve dolayısıyla Qing hâkimiyetine yol açtığı için eleştirildiler. Sonuç olarak

¹⁰⁷ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 85.

¹⁰⁸ Conrad Schirokauer ve Miranda Brown vd., *A Brief History of Chinese and Japanese Civilizations*, Wadsworth, USA 2012, s. 358

¹⁰⁹ KTÖB, a.g.e., ss. 164-165

¹¹⁰ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 90.

“kuzeyin fethi” fikrini ileri sürdüler, askeri harcamaların arttırılmasını ve Qing’e karşı misilleme yapmayı savundular. Bu düşünce Kore üzerinde güçlü bir yankı uyandırdı. Veliaht prens Sohyeon, esir tutulduğu Qing’den döndüğünde Qing’den öğrenecekleri şeyler olduğunun düşünüyordu. Bu ılımlı yaklaşımıyla birlikte sessiz ve nedeni belli olmayan bir şekilde öldükten sonra onun yerine tahta kardeşi Hyojung geçti ve Qing’e karşı sert bir tutum sergiledi. Onun tahta geçmesiyle, 1650 yılından itibaren, Qing’e karşı misilleme siyaseti uygulandı. “Kuzey Kampanyası Planı” (Bukbeol) adı verilen bu siyasete göre bütçe planı yapıldı, kaleler onarıldı ve asker sayısı arttırıldı. Qing, Çin’in yeni hâkimi haline gelmiş olsa da Joseon Qing ile başa çıkabileceğini düşünüyordu. Bu savaş hazırlıkları tabiki halkın sırtına yük bindirmekten başka bir işe yaramayacaktı. Yine olan, vergileri artan, kale onarımı vs gibi işlere koşturan halka olmuştu. Kral öldüğü zaman da bu misilleme siyaseti son buldu ve köylüler ellerindeki topraklardan olurken yangban ve hükümet yetkilileri topraklar üzerindeki tekeli sürdürdü. Ve “Kuzey Kampanyası Planı” yerini “Kuzeyden Öğrenelim” (Bukhak) düşüncesine bıraktı¹¹¹.

Bu dönemde Jeju adası açıklarında batan iki Hollanda gemisinin kurtarılan mürettebatı, silah yapımına yardım etmeleri için Jeoson’da tutuldular. Bu adamlara pek de iyi davranmayan Koreliler, adamları zorla çalıştırdılar ve onlardan Batıya dair bir şeyler öğrenmeyi kesinlikle reddettiler. Adamların bir kısmı Joseon’da ölürken bazıları Japonlara sığındılar. Japonlar da böyle bir durumla karşılaşmış ve bu adamlardan Batıya dair bilgi edinmiş, teknoloji öğrenmiş ve edindiği bilgileri ülkesi yararına kullanmıştı¹¹². Ancak Joseon eline geçen fırsatı yine kaçırmıştı ve bu gerici düşünceler, Japonya ve Çin’e karşı, Joseon’un yararına olmayacaktı. Kaldı ki dünya tarihinde yenilikleri reddedip, çağın gerisinde kalan ülkelerin geleceklerinin pek de parlak olmadığı görülmektedir.

Joseon’un artmakta olan nüfusu 17. yüzyılın sonlarında zaten yetersiz olan tarım arazilerinin de limitine ulaşmasına neden oldu. Tarımın kötü durumda olması, kıtlık demekti öyle ki insanlar açlıktan ölmeye başlamıştı. Bu bazı düşüncelerin değişmesi gerektiğinin de göstergesiydi¹¹³. Bununla birlikte “Kuzeyden öğrenelim” düşüncesi büyürken, 17. yüzyılın sonunda Qing ile diplomatik ilişkiler de artış göstermeye başladı. Qing’i ziyaret eden heyetlerin sayısı artarken Qing’den getirilen kitapların ve teknolojilerin sayısıyla birlikte

¹¹¹ KTÖB, a.g.e., ss. 176-178

¹¹² A.C. Nahm, a.g.e., s. 91.

¹¹³ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 90.

ticaret de arttı. Japonya ile de ilişkiler gelişirken sınıra yakın yerlerde yeni ticaret şehirleri ortaya çıktı ve her bölgede düzenli pazarlar oluştu. Verimlilik artarken toplumun bakış açısı da değişmeye başladı. Batıdan bir şeyler öğrenmeyi reddeden Joseon'un olumlu gelişmeler karşısında fikri değişti ve Qing'e ve diğer ülkelere gönderilen heyetlerin sayısı arttı. Yabancı ülkelere gönderilen heyetler sayesinde Joseon farklı çalışmalar ve dinlerle de tanışmış oldu böylece Batılıların yapmış olduğu haritalara, coğrafya, bilim, din kitaplarına ilgisi arttı. Ülkede ticaret, verim ve refahın artması Joseon'un Batı öğretilerine olumlu bakmasını sağladı¹¹⁴.

1.4. Sosyo-Maddî/Sosyo-Manevî Faktörler

Günümüzde ruhçu kültler şeklinde varlığını devam ettiren Şamanizm, Korelilerin bilinen geleneksel dini yönelimleridir¹¹⁵. Kore tarihine göre, antik Kore M.Ö 2333 yılında kurulduğunda Kore'ye hakim olan inanış Şamanizm idi. Antik Kore teokratik bir devlettir, Şamanizm inanışı ve devlet birbirinden ayrılmazdı¹¹⁶. Şamanizm, Üç Krallık döneminde ve Goryeo Hanedanlığı döneminde de varlığını sürdürdü. Ancak Joseon Hanedanlığı döneminde Konfüçyanist topluluk tarafından gelişmesine izin verilmedi, Japon istilası döneminde ise folk dinler yasaklandı. Post liberal Kore Şamanizm'i zamanla, modernleşmenin ve batılılaşmanın sonucu olarak zayıfladı¹¹⁷.

Çin kültürü de Kore yarımadasında erken tarihten beri etki eden bir unsurdur. Gojoseon gücünü yitirip Çin ile anlaşmaya vardığında Çin harfleri dâhil, Çinlilerin ileri uygarlığını kabul etti ve Çin'e katılmaya karar verdi. Ardından gelen Wiman Joseon MÖ. 108'de çöktüğünde ise¹¹⁸ Joseon, Çin imparatorluğuna bağlanmış oldu ve göçmenlerin de etkisiyle Çin kültür alanına girdi¹¹⁹.

Üç Krallık Dönemi zamanında da, Mançurya'da yayılan Çin denetimi ve Kore'de kurulan komutanlıklar iki bölgenin de Çin kültürel alanına girmesini sağladı. Çin dili, felsefesi, siyasal kavramları ve düzeni, toplumsal yapısı, yasaları ve sanatı bölgede

¹¹⁴ KTÖB, a.g.e., s. 179.

¹¹⁵ Ali İhsan Yitik, "Budizm", (der.Şinasi Gündüz), *Yaşayan Dünya Dinleri*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2010, s. 350.

¹¹⁶ Sang Yong Kim, "Religion and the Secular State in Korea", *The VXIIIth International Congress of Comparative Law: Religion and the Secular State National Reports*, Universidad Complutense, Law School, Madrid, Temmuz 2014.

¹¹⁷ Official Site of Korea Tourism. Shamanism, http://english.visitkorea.or.kr/enu/AK/AK_EN_1_4_8_3.jsp (Erişim Tarihi: 23.11.2014).

¹¹⁸ KTÖB, a.g.e., ss. 30-31.

¹¹⁹ Abdullah Doğan, *Uzak Doğu'nun İncisi Kore*, Kariyer Yayıncılık, İstanbul 2007, s. 13.

yayılmaya başladı. Goguryo tarafından benimsenen, Çin tipi bürokrasi, krallık, mirasın babadan oğula aktarılması, yöresel yönetim, para kullanımı, çevresi surlarla çevrili kentler Kore’de gelişen Çin etkisinin kanıtıydı¹²⁰. Uluslararası ticaret arttıkça Çin dinsel kültürü de Kore halkı arasında yayılmaya başlarken popüler bir Çin dini olan Taoculuk da Kore’de büyük oranda benimsenmeye başladı. Budizm ise 4. yüzyılın ortalarında Kore’de tanınmaya başladı. Kraliyet otoriteleri, merkezi iktidarı desteklemek üzere Budizm’i kabul etti¹²¹. Budizm resmi olarak MS. 372 yılında Kore’ye girmiş olsa da ve 525 yıllarında ülkeye yayıldı¹²². Kore kültürü ve Budizm ilk karşılaştığında Koreli Budistler, Budizm kültürünü benimsedi ve aynı zamanda da kültürü yeni öğretilere Kore ruhunu da katarak geliştirdi¹²³. Budistler genelde aristokratik monarşiyi destekleseler de halk daha çok ‘temiz ülke Budizm’ini takip etti¹²⁴.

Üç Krallık, kendileri arasında ilişkileri iyi olmasa da, komşu ülkelerle her zaman diplomatik bağ kurmaya çalıştı. Baekje ve Shilla Japonya ile iyi ilişkiler kurmak için uğraş gösterdiler. Anakara ile bağlantısı olmayan ve kültürüne uzak olan Japonya, bu ilişkiler sayesinde daha ileri kültürle ulaşma şansı buldu. Üç krallık ve Japonya arasında sık sık resmi heyet alışverişleri yapıldı, tüccarlar arasında ticari faaliyetler yürütüldü. Bazen Kore halkı Japonya’ya büyük ölçekli göçler gerçekleştirdi. Bu çeşitli yollarla üç krallığın kültürü Japonya’ya da ulaşmış oldu. Japonya ile üç krallık arasındaki kültürel alışveriş 6. yüzyılda en üst seviyeye ulaştı. Goguryo’ya Çin’in kuzeyinden giren Budizm, Baekje’ye ise Çin’in güneyinden ulaştı. Japonya ise Budizm ile Baekje ve Goguryo aracılığıyla tanıştı. Üç krallığın Budist sanatı; heykeller, resimler ve mimariyle Japonya’ya taşınmış oldu. Üç krallığın kültürü, 7. yüzyılın sonlarında tüm Japonya’ya yayıldı¹²⁵. Budizm’in Çin’den Japonya’ya geçişi Kore üzerinden olduğu için Kore Budizm’inin önemi büyüktür.¹²⁶

Goryo, Moğol yönetiminden sonra kraliyet ailesi başkent Gegyong’a geri döndüğünde Moğol imparatorluğuna bağlı kalmış ve uzun süre Moğol esareti altında yaşamıştı. Bu dönemde Moğol prensesleriyle evlenip, tahta çıkacakları güne kadar Yuan’da

¹²⁰ A.C. Nahm, a.g.e., s. 15.

¹²¹ KTÖB, a.g.e., s. 59.

¹²² Edward Conze, *Kısa Budizm Tarihi*, Yol Yayıncılık, İstanbul, 2005, s. 139.

¹²³ Official Site of Korea Tourism, The Spirit of Korean Buddhism, http://english.visitkorea.or.kr/enu/CU/content/cms_view_317579.jsp?gotoPage=1 (Erişim Tarihi: 23.11.14).

¹²⁴ Ali İhsan Yitik, a.g.e., s. 350.

¹²⁵ KTÖB, a.g.e., s. 61.

¹²⁶ Edward Conze, a.g.e., s.139.

rehine olarak kalan veliaht prensler vardı. Goryo krallarının Moğollara bağlı olduğunu belirtmek üzere bazı unvanları kullanmaları yasaklandı, bu unvanlar yerine yalnızca “sadık kral” anlamına gelen “wang” unvanını kullanmalarına izin verildi. İlerleyen zamanlarda Goryo kralları Moğol isimleri almaya, Moğollara özgü saç modelleri yaptırmaya hatta Moğol dilini kullanmaya başladı¹²⁷.

Joseon kurulduktan ve başkent Hanyang’a taşındıktan sonra ise başkentte görkemli saraylar, büyüklü küçüklü kapıları olan iç ve dış savunma duvarları yapıldı. Yeni başkent in yapımında eski Çin başkentlerinden Çungan örnek alındı¹²⁸. Joseon kültürü ve kurumları, önceki Kore devletlerinden çok daha fazla Çin kültüründen etkilendi. Joseon döneminin ilk iki yüz yılında Joseon, Çin’den daha çok Çinlileştiğini fark etti. Joseon sık sık, Çin uygarlığının eksiksiz bir somut örneği olduğunu belirtmek amacıyla “Küçük Çin” olarak adlandırıldı¹²⁹.

Kore’de Goryo hanedanlığı ile birlikte Budist hanedanlığın çökmesiyle Budizm yerini Konfüçyanizme bıraktı. Konfüçyanizm antik Kore’ye büyük değişiklikler getiren ve Kore insanlarını derinden etkileyen yaygın felsefelerinden biriydi. Joseon Hanedanlığındaki bütün statüler Konfüçyanizm öğretileri temel alınarak yasalaştırıldı¹³⁰.

Konfüçyüs, kendini tanrısal gücün elçisi saymayan, öte dünyadan bahsetmeyen kendisine görev duygusunu veren ruhlara ve göğe inanan, bir düşünürdür. Dini meseleler üzerine konuşmaktan uzak durmuştur, halkın geleneksel inançlarını değiştirmeye çalışmamıştır, onun öğretisi pratik hayat felsefesidir. Öğretisi din olarak kabul edilmekle birlikte ona din de denebilir felsefe de. Aslında Konfüçyüs’ün ortaya koyduğu sistemde insanın değeri üzerine fazla durulmamıştır, insanın asıl değeri toplumsal varlık oluşundadır, topluma sunulabilen özellikler fazilettir. İnsan topluluklarının fazileti ve ondan filizlenen görevler özel ifadelerini aile, dostluk ve devlet çevresinde bulurlar. Aile ve dostluk çevresinin düzeni iyi olmazsa düzenli bir devlet ve iyi bir hükümet de olmaz¹³¹. İleriki dönemlerde Konfüçyanizmin asıl özünün bu olduğunu unutan Konfüçyanist bilginlerin, Konfüçyanizm dayatması altında Kore’nin geleceğinde büyük rol oynadığı ifade edilebilir.

¹²⁷ A.C. Nahm, a.g.e., s. 67.

¹²⁸ A.C. Nahm, a.g.e., s. 71.

¹²⁹ Jinwung Kim, a.g.e., s. 186.

¹³⁰ Sang Yong Kim, a.g.e.

¹³¹ Ekrem Sarıkçıoğlu, *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*, Fakülte Kitapevi, Isparta, 2004.

Yi Song Gye ve daha sonra tahta geçen oğlu Taejong hâkimiyetleri süresince Joseon Handanlığı'nın temellerini toplumun ileriki beş yüz yıl boyunca sürdürebileceği şekilde kurdu. Bu temeller Konfüçyüs düşüncelerine dayanıyordu. Konfüçyanizm düşünceleri, halkın krallarına mutlak itaat göstermesi gerektiğini aynı zamanda kralın da halkı yönetirken ahlaklı olması gerektiğini öğütüyordu¹³². Joseon toplumu, cömertlik, doğruluk, doğru ilişkiler kurma, bilgi ve güven gibi Konfüçyanizm prensiplerine dayanan değerlerle yönetildi. Goryeo devletinin kabul etmesiyle Kore insanının hayatına giren Budizm etkisini giderek kaybederken Konfüçyanizm üst tabaka arasında yerleşmeye başladı. Yönetici sınıfına girmek isteyenler için Konfüçyanizmi öğrenmek bir koşul haline geldi. Devlet memuru olabilmek için öncelikle sınava girmek gerekiyordu¹³³. Köleler hariç herkes bu sınavlara girme hakkına sahipti. Ancak sınavlarda başarılı olabilmek ve yükselmek için Çin alfabesi üzerinde etkin olmak gerekiyordu bunun için de Konfüçyan metinleri ve Çin tarihini öğrenmek... Sıradan halkın bu gerekliliklerini yerine getirecek kaynağı yoktu bu yüzden sınava üst ve zengin sınıflardan insanlar girebiliyordu. Kısa sürede bu sınavlar üst tabaka insanların devlet memuru olma yoluna dönüştü. Bu sayede “yangban” denilen üst sınıf oluştu. Bu yangban sınıfından üst düzey memurlar krala tavsiyelerde bulunup halka kılavuzluk etmekle de övünüyorlardı¹³⁴. Bu şekilde Joseon zamanla siyasi, sosyal ve ekonomik ayrıcalıkları olan bu yangban sınıfı tarafından yönetildi. Yangban sınıfı sivil bürokratlar ve askerler olmak üzere ikiye ayrılıyordu. Sivil bürokratlar daha geniş yetkiye sahip olmakla birlikte siyasi alanda da aktifti¹³⁵. Konfüçyanizm'im ülkeye girmesi ve devlet sınavlarında başarılı olunması için okunması gereken Çince metinler, ülkedeki Çin etkisini iyice arttırmış oldu.

Her kral Konfüçyan öğretilerine uygun ve bilgece liderlik eden bir kral değildi lakin Kral Sejong, Joseon döneminin en iyi işlerini yapan olağanüstü bir hükümdardı. Kurduğu politika enstitüsünde genç âlimlerle politika gibi çeşitli meseleleri tartışarak büyük düşünceler tasarladı ve gerçekleştirdi¹³⁶.

¹³² KTÖB, a.g.e., s. 136.

¹³³ Özgür Sarı ve Kim Dae Sung, “Osmanlı Devleti ile Choson Devleti'nde Geleneksel Yükseköğretimin Karşılaştırılması”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 28(3), 2013, ss. 279-290.

¹³⁴ KTÖB, a.g.e., ss. 135-137.

¹³⁵ Özgür Sarı ve Kim Dae Sung, a.g.e.

¹³⁶ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 74.

Sınıf ayrımcılığına ve aşırı vergi sömürülerine maruz kalan halk için müdahalelerde bulundu ve sömürüyü belirli bir dereceye kadar sınırlandırdı. Teknoloji ve tarımda yeni yöntemler geliştirildi ve ilerleme kaydedildi. Bilimsel araştırmalar hükümet tarafından desteklendi. Yaptığı en büyük yeniliklerden biri Kore alfabesi oldu. Korece konuşan ama Çince yazan Kore halkı Korece kelimeleri Çince harflerle yazmakta zorlanıyordu. Kral Sejong 1446 yılında:

Dilimiz Çin harfleriyle aynı olmadığı için, zavallı tebaamız konuşmak istese de söylemek istediklerini dile getiremiyor. Burada duyduğum sempati yüzünden 28 yeni harf icat ettim, böylece bunları uygulayarak günlük hayatınızı kolaylaştırabilirsiniz.

Açıklamasıyla yeni harfleri duyurdu. Yeni harfler hemen hoş karşılanmadı. Yeni harflerin Çince yazılmış Konfüçyan metinleri incelerken engel olduğunu düşünen bürokratlar tarafından sadece Çin harfleri resmi harf sayıldı. Ancak öğrenmenin ve kullanmanın kolay olduğu, günümüzde hala Kore’de kullanılmakta olan, Kore harfleri (Hangul) zamanla yayıldı. Kral Sejong’un politikaları ile halkın hayatı kolaylaştı¹³⁷.

Yeni Kore harflerinin hayata geçirilmesiyle Kral Sejong, Konfüçyanizm etikleri, Budizm kutsal metinleri, tarım, ipek böcekçiliği gibi birçok konudaki kitapları Hangul’a çevirtti. Bu kitapların yayımlanması geliştirdiği metal baskı teknikleriyle ilerledi. Astronomik aletlerin geliştirilmesine ön ayak oldu, yağmurölçer, su saati, gözlemevi için aletler icat etti. Bir önceki yüzyıla göre nüfus arttı bunun nedenlerinden biri de yerel bitki ilaçlarının ve tarımsal teknolojilerin gelişmesiydi¹³⁸.

İlk Japon istilalarından sonra iktidara gelen Tokugawa ailesi, uluslararası ticareti geliştirmek adına politikalar geliştirmeye çalışmıştı. Dolayısıyla Joseon ile arasını düzeltmesi ve ticaret yapması önemliydi. Korelilerin Japonya’ya duyduğu nefret bunu zora soksa da savaş tutsaklarının mübadelesi ve Joseon’un yeniden yapılandırma çalışmaları iki taraf arasındaki görüşmeleri gerekli kılıyordu. Japonya ile müzakere etmeyi kabul eden Joseon, görüşmeleri yapmak üzere, 1607 yılında Japonya’ya bir heyet gönderdi ve Japonya’nın ticaret faaliyetlerine de izin verdi¹³⁹. Barış sağlandığında, rehin olarak Japonya’ya getirilen esirlerin bazıları geri döndü, bazıları Japonya’da kalmayı seçti ve

¹³⁷ KTÖB, a.g.e., ss. 146-147.

¹³⁸ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 75.

¹³⁹ KTÖB, a.g.e., s. 164.

bazıları çoktan Portekizli tüccarlara köle olarak satılmıştı. Adaya getirilen aydınlar ve sanatçılar ise iyi muamele gördü, Koreli aydınlar lordlara danışmanlık bile yaptı. Bazı Japon askerlerinin Kore’den toplayıp getirdiği tarımla ve ilaçlarla ilgili (medikal) kitapları da Koreli tutsaklardan öğrenilen teknolojiyle Japonya’da yeniden basıldı.¹⁴⁰. Ayrıca Japonya, Kore’den getirdiği seramikleri ve Konfüçyan metinleri kullanarak, tutsak aldığı seramik sanatçıları ve aydınlardan da faydalanarak, Japon seramik sanatının ve Konfüçyan eğitiminin merkezi haline geldi. Japonya istilalarının avantajlarını böyle kullanırken istilaların Kore’ye ise iki ölümsüz etkisi oldu. Birincisi, ‘yabancı hâkimiyetine düşman’ bir Kore milliyetçiliği, ikincisi ise efsanevi kahraman Amiral Yi Sun Shin’e duyulan büyük saygıydı.

1.5. Senkronik Durum

Günümüzde Asya ülkeleri, din çeşitliliği bakımından yüksek değerlere sahiptir. Bu çeşitliliğin fazla olduğu ülkelere biri de Güney Kore’dir. Pew Araştırma Merkezinin 2014 yılında yaptığı “Küresel Dini Çeşitlilik” araştırması sonuçlarına göre Güney Kore’deki dini çeşitlilik “çok yüksek” kategorisindedir. Buna göre, 48 milyonluk nüfusun %46,4’ü herhangi bir dine bağlı değildir, Toplam Hristiyan oranı %29,4, Budist oranı %22,9 iken Müslüman %0,2, folklorik dinlere bağlı olanlar %0,8, Hindu oranı %<0,1 ve Yahudi oranı %<0,1’dir. Bugün Kore’de nüfusun neredeyse yarısı dinsiz olmakla birlikte belirli bir din yoktur ve çeşitli dinler barış içinde birlikte yaşayabilmektedir. Sadece şehirlerin caddelerinde bile bu çeşitliliğin kanıtlarını bulmak mümkündür. İrili ufaklı kiliseleri ve birçok Budist tapınağını, evlerde, ofislerde, apartmanlarda Şamanizm işaretlerini bir arada görmek mümkündür¹⁴¹. Budist tapınaklar hala ziyaret edilirken şamanizm de günümüzde hala büyük önem taşımaktadır ve geniş yer tutmaktadır. İnsanlar hala önemli kararlar almadan önce ya da bir zorlukla karşılaştıklarında falcılara danışmaktadırlar ve bazı bölgeler bu önemli geleneği unutmamak için festivaller düzenlemektedir¹⁴².

Tüm bunlara bağlı olarak da Kore’de dini tatil çeşitliliği de fazladır. Kore’de yeni yıl hem ay takvimine göre geleneksel olarak hem de güneş takvimine göre modern olarak kutlanmaktadır. 24 Mayıs Buda’nın doğum günü olarak kutlanırken 25 Aralıkta da

¹⁴⁰ Dujun Kil Kim, a.g.e., ss. 83-84.

¹⁴¹ Pew Research Center, Global Religious Diversity, <http://www.pewforum.org/files/2014/04/Religious-Diversity-full-report.pdf> (Erişim Tarihi: 19.11.2014).

¹⁴² Official Site of Korea Tourism, a.g.e.

Christmas kutlanır. Hasat festivali “Chusok” ve kuruluş günü “Kaecheonjol” geleneksel inançlara göre kutlanmaktadır¹⁴³.

Güney Kore’de erken dönemden kalma beş saray günümüzde hala varlığını sürdürmektedir. Joseon döneminde yapılan ve beş büyük saraydan en büyüğü olan Gyeongbokgung sarayı, günümüz Güney Kore’inde en çok ziyaret edilen turistik yerlerden biridir. Koreliler aynı zamanda, bugün kullanılan Kore alfabesi Hangul’ın yaratıcısı olan Kral Sejong’a hala büyük saygı göstermektedir. Çeşitli yerlerde anıtları bulunmaktadır. Gyeongbokgung Sarayının önünde bulunan ve büyük bir meydan olan Gwanghamun’da, Kral Sejong’un yanı sıra 1598’de Japon askerleriyle savaşırken ölen büyük Amiral Yi Sun Shin’in anıtı da bulunmaktadır.

Fotoğraf 1.1.: Kral Sejong Heykeli ve Arkasında Gyeongbokgung Sarayı¹⁴⁴.

¹⁴³ Chong J. Oh, “Soviet Korean in Central Asia and Korean Religious Activities in Post-Soviet Central Asia”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt: 53, Sayı: 2, 2013.

¹⁴⁴ Canan Akat, Güney Kore, 2015.

Fotoğraf 1.2.: Gwanghamun Meydanı¹⁴⁵.

Gwanghamun Meydanında; Amiral Yi Sun Shin heykeli, Kral Sejong heykeli ve Gyeongbokgung Sarayı.

Fotoğraf 1.3.: Doksugung Sarayı¹⁴⁶.

Hem Doğu hem Batı mimarisinin bir arada görüldüğü, Joseon'un son dönemlerinde de kullanılan, Doksugung Sarayı.

¹⁴⁵ Korea Joongang Daily, Ever-evolving Gwanghwamun, <http://koreajoongangdaily.joins.com/news/article/article.aspx?aid=3007803> (Erişim Tarihi: 21.04.19).

¹⁴⁶ Canan Akat, Güney Kore, 2015.

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYO-POLİTİK VE KÜLTÜREL TARİHİ ARKA PLAN: “KURTLARA VE TİLKİLERE İN OLAN” COĞRAFYANIN SÖMÜRGE SERÜVENİ

Kore'nin Japon sömürgesi olma serüveni kısa ve basit bir serüven değildir. Stratejik konumu nedeniyle büyük rekabete konu olan Kore, Çin'de yaşanan her olaydan etkilendiği gibi Japonya'nın ve hatta Rusya'nın da dış politikasından etkilenmiştir. Çin, gücünü koruyamayınca Kore'yi Japonya'nın ellerine bırakmıştır. Rusya ise Kore'yi isteyen diğer bir devlet olarak ortaya çıktığında Japonya ile arasında büyük bir rekabet yaşanmıştır. Sebepleri ve sonuçları bir noktada Kore'ye bağlanan Japonya-Çin ve Japonya-Rusya savaşlarının da Kore'ye etkisi büyüktür. Diğer ülkelerin dış politikasından etkilenirken kendi içinde de istikrarı sağlayamayan Kore, moderniteyle de başa çıkamayınca Kore yarımadasına diğer devletlerin müdahalesi kaçınılmaz olmuştur.

2.1. Sömürgeciliğin Öncü/leri

Teknik yönden geri kalmış ülkelerin daha ilerlemiş tekniğe sahip ülkeler tarafından boyunduruk altına alınmasına sömürgecilik denir¹⁴⁷. Sanayi devriminin yeni coğrafyaların keşfine olanak hazırlamasıyla; başta İngiltere ve Fransa olmak üzere; Portekiz, Hollanda, İspanya, Danimarka, Almanya gibi ülkeler arasında; Amerika, Hindistan, Uzakdoğu ve Afrika'da büyük ekonomik çıkarların söz konusu olduğu bir sömürge mücadelesi; Avrupa kıtasında savaş halinde olan devletlerin büyümek, zenginleşmek ve birbirlerine üstünlük sağlamak için başka kıtalara yönelmesiyle başlamıştır¹⁴⁸.

Sömürgeci devletlerin Uzakdoğu'ya ulaşması Asya kıtasındaki dengeleri büyük ölçüde değiştirmiştir. Asya'nın büyük gücü Çin, onun küçük kardeşi konumundaki Kore ve iç karışıklıklarını halledip modernleşmeye çalışan Japonya için işlerin tersine dönmeye başladığı görülmektedir. Avrupalı devletlerin Çin'in üzerinde büyük oynamasıyla Çin'in

¹⁴⁷ Raimondo Lurahi, *Sömürgecilik Tarihi*, E Yayınları, İstanbul 2000, s. 17.

¹⁴⁸ Erdoğan Uygur ve Fatma Uygur, “Fransız Sömürgecilik Tarihi Üzerine Bir Araştırma”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:17 Sayı:3 Aralık 2013, ss. 273-286.

yağmalanması ve bu sırada Japonya'nın güç kazanmasıyla, Avrupalı devletlerle bu iki Asya ülkesinin savaşları artmış ve arada kalan Kore zor zamanlar geçirmiştir. Başlayan dönemde Asya'nın, büyük gücü Çin küçülmüş; kendi içinde karışmış, silik ülkesi Japonya toparlanmış ve büyük güç olma yolunda ilerlemiş; tarih boyunca Çin ve Japonya arasında kendini bulmaya çalışan Kore ise kendini kaybetmek üzere zorlu bir döneme doğru ilerlemiştir.

Çin, İngiltere ile yaptığı Afyon savaşı sonrası eşitsiz antlaşmalara maruz kalmış ve zor bir döneme girmiştir. Japonya ise Amerika ve Avrupalı devletler ile yaptığı anlaşmalarla limanlarını açarken yine eşitsiz antlaşmalara maruz kalmış, ancak bir şey yapmazsa Çin'in yaşadıklarını yaşayacağını bildiği için kendini kurtarmak üzere atağa kalkmıştır. Yapılan darbe sonucu artık işlevini yitiren yönetim sistemini kaldırmış ve kendini kurtaracak olan modernleşme dönemine girmiştir. Japonya, 1868 yılında yapılan darbenin ardından başlayan Meiji dönemiyle Modernleşmeye kucak açmış, kendini kurtaracak hamleler yaparken Modernleşmeye tamamen yabancı Joseon'da ayaklanmalar daha yeni başlamış, ülke gittikçe karışıklıklara sürüklenmiştir.

2.1.1. Avrupalıların Çin'e Ulaşması ve Sömürgeciliğin Asya Öncü/leri

Asya'nın bilinmezliğinin içinde bütün Avrupalı denizcilerin ulaşmak istediği ülke Çin'di. Çin'i ararken denizciler Hindistan gibi beklenmeyen ülkelere ulaştılar. Portekizliler Hindistan'daki üslerinden Çin ile ticari ilişkiler kurmak için çalışmaya 1511 yılında başladılar. Bu girişimleri sonucu Çin ile ticaret yapabildiler ancak sömürü girişimlerinde bulunamadılar. Asıl tehdit danayi devriminden sonra geldi. Çin 1645 yılında idareyi ele geçiren Qing Hanedanlığının ardından toparlanmış ve güçlenmişti. Artık Çin'e girmek mümkün görünmüyor gibiydi ancak Avrupa'da önemli olaylar yaşanıyordu. Sömürge yarışında zayıf olan ülkeler eleniyordu ve İngiltere ile yarışta olan Fransa'da Napolyon'un düşmesi üzerine İngiltere büyük bir avantaj elde edince yönünü Çin'e çevirdi. 1816'da İngiltere Çin'e henüz elçi gönderememişti ancak sanayi devrimini de tamamlamak üzereydi ve Çin teknik bakımdan hiçbir gelişme göstermiyordu¹⁴⁹. Çin'de 1720'den itibaren süren uzun barış yılları sonrasında nüfus fazlasıyla artmıştı. Avrupa'da sanayileşmenin başladığı yıllarda Çin'de nüfus yoğunluğu sorunu ortaya çıktı. Nüfus yoğunluğu arttığı için toprak değerlenmişti ve mülk sahipleri topraklarını bırakıp sanayiye geliştirmek istemiyordu ve engeller çıkartıyordu. 19. yüzyılın başından itibaren İngiltere Çin'de yasadışı afyon

¹⁴⁹ Raimondo Lurahgi, a.g.e., s. 177.

ticaretine başladı bu afyon ticareti Çin gümüşünün dışarıya çıkmasına neden oldu ve ciddi ekonomik sorunlara yol açtı¹⁵⁰. Afyon ticaretinin Çin hükümetinin ekonomik meselelerdeki yetkisini tehdit etmesi ve diğer ticaret ürünlerinin yerini alması üzerine Çin hükümeti afyon tüketimini yasakladı. 1839-1840 yılları arasında Kraliçe Victoria'ya sunmak için bir mektup bile hazırladı. Qing Hanedanlığında Çin'in bütünlüğünün ve gücünün korunacağına ve afyon sorununun çözüleceğine dair bir inanç vardı. Ancak İngilizler de kendi çıkarlarını korumak ve dünyanın uzak köşelerine yayılmak konusunda aynı derecede inançlıydılar¹⁵¹. Sonunda 1839 yılında İngiltere ile Çin arasında "Afyon Savaşı" (Opium War ya da Anglo-Chinese War) denilen savaş meydana geldi. İngilizler Şanghay üzerinden Nankin'e yürüdüler ancak bir süre sonra Çin'in ortasındaki bir savaşın onlara çok da faydası olmayacağını anladılar. Bunun üzerine 1842 yılında Nankin Antlaşması imzalandı. Bu antlaşmayla İngiltere kopartabileceğini kopartmak istiyordu. Hong Kong limanını İngilizlere bıraktıktan sonra Çin beş limanını da Avrupa ticaretine açtı. Ayrıca el koyma hakkından vazgeçerek Avrupalıların getirmek istedikleri bütün mallara da limanlarını açmak zorunda bırakıldı. Ticarete açılan limanlarda imparatorluğun müdahale edemeyeceği kolonilerin kurulmasını da kabul etti. Bu sistem yarı sömürge sistemi, ülkenin bağımsızlık ve egemenliği kâğıt üzerinde kalmıştı. Çin kısa süre sonra Portekiz, Fransa ve Amerika ile de benzer antlaşmalar yapmak zorunda kaldı. Bu antlaşmalar savaş tehdidi altında imzalanıyor ve Çinli temsilciler çoğu zaman antlaşma metinlerini anlamıyordu bile¹⁵².

Çin kolay lokma değildi ve öyle görünmektedir ki Çin için rekabet eden başka devletler de vardı. Hiçbirinin tek başına Çin'e boyun eğdirecek gücü yoktu ama her birinin, bir diğerinin Çin'i tek başına ele geçirmesini de önleyebilecek gücü vardı. Böylece Çin bir ülkenin sömürgesi değil, birden fazla ülkenin yönettiği uluslararası bir bölge haline geldi. Artık daha fazlasını isteyen yabancı devletler istediklerini almanın bir yolunu aramaya başladılar. Çinli polislerin, İngiliz gemisine sığınan bir kanun kaçağını tutuklamak istemesi onlar için iyi bir bahane oldu. Diğer devletlerin de onayıyla 1857'de, Nankin Antlaşmasını tamamlayan, Tientsin Antlaşması yapıldı. Bu antlaşmayla birlikte yabancılara açılan liman sayısı beşten on altıya çıktı, Mavi Nehir üzerinde ulaşım yapabilme hakkına sahip oldular ve artık Çin'de yaşayan Avrupalılar Çin yasalarına değil kendi yasalarına bağlı oldular. Aynı

¹⁵⁰ Hasan Bilgin, *Stratejik Açıdan Çin*, USAK Yayınları, Ankara, 2010, s. 41.

¹⁵¹ Reşat Kasaba, *Dünya, İmparatorluk ve Toplum: Osmanlı Yazıları*, Kitap Yayınevi, ss. 56-57

¹⁵² Raimondo Lurahi, a.g.e., ss. 179-180.

zamanda Fransızlar ve İngilizler Pekin'e kadar ilerledi ve uyarı olarak yazlık bir sarayı yağmaladı¹⁵³. Koca Çin'i tek bir lokmada yiyemeyen sömürgeci devletler Çin'i paylaşıp, küçülterek yemeye başladı. Büyük Çin'in çöküşü böylece başlamış oldu. Asya'daki en büyük gücün darbe alması Asya'daki dengelerin büyük ölçüde değişmesine neden olacaktı. Zorla ticarete açılan limanlar Avrupalıların Asya ticareti için önemli bir yer tutuyordu. Avrupalı devletler sömürebilecekleri verimli bir coğrafya bulmuş oldu. Japonya'nın ileride Çin'e kafa tutmasını sağlayan da bu zayıflamaydı. Çin'in zayıflaması, gözlerden uzak kalmış Japonya'nın birden sömürge sahnesine çıkmasına olanak sağladı.

2.1.2 Japonya'nın Tarihe Dönüşü ve Sömürgeciliğin Japon Öncü/l/eri

Japon toplumu kendine özgü kültürel motifler içeren bir toplum yapısına sahipti. Daimyolar (lordlar), samuraylar, çiftçiler, zanaatkarlar ve tüccarlar olarak sıkı bir hiyerarşik yapıya ayrılmıştı. Ülke, derebeyleri olarak ifade edebileceğimiz daimyolar tarafından yönetiliyordu. Daimyoların üzerinde ise kontrol merkezi shogunluk vardı. "Baku-han" olarak adlandırılan sistemde "baku" askeri yönetim, "han" ise daimyolar tarafından yönetilen idari bölgeler için kullanılıyordu. Yani Bu siyasal sistem, Hanedanlığın sahip olduğu feodal gücü iki temel kısma ayırıyordu: Kontrol merkezi shogunluk sistemi ve bölgeleri idare eden yerel idare sistemleri. Sisteme göre yerel idare sistemi olan daimyolar Hanedanlığa sadık kalmak koşuluyla sınırlı bir egemenlik hakkına sahipti. Dış ilişkilerden ve Japon toplumunun güvenliğinden ise Hanedanlık sorumluydu¹⁵⁴.

11. ve 12. yüzyıllar boyunca devam eden iç savaşlar samuray denilen profesyonel askerlerin otoritesini arttırdı. Bundan sonra başkomutan (komutan) anlamında kullanılan "shogun" terimi bir samurayın girişimiyle Japonya'yı yöneten kişi anlamına gelmeye başladı. İmparatorluğu simgesel bir hale getiren shogunluk sistemi imparator yerine ülkeyi idare etmeye başladı. İmparatorun sarayında oturup hiçbir şeye karışmadığı bu sistemde shogunluk babadan oğula geçmeye yani bir çeşit hanedanlığa dönüşmeye başladı. 13. yüzyılda Moğol istilalarına maruz kalan Japonya'da rejimin zayıf düşmesiyle merkez iç sorunlarla da baş edemez hale geldi. Bununla birlikte askeri vali (şugo) olarak köylere gönderilen askerler toprakları bölüşerek daimyo adını aldılar. Japonya bundan sonrasında

¹⁵³ A.g.e., ss. 180-181.

¹⁵⁴ Hakan Gönen, "Modern Japonya'nın Siyasal Gelişim ve Dış Politikasına Genel Bir Bakış (1868-1945)", *Japon Dış Politikası*, (Der. A. Mete Tuncoku), Nobel yayınları, 2013, ss. 23-24.

devrilen shogunluklar ve savaş halindeki daimyolarla devam etti¹⁵⁵. İzleyen süreçte 14. yüzyıl da iç savaşlarla geçti. Kuzey ve güney eyaletleri daimyolarının arasındaki güç savaşında ülke büyük karışıklık içindeydi. Ardından 15. yüzyılın ikinci yarısında birbiriyle çekişme içinde olan kızgın savaş lordlarının başlattığı Onin savaşı bir kıvılcım oldu ve çabucak büyüdü. On bir yıl süren savaş kanlı ortaçağ tarihinin en korkunç savaşlarından biri oldu¹⁵⁶.

Tüm bu karışıklar sömürgeci devletlerin uğraşmak istemedikleri karışıklıklardı. Japonya başta shogunluk sistemiyle imparatorları etkisiz hale getirmiş ve ülkeyi yönetir olmuştu. Ancak şimdi daimyolar istediklerini yapıyorlardı ve merkezi hiçe sayıyorlardı. Daimyolar, her bölgeyi yöneten kişilerdi. Bölgeler arası üstünlük kurma savaşı, daimyoların bir diğer bölgeyi kendine bağlama hırsı, diğer bölgelere de hükmetme isteği savaşları büyüttü. Daimyoların emrinde olan samuraylar savaştan savaşa koşuyordu. Japonya herkesin herkesle dövüştüğü bir ülke haline gelmişti. Sömürgeci devletler böyle bir duruma karışmak istemiyordu. Ayrıca Japonya zengin de değildi, Avrupalı devletlerin sömürebileceği çok fazla doğal kaynakları da yoktu bu yüzden Japonya sömürgeci devletlerin ulaşmak için uğraşmalarına değmeyecek bir ülkeydi¹⁵⁷. Sömürge için Japonya'ya ulaşma telaşı yoktu ancak 1543 yılında gemileri bozulan Portekizliler bir Japon adasına sığındılar ve Japonya ile tanışma şansı yakaladılar. Burada bazı insanlarla ilişkiler kurdular ve daha sonra 1549'da tekrar Japonya'ya geldiler¹⁵⁸. Japonya'ya ulaştıktan kısa süre sonra İspanyol boyunduruğuna giren Portekiz yayılma gücünü yitirdi ve Japonya içlerine giremedi ancak Japon daimyolarını ve samuraylarını ateşli silahlarla tanıştırdı. Birbirleriyle savaşları bitmeyen savaş lordları için fazlasıyla ilgi çekici olan bu silahlar hemen kullanıldı¹⁵⁹.

Yüz yıldan fazla süren iç savaşlardan sonra Oda Nobunaga diğer bölgelere karşı savaşlarını kazanmaya başladı ve Kyoto'ya kadar ilerledi. Shogun'un unvanı elinden alındı ve 1573 yılından 1603 yılına kadar kimse Shogun olmadı. Portekizlilerden alınan silahları da kullanan Nobunaga ölmeden önce Japonya'nın üçte birini kontrol eder durumdaydı. Oda Nobunaga'nın ardından Nobunaga'nın generallerinden biri olan Toyotomi Hideyoshi

¹⁵⁵ Murat Belge, *Militarist Modernleşme: Almanya, Japonya ve Türkiye*, İletişim Yayınları, İstanbul 2011, ss. 375-376.

¹⁵⁶ George Sansom, *A History of Japan 1334-1615*, Charles E. Tuttle Company, Vermont&Japan 1974, ss. 3-116, 217.

¹⁵⁷ Raimondo Lurahi, a.g.e., ss. 183.

¹⁵⁸ Conrad Schirokauer ve Miranda Brown, vd., a.g.e., ss. 312.

¹⁵⁹ Raimondo Lurahi, a.g.e., s. 184.

Japonya'yı birleştirme çalışmalarına devam etti. Stratejik noktalara güvendiği adamlarını yerleştiren Hideyoshi evlilik yoluyla da feodal bağları güçlendirdi. Savaşarak aldığı zaferler, diplomasi ve manipülasyonlarla Japonya'yı kontrolü altına aldı. 1590 yılında tüm daimyolar Hideyoshi'ye bağlılık yemini ettiler¹⁶⁰.

Sonunda Japonya'yı kendi yönetimi altında birleştirmiş olan Hideyoshi hırslarını büyüttü ve Çin'i fethetmeye bile karar verdi. Öncelikle Çin'i geçmenin en kolay yolu olan Kore ile anlaşmak istedi ve Kore'ye ittifak teklifi yaptı. Ming Çin'ine saygılı ve sadık olan Kore Japonya'nın teklifini kabul etmedi ve böyle bir şey düşündüğü için de Japonya'ya tepki gösterdi. Bunun üzerine Japonya, Kore'yi geçmek için savaş yoluna gitti ve 1592'de Hideyoshi Kore yarımadasına 160 bin samuray ile saldırdı. Kore bu saldırıya hazırlıklı değildi ve Çin'den yardım istedi, Çin'in asker göndermesiyle Japon samurayları güneye çekildi ancak savaş bir çıkmaza girmişti. İki taraf da zafer iddia ettiği için bir barış antlaşması imzalanamadı. Hırslarından vazgeçmeyen Hideyoshi 1596 da ikinci bir saldırı düzenledi ancak bu sefer Kore ve Çin hazırlıklıydı. Japon askerleri zafer elde edemeyeceklerini anlayınca sanat eserlerini, el yazmalarını ve silahları aldılar, taşıyamayacakları şeyleri de yok ederek geri döndüler¹⁶¹.

Hideyoshi'nin ölümünden sonra 1603 yılında başa Tokugawa (1603-1867) ailesinin geçmesiyle Japonya uzun süre barış içinde yaşadı, ekonomik büyümeyi tecrübe etti ve kent kültürü gelişti¹⁶². Tokugawa Hanedanlığı başa geçtikten kısa bir süre sonra ülkede misyonerlik hareketleri artmaya başladı. Siyasi ve ideolojik bölünmeden endişe eden Tokugawa Hanedanlığı Batılı ülkelerle kurduğu siyasi ve ekonomik ilişkilerini en aza indirmeye çalıştı dış ilişkilerde bir takım kısıtlamalara giderek sadece Kore, Çin ve Hollanda'yla sıkı denetimler altında ticaret yaptı¹⁶³. Hideyoshi, 1587 yılında, Portekizlilerin fakir Japonları satın alıp Hindistan'da köle olarak sattığını öğrendiğinde bütün papazların ülkeyi terk etmesini emretmişti ancak bazı papazlar gizlice ülkede kalarak misyonerlik faaliyetlerini sürdürmüştü¹⁶⁴. Tokugawa Hanedanlığı döneminde de Misyonerlik faaliyetlerinin ilerlemesi Tokugawa Hanedanlığının Hristiyanlara karşı yine sertleşmesine

¹⁶⁰ Conrad Schirokauer ve Miranda Brown, vd., a.g.e., ss. 327-328.

¹⁶¹ Seong Hee Yoo ve Jin O Kwak, "Analysis of the Historical Development from Ancient Time to Colonial Policy of Japan Toward Korea", *International Journal of Humanities and Social Science*, Sayı:14, 2017, ss. 231-232.

¹⁶² Conrad Schirokauer ve Miranda Brown, vd., a.g.e., s.336.

¹⁶³ Hakan Gönen a.g.e., ss.24-25.

¹⁶⁴ W. Eberhard, *Uzak Doğu Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara 1992, s137.

yol açtı. Japonlara yabancı ülkelere gitme yasağı konuldu. Hristiyan olmuş Japon köylülerinin 1637’da Shimabara Ayaklanmasını çıkarması bardağı taşıran son damla oldu, rejimin iyice serleşmesinin ardından ayaklanma kan dökülerek bastırıldı ve Japonya kendini dış ülkelere tamamen kapattı. 1638’den sonra Japonların Hristiyan olması yasaklandı, batılı tüccarlar ve misyonerler de ülkeden kovuldu. Bu sırada Avrupa’da gerçekleşmekte olan Otuz Yıl savaşları, Avrupa’nın Japonya’ya uzattığı kolunu engellemiş oldu¹⁶⁵. Uzun süren izolasyon döneminde aslında Avrupalı devletler Japonya’yla anlaşmanın yollarını aramaya daha erken başladılar. 1778 yılında başlayan çeşitli istekleri Japonya hep geri çevirdi. İzolasyon konusunda çok katı olan Japonya, gemileri batacak da olsa yabancılara asla yardım etmiyordu. Avrupalı devletlerin baskıları artarken ve açılıp açılmamakta kararsız kalan Japonya en azından kuralları esnetmeye karar verdi ve 1842 yılında kazara Japonya’ya ulaşan yabancı gemileri göndermeden önce su, yemek ve yakıt vermeyi kabul etti. Çin’in Opium savaşını kaybedip daha çok limanını ticarete açmasıyla daha çok Avrupalı Asya’ya geldiğinde Japonya’nın işi zorlaştı. Avrupalı devletler daha açgözlü olmaya başladı ve tüm Asya ülkelerine ulaşmayı, ticaret yapmayı istiyordu. Çin limanlarını ticarete açmışken ticaretlerini engelleyen her hangi bir engel istemiyorlardı. 1846’da girişimleri sonuçsuz kalsa da Amerika 1853’de Japonya’nın izolasyon sistemine baskı yapmak, Japonya’yı ticarete açmak ve diplomatik ilişkiler kurmak üzere Komutan Matthew C.Perry’yi dört gemiyle Japonya’ya gönderdi. Perry, tekrar geleceklerini söyleyerek aslında bir anlamda Japonya’yı tehdit etmişti. Japonya ya Amerika’nın isteklerine karşılık verecekti ya da Amerikan ordusunu karşısına alacaktı. Sonunda Amerikan ordusuyla baş edemeyeceğini anlayan Japonya en azından Amerika’nın bazı taleplerine razı geldi. 1854’de sekiz gemiyle geri gelen Perry, Shimoda ve Hakodate limanlarını Amerika’ya açan bir anlaşma imzaladı. Bu yalnızca başlangıçtı ve bunu 1855’de İngiltere ve Fransa, 1857’de Hollanda ve Rusya ile yapılan anlaşmalar izledi¹⁶⁶. Japonya’nın kendini dış dünyaya açması iç dinamiklerde sorunlara yol açtı ve Tokugawa Hanedanlığı ülke içinde siyasi bir çıkmaza girdi. 19. yüzyılla birlikte Tokugawaların askeri kapasitesi ve ülkeyi savunma gücü zayıfladı. Askeri gücün yetersizliği ve ekonomik sıkıntılar Japonya’yı bazı reformlar yapmaya zorladı. Buna siyasi ve diplomatik sorunlar da eklenince ülkenin Baku-han sistemine tepkiler artmaya başladı. Tüm bunlar 1868 yılında bir darbeye neden oldu. Bir grup samuray Kyoto’daki sarayı ele

¹⁶⁵ Murat Belge, a.g.e., ss. 379-380.

¹⁶⁶ Conrad Schirokauer ve Miranda Brown, vd., a.g.e., ss. 419-420.

geçirdi ve imparatorlukta değişiklik yapılacağını duyurdu¹⁶⁷. Tokugawa yanlısı olanların hariç tutulduğu bir konsey toplandı ve idarenin resmi olarak imparatora geri verildiği duyuruldu. Shogunluk yürürlükten kaldırıldı ve shogun topraklarına el koyuldu. Buna 1868 Meiji Restorasyonu denildi¹⁶⁸. Aslında bu durum dokuz yıl önce Yoshida Shoin ve Hashimoto gibi isimlerin önderliğini yaptığı, Bakufu rejimi En idam edildiler şimdi ise onların ardından bu düşünceyi sürdürenlerden bazıları Meiji rejimiyle önemli roller üstlenebilecekti. Bu isimlerden en önemlileri ise daha sonra devlet adamı olacak olan Prens İto ve Prens Yamagata idi. Dokuz yıl önce insanı idama götüren bu düşünce artık Japon imparatorluğunun geleceği olmuştu¹⁶⁹.

2.1.3. Kore ve Sömürgeleşmenin Arka Planı

Sarim aydınları aynı bölgesel kökeni ya da akademik konumu paylaşanlar olarak politik gruplar oluşturmuşlardır. Bu fraksiyonlar oluşturulmaya başlandığında ilk oluşma nedenleri düşünceseldir. Aralarında siyasi konuları da tartıştıkları için aynı zamanda siyasal yapıdadırlar. Ancak bu fraksiyonlar zamanla güçlenip şekil değiştirerek Joseon'un başına dert olmuştur.

Daha sonra Kraliyet Aileleri döneminde yönetimi eline almaya çalışan ailelerin rekabeti yeterince sorun yaratırken; fraksiyonların da desteklediği ailelerle birlikte, bu yarışın içerisinde olması ülkede büyük bir yönetim sorununa yol açmıştır. Yönetim hırsıyla Joseon'u gerçekten yönetmeyi unutan kraliyet aileleri Joseon'u büyük bir anlaşmazlık ve karışıklığa sürüklemiştir.

2.1.3.1. Fraksiyon Sorunları (Ve 18. Yüzyıl)

Her güç değişikliğinde, fikir ayrılıkları yeni fraksiyonlar doğurdu, hükümette güç her el değiştirdiğinde kanlı öçler alındı. Kazanan taraf, kaybeden tarafın ailesini ve mallarını tehdit etti¹⁷⁰. 16. yüzyılın sonunda Sarim aydınlarının geldikleri yere göre Doğu-Batı fraksiyonlarına ayrıldığından bahsetmiştik. Daha sonra Doğu fraksiyonunun ikiye bölünmesiyle, Kuzeyliler fraksiyonu (Bukin) ve Güneyliler fraksiyonu (Namin) oluştu¹⁷¹. Fraksiyonlar politikayı ellerinde tutabilmek için sürekli bir yarış halindeydi. Kral Gwang

¹⁶⁷ Hakan Gönen, a.g.e., ss. 26-27.

¹⁶⁸ John W. Hall, *Japan from Prehistory to Modern Times*, Charles E. Tuttle Company, Japan 1995, s. 264.

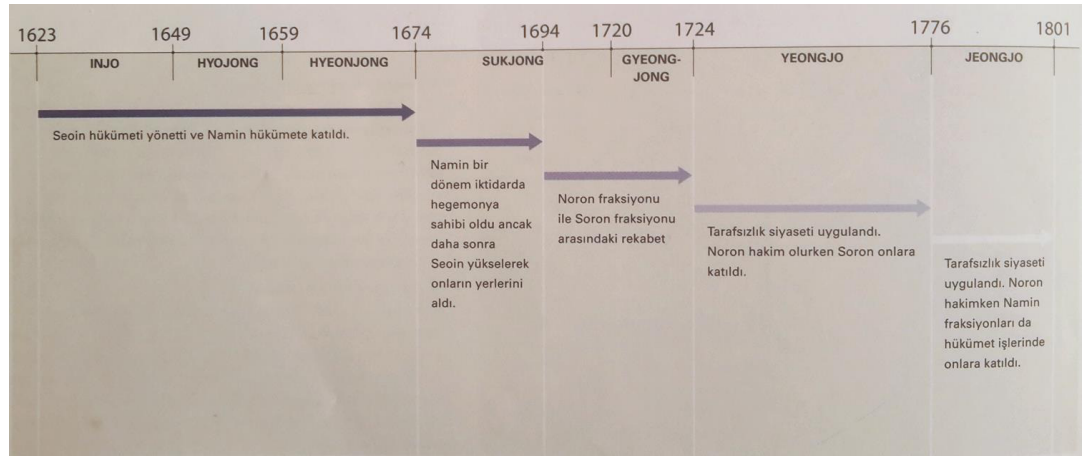
¹⁶⁹ Murat Belge, a.g.e., s. 387.

¹⁷⁰ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 91.

¹⁷¹ KTÖB, a.g.e., s. 157.

Haegun kötü yönetimi nedeniyle görevden alındığında, 1623, Batılılar politikayı ele geçirdi. Fırsat kollayan Güneyliler ise Kraliçenin yasta olmasını fırsat bilip, 1674, gücü ele geçirdi. Daha sonra, 1680, Batılılar tekrar atak yaparak Güneylileri Kral Sukchong'a hainlik yapmakla suçladı ve gücünü elinden aldı. Bunun üzerine Güneylilerin baş liderleri de idam edildi. Gücü elinde bulunduran ve daha önce bölünmemiş olan Batılılar, yine fikir ayrılıkları nedeniyle, 1683'de Yaşlılar (Noron) ve Gençler (Soron) olmak üzere kendi içinde ikiye bölündü. Veliht prensin kendi taraflarından olmasını isteyen fraksiyonlar yüzünden birçok entrika yaşandı. Kralın, Güneylilerin sözünün geçmesi için Batılıların liderini idam ettirmesi, daha sonra Güneylilerin gücüne son vermek içinse Kraliçe'yi öldürtmesi dönemde dramatik olaylara yol açtı¹⁷²¹⁷³.

Fotoğraf 2.1.: Fraksiyonların Hükümete Etkisinin Kronolojisi¹⁷⁴.

Fraksiyonlardan söz edilmesinin nedeni, fraksiyonların siyasette ne kadar rol oynadığını, kralı ve hükümeti ne kadar etkilediğini görmektir. Zira Ming'e sadık kalmakta ısrar edip Qing'in sert saldırılarına maruz kalınmasının nedeni Batılılardı (Seoin). Neo-Konfüçyanizm'e dayalı ideal bir yönetim kurulmasını hayal eden de Sarim aydınlarıydı. Sarim aydınları, düşüncelerine göre ayrılp isim aldıkları şekliyle fraksiyonlar, bu dönemde Joseon'un siyasi, ekonomik, sosyal her türlü değişimine neden olmuş oldular ve bunu ilerleyen yüzyıllarda da yapmaya devam ettiler. Bunun üzerine 18. ve 19. yüzyılda hüküm

¹⁷² Jinwung Kim, a.g.e., s. 251.

¹⁷³ Ayrıntılı bilgi için bakınız: Kyung Moon Hwang, *A History of Korea, An Episodic Narrative*, St Martin's Press, New York 2010, Chapter 10.

¹⁷⁴ KTÖB, a.g.e., s. 182.

sürmüş krallar, fraksiyonlar arasında dengeyi sağlamak üzerine bir siyaset ya da tarafsızlık siyaseti uyguladılar.

18. yüzyıl, Kral Yeongjo ve Kral Chongjo'nun hükümdarlığında geçen bir yüzyıl oldu. Kral Yeongjo'nun 1724 yılında başlayıp 1776 yılında sona eren hükümdarlığı (Kore tarihinde en uzun süre tahtta kalmış kraldır) ve Kral Chongjo'nun 1776-1800 yılları arasında süren hükümdarlığı boyunca Kore atlattığı yüzyıla göre daha huzurlu yaşadı. İki kral da ülkeye birçok yenilik, yeni düzen ve denge getirmek için çalıştı¹⁷⁵.

Kral Yeongjo'nun hükümdarlığının dördüncü senesinde Cheongju iline bir saldırı gerçekleşti. Bu saldırıyı Güney fraksiyonundan biri gerçekleştirmişti. Bu isyanda ona katılan birçok aristokrat da vardı çünkü 1728 yılında hükümet yönetimine katılmak zorlaşmıştı. Fraksiyonlar arası güç savaşlarından sonra, Kuzeyliler siyasetten tamamen çıkarılmış, Batılılar, Güneylileri saf dışı bıraktıktan sonra geriye Batılı Yaşlılardan güçlü aristokratlar ayakta kalmayı başarmıştı. Batılı Yaşlılar, yangban üyelerinin merkezde olduğu bir sınıf ve toprak sistemini ve teokrasi altında Konfüçyanizm'in yayılması fikrini savunuyordu. Ancak bu isyana halkın da katılmasıyla halkın sorunlarının çözülmesi de gündeme geldi. İsyan hükümetin gönderdiği birlikler tarafından bastırıldı ve Kral Yeongjo, fraksiyonlar arası dengeyi korumayı amaçlayan bir tarafsızlık siyaseti uyguladı¹⁷⁶. Uygulamalı bilimlari (Silhak) önemseyen bir akım 17. yüzyılın başlarında ortaya çıkmıştı ancak bu akımı sadece ileri görüşlü devlet adamları benimsemişti. Bu uygulama tarım ve sanayide yenilikler, toprak dağılımında köklü reformlar barındırıyordu. O dönemde tutucu soylulardan oluşan hükümet böyle kökten bir değişikliği kabul etmeye hazır değildi¹⁷⁷. Ancak Kral Yeongjo, siyasal duruma tutarlılık ve süreklilik getirdi ve aynı zamanda ekonominin iyileşmesi adına da çalışmalar yaptı. Fraksiyonlar arası güç savaşlarına aldırış etmeden, sadece yeteneklerine bakarak bilginleri hükümete aldı. “Tek Tip Arazi Vergisi Yasası” çıkardı, bu yasa köylülerin üzerinde ağır bir yük olan “Haraç Vergisi Yasasını” kaldırmış oldu. Valiler ve yerel hakimlerin iktidarı kötüye kullanımının denetlenmesi giderek kurumsallaştırılmaya başlandı. Yeni yasalarla köysel üretim ve ticaret etkinliklerinin artmasıyla köylülerin daha çok yiyecek bulması da sağlanmış oldu. Ticaretin gelişmesinde görev alan örgütlenmiş

¹⁷⁵ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 91.

¹⁷⁶ KTÖB, a.g.e., ss. 180-182.

¹⁷⁷ Kore Kültür ve Enformasyon Ajansı, *KORE GERÇEĞİ: Güney Kore, Dünü ve Bugünü*, (Çev. Nana Lee), 2011, Seul, s. 184.

ticaret grupları ortaya çıktı. Silhak akımı yeniden düzenlemeleri desteklerken akademik bilgilerin gelişmesine katkıda bulundu, ulusal sorunların çözülmesi ve iyileştirilmesi için yeni yöntem bulunmasını savundu ve bunun için çalıştı. Kuzeyden öğrenmeyi savunanlarsa ekonomik ve toplumsal yapılanmaya ilgi gösterdiler. Çin’e ve çeşitli ülkelere gidip oralarda gördüklerini aktaranlar, kitap yazarlar ve halka öğretmeye çalışanlar oldu ¹⁷⁸. Kral Yeongjo’nun ardından tahta geçen torunu Kral Jeongjo da Kral Yeongjo’nun ardından gitti ve düzenlemeleri sürdürdü. Zengin tüccarların ayrıcalıklarını azaltarak halkın ticaretle uğraşmasını teşvik etti ve hükümet kölelerini serbest bıraktı. Ülke iyi bir toparlanma süreci geçirdi ancak Kral Jeongjo’nun ölümünden sonra fraksiyonlar arası kurulan denge tekrar bozuldu. Gücü elinde bulunduran Batılı yaşlılar, ülkeye girmeye başlayan Katolikliği ve de batıdan gelen modernleşmeyi reddetti. Joseon’u gerçekten uygar bir ülke haline getirmek için Neo-Konfüçyan değerlere önem verilmesi gerektiğinde diretti ve Joseon toplumunun gelişmesini önemli ölçüde baltaladı ¹⁷⁹.

2.1.3.2. Yönetim Sorunları

Kral Jeongjo’nun ölümünden sonra yeni başlayan yüzyıl pek de parlak olmadı. Kraliyet ailelerinin, özellikle de kraliçenin ailesinin, hükümette söz sahibi olma yarışı 19. yüzyılı karışıklıklara sürükledi. Kral Sungjo’nun (1800-1834) daha on yaşındayken tahta geçmesinden sonra Kim ailesi gücü ele geçirdi. Kral Sungjo’nun kayınpederi Kim Chosun, hükümet yönetimini ele geçirdi ve önemli pozisyonlara aile üyelerini geçirdi. Daha sonra tahta geçen Honjong (1834-1849) ise henüz yedi yaşındaydı. Bununla, gücü ele geçiren Cho ailesi hükümet yönetimini ele geçirdi. Sıradaki Kral Cholchong (1849-1863) tahta geçtiğinde on sekiz yaşındaydı ve güç tekrar Kim ailesine geçtiğinde hükümet tekrar onların yönetimine geçti. Bu dönemde kralın gücü önemsizdi ve asıl güç yönetimi ele almış ailelerindi. Gücü elinde bulunduran aileler hiçbir meydan okumaya taviz vermedi, karşı çıkanları, kraliyet ailesinden bile olsa, sürgüne gönderdi ya da idam ettirdi ¹⁸⁰.

Güçlerini kötüye kullanan yalnızca yönetimi elinde tutan kraliyet aileleri değildi. Devlet memurları da aynıydı, birçok makam, özellikle de vergi toplayıcıların makamları parayla satılmaya başlanmıştı. “Üç Yönetim Karışıklığı” denilen olay da bu dönemde meydana geldi. Halkı sömüren üç tane yönetim bozukluğu vardı. Bunlardan birincisi arazi

¹⁷⁸ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 94-95.

¹⁷⁹ KTÖB, a.g.e., s. 185.

¹⁸⁰ Jinwung Kim, a.g.e., ss. 270-271.

vergesi toplamadaki yönetim bozukluğuymdu, yerel vergi toplayıcılar çeşitli ek vergilerin yanında işlemler için de para alıyor ve terk edilmiş araziler için de vergi topluyorlardı. Mevkilerini parayla alan vergi toplayıcılar, bu harcamalarını da köylülerin sırtından çıkarmaya çalışıyorlardı. Kumaş olarak alınan askerlik vergisinin, ölmüş askerler adına da alınmaya başlanması ikinci bozukluktu. Üçüncüsü ise devlet ambarlarının tahıl ödünç verme sistemindeki yönetim bozukluğuymdu. Bu ambarlarda görevli olan kişiler, tahıl alan köylülerden %10 oranında kullanıcı ücreti alıyorlardı ve daha fazla ücret almak için köylüleri daha fazla tahıl almaya zorluyorlardı. Bunlar halkın üzerine ağır yükler bindiriyor ve dolayısıyla hükümete karşı büyümekte olan bir nefrete neden oluyordu¹⁸¹. Ülkede isyanlar başladı. Vergilerden ve yolsuzluklardan yılmış halk açlıktan kırılıyordu ve 1811 yılının son günlerinde, Pyeongan ilinde, büyük bir isyan patlak verdi. Aç olan insanlardan önce iflas etmiş ve hükümette çalışma şansını kaybetmiş yangban üyeleri bu isyana önderlik etti ardından işlerini kaybeden tüccarlar ve evsiz kalmış halk isyana katıldı.

Hükümet bu isyanı dört-beş ayda bastırabildi, isyanı bastırmak için gönderilen askerler, kadınlar ve çocuklar hariç tüm erkekleri öldürdü¹⁸². Bundan sonra isyanlar ve felaketler birbirini izledi, güneyde 1810 ve 1811 yılında büyük sel baskınları oldu, 1813 yılında Jeju adasında bir ayaklanma çıktı, 1820 yılında bütün ülkeyi sel bastı ve bunu 1822 ve 1832 yılında yaşanan beş ayrı sel felaketi izledi. Bu felaketler ve isyanlardan sonra nüfusta 1 milyona yakın düşme yaşandı¹⁸³. Halk ülkede yaşananlara karşı bilinçlendikçe krala durumlarını yazarak başvuruda bulundu. Cevap almak için örgütlendi ve bekledi ancak daha fazla sabrı kalmayan halk 1862’de tekrar ayaklanmaya başladı. Vergileri protesto eden halk, adaletsiz bir biçimde fazla vergi toplayan yerel memurları öldürdü. Ayaklanma özellikle yarımada’nın güneyinde büyük ölçüde yayıldı¹⁸⁴. Halk ayaklanmıştı ayaklanmasına ama değişen dengelerle birlikte, isyanlar ve felaketlerle devam eden 19. yüzyıl Joseon’u sona doğru götürüyordu.

2.2. Sömürgecilik ve Direnç: Kültürel ve Teolojik Aygıtlar

Kültür ve teoloji, Kore yarımadasını sömürülmeye götüren etkenlerdendir. Kore’nin artık Konfüçyanizmin merkezi olduğunu düşünen Konfüçyanist aydınlar, devlet işlerine

¹⁸¹ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 98-99.

¹⁸² KTÖB, a.g.e., s. 189

¹⁸³ A.C. Nahm, a.g.e., s. 99.

¹⁸⁴ KTÖB, a.g.e., s. 191

karişmaya ve Konfüçyan öğretilerini öne sürerek kararlar aldırmaya daha güçlü bir şekilde devam etmiştir. Ülkede yayılmaya başlayan Hristiyanlıktan fazlasıyla endişe duyan bu Konfüçyanist aydınlar ülkenin izolasyon politikası benimsemesinde de büyük rol oynamıştır. Batı teknolojiyle birlikte ülkede Hristiyanlığın daha fazla yayılacağını ve bunun ahlaksızlığı beraberinde getireceği düşüncesini savunmuşlardır. Tüm bunlar ülkenin sömürgeleşme serüvenine katkı sağlamıştır.

2.2.1. “Konfüçyanizm’in Merkezi” Olarak Joseon’un İnşası

Qing, Ming’i devirip Çin’in hâkimi haline geldiğinde bile Joseon’un Qing’den (Yeni Jin) intikam alma düşüncesi etkisini sürdürdü. Qing, ne kadar Çin’in yeni hâkimi olsa da Joseon’dan üstün değildi çünkü Koreli Konfüçyan düşünürlere göre Qing güçlü bir barbar devletten başka bir şey değilken Joseon, Konfüçyan uygulamalar hakkında deneyim sahibi olan tek uygarlıktı. Konfüçyan düşünürler, Han Çin’i kültürünü Konfüçyan uygarlığın merkezi olarak görüyorlardı ancak artık barbar Qing Çin’in hâkimi olduğu için merkez Joseon’a taşınmalıydı. Bu yüzden kendilerini Konfüçyan uygarlığın bir modeli olarak gördüler. Qing yenilgisinin altından kendilerine, Joseon halkının üstünlüğünü vurgulayacak yeni bir uğraş buldular.

Bir din ya da düşüncenin merkezi olmak istiyorsanız o düşüncüyü en iyi şekilde temsil etmek ve gereklerini yerine getirmek zorundasınızdır. Dolayısıyla Joseon hükümeti de Neo-Konfüçyanizm hakkındaki araştırmalarını arttırdı. Konfüçyan adetler eskisinden daha güçlü şekilde vurgulandı. Hükümet de çeşitli hanedan ritüellerini Konfüçyanizm’in gerektirdiği şekilde yapmak için uğraş verdi. Bu uğraşlar yalnızca hükümet için değil mevkisiz kalmış Sarim aydınları için de büyük önem taşıdı. Konfüçyan etiği saraydan Sarim aydınlarına ve onlardan da halka yayılmaya başladı. Cenaze törenleri ve çeşitli ritüeller için uygulanan Budist gelenekleri yerini yavaş yavaş Konfüçyan geleneklerine bıraktı. Kuzey seferberliği ve Konfüçyanist uygulamalar hükümetin en önemli gündemiydi ve bundan sonra, evlilik, aile ilişkileri, miras uygulamaları gibi birçok alanda Konfüçyanizmin etkisi arttı. Erkek çocuğa (özellikle ailenin en büyük oğluna) büyük önem verildi ve ayrımcı nitelikte yeni bir hiyerarşik yapı yaratıldı. Kadın hakları görmezden gelinirken kadınlarla ilgili birçok gelenek değiştirilerek, kadınların erkeğe karşı sorumlulukları vurgulandı. Cenaze ritüelleri, yalnızca evin en büyük oğlunun görevi olarak değiştirildi. Miras da artık sadece en büyük oğula kalabilirdi. Özellikle kadınların bu konuda hiçbir hakkı yoktu. Ailenin oğlu yoksa varis olarak, kardeşinin ya da kuzeninin oğullarından, bir oğul evlat edinmek zorundaydı. Evin

oğlu olmaktan ziyade evin büyük oğlu olmak önemli bir nitelikti. Evin büyük oğlu öldüğünde görevleri ya da miras evin ikinci oğluna değil, evin ikinci oğlunun oğlu varsa ona yani yine evin büyük oğluna geçerdi. Kız evlatların ya da kız evlatların oğlunun olmasının bir önemi yoktu. Çocuğun yaşı küçükse bile babası yani evin ikinci oğlu, çocuk büyüyene kadar geçici olarak ona vekâlet ederdi.

İmtiyaz denince akla ilk gelen Yangban sınıfı yeni aile sistemini kabul etti ve Yangban sınıfında anılmak isteyenler de bu sistemi kabul ettiler. Çiftler evlendiklerinde birlikte gelinin ailesiyle birlikte yaşıyorlardı, bu kural da gelinin damadın evine taşınması olarak değiştirildi. Bu da tek-soyadlı köylerin oluşmasına yol açtı. Eğer bir köy tek-soyadlı ise bu o köyün aynı soydan oluştuğunu ve yangban sınıfından bir köy olduğunun göstergesiydi. Böylece kendilerini her şeyden ayırmayı ve üstün görünmeyi seven yangban aileleri kendilerince bir özellik daha elde etmiş oldu. Ancak, özellikle üst sınıflar yeni Konfüçyan protokollerini benimserken hala Budist geleneklerinden vazgeçmeyen halktan kimseler de vardı, cinsiyet ve sınıf ayrımcılığına karşı çıkan insanlar ve dinler de... Ancak bu dönemde Konfüçyan protokolleri yerine getiren insanlar gittikçe arttı¹⁸⁵¹⁸⁶. Tüm bu Konfüçyanist değişiklikler Kore insanının kültürel yapısını, geleneklerini ve yaşam tarzını değiştirmiş oldu. Ve bu değişikliklerin, bu dönemde olduğu kadar güçlü olmasa da Kore insanının gelenekleri ve karakteristiği olarak günümüzde de etkisini sürdürdüğünü söyleyebiliriz. Örneğin, evin büyük oğlu öldüğünde mirasın kardeşine değil, varsa bu oğulların çocuklarından en büyük oğula geçmesi geleneği günümüzde de Kore’de görebileceğimiz bir uygulamadır.

“Kore Konfüçyanizmin merkezidir.” düşüncesi ile Konfüçyanistler ülkenin geleceğini de büyük ölçüde etkiledi. Tutucu Konfüçyanizm yanlıları, özellikle hükümette söz sahibi oldukça istemedikleri durumları Konfüçyanizm açısından onaylanmayacağını söyleyerek reddettiler, Konfüçyanist düşüncelere dayandırdıkları düşüncelerini de benimsetmeye çalıştılar. Batıdan gelen modernleşmeye ve Katolikliğe karşı sert bir tutum sergileyerek siyaseti büyük ölçüde etkilediler.

¹⁸⁵ KTÖB, a.g.e., ss. 166-169.

¹⁸⁶ Dujun Kil Kim, a.g.e., ss. 87-89.

2.2.2. “Sosyo-Ekonomik” Kurtuluş Arayışı ve Katoliklik

Ülkeye, 16. yüzyılın başlarında ve 17. yüzyılın sonlarında dinden çok “Batı Kültürü” olarak giren Katoliklik ise dönemi etkileyen bir başka etken oldu. İktidardaki muhafazakar Batılı Yaşlılar, Katolikliği her zaman bir sapkınlık olarak gördü ve her zaman yasaklanması gerektiğini savundu. 1791 yılında, ölen annesine Konfüçyan adetlerine uygun bir anma töreni yapmak istemeyen bir Katoliğin idam edildiği bile oldu. Batılılar ve dinleri hakkında yapılan araştırmalar bastırıldı ve Batılı fikirlere açık olanlar ve bunu destekleyenler hükümetten uzaklaştırıldı. Daha önce, Joseon toplumunun Hristiyanlığı reddetmekten başka seçeneği olmamıştı¹⁸⁷. Katolikliğin büyük ölçüde Kore’de yayılmaya başlaması 18. yüzyılın ikinci yarısında oldu. Güneyliler fraksiyonundan Katolikliği kabul edenler ve Katolik kilisesinin üyesi olanlar oldu. Dünya tarihinde eşi görülmemiş bir şekilde, Batılı misyonerlerin uğraşmasına gerek kalmadan, Katoliklik geniş bir şekilde kabul edildi. Daha önceki yüzyılda Katolikliği seçenleri ve bu konuda araştırma yapıp Katolikliği savunanları idam edip, Katoliklikle ilgili her şeyi yasaklayan Joseon’un artık Katolikliğin Kore’de yayılmasını engellemek yapabilecek fazla şeyi kalmamıştı. Hükümeti idare eden ailelerin ve Batılı Yaşlıların, Neo-Konfüçyanizm adı altında katı kurallar getirip, halk fakirleşirken zenginleşmelerinin halkı yeterince bıktırmış olması, dünyanın birçok yerinde yılmış halkı rahatlattığını savunan Hristiyanlık dinin uğraşsız bir şekilde yayılmasında etkili oldu¹⁸⁸.

Hükümetin Hristiyanlık karşıtlığı devam ederken toplumsal iyileştirmeyi ve özellikle insanların ve cinsiyetlerin eşitliğini savunan Choi Jewoo adlı bir Joseonlu, Donghak (Doğu Öğrenimi) isimli bir din kurdu. İnsanlığın ve ‘En Yüce Varlığın’ aynı şeyler olduğunu, bu nedenle insanın insana kutsal bir oluşummuş gibi davranması gerektiğini söylüyordu (‘Hepimiz kutsal varlıklarıyla dolayısıyla eşitiz’ düşüncesi). Modası geçmiş Konfüçyanist öğretiler, toplumsal kurumlar ve Katoliklik hakkında olumsuz düşünceleri vardı ve nedenlerini de tek tek açıklıyordu. Ancak 1864 yılında, hükümet tarafından dinsiz olarak nitelendirildi, tutuklandı ve idam edildi. Dinsel öğretileri ve toplumsal iyileştirme hareketleri varlığını sürdürürken, baskı gören ve sömürülen kitleler arasında yayılmayı sürdürdü¹⁸⁹.

¹⁸⁷ KTÖB, a.g.e., ss. 170-171, 190.

¹⁸⁸ Jinwung Kim, a.g.e., s. 275

¹⁸⁹ A.C. Nahm, a.g.e., s. 101.

Tüm bu gelişmeler, ayakta kalmak için güçlü olması gerekirken günden güne zayıflayan Joseon'un çöküşüne yol açacak ve Asya kıtasına büyük değişiklikler getiren 19. yüzyıldan yenik çıkmasına neden olacaktı.

2.2.3. “Teknolojinin Teolojisi”: Daewongun ve İzolasyon Politikaları

Kral Cholchong 1863 yılında öldüğünde, ardında bir veliaht bırakmamıştı. Kral Cholchong'dan önce tahtta olan Kral Honjong'un annesinin aday göstermesiyle 1864 yılında Kral Gojung tahta geçti. Ancak tahta geçtiğinde henüz on iki yaşındaydı bu yüzden onun yerine hükümeti babası yönetti. Kral Naibi olarak atanan babasına, oğlu tahta geçene kadar onun yerine tahtı/hükümeti yöneten anlamında, Daewongun denildi. İki yıl sonra oğlunu Min sülalesinden, karısının yeğeniyle evlendirdi ve gücünü korumak için uğraştı. Tüm bu zamanın sonunda hem oğlunun hem de Kraliçe Min'in tarafından birçok düşman edildi. Yaptığı birçok reformun yanı sıra ülkeyi çalkantıya sürükledi¹⁹⁰.

Daewongun'un ilk işlerinden biri monarşiyi güçlendirmeye çalışmak oldu. Bu dönemde Yangban aileleri elinde çok fazla toprak, köle ve vergi imtiyazı bulunduruyordu. Öncelikle Yangban ailelerinin hükümete karışmasını engellemek adına güçlü ailelerden ya da kraliyet ailesinden (özellikle Kim ailesinden) olduğu için yüksek mevkilere gelmiş memurları kovdu ve yerlerine eşitlikçi bir şekilde dört fraksiyondan da memur atadı. Yangban edebiyatı yapan suwon akademilerini de kapattı¹⁹¹. Sadece halktan alınan askerlik vergisinin yerine, yangban ailelerinin de ödemek zorunda olduğu ev vergisi getirdi. Köylere tahıl ambarları açtı ve ambarları denetim altına aldı. Daha önce Japonlar tarafından yıkılan Gyeongbokgung sarayının onarılması için de toprak sahiplerine yeni bir toprak vergisi, Hanyang'da (şimdiki Seul) ticaret yapan iş adamlarına da kapı vergisi koydu¹⁹².

Korelilerin geçmişte Batılılarla karşılaşmaları düşmanca olmasa da Batı dünyasıyla ilişkilerin Hristiyanlık dünyasını Kore'ye yaklaştırması Konfüçyanistlerin hoşuna gitmedi. Son yüzyılda tutucu bir Konfüçyanist tutum belirleyen Kore, Hristiyanlığa karşı kaygılıydı ve Katoliklik sertçe yasaklandı. Batıdan gelecek teknolojik gelişmeler de tehlikeli olarak görülmeye başlandı. Katolikliğin yayılmasının gelecekte Batılı devletlerden gelecek istilalara neden olabileceği kaygısı hakim oldu¹⁹³. Batılı devletlerin, Kore kıyılarına

¹⁹⁰ Keith Pratt, a.g.e., s. 178.

¹⁹¹ Jinwung Kim, a.g.e., s. 279.

¹⁹² A.C. Nahm, a.g.e., ss. 103-104.

¹⁹³ KTÖB, a.g.e., s. 199.

yaklaşarak Kore’yi rahatsız etmesi öncelikle 1832 yılında başlamıştı ve aralıklarla devam etti. Çin’in Afyon Savaşında yenilmesi ve Japonya’nın Amerika zoruyla limanlarını açması Kore’de endişeyi arttırdı. Japonya ve Çin’in durumunu gözlemleyen Daewongun Kore’nin dış ülkelere kendini kapattığı bir izolasyon politikası izlemeye karar verdi. Batılılar bunu izolasyonun yanı sıra dışlama olarak da gördüler çünkü Kore kendini dışarıya kapatmakla birlikte ülkeyi Batı düşüncesine karşı da kapatmıştı. Batılıların Kore kıyılarında ticaret arayışları, 1866 yılında Almanya gemilerinin iki kere denemesiyle devam etti. Büyük sorunlardan biri ise yine 1866 yılı yazında “General Sherman” adlı bir Amerikan gemisinin Taedong Nehrin’den Pyongyang’a doğru ilerlemesiyle oluştu. Geminin ticaret yapma isteği reddedildi ve ülkeden ayrılması istendi. Ancak Amerikalılar Koreli bir görevliyi rehin aldı, görevlilere ve sivillere ateş etti, daha sonra kıyıya gelerek şehri yağmaladılar. Bunun üzerine Kore birlikleri gemiyi yaktılar ve Amerikalıları öldürdüler. Koreliler bir Amerikan gemisini yok ettiklerini kabul etmediler ve bu gemiyi Fransız gemisi ya da garip görünümlü gemi olarak adlandırdılar¹⁹⁴.

Joseon’un kendini dışarıya kapatmasından sonra Hristiyan rahipler Kore’ye gizlice girdiler, on iki Fransız rahibin ülkeye gizlice girmesiyle de ülkedeki Katolik sayısı artmaya başladı. Neo-Konfüçyan tarafın ısrarlı tavsiyeleri üzerine Daewongun, 1866 yılında, yaklaşık 8 bin Koreli Katoliği ve Fransız rahiplerden dokuzunu idam ettirdi. Kore’den kaçmayı başarabilen rahipler Çin’de bulunan Fransız diplomatlara durumu haber verdiler¹⁹⁵, durumu kötüye giden Joseon Katolikleri de Fransa’dan askeri bir saldırı başlatmasını talep edecek kadar ileri gittiler. Bunun üzerine Çin’de bulunan Fransız konsolosu Bellone “Joseon kralının bir Fransız misyonerini infaz ettiği gün Joseon halkının son günü olacak... Joseon’u işgal etme ve yeni bir kralı tahta çıkarma konusu kralımızla tartışacağım” diyerek tepkisini gösterdi¹⁹⁶. Sonuç olarak Fransa, 1866 sonbaharında yedi savaş gemisini Kore’ye gönderdi ve başkente gidişi koruyan Kanghwa adasını istila etti. Karaya indiklerinde Kore garnizonunu yok eden Fransızlar, şehri de yağmaladı. Bir aylık istilaları sırasında Fransız misyonerlerin infaz edilmesine yol açan kişilerin cezalandırılmasını istediler, altın ve gümüşleri, top ve tüfekleri ve kitapları yağmaladılar. Kore güçlerine daha fazla karşı koyamayınca da herhangi bir diplomatik başarı elde edemedi geri çekildiler. Bu küçük

¹⁹⁴ Jinwung Kim, a.g.e., ss. 281-282.

¹⁹⁵ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 103.

¹⁹⁶ KTÖB, a.g.e., s. 199.

çaplı savaş ile birlikte (şu anda “Byeonginyangyo” olarak anılır ¹⁹⁷) Daewongun ve destekçilerinin Batılı güçlere karşı direnebileceklerine karşı kendilerine güvenleri arttı ¹⁹⁸.

General Sherman olayından beş yıl sonra, 1871’de, Amerika bu olayı bahane göstererek, Joseon’u ticarete zorlamak ve buraya yakın yerlerde batan gemilerdeki mürettebatını korumak amacıyla Joseon’a bir sefer düzenledi. Daha önce Japonya’ya yaptıkları ve Japonya’yı ticarete açtıkları seferi model alarak beş gemi ve 1,200den fazla asker gönderdiler. Mayıs 1871’de Joseon’un batı kıyısına yaklaşan Amerikalılar kıyıdaki görevlilerle iletişime geçerek gelme nedenlerini belirttiler ve diplomatik bir konuşma için hükümetten gelecek olan resmi cevabı beklemeye başladılar. Beklerken Kore kıyılarında bir ön araştırma yapma kararı aldılar ve küçük bir ekibi Han Nehrinin ağzına uzanan bir kanala gönderdiler. Ancak burası beş yıl önce Fransa’nın istilasını gerçekleştirdiği noktaydı, bunun ulusal güvenlik için bir tehdit oluşturabileceğini düşünen kıyı topçuları Amerikalılara ateş ettiler. Hiçbir Amerikalı ölmedi ya da yaralanmadı ancak birlik liderleri bunu Amerikan bayrağına yapılan bir saldırı olarak adlandırdılar ve özür dilenmesini istediler. İstekleri görmezden gelinince de Kanghwado üzerinden bir saldırı başlattılar. Birçok askeri ve komutanlarını öldürdüler, Korelilerin kararlı savunmasıyla bir süre sonra geri çekildiler. İki taraf da zafer iddia ederken yine herhangi bir diplomatik gelişme yaşanmadı ve Daewongun Joseon’un kapılarını yine kimseye açmadı ¹⁹⁹.

Bu saldırılardan sonra Daewongun’un yabancı karşıtı siyaseti halk tarafından da büyük bir şekilde desteklendi. “Barbarların” istilalarını ve ülkenin neden kapalı kalması gerektiğini anlatan anıtlar dikildi. Özellikle Yangban Konfüçyanlar bu siyasete büyük destek verdiler, Konfüçyan düşünürlerden biri olan Lee Hangro limanların diğer ülkelere neden açılmaması gerektiğini krala gönderdiği başvuru mektubunda şöyle anlatmaktadır.

Bizi ilhak etmek istedikleri için bu kadar can sıkıcı bir durum var. Ayrıca ülkemizi elimizden almak ve bizi ve kültürümüzü köleleştirmek istiyorlar. Karılarımızı kızlarımızı almak istiyorlar ve bizi onur ve şeref hakkında bir şey bilmeyen barbarlara dönüştürmek istiyorlar. Ülkeyi açmak ve onlara serbest geçiş sağlamak sadece bu amaçlara hizmet etmek demektir ve işlerin eski haline dönmesini daha da zorlaştıracaktır. Ülkenin açılmasından iki veya üç yıl sonra bütün nüfus Batılı insanlara benzeyecektir. O zaman size kim hizmet edecek ve siz kimi yöneteceksiniz?

¹⁹⁷ KTÖB, a.g.e., s. 199.

¹⁹⁸ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 104.

¹⁹⁹ Jinwung Kim, a.g.e., ss. 283-284.

Henüz kapılarını açmaya niyeti olmayan Joseon hükümetinin ülkeyi korumak için güçlü bir orduya ihtiyacı vardı. Kralın güçlü otoritesi ve güçlü bir mali durum gerekiyordu ve bunun için de yeni vergiler... Yönetici yangban sınıfı da güçlü bir kraliyet otoritesi yerine güçlü bir yerel öz yönetim isteyince bu yeni siyasete karşı çıkanlar artmaya başladı. Halk da vergi artışına tepki gösterdi ve sonunda Daewongun'a sırtını döndü. Bu sırada artık büyüyen Kral Gojong bundan sonra ülkeyi kendisinin yöneteceğini ilan etti. Daewongun iktidardan çekildi ve Kral Gojong artık ülkenin başına geçti²⁰⁰. Bu aynı zamanda Kraliçe'nin sülalesi olan Min sülalesinin de yönetimi ele geçirmesi demekti.

2.3. Sömürgeciliğin Şafak Vakti

Shogunluk sisteminin kaldırılmasından sonra gelen ve Meiji restorasyonu ya da Japon modernleşmesi olarak adlandırılan dönemde Japonya bağımsız bir ülke olarak kalabilmenin tek yolunun ekonomik ve askeri anlamda güçlü bir ülke olmaktan geçtiğini düşünmekteydi. Çin'in Afyon savaşında yenildiği yıllarda Japonya da Batılı devletlere imtiyazlar sağlayan, eşit olmayan anlaşmalar imzalamıştı ve kendini toparlayamazsa Çin'de yaşananların kendi başına gelebileceğini de biliyordu. Ekonomisi çökme noktasına gelen Kore ayaklanmalarla gücünü daha da kaybetmekte ve kendi bağımsızlığını korumak için çabalamaktaydı. Kore kendi içinde durumu çözmeye çalışırken Japonya'nın Kore'ye yaklaşması Çin'i endişelendirmekteydi. Çin, Japonya ve Rusya, Kore üzerinde güç yarışına girerken modernleşme her üç ülkede de kendini göstermekteydi.

2.3.1. Kanghwa Antlaşması ve Batılı Sömürge Arayışları

Meiji iktidarının modernleşme sürecindeki temel amacı Batılı güçlerle eşit statüye ulaşmak ve anlaşmaların eşitsizliğini ortadan kaldırmaktı. Bunun sağlanabilmesi için Japonya hızlı bir modernleşme sürecine girdi. Ekonomik, teknolojik, askeri ve siyasi alanlarda Batıyı yakalamak için hem iç hem dış politikasını yeniden şekillendirdi²⁰¹. Hükümet aynı zamanda Batı eğitimini de ülkeye taşımak istiyordu. Çok sayıda Batılı öğretmenlerin davet edildiği resmi devlet üniversiteleri açıldı. Bu üniversitelerde eğitim gören öğrenciler Batıya gönderildiler. Meiji hükümeti ülkenin açılma politikasını ve diğer ülkelerle dostça ilişkiler geliştirmek istediğini duyurdu. Japonya anlaşma partnerleriyle daha yakından

²⁰⁰ KTÖB, a.g.e., s. 201.

²⁰¹ Hakan Gönen, a.g.e., s. 28.

tanışmak ve Japon modernleşmesi adına Batı uygarlığını gözlemlemek üzere Avrupa'ya ve Amerika'ya valiler gönderdi. Hükümet yalnızca Batılı ülkelerle değil komşu ülkelerle de iyi ilişkiler geliştirmek istiyordu. 1871'de Çin ile diplomatik ilişkileri geliştirmek adına bir anlaşma imzaladı. Ayrıca Kore, Japon hükümetinin restorasyonu ve yeni ilişkiler aradığı konusunda bilgilendirildi. Ancak, bu dönemde Kore de kendini dış ülkelere kapatmıştı ve bir izolasyon sistemi izliyordu, dolayısıyla bununla ilgilenmedi. Kore'nin bu yaklaşımı, eski ordu samurayları arasında Kore'nin himaye altına alınması gerektiği görüşünü oluşturdu. Samuray olarak ayrıcalıklarını kaybedenler, Kore'nin alınmasını "eski samurayların" gerekliliğini ispatlamak için de bir fırsat olarak gördüler²⁰².

Bundan sonra Japonya'nın iki seçeneği vardı: Ya sömürmek ya da sömürülmek. Zengin bir ülke olmadığı ve karışık bir ülke olduğu için Batılı devletler Japonya'yı kendi halinde bırakmış ve boyunduruk altına almamıştı ve artık boyunduruk altına alması da güçleşmişti. Ve Japonya boyunduruk altındaki diğer Asya ülkelerine katılmak ya da onları savunmaktansa Batılı devletlerle bir olup onları sömürmeyi seçti²⁰³. Bir grup Japon balıkçının Çin'e bağlı Tayvan'ın Formoza adasına düşmesi ve yerli halkın balıkçıları öldürmesiyle Japonya, Çin'den resmi bir özür ve açıklama talebinde bulundu. Çin bu talebe karşılık vermediğinde başta bir şey yapmayan Japonya 1874'de, samurayları oyalamak üzere (hala ayrıcalıklarını geri kazanmaya çalışıyorlardı) Tayvan'a sefere gönderdi. Formoza adasının 1879'da işgal edilmesiyle Tayvan cezalandırılmış oldu. Rusya ile de bir anlaşma yapılmış ve Sakhalin, Kuril Adalarına karşılık, Rusya'ya verilmişti. 1880 öncesi pek de önemli görünmeyen bu olaylar daha sonra durdurulması zor olan Japonya'nın başlangıcıydı²⁰⁴.

Kore ise Japonya ile ilişki kurmayı reddediyordu, bunun üzerine Japonya'nın Kore'nin kontrolünü ele geçirmesi gerektiği düşüncesi desteklenmeye başladı. Nisan 1875'de Japonya heyeti, Kore'yle limanlarını açması için görüşmek üzere bir savaş gemisi gönderdi. Görünüşte deniz rotası çıkaran gemi aslında Kore hükümetine baskı yapmaya çalışıyordu (daha önce Amerika aynı taktiği Japonya'ya uygulamıştı). Aynı yıl Eylül ayında görevi Kore'den Çin'e deniz rotasını çalışmak olan savaş gemisi Unyo'nun kaptanı, herhangi bir bildiri olmadan, sözde içme suyu aramak için gemisinin botuyla Kanghwa adası

²⁰² International Society for Educational Information, *Japan in Modern History Vol.2*, Tokyo 1995, s. 41.

²⁰³ Raimondo Lurahi, a.g.e., ss. 185.

²⁰⁴ Murat Belge, a.g.e., ss. 399-400.

kıyılarına yanaşınca Koreliler bota ateş etti. Kanghwa Olayı olarak bilinen bu olay Japonya'ya aradığı açığı verdi Japonya açılması için Kore'yi zorlayacak bahaneyi bulmuş oldu²⁰⁵. Japonya, Kanghwa adası sahilini işgal etti ve Joseon ordusuna karşı büyük bir çıkartma başlattı. 1876 yılında ise Joseon, “zaten var olan ilişkileri yenilemek” üzere askeri tehdit altında eşit olmayan bir antlaşma imzalamak zorunda bırakıldı. İmzalanan Kanghwa Antlaşması Kore'nin Japonya ile imzaladığı ilk uluslararası antlaşma ve ilk modern antlaşma oldu. Antlaşmanın ilk maddesi “Kore Japonlarla eşit egemenliğe sahip, bağımsız bir ülkedir.” maddesiydi. İki ülkenin eşit olduğu belirtilmişti ancak bu antlaşma istila tehditleriyle imzalatılmıştı. Japonların daha önce Batılı ülkelerle imzaladığı eşitsiz anlaşmalar gibiydi ve iki ülkeye de eşit haklar vermiyordu. Kore'nin bağımsız bir ülke olmasının vurgulanmasının altında başka nedenler yatıyordu. Kore bağımsız bir ülkeydi ancak haraç-unvan ilişkisi içinde Çin'e bağlılığı yadsınamazdı. Bu yüzden bu vurgu Çin'in Kore üzerindeki etkisini zayıflatmak adına yapılmıştı. Bununla birlikte Qing Çin'inin Kore üzerindeki kaygıları artarken Farmoza adası meselesiyle aralarındaki çekişme artan Çin ve Japonya, Kore'yi yönetme rekabetine de girişmişti²⁰⁶.

Kanghwa antlaşmasıyla, Kore ile ticari ve diplomatik ilişkilerin kurulmasıyla birlikte Japonya aynı zamanda çeşitli ayrıcalıklar da kazandı. Bu ayrıcalıklar dış alımlarda düşük gümrük vergisi ve Kore'de yaşayan Japonlara özel haklar tanınmasını da içeriyordu. Bu antlaşma ve Japonya'nın Joseon'u bu antlaşmaya zorlayış biçimi bazı ileri görüşlü okuryazarları harekete geçirdi. Joseon'un bağımsızlığını korumanın tek yolunun modernleşmek olduğuna inanıyorlardı. Japonya'da yaşayan Çinli bir diplomatın yazmış olduğu bir kitapçık bu ilericilerin görüşlerini destekliyordu. Bu diplomat, Batılı devletlere ve Batının kültür ve teknolojisine açık olunması gerektiğini söylüyordu. Bu kitapçık, 1880 yılında Japonya'yı ziyaret eden bir elçiye verildi ve döndüğünde elçinin bu kitabı krala sunmasıyla tartışmalar çoğaldı. İlericiler kadar tutucular da vardı. Kitabı ülkeye getiren elçinin cezalandırılmasını istediler ve “şeytani düşüncelerin yok sayılmasını ve dışarıdan gelen barbarların geri gönderilmesini” savunan bir hareket başlattılar. İlericiler, Joseon'un Batıya açılmasını, ülkenin ekonomik ve askeri bakımdan güçlendirilmesini ve siyasal, kültürel ve toplumsal düzenlemeyi savunuyor ve Japonların ilercici hareketlerinden etkileniyorlardı. Tutucular, Japonların Batılı barbarlardan farklı olmadığını ve Joseon dışarı

²⁰⁵ International Society for Educational Information, *Japan in Modern History Vol.1*, Tokyo 1995, s. 99.

²⁰⁶ KTÖB, a.g.e., ss. 203-205.

açılırsa yabancı dindeki kötü öğelerin ülkeye girebileceğini düşünüyordu. Ve ılımlı tutucular ülkeyi güçlendirmek ve yabancıların gözdağlarından uzak durmak amacıyla “Doğu ahlakını ve Batı teknolojisini birleştirme” fikrini savunuyordu²⁰⁷.

2.3.2. İzolasyonun Sonu ve Kraliçe Min

Joseon’da hükümet yetkilileri ve yangban üyeleri Japonya ve Batı dünyasına hala temkinli yaklaşıp da Japonya ve Çin’e resmi heyetler gönderildi. Qing aracılığıyla yeni dünya düzeni hakkında bilgiler edinmeye başlayınca Korliler, Joseon ile Batılı ülkeler arasındaki uçurumun da farkına varmaya başladılar. Joseon’un ticarete izin vermesi halinde, Joseon’u işgal etmekten vazgeçeceklerini düşündüler ve 1880 yılında “açık kapı” siyasetine geçmeye karar verdiler. Mantıken, basitçe bakıldığında tüm bu kavga ve işgallerin altında ‘ülkeleri ticarete açmak’ ibaresi var gibiydi. Ve ülkeyi ticarete açmak savaflara engel olmalıydı. Ancak Joseon, olayın ticaretle değil sömürgeyle alakalı olduğunu ve ülkeleri ticarete açtırma baskısının yalnızca sömürgecilerin ilk adımları olduğunu anlayacaktı. Ama önce, Batılı devletlerle diplomatik ilişkiler kurmaya ve bir güç dengesi oluşturmaya çalıştı. Yeni teknolojiyi alma konusunda aktif bir siyaset belirledi ve askeri ve ekonomik gücünü arttırmaya istekli oldu²⁰⁸. Ayrıca Ekim 1880’de hükümetteki ılımlılar kralı etkilemeyi başararak Amerika ile diplomatik ilişkiler kurma ve bazı yeniden düzenleme önerilerini uygulama kararı almasını sağladılar. Buna ek olarak 1881 yılının başında “Devlet Sorunları Yönetim Ofisi” kuruldu, Japonya’ya bilgi toplama grubu ve Çin’e eğitim alması için öğrenci ve sanatçılar gönderildi. İlericilerin önemli bir üyesi olan Kim Okgyun’u, 1868’den beri yapmış olduklarını araştırmak ve daha fazla bilgi edinmek üzere Japonya’ya gönderdi. 1881 yılında Joseon’a gelen Japon bir subay, askeri modernleşmeyi başlatmak üzere “Özel Beceriler Gücü” adı altında askersel bir güç kurdu²⁰⁹.

Amerika ile kurulacak ilişkiler ise tartışma yarattı. Bu ilişkiye karşı çıkanlar Amerika’nın on yıl önceki saldırısını hatırlatıyor ve dikkatli olunması gerektiğini söylüyordu. Ayrıca sapkın Batılı dinlerin, felsefelerin ve adetlerin Joseon’a gireceğini söylüyorlardı. İdeal toplumun Konfüçyan toplum olduğunu savunanlar da bu durumu kültürel tarihlerine yönelik büyük bir meydan okuma olarak görüyorlardı. Kral Gojong’un düşüncesi ise farklıydı. “Güçlü ve zayıf ülkeler arasındaki uçurum zaten çok derin.

²⁰⁷ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 108-109.

²⁰⁸ KTÖB, a.g.e., s. 205.

²⁰⁹ A.C. Nahm, a.g.e., s. 108.

Teknolojilerini kabul etmeyecek olursak, bize zarar verme veya bizleri kasten aşağılama fırsatı yakalamalarına nasıl engel olacağız?” diyordu. Bu, ülkenin bağımsızlığını korumak, antlaşmalar imzalamak ve teknolojiyi kabul etmek gerektiğini düşündüğünü gösteriyordu²¹⁰.

Bu sırada Japonya, zorla dış ilişkilere açtığı Kore’ye 1880 yılında ilk elçiliğini kurdu ve ticareti geliştirmeye başladı. Aynı zamanda iç işlerinde reform yapmak isteyen Kraliçe Min yanlılarını da destekledi. Japon etkisinin yayılmasından rahatsız olan ordu ve halktan bazı kişiler Kore kralının babası ve Kraliçe Min karşıtı olan Daewongun’un grubuna katıldılar. Ordunun ve kalabalığın desteğiyle ayaklanma çıkardılar ve Japon elçiliğini kuşattılar²¹¹. Japon elçisi Japonya’ya kaçtı, Kraliçe Min de kılık değiştirerek saraydan kaçmak zorunda kalırken akrabalarından bazı memurlar öldürüldü. Böylece naib Daewongun, kralın da onayıyla hükümetin yönetimini ele geçirdi ve ilerleme adına başlatılan yeniden düzenleme girişimlerini durdurdu. (Bu durumda Kralın sadece “kral” adı altında oturduğu ve yönetimin aslında Kraliçe Min’e ve Min ailesine ait olduğu net bir şekilde anlaşılmaktadır.) Olanlardan haberdar olan Çin, Japonya’nın Joseon’a asker göndereceğinden de endişelenerek, düzeni sağlamak üzere Kore’ye asker gönderdi. Ayaklanmanın bastırılmasıyla, Çin’in de desteğiyle Kraliçe Min saklandığı yerden çıkıp denetimi eline aldı. Imo Mutiny Olayı olarak bilinen bu olay sonrasında Japonya Joseon’a bir antlaşma imzalattı ve Joseon, Japonya’ya tazminat ödemek ve Japon elçiliğini korumak üzere bir bölük Japon askerinin yerleştirilmesini kabul etmek zorunda kaldı. Ayaklanma sırasında yardıma koşan Çin de Joseon üzerinde doğrudan Çin denetimi kurmak amacıyla Çinli bir memuru “Diplomatik ve Ticari Sorunlar Baş Komiseri” olarak Joseon’a gönderdi. Ayrıca yeni bir ticaret sözleşmesiyle Çinlilere özel ayrıcalıklar sağlandı. Çin üstünlüğünü sağlamak adına yakaladığı fırsatı değerlendirerek, Alman asıllı bir memuru Joseon Deniz Gümrükleri Müdürü olarak atadı ve Joseon Dış İşleri Bakanlığı’nda da danışman olarak görevlendirdi. Çinli bir komutan da Joseon ordusunun denetimini üstlendi²¹². Çin Joseon’u bir tür vasal devlet olarak elinde tutmak istiyordu ki Joseon Çin’in yardımına başvurarak bu hakkı ona veriyordu. Japonya ise Joseon’dan vazgeçmek istemiyordu, Çin’in Joseon’un iç işlerine karışmasından da rahatsız oluyordu çünkü Joseon’un kendine ait olduğunu

²¹⁰ KTÖB, a.g.e., s. 206.

²¹¹ International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.1, ss. 117, 335.

²¹² A.C. Nahm, a.g.e., s. 110.

düşünüyordu. Çin ve Japonya arasındaki çekişmeyle birlikte Japonya yanlısı ilericiler ve Çin yanlısı tutucular arasındaki çekişme de artıyordu.

Çin'in ayaklanmayı bastırmak üzere yardıma gelmesi ve iç işlerinde Çin denetimi kurması Kraliçe Min'in taraf değiştirerek tekrar Çin'e yakınlaşmak için yollar aramasına neden oldu. Kore kendi içinde reform arıyordu ve tutucu kesime karşı aradığı reformu Japonya ile işbirliği yaparak bulabileceğini düşünenler de vardı. Ancak bu Kore'yi kendine bağlı olarak gören Çin'i de yakından ilgilendiriyordu. Böylece Japonya ve Çin arasındaki düşmanlık artıyordu. Reforma gidebilmek için Japonya ile daha yakın ilişkiler kurulmasını destekleyen Kim Okkyun ve reform yanlısı olan "Bağımsızlık Partisi"nin diğer üyeleri 1884 yılında Çin'in Fransayla savaşını kaybetmesini fırsat bilerek, tekrar Çin'e itimat eden Kraliçe Min'i devirmek ve Japon elçiliğine yardım etmek üzere, bir darbe girişiminde bulundular. Çin'in asker göndermesiyle "Kapsin Darbesi" adı verilen bu darbe başarısız oldu. Bu olayın ardından ciddi anlamda kötüleşen Çin-Japonya ilişkilerine çare olarak Japonya, 1885 yılında Ito Hirobumi'yi Tianjin'e gönderdi ve Ito Hirobumi burada Çin temsilcisi Li Hongzhang ile görüşerek Tianjin Sözleşmesini yaptı. Buna göre Çin ve Japonya Kore'den askeri birliklerini çekmek ve gelecekte askeri birlik göndermek durumunda kalırlarsa birbirlerine haber vermek üzere anlaştı²¹³. Bu antlaşma yakın gelecekte, Çin-Japonya ilişkileri için dönüm noktası olacaktı.

İzolasyonun sonunda kendini Batıya açmasıyla Joseon çeşitli antlaşmalar imzaladı. 1882 yılında Amerika ile imzaladığı Dostluk ve Ticaret Antlaşmasını, 1883 İngiltere ve Rusya, 1884 İtalya ve 1886 Fransa antlaşmaları izledi. Tüm karışıklıklara rağmen ülkede modernleşme hareketleri de sürdü. Modern eğitim için okullar açılırken, Amerikalı misyonerler erkekler için okullar açtı ve kızlar için de "Ewha" adında bir okul açıldı. ("Ewha Women University günümüz Kore'sinde de saygın bir okuldur.). Hristiyanlık Joseon'a Katoliklikle girmiş olsa da Protestanlıkla birlikte iyice yayıldı. Amerikalı misyonerler 1885'de ilk çağdaş tıp kliniğini açtılar. Hristiyanlıkla birlikte modernleşme de ülkeye girerken Hristiyanlık ve modernleşme kavramları da birbirine karıştı. Müzik ve gazetecilik de modernleşirken hükümet bir grup öğrenciyi askeri konuda eğitim alması için Japonya'ya gönderdi. Ayrıca Askeri Araştırmalar ve Eğitim Bürosunu da kurarak askeri alanda da modernleşmeyi başlatmış oldu. Amerika ve Japonya'dan silahlar getirtilirken askeri

²¹³ International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.1, ss. 117,335.

malzemelerin üretilmesi için de fabrika kuruldu. Ekonomik ve toplumsal modernleşme geriden gelse de tarımı geliştirmek üzere Almanlardan yardım alınarak deney çiftlikleri kuruldu. Joseon ve Çin arasına döşenen telgraf telleriyle çağdaş haberleşme ülkeye girerken sarayda aydınlanma için lambalar kullanılmaya başlandı. Kore Batılı ülkelerin de yardımıyla yoğun bir modernleşme sürecine girdi²¹⁴.

Bu süreçte Japonya da siyasi, ekonomik ve askeri alt yapısını güçlendiriyordu. 1889 yılında, Japonya'nın ilk yazılı anayasası oluşturuldu. Avrupa ülkeleri model alınarak oluşturulan bu anayasa ile seçimle iş başına gelen temsilciler meclisi ve soylulardan oluşan lordlar meclisi olarak iki kısımdan oluşan imparatorluk meclisi yani Diet kuruldu. Böylece ülke anayasal monarşi ile idare edilmeye başlandı. 1889 anayasası ile birlikte imparatorluk sağlam bir zemine yerleştirildi ve imparator önemli bir siyasi güç elde etmiş oldu. Japonya uluslararası sisteme girmek için uğraşıyor, Batılı devletler grubuna dahil olabilmenin tek yolunun da ekonomik ve askeri anlamda daha güçlü olabilmekten geçtiği düşüncesini iyice benimsiyordu. Modernleşme adı altında “Batıyı yakalama” politikasını uygulayabilmek için artık ekonomik kalkınmasını gerçekleştirmesi ve kendi güvenliğini sağlaması gerekiyordu. Bunun için öncelikle çevresel alanını genişletmesi gerekiyordu ve ulaşabileceği en yakın ve en kolay yer Kore yarımadasıydı²¹⁵.

2.3.3. Kore'nin Çöken Ekonomisi: Ayaklanmalar ve Reformlar

Modernleşme devam ederken 1890'larla birlikte Kore'de ekonomi çökmeye başlamıştı. Hükümet yetkilileri yozlaşmıştı, merkez hükümet için amacından sapmış vergiler toplanıyordu. Hükümetin hevesli bir şekilde aydınlanma çabalarını yürütmesi finansal yetersizlikler yüzünden çoktan kötüye gitmeye başlamıştı. Japonya'ya ödenen büyük tazminatlar ve yeni modernleşme hareketleri çoğunlukla köylüler tarafından finanse ediliyordu. Köylüler aynı zamanda Japonya'nın ekonomik hareketleri nedeniyle de yara alıyordu zira Kanghwa Antlaşmasıyla Japonya'ya birçok ayrıcalık verilmişti, şimdi Japonya sonuna kadar bu ayrıcalıklardan yararlanıyordu. Japon tüccarlar, pirinç, soya, sığır derisi ve altını Kore'den çok düşük fiyatlara alıp Japonya'da büyük karlar elde ediyordu. 1890'larda Japonya ekonomik aktiviteleri diğer ülkelerin rekabet edemeyeceği seviyeye geldiğinde Kore'nin ihraç ettiği malların neredeyse tamamı Japonya'ya gidiyordu. Kore pirinci Japon

²¹⁴ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 109, 113-114.

²¹⁵ Hakan Gönen, a.g.e., s. 31

pirincinden daha kaliteli olduğundan Japonya bütün pirinç ihtiyacını Kore'den karşılıyordu. Kore halkı neredeyse Japonya'yı beslemek için çalışıyordu²¹⁶. Japonya düşük fiyatlarla Kore'den ithalat yaparken Kore'ye olan ihracatını da arttırıyordu. Kore dışa satımından bir şey kazanmazken dış alımı artırıyordu. 1893 yılında 3,8 milyon değerinde dış alım yaparken (yarısı Çin yarısı Japonya olmak üzere) 1,7 milyon yen dışa satım yapıyordu (bunun 1,5 milyonluk kısmı yalnızca Japonya'ya olmak üzere). Bu durum özellikle köy ekonomisini olumsuz etkiliyordu. İç ve dış sorunlar, ülkede yayılmakta olan Hristiyanlık, çökmekte olan ekonomi, yerel memurların köylülerden aldığı haksız vergiler, tutucu Konfüçyan aydınlar ve Donghak dini inananları arasında güçlü bir “hükümet karşıtı” ve “yabancı karşıtı” düşüncelerin artmasına neden oluyordu²¹⁷.

Sömürülen köylü nüfus bu olanlara dur demeye karar verdi ve Gobu bölgesi köylüleri 1894 yılında yozlaşmış hükümet yetkililerini cezalandırma isteğiyle bir isyan başlattılar. Bölge bürosunun denetimini ellerine geçirerek kendilerinden adaletsizce alınan tahılları aralarında dağıttılar. Gobu isyanı ya da Donghak Köylü Savaşı denilen bu olaylar önceki sivil isyanlardan farklı gelişti ve köylüler Seul'e kadar ilerlemeye kararlıydı. Farklı bölgelerden silahlı insanların da isyana katılmasıyla “zihniyet devrimi” başlattılar ve kötü memurlardan kurtulmadıkları sürece hiçbir şeyin değişmeyeceğine inanarak ilerlediler. Paniğe kapılan hükümet Çin'den yardım istedi. Bu daha sonra farklı olaylara sebebiyet verecekti ancak şimdilik köylülerin kararlı ilerleyişiyle, iki ay sonra (Çin birlikleri henüz Joseon'a ulaşmadan) hükümetin köylülere müzakere teklif etmesiyle ayaklanma yatıştırıldı. Teklifi kabul eden köylüler hükümetle anlaştı. Yozlaşmış memurlar sürgüne gönderildi, köleler serbest bırakıldı, yozlaşmış soylular ve zenginler cezalandırılırken vergi borçları silindi ve toprağın adil bir şekilde dağıtılması ve ekilmesi için kampanyalar başlatıldı²¹⁸.

Joseon hükümetinin ayaklanmanın başında Çin'den yardım istemesiyle, Joseon üzerindeki denetimini geri kazanmak isteyen Çin, Japonya'ya haber vermeden güçlü bir ordu gönderdi. Bu, daha önce Çin ile Japonya'nın yaptığı “Joseon'a birbirlerine haber vermeden asker göndermeme” anlaşmalarına aykırı olduğundan Japonya bunu Çin'e savaş açmak için yeterli bir sebep olarak gördü ve Çin'in gönderdiği askerin neredeyse üç katını Kore'ye

²¹⁶ Jinwung Kim, a.g.e., s. 299.

²¹⁷ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 115-116.

²¹⁸ KTÖB, a.g.e., ss. 214-215.

gönderdi²¹⁹. Hükümet hem Japon hem de Çin güçlerinin ülkeyi terk etmesini istediye de Japonya bunu reddetti, sarayı bastı ve Joseon hükümetini yeni bir rejim kurmaya zorladı. Daha sonra Joseon’da bulunan Çin güçlerini de baskına uğrattıklarında, köylülerin kendileri için ayaklanması beklenmedik sonuçlar doğurdu ve Birinci Çin-Japonya savaşı başlamış oldu²²⁰. Japonya’nın zafer kazanmasıyla Kore’deki işleyiş de değişti. Japonya’nın isteğiyle kurulan yeni hükümet, Japonya destekli ilerlemeyi savunan ilericiler tarafından kurulmuştu. 1896 yılı başına kadar çeşitli politikalar uygulandı. Reformcular bağımsız bir halk inşa etme hevesi içerisinde olsalar da Japonya’nın amacı istilasına temel hazırlamaktı. Köylüler ayaklanmayı tekrar tekrar denediler ancak hep bastırıldılar. Yeni hükümet, Japonya’yı model alan yeni bir ulusal düzen kurma siyasetini başlattı. Joseon’un, Çin ile olan ilişkileri sonlandırmasına çalışıldı ve kral ile devlet arasında ayrıma gidildi, parlamenter bir kabine sistemi kuruldu, devlet sınavları sistemi bitirildi ve kamusal eğitim güçlendirildi, Kore alfabesi “Hangul”ın kullanılması teşvik edildi. Ancak bu tabi ki Kore dilinin kullanmasını desteklemek için değil Çin alfabesinden ve dolayısıyla Çin kültüründen de kurtulmak içindi²²¹.

Yeni hükümet reformlarına (Gabogyeongjang reformları da denir) öncülük eden hükümet toplumsal reformlara da gitti. Ay takvimini kullanan Joseon’da güneş takvimine geçilmesine karar verildi. Halktan geleneksel giyim tarzını değiştirip modern kıyafet ve şapka kullanması istendi. Joseon toplumunda erkeklerin uzun saçlarını atkuyruğu yapması bir gelenektir. Kral kendisinin de atkuyruğunu kestiğini ve herkesin atkuyruklarını kesmesi gerektiğini söyleyen bir emir yayımladı. Ancak gelenekleri korumak için bunlara karşı koyulması gerektiğini düşünenler de vardı²²². Ülkeyi gerçek modernleşmeye götüren toplumsal düzenlemeler de yapıldı. Kölelik kaldırıldı ve küçük yaştaki çocukların evlenmeleri yasaklandı ve askeri düzenlemeler yapıldı.

Bir yandan da Japonya’nın Çin savaşını kazanmasıyla, Çin, Kore’nin bağımsızlığını kabul etmek zorunda kalmış ve Japonya’nın baskılarıyla Kore, Çin ile bağlarını koparmıştı.²²³ Japonya ayrıca Çin’den Liatong adasını kiralamış ve bazı adaları da ele geçirmişti ama bu olanlar bazı Batılı ülkelerin ve Rusya’nın pek de hoşuna gitmemişti. Bu

²¹⁹ A.C. Nahm, a.g.e., s. 117.

²²⁰ Bir sonraki bölümde ayrıntılara yer verilecektir.

²²¹ KTÖB, a.g.e., ss. 215-216.

²²² KTÖB, a.g.e., s. 217.

²²³ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 117.

zamana kadar Japonya'ya pek de karışmamışlardı ancak Asya'da yükselişe geçen yeni bir gücün varlığından da hoşnut değildiler. Sonuç olarak Rusya, Fransa ve Almanya, Japonya'yı, Liatong adasını Çin'e geri vermesi için zorladı. Japonya bu üç güce boyun eğmek zorunda kaldı. Japonya'nın Liatong'u Çin'e geri vermesiyle Kore'de Japon yanlılığı ve ilerlemesi zayıfladı. Japonlar yüzünden Kore üzerindeki gücü zayıflayan Kraliçe Min de bunu bir fırsat olarak gördü ve Rus yanlılığını seçerek, Japonya'ya karşı Ruslarla iş birliğine gitti²²⁴.

Ülkede Japon yanlılığı etkisini kaybederken Rus yanlılığı artmaya başladı. Rusya'nın, Japonya'nın Liatong adasını geri vermesinde etkili olan güçlerden biri olmasıyla Rus yanlılarının Rusya'ya güveni arttı. Bu bir noktada Rusya'nın Japonya'dan daha güçlü bir konumda olması demekti ve Japon baskısını topraklarında istemeyenler için Japonya'ya karşı daha güçlü bir taraf oluşturuyordu. Kraliçe Min'in de Rus yanlılığını tercih etmesiyle Japon yanlısı olan başbakan bundan rahatsız oldu. Kraliçe Min'i (bu durumda Kral Gojong'u) tahtan indirme niyetleri öğrenildiğinde başbakan ve bazı Japon yanlıları Japonya'ya kaçmak zorunda kaldı. Rus yanlılarının hükümete katılmasıyla da hükümet Rus yanlısı olarak değişmiş oldu. Liatong'u Rusya'ya kaptıran Japonya şimdi Kore'yi de kaptırmak üzereydi. Kore'de gittikçe büyüyen Rus etkisine karşı bir şeyler yapması gerektiğini düşünen Japonya, Japon başbakanı olarak Miura Goro'yu gizli bir görevle Kore'ye gönderdi. Goro, Seul'e varır varmaz kod adı "Tilki Avı" olan bir operasyona başladı ve 8 Ekim 1895'de Gyeongbokgung Sarayı'na bir saldırı düzenledi. Saldırganlar, saray muhafızlarını öldürdükten sonra Kraliçe Min'in odasına ilerlediler ve Kraliçe Min'i öldürdüler. Aslında yaygın olarak Kraliçe'nin odasında öldürüldüğü bilinse de Kim Jinwung, "Kraliçe'nin saray avlusuna sürüklenerek herkesin gözü önünde kılıçtan geçirildiğini, bu vahşetin kanıtlarını gizlemek için de bedeninin yakıldığını ve kalanının da gömüldüğünü" yazmıştır. Japonya olayla ilgisi olduğunu reddederken kanıtlar yeterli olmadığı için suçlanacak kimse de bulunamamıştır²²⁵.

Kraliçe Min'in öldürülmesiyle Japonya, Kore'deki baskısını arttırmaya çalıştı. Kral Gojong bile Japon askerleri tarafından kuşatıldı. Japon karşıtı duygular halkta gittikçe büyürken köylüler ve soylular bir araya gelerek, kendilerini Adalet Ordusu (Yutsever

²²⁴ Seong Hee Yoo ve Jin O Kwak, a.g.e., s. 235.

²²⁵ Jinwung Kim, a.g.e., ss. 306-307.

Askerler) olarak adlandıran bir ordu kurdu ve bu ordu şimdi, 1895 Eulmi Yurtsever Askerleri Savaşları olarak adlandırılan, Japonlara karşı mücadelelerine başladılar. 1896 yılında, Kraliyet ailesinin de isteğiyle Japon yanlısı hükümete saldırı yapıldı, Başbakan ve bakanlar öldürüldü, geri kalanlar Japonya'ya kaçarken Kore'de Japon yanlılığı tamamen çökmüş oldu ancak öldürülme korkusuyla, Kral Gojong Rus elçiliğine sığındı ve bir yıl orada kaldı. Bu süre boyunca Joseon hükümeti sert bir Rus baskısı altında kaldı²²⁶²²⁷.

2.3.4. Bağımsızlık Çabaları: Bağımsızlık Kulübü ve Daehan İmparatorluğu

Bir kere Japonya baskısı altında Gabo reformlarını yaşamış olan hükümet ve memurlar bir daha aynı şeyi yaşamak istemiyorlardı, bu yüzden de ülkenin bağımsızlığını devam ettirmek ve bağımsızlık hareketini yaymak istiyorlardı. Bağımsızlık hareketlerinde büyük rol oynayan So Chaepil²²⁸ Kralın Rusya'ya sığınmasının ardından oluşan yeni Batı yanlısı hükümetin danışmanı oldu. Ülkenin ilk modern gazetesi olan Bağımsızlık Gazetesi'ni (Tongnip Sinmun / The Independent) hem Korece hem İngilizce basmaya başladı. Dış İşleri Bakanlığı, So Chaepil'in girişimiyle, Bağımsızlık Kulübü'nü kurdu²²⁹. Japonya-Rusya arası görüşmeler devam ederken Rusya'nın istediği Joseon toprakları değildi ancak Japonya'nın Joseon'daki konumunu tekrar kazanmasını da istemiyordu. Japon hükümeti, eğer Rusya Joseon'u Japon etki alanı olarak tanırsa Mançurya'yı Rus etki alanı olarak tanımayı kabul edeceğini söylüyor ve Kore'yi bölmeyi teklif ediyordu (38.Paralel ile ülkeyi bölüp güneyi Japonya'ya Mançurya topraklarını da içeren kuzeyi ise Rusya'ya bırakma düşüncesi). Ancak Rusya bu teklifleri reddetti. Ruslar Kore konusunda Japonya'ya yanaşmasa da Bağımsızlık Kulübü, Kralın Rus elçiliğinden dönmesi, Joseon'u bir imparatorluğa dönüştürmesini, ulusun bağımsızlığını sürdürmesi için çalışması gerektiğini söylüyorlardı. Bağımsızlık Kulübü'nün girişimiyle bir de Bağımsızlık kapısı yapımına başlandı²³⁰. Bağımsızlık Kapısı (Dongnimmun) Joseon'un Çin elçilerini karşılamak için kullandığı yere yapıldı. Gereken para ise bağımsızlık için coşkuyla çabalayan halktan toplandı. 1897 yılında kral sarayına döndüğünde bağımsızlık kampanyası da zirveye ulaştı. Kral Gojong, Kore'nin bağımsız bir ülke olarak egemenliğini sürdürmesi umuduyla

²²⁶ KTÖB, a.g.e., s. 217.

²²⁷ A.C. Nahm, a.g.e., s. 121.

²²⁸ 1884 darbesinde ülkeden kaçmış, Amerika vatandaşlığına geçmiş, doktor olmuş ve adını Philip Jaisohn olarak değiştirmiştir.

²²⁹ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 115.

²³⁰ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 122,124.

Joseon'un adını değiştirip, Daehan (Büyük Han) İmparatorluğu'nu kurdu ve kendini de Büyük Han İmparatoru olarak ilan etti. Ülkeyi güçlendirmek için öncelikle imparatorun yönetiminin güvence altına alınması gerektiğini düşünenler vardı. Bağımsızlık Kulübü de ileride Rusya'nın güçlü bir tehdit olacağını düşünüyordu ve Rusya'yı denetim altına alma girişimlerinin bir parçası olarak halk yürüyüşleri başlattı²³¹. Joseon-Rus Bankası kapatıldı ve Rus asker eğitmenleri de ülkeyi terk ettiler. Gericiler atağa kalktığında ise önce ABD Hükümetinin So Chaepil'i geri çağırmasını sağladılar. Bağımsızlık Kulübü üyelerinin Cumhuriyet kurma düzenlemesi içinde oldukları suçlamasında bulunduklarında ise kulüp üyeleri Danışma Konseyi'nden atıldılar ve birçoğu da tutuklandı. 1898 yılında ise Rus yanlıları İmparator Gojong'un yerine oğlunu geçirmeye ve Gojong'u öldürmeye çalıştılar²³². Bunun üzerine, 1899 yılında, Daehan İmparatorluğu imparatorunun ülke üzerinde idari, yasal, yönetsel ve askeri yetkiye sahip olduğunu dikte eden "Daehan İmparatorluğu Anayasası" ilan edildi ve imparator ülkenin modernleşmesini amaçlayan "Gwangmu Reformu"nu yönetmeye başladı. Hükümet askeri yatırımları arttırdı, modern bir sanayi kurmaya çalıştı, teknolojiyi öğrenmeleri için yurtdışına öğrenciler gönderdi ve modern okullar kurdu. Geliri arttırmak için de ülkede toprak sayımı yaptı ancak bütçenin %30'unu orduya ayırmak zorundaydı ve reformlar istenen sonucu vermiyordu. Dış işlerinde ise Japonya ve Rusya arasında tarafsızlık politikası izlerken Amerika ve Avrupa ülkeleriyle iyi ilişkiler kurmaya çalıştı. Ancak Doğu Asya'yı sövmeye gelmiş ülkelerin kendi çıkarlarından başka bir şey gözetmemesi Daehan İmparatorluğu'nun çabalarını boşa çıkarıyordu²³³. Neticesinde her şey kazan-kazan mevzusuydu ve Kore, coğrafyasını sövmeye gelmiş güçlü devletler karşısında tüm gücünü yitirmek üzereydi.

2.3.5. Japonya, Çin ve Rusya'nın Kore Üzerinde Çatışan Çıkarları

Japonya'da Meiji liderlerinin dış politikası, en başından beri, ulusal güvenliği ve uluslararası eşitliği sağlamaktı. Japon modern ordusunu inşa eden Yamagato Aritomo realist bir milliyetçiydi ve ordunun Alman danışmanı, Japonya'nın güvenliğinin anahtarının Kore olduğunu ileri sürdüğünde ona katılıyordu. 1890'da şu tezini ileri sürdü: Japonya sadece egemenlik sınırlarını değil, 'ilgilendiği sınırları da' korumalı. Ve bahsettiği bu 'ilgilenilen

²³¹ KTÖB, a.g.e., ss. 224-226.

²³² A.C. Nahm, a.g.e., ss. 122-123.

²³³ KTÖB, a.g.e., s. 226.

sınırlar' Kore'ye denk geliyordu ²³⁴ . Aslında bu düşünce yeni değildi, Kanghwa antlaşmasından beri Japonya'nın niyeti ortadaydı. Kore'de açtığı elçilik ve Kore'de giriştiği her türlü etkinlikte Kore'de gözü olduğunu açıkça ortaya koyuyordu ancak Aritomo'nun da teziyle bu düşünce Japonya'nın güvenliğine de bağlanmıştı. Bu düşünceye göre Japonya, Kore'yi her türlü çıkarından önce ulusal güvenliğini sağlamak için istiyordu. Genel seyirde işler Japonya'nın istediği gibi gittiğinde de Japonya hiçbir fırsatı kaçırmadı.

2.3.5.1. Çin- Japonya Savaşı

Kore'de köylü ayaklanmaları başladığında hükümetin Çin'den yardım istemesi üzerine Çin'in Kore'ye askeri birlikler göndermesi daha önce Çin ve Japonya arasında yapılan “habersiz Kore'ye askeri birlik göndermeme” anlaşmasına aykırıydı. Kore ile ilgili politik durumlar nedeniyle iki ülke arasında çekişme yaşanıyordu ve Japonya bu durumu affetmeyerek Çin'e savaş ilan ettiğinde “1894, Birinci Çin-Japonya Savaşı (Sino-Japanese War)” başlamış oldu. Savaş başladığında politik partiler hükümeti eleştirmeyi bıraktı, Diet tüm bütçenin savaşa akıtılmasına izin verdi. Bu destekle birlikte Japon ordularının sıkı eğitimi, disiplini ve son model silahları Japonya'ya büyük avantaj sağladı. Başlarda erken ateşkes için duruma müdahale etme düşüncesinde olan İngiltere fikrini değiştirdiğinde uluslararası durum da Japonya lehine döndü ve Japon zaferi kaçınılmaz oldu. Savaş sonunda iki ülke Shimonoseki Antlaşmasını imzaladılar. Buna göre Çin, Kore'nin bağımsızlığını kabul etti, Liaodong bölgesini ve Formosa'yı Japonya'ya devretti, savaş tazminatı ödedi ve dört limanını daha Japonya'ya açtı. Japonya'nın bu başarısıyla Liadong'u alması Mançurya'da çıkarlarını gözeten Rusya'nın hoşuna gitmedi ve Liadong adasının Çin'e geri verilmesini talep etmek üzere Almanya ve Fransa'yı ikna etti. “Üçlü Müdahale” adı verilen bu girişimle, Japonya bu üç güce kafa tutamayacağını bildiği için Liadong'u Çin'e geri verdi ²³⁵ . Rusya önce Japonya'nın Kore'deki varlığını rahatsız etmişti şimdi de Mançurya'daki çıkarları çakışıyordu. Kore ve Mançurya iki ülke için de hem coğrafik konum hem de kaynakları bakımından önemliydi. Daha sonra yapılan anlaşmalarla Rusya, Port Arthur Limanı'nı ve Dalni'yi yirmi beş yıllığına Çin'den kiraladı ve stratejik konumu açısından önemli olan Mançurya demiryollarının Dalni'ye kadar uzatılması avantajını elde etti. Daha sonra ise Mançurya demiryollarının Pekin bağlantısını yapma ayrıcalığı da yine

²³⁴ Conrad Schirokauer, *A Brief History of Japanese Civilizations*, Harcourt Brace College Publiashers, USA 1993, ss. 219.

²³⁵ International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.1, s.121.

Rusya'ya verildi. Böylece Rusya'nın Çin üzerindeki etkisi artarken Moskova hükümetinin Kore'nin izni ile bir kömür istasyonu kuracak olması Japonya'yı iyice endişelendirdi. Çin'de çıkan Boxer isyanı sırasında ise Rusya'nın Mançurya'yı işgal etmesi ve askerlerini Çin'den çekmemesi iki ülke arasındaki iplerin iyice gerilmesine neden oldu²³⁶.

Çin-Japonya savaşıyla zayıflığı bir kere daha gün yüzüne çıkan Çin için ise savaşın sonuçları ağır oldu. Batılı devletler Çin'i bölüşmeye başladılar. Öncelikle 1898'de Almanya ve Rusya, sırasıyla, Jiaozhou Körfezi'ni ve Liadong bölgesindeki Lushun ve Dalian (Port Arthur)'ı kiraladılar. Daha sonra İngiltere, Kowloon bölgesini ve Weihaiwei'yi kiraladı ve sonraki yıl Fransa, Guangzhou Körfezi'ni kiraladı. Hepsi kiraladıkları bölgeleri demir yolları inşası için kullandılar. Çin'in bölünmesine direk olarak katılmayan Amerika, 1898'de Hawaii'yi işgal etti ve Filipinleri ele geçirdi. Sonraki yıl ise aslında Çin'in bu şekilde bölünmesinden toprak bütünlüğünün korunması daha çok işine geldiğinden, Çin'in açık kapı politikası izlemesini ve Çin'i etki alanına almış diğer ülkelerden, Çin'in özgürlüğünü talep etti²³⁷. Bununla birlikte Amerika, Çin'in tekrar gümrük vergilerini tahsil edebilmesini sağlamış oldu²³⁸.

Çin'deki gidişat halk arasında da yabancı düşmanlığını arttırdı. Zaten her şekilde yağmalanmış olan Çin'de, ödenmesi gereken savaş tazminatları da halkın sırtına büyük bir yük bindirmişti. Halk bu koşullar altında ezilirken yabancı düşmanlığıyla yanıp tutuşan gruplar ortaya çıkmaya başladı. İngilizlerin "Boxers" dediği, 'Adalet ve Birliğin Yumruğu' isimli milliyetçi bir grup ile ayaklanmalar başladı. İlk amaçları yabancıları kovmak olan bu gruba bazı memurlar da destek verdiler. Ancak memurların çoğu kendini çoktan paraya satmıştı. İmparatoriçe Cixi (Tseu-hi) de hem Boxerları destekliyor hem de Batılı devletlerle bozulmasını da istemiyordu. Kraliçe, Batılı devletlerin Boxerların kanun dışı ilan edilmesi isteğini kabul ettiğinde asıl ayaklanmalar 1900 yılı itibariyle patlak verdi. Boxerlar Pekindeki elçiliklere saldırdılar ve yabancıları öldürmeye başladılar. Yabancıları duydukları nefret, hükümete duydukları öfke ve hayal kırıklığıyla aslında kontrolsüz bir şekilde etrafa saldırıyorlardı. Başlarında bu öfkeli enerjiyi olumlu bir şekilde yönetecek bir lider olmadığı için iş çıkırından çıkmıştı. Avrupa'dan askerler gönderilirken öfkeli Boxerların ve halkın yaptığı katliamın daha fazlasını Batılılar ve onlara dâhil olan Japonya, isyanı yatıştırmak için

²³⁶ Hakan Gönen a.g.e., ss. 32-33.

²³⁷ International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.2, s. 125.

²³⁸ Raimondo Lurahi, a.g.e., ss. 188.

yaptılar. Sonunda Pekin alındığında Çin bir anlaşma yapmak zorunda kaldı. Buna göre Çin, yüksek bir savaş tazminatı ödeyecekti. Bu tazminat yıllık taksitlerle ödenecek ve ödeme 1940 yılında bitecekti. Yabancılar gümrük vergilerine el koymuştu ve denetimi de ele geçirmişlerdi. Ayrıca Avrupalı askerler, düzeni sağlamak için istedikleri zaman Pekin'e girme hakkını ve böylece savaş gemileri de Mavi Nehir'de serbestçe dolaşma hakkını elde ettiler²³⁹.

Kore'de her şeyin daha yeni başladığı yıllarda, Çin bu kötü gidişata son vermek üzere işlemlere başladı. Çin'de, Avrupa sermayesi yerel bir kapitalist sınıfın ortaya çıkmasına neden oldu. Kiangnan gemi tezgahları ile başlayan süreç Çin buharlı gemi nakliyatı ticareti, ipplik fabrikaları ve değirmenlerle devam etti. Ve en önemlisi yeni Çin burjuvazisi sömürgecilere karşıydı. Özellikle okumak için batıya ve İngiltere'ye gidenler buradaki özgürlüğü gördüler ve ülkelerine özgürlüğü getirme isteği gençler üzerinde büyük etki yarattı. Yeni Çin milliyetçiliği, Boxer isyanlarının aksine, bilinçliydi ve iyi yönetiliyordu. Batılı devletleri ve Japonları etkisiz hale getirmek için kullanabilecekleri en iyi silahı, boykot silahını kullandılar ve 1908 yılında Japonya'ya karşı uyguladıkları boykota büyük bir katılım sağlandı. 1911 yılında başlayan büyük ayaklanma Batılı devletlere değil kendi imparatorluklarına karşı oldu. Japonlar ve Avrupalılar ise bu işi kendi aralarında halletmeleri için onları rahat bıraktı. 1912 yılında ise iki bin dört yüz yıllık imparatorluk yıkıldı ve Çin'de Cumhuriyet ilan edildi. Bundan sonra Çin kendi ayakları üzerinde durmak üzere kendi iç savaşını vermeye devam etti ve Kore ile ilgilenmek tamamen konusunun dışındaydı²⁴⁰.

2.3.5.2. Rus-Japon Savaşı ve Kore'yi Bağlayan İlk Sözleşmeler

Rusya'nın Mançurya üzerinde elde ettiği ayrıcalıklar ve Boxer İsyanı sırasında Mançurya'yı işgal etmesi Japonya'yı fazlasıyla rahatsız etmişti. Mançurya'nın Kore'ye kara sınırı vardı ve Mançurya'nın Rusya'nın elinde olması Kore'yi de tehlikeye atıyordu²⁴¹. Japonya, Rusya politikasını değiştirmesi gerektiğini düşünürken Rusya'nın Doğu Asya üzerindeki ilerlemesinden hoşlanmayan İngiltere, Japonya'nın Kore ilgisini tanıdı ve her ikisi de birbirlerinin Çin üzerindeki ilgilerini tanıdılar. Böylece bir İngiliz-Japon İttifakı (Anglo-Japanese Alliance) oluştu. Olası bir Japonya-Rusya savaşında, eğer Almanya ve Fransa Rusya'ya yardım ederse, İngiltere'nin de Japonya'ya yardım edeceği konusunda

²³⁹ Raimondo Lurahi, a.g.e., ss. 189-190.

²⁴⁰ A.g.e., ss. 190-191.

²⁴¹ International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.1, s. 127.

anlaştılar. Bu, Japonya'nın, Avrupa'ya karşı yalnız savaşmayacağı anlamına geliyordu, böylelikle bu ittifak Japonya'ya hem güven hem de itibar kazandı. Ancak Rusya, Doğu Asya üzerindeki ilerlemesini sürdürmekte kararlıydı²⁴². Hükümet, Rusya ile yaptığı müzakerelerde, Japonya'nın Kore üzerindeki politik ve askeri hegemonyasını tanımasını ve karşılığında Japonya'nın da Rusya'nın Mançurya üzerindeki ilgisini tanıyacağını belirtse de Rusya anlaşmaya yanaşmadı. Tüm bu gelişmeler ve Japonya'nın istediğini alamaması üzerine Japonya, 1904'de Rusya'ya savaş açtı. Böylece Rus-Japon Savaşı (Russo-Japanese War) başlamış oldu²⁴³.

Sadece otuz yıldır Meiji Restorasyonunda olan Japonya için, Rusya gibi büyük bir güçle savaşmak bütün ülkenin bütçeye destek olması demektir. Ayrıca savaşa devam etmek için gerekli olan sermayeyi toplamak üzerine Amerika ve İngiltere ile ilişkiler kuruldu. 1905 yılına gelindiğinde savaş, Kore ve Mançurya'da da devam ediyordu. Japon birlikleri büyük bir başarı gösteriyordu, Lushun'daki Rus ordusunu kuşatırken Mukden savaşını kazandı (bu demir yollarını güvenceye alma konusunda önemli bir zaferdi) ve denizde de başarısını sürdürdü. Savaş, Japonya'nın lehine ilerliyor olsa da iki taraf da hem maddi hem manevi çok fazla kayıp vermişti. Rusya geri çekiliyordu ancak Japonya'nın da takip edecek gücü yoktu. Japon hükümeti, Amerika başkanına bir barış antlaşması için aracı olmasını teklif etti. Barış görüşmeleri, Amerika'daki Portsmouth'da yapıldı ve 1905 yılında savaşı bitiren Portsmouth antlaşması imzalandı. Bu antlaşmaya göre Rusya, "1) Kore'nin Japon kontrolünü tanıyacak. 2) Lushun ve Dalian'dan ve Changchun ve Lushun arasındaki demir yoluna ilgisinden vazgeçecek ve burayı Japonya'ya bırakacak. 3) güney Shikoku'yu Japonya'ya bırakacak. 4) Japonya'nın, Primorski Krai'deki balıkçılık haklarını tanıyacak." Japonya'nın savaş tazminatı talebi ise geri çevrildi²⁴⁴.

Savaş sonunda Japonya birçok avantaj elde etmiş olsa da, savaş giderleri için ağır vergiler ödeyen halkın beklentileri büyüktü ve antlaşmadan memnun kalmadılar. Birçok gazete savaşın devam etmesi gerektiğini yazdı. Antlaşmanın imzalandığı gün halk buna karşı hükümet liderlerinin evine, polis karakollarına, hükümet yanlısı gazetelere ve Hristiyan kiliselerine saldırdı. 'Hibiya Olayı' denilen bu karışıklık ancak sıkıyönetim ilan edilerek,

²⁴² Conrad Schirokauer ve Miranda Brown, vd., *A Brief History of Chinese and Japanese Civilizations*, Wadsworth, USA 2012, s. 481.

²⁴³ International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.2, s. 71.

²⁴⁴ A.g.e., Vol.2, ss. 71-73.

güçlkle durdurulabildi²⁴⁵. Hükümetin yanı sıra halkın da istekli ve hırslı olması, hiçbir savaş durumundan ve savaş için verilecek olan vergilerden kaçınmamasının da Japonya'nın ilerleyişinde büyük etkisi olduğu söylenebilir.

Savaş sırasında Japonya, Kore ile ilk sözleşmesini yaptı. Kore'yi, finansal ve diplomatik meseleleri, Japonya'nın önerdiği danışmanların üstlenmesi ve daha sonra oluşabilecek diplomatik meselelerde Japon hükümetinin fikrini sorma konusunda, ikna etti²⁴⁶. 1904'de yapılan bu sözleşme Kore-Japonya arasındaki ilk sözleşme ve Rus zaferinden sonra Kore'deki nüfuzunu tekrar arttırmanın ilk adımlarıydı.

İngiltere ve Amerika ile iyi ilişkiler geliştiren Japonya, 1905 Temmuz'unda yaptığı Taft-Katsura Gizli Anlaşmasıyla, Amerika'nın elinde bulunan Filipinler'e saldırma düşüncesinden vazgeçerek, Amerika'nın Kore üzerindeki Japonya egemenliğini tanımasını sağladı. Daha sonraki ay ise İngiltere ile ikinci ittifakını yaptı ve İngiltere, Japonya'nın Kore üzerindeki ekonomik, politik ve askeri çıkarlarını kabul ederken Japonya da İngiltere'nin Hindistan sınırları boyunca güvenliğini sağlamak için her türlü önlemi almayı kabul etti²⁴⁷. Güney Mançurya Demiryolları Şirketi'ni 1906 yılında kuran Japonya, güney Mançurya'daki sömürge hareketlerini desteklemek üzere, Lushun ve Changchun arasında bir demiryolu yapma anlaşması da yaptı. 1907 yılında da Mançurya ve İç Moğolistan'daki etki alanlarını ayırmak üzere bir dizi antlaşma yaptı²⁴⁸.

Rus galibiyeti sonrasında hızlı ve etkili bir şekilde ilerleyen Japonya, Kore'ye asıl darbeyi ise 1905 yılında zorla yürürlüğe soktuğu antlaşma ile vurdu. 2. Kore-Japonya Sözleşmesini yürürlüğe koyan Japonya bu sözleşmeyle Kore'nin dış ilişkilerine tamamen el koydu. Kore'ye bir Genel Valilik Ofisi açtı ve Ito Harobumi'yi ilk genel vali olarak atadı²⁴⁹. Ayrıca Japonya, posta, telgraf ve telefon ağının kontrolünü de ele geçirdi. İdare tamamen Japonların eline geçerken Joseon'un egemenliği ve bağımsızlığı sadece isimde kaldı²⁵⁰. Joseon kayıtlarına Eulsa yılı Antlaşması olarak geçen bu antlaşmanın toplantısı, Japon askerler tarafından kuşatılan Gyeongun (Doksugung) Sarayında yapıldı. Aslında Kral Gojung bu antlaşmayı kabul etmedi ve bu antlaşma her hangi bir başlığı ve imzası olmadan

²⁴⁵ A.g.e., Vol.2, ss. 73-75

²⁴⁶ International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.1, s. 131.

²⁴⁷ KTÖB, a.g.e., s. 223.

²⁴⁸ International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.2, s. 75.

²⁴⁹ International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.1, s. 131.

²⁵⁰ Jinwung Kim, a.g.e., s. 313.

yürürlüğe konuldu. Bu antlaşma ile aslında Kore resmen olmasa da artık Japon sömürgesiydi. Egemenliği elinden alınmıştı ve Japon yönetimini artık güçlü bir biçimde hissedecek ve sömürge olmaya hazırlanacaktı. Halk ne kadar buna karşı çıkıp protestolar yaptıysa da İngiltere ve Amerika'yı yanına alan Japonya için geri adım atmak söz konusu bile değildi. Bu antlaşmanın önemi ve vahimiyeti, Kore'nin egemenliği için çalışan ve Konfüçyan bir düşünür olan Jang Jiyeon tarafından, ülkenin yerel gazetelerinden biri olan "Hwangseong Shinmun"da "Bugün yas tutarak ağlıyoruz!" isimli bir makale ile şöyle anlatılmıştır:

Ito Hirobumi Kore'yi son kez ziyaret ettiğinde, yerli Kore halkı onu şöyle diyerek selamladı: "Sürekli olarak Doğu Asya'nın üç ülkesi arasında barışın sürekliliğine hizmet edeceğini söylüyordu. Demek ki buraya gelerek Kore'nin bağımsızlığı için yöntemler önermeyi amaçlıyor olmalı". Ancak bu dünyada hakikati anlamak ne kadar da zor! Beklediğimizin çok ötesinde, Ito Hirabumi antlaşmada bu denli adaletsiz beş maddeyi önermeye nasıl cüret edebildi? Bu antlaşma sadece ülkemizin bölünmesini değil, aynı zamanda üç Asya ülkesinin de bölünmesini ima ediyor. Gerçek niyeti nedir? Ancak, her şeye kadir imparatorumuz antlaşmayı kabul etmeyi güçlü biçimde reddettiği için, Hirabumi'nin de bu maddelerin Kore halkı açısından kabul edilemez olduğunu bildiğini var sayıyorduk. Heyhat! Köpekler ve domuzlardan daha aşağılık olan bütün o Joseon bakanları! Kendi çıkarlarının peşinde koşarak kendi halklarına ihanet ettiler. 5 bin yıllık geleneği ve beş yüz yıllık hanedanı başkalarına verdiler. Sahte tehditler uğruna bu ülkeyi sattılar ve Joseon'un 20 milyonluk halkının başkaları tarafından köleleştirilmesine razı oldular... -Hwangseong Shinmun, 20 Kasım 1905²⁵¹.

Kore, 1907 yılında, Japonya'nın hareketlerini protesto etmek üzere, Hague'de gerçekleşen, "2. Dünya Barış Konferansına" gizli imparatorluk habercisi gönderdi ancak sesini duyuramadı. Bunu Üçüncü Kore-Japonya sözleşmesini imzalamak için bahane olarak kullanan Japonya, bu sözleşme ile Kore'nin iç işlerine de müdahale etmeye başladı. İç işlerine müdahale ile birlikte Kore bağımsızlığı için savaşmak üzere oluşturulmuş ordular dahil tüm orduları dağıttı. Devam eden direnişler üzerine Kore'ye takviye asker gönderdi. Kore Milliyetçi Hareket'inden Ahn Junggeun'un yerel vali Ito Hirabumi'yi öldürmesi üzerine Kore'ye kalıcı polis teşkilatını yerleştiren Japonya, Kore'nin kendi polislik faaliyetlerini de elinden almış oldu. Sonunda, 1910 yılında, Japonya Kore'yi sömürgesi olarak ilan etti ve Kore'ye genel valiliğini kurdu²⁵².

²⁵¹ KTÖB, a.g.e., s. 254.

²⁵² International Society for Educational Information, a.g.e., Vol.1, s. 131.

2.3.6. Sömürgeciliğin Şafak Vaktinin “Öteki” Göz İle Okunması (Abdürreşid İbrahim’de Kore ve Koreliler)

Seyyah Abdürreşid İbrahim, 1908 yılında başladığı Uzakdoğu seyahatini kaleme aldığı *Alem-i İslam*²⁵³ adlı eserinde, Türkistan, Sibiry, Moğolistan, Japonya, Kore, Çin, Singapur, Uzak Hint adaları, Hindistan, Arabistan gibi ülkeleri dolaşmış ve buralarda yaşadıklarını, öğrendiklerini, deneyimlerini paylaşmıştır. Ziyaret ettiği ülkelerden biri olan Kore’de bir hafta kadar kalmış ve burayla ilgili gördüklerini ve düşüncelerini de aktarmıştır. Seyyah Kore’ye gitmeden önce yedi ay Japonya’da kalmış ve Japonya hakkında oldukça geniş bilgiler edinmiştir. Kore’nin Japon baskısı altındaki durumunu ve Japonya’nın uluslararası siyasetini bizzat gözlemlemiş, halktan insanlarla konuşup fikirlerini dinlemiştir. Sosyal ve siyasal açıdan, “dışarıdan” bir göz tarafından verilen bilgiler döneme ve bu dönemdeki Asya’nın durumuna ışık tutmaktadır.

2.3.6.1. Abdürreşid İbrahim’in Mançurya Notları

Abdürreşid İbrahim’in Mançurya ile ilgili verdiği ilk bilgiler, Mançurya’nın ve Çin’in durumunu daha rahat anlamamıza olanak sağlamaktadır. Aktardıklarına göre; Mançurya’da iki çeşit gümrük idaresi bulunmaktadır. Rusya’dan gelen mallara yalnızca Çin gümrüğü bakmakta ve belirlemiş olduğu mallardan gümrük vergisi almaktadır. Rusya’ya gidecek mallardan ise hem Ruslar hem de Çin hükümeti vergi almaktadır. Ayrıca, Çin gümrük idaresinde Çinli memurların yanı sıra daha yüksek rütbelerde İngiliz memurlar da çalışmaktadır. Seyyah, İngilizlerin, Çin’in vasisi gibi olduğunu ayrıca belirtmiş ve nerede bir gelir kapısı varsa İngilizlerin orada olduğunu vurgulamıştır. Mançurya’da Rus sınırında bir gelir kapısı olduğundan normalden daha fazla İngiliz burada bulunmaktadır. Rusya, Mançurya’yı ele geçirdiğinde sınırı belirlemek üzere bir demiryolu inşa etmiş ve burada gümrük kurmadan Rusya topraklarıymışçasına muamele yapmış ancak Japonya ile girdiği savaş kaybettğinde sınırlar çizilmiş ve Rusya sınırı da belirlenmiştir. Mançurya’dan Harbin’e kadar Ruslar tarafından yapılan demiryolu ise Çinlilere bırakılmıştır²⁵⁴.

Korelilerin sefaleti ise daha Kore’ye ulaşmadan, Vladivostok’da karşısına çıkmaktadır. Tren istasyonunda, otellerin kapısında insanların eşyalarını taşımak için bekleyen hamal Korelilerden bahseder seyyah. Nerede ağır hizmetler, hamallık, daha aşağı

²⁵³ Abdürreşid İbrahim, *Alem-i İslam ve Japonya’da İslamiyet’in Yayılması*, İşaret Yayınları, 2012.

²⁵⁴ Abdürreşid İbrahim, a.g.e., Cilt.1, ss 213-214.

hizmetler var orada hep Koreliler vardır. Aç, sefil, üç kuruş para için dünya yük taşıyan Koreliler hakkında gözyaşları içinde okunabilecek birkaç yüz sayfalık bir roman bile yazılabileceğini belirtmiştir. Az da olsa Rusça bilen bir Koreliyle arasında geçen konuşmada Koreli “Vatanımızı yabancılara verdik, vatan kıymeti bilmeyenler için bu ceza azdır.” diyerek yakınmıştır. Ve seyyahın “Kendi memleketinizde yaşamak daha iyi değil midir?” sorusuna, “Orada daha kötü, bir taraftan açlıktan ölmek var diğer taraftan misyonerler insanları Hristiyan yapmak için uğraşır.” diyerek yakarışına devam etmiştir. Özellikle misyonerlerin içki karşılığında insanları Hristiyan yapmasından da bahseden Koreli, evlerinde açlıktan ölen insanların varlığından da bahsetmiştir²⁵⁵. Kore’de kalanlar Japon yönetimi altında ağır şartlarda yaşarken Kore’den kaçanların ise başka bir ülkenin boyunduruğu altında kalmasalar da sefaletleri sürmüştür.

2.3.6.2. Abdürreşid İbrahim’in Japonya Notları

Japonya’da 7 ay kalan seyyah her zaman Japonya’nın ne kadar temiz, gelişmiş bir ülke olduğundan ve insanların saygılı ve hiç boş durmayan insanlar olduğundan bahsetmiştir. Burada çok yer gezen ve yüksek rütbelerdeki insanlarla tanışan seyyah, hem kültürel hem siyasal birçok meseleden bahsetmiştir.

Öncelikle Japonya’nın nüfusundan ve coğrafyasından bahseden seyyah, aslında bununla Japonya’nın sömürebileceği ülkelere neden ihtiyacı olduğunu da açıklamış olmaktadır. Anlattıklarına göre o dönemde Japonya’nın nüfusu 50 milyonu aşkındır, tahminen her metrekareye dört yüzü aşkın insan düşer, her zaman kar altında kalan dağları ve yanardağları çıkardığımızda ise bu rakam beş yüzü geçmektedir. Arazinin azlığı sebebiyle fazla hayvan da beslenmez (aynı zamanda tarım arazileri de yetersizdir)²⁵⁶. Nüfusun büyüyeceği topraklar ve büyüyen nüfusa yetecek tarım arazisi Japonya’da bulunmadığından, Japonya öncelikle mevcut nüfusunu besleyecek bir sömürgeye ve nüfusunu yayacak yeni topraklara ihtiyaç duymaktadır. Japonya’dan daha fazla tarım arazisi ve elverişli toprağı olan, Japonya’ya en yakın topraklar ise Kore topraklarıdır. Bunlar Japonya’nın Kore’yi işgal etmesindeki ilk sebepler olarak yazılabilir.

Kont Okoma olarak tanıttığı eski dışişleri bakanıyla ise arasındaki konuşmada siyasal meseleler geçmiştir. Kont Okoma Japon modernleşmesi sırasında dışişleri bakanıdır, bu

²⁵⁵ Abdürreşid İbrahim, a.g.e., Cilt.1, ss 251-256.

²⁵⁶ A.g.e., Cilt.1, s. 283.

dönemde Avrupalılara esir olmak korkusu taşıyan Japonlar Okoma'ya süikast düzenlemişler ve bir bacağına kaybeden Okoma dışişleri bakanlığından istifa etmiştir. Yukarıda bahsettiğimiz nüfus-arazi orantısızlığı konusunda Okoma ile de görüşen Seyyah Okoma'ya bu konudaki gelecek planlarını da sormuştur. Japonların iki senede 1 milyon gibi bir nüfus artışı vardır, mevcut arazi şuanda bile yetmezken on sene sonra ne yapacakları seyyah için merak konusu olmuştur. Okoma ise “Bize şimdiden arazi lazımdır, beş sene sonra değil Kore, Mançurya hatta Moğolistan da lazım olacak. Hint Okyanusu adalarına kadar el uzatacağız.” cevabıyla Japonya'nın gelecek planlarından, bahsetmiştir Bu cevap üzerine akıllara ilk gelen şey tabi ki Batılı devletlerin buna izin vermeyeceğidir. Aynı şekilde düşünen seyyah bunu dile getirmiş ve şöyle bir cevap almıştır. “Bunu yapmak zorundayız. Japonların hayatı bundan sonra kılıçlarının ucundadır. Bugün Japonya'nın Avrupa'ya karşı bir mevkii vardır, bunu muhafaza etmek ve genişletmek en büyük isteğimizdir.”

Seyyah en çok dile getirdiği ve sorduğu şey olan Çin-Japonya birleşmesini Okoma'ya da sormuştur. Japonlar coğrafi konumları nedeniyle Çin ile birleşme ihtiyacı duyuyorlar mı? Böyle bir birleşme ne gibi menfaatler sağlar? Birleşme ihtimalleri var mıdır? Gibi sorularına şöyle cevap almıştır. “Bu bizim için çok önemli bir meseledir. Japonların da Çinlilerin de ihtiyaçları büyüktür ancak Çinliler bunu anlamıyor. Bunun üzerinde ilerleyeceğiz, çalışacağız. Bu bizim için neredeyse hayat memmat meselesidir desek yeridir”. Okoma ayrıca açtığı okullardan bahsetmiştir. Bu okullara Çinli öğrencileri de kabul etmiş ve bu sayede Çinlilerle Japonları birbirine ısındırmayı amaçlamıştır. Ayrıca şu an olduklarından daha büyük bir devlet olmak istiyorlarsa Çin ile birleşme mecburiyetinde olduklarının tekrar altını çizmiştir²⁵⁷.

En ilginç ve Japonya'nın Kore üzerindeki hâkimiyetini gözler önüne seren anısı ise: Kör ve Dilsizler Okulunu ziyaret ettiğinde yaşanmıştır. Okulu ziyareti sırasında Kore içişleri bakanının da okulu ziyarete gelmesiyle karşılaşmışlar ve seyyah içişleri bakanının ziyaretine eşlik etmiştir. Seyyah, Kore içişleri bakanının iki eşi, bir kızı ve bir oğlunun yanı sıra hizmetkârları ve tercümanla birlikte geldiğini yazmıştır. Karşılama seremonisi yapıp okulu gezdikten sonra Kore içişleri bakanının sözleri her şeyi açıklar niteliktedir. “Pek büyük ve mukaddes hizmette bulunuyorsunuz, vazifenizdeki gayretinizi takdir ederim. Hakikaten Japonların şanına layık bir mektepmiş. Yaşasın Japon milleti...” İstila altındaki bir ülkenin

²⁵⁷ A.g.e., Cilt.1, ss 302-308.

içişleri bakanı, ülkesini istila eden millete “Yaşasın Japon milleti” diyor. Bu tabi ki Japon istilasından sonra gelen hükümetin Japon yanlısı olması ve doğal olarak başa gelen insanların da Japon yanlısı olmasından kaynaklanmaktadır. Kore’de sömürge dönemi başlamadan hemen önce ve sömürge dönemi sırasında Japon yanlısı olan kişiler yüksek rütbelere gelip, iyi bir hayat sürerken bunu reddeden insanların sefaleti artmıştır. Daha sonra dilsiz bir kızın tahtaya bir şiir yazmasının ardından okul müdürü bakanın kızının da bir şeyler yazmasını rica etse de tahtaya yazı yazmaya oğlu çıkmıştır. Bu da Konfüçyan düzenlemesinden sonra gelen kız çocuğun ailedeki konumunun düşmesinden ve erkek evlatların daha değerli olması durumundan kaynaklanmaktadır. Yani böyle önemli bir görevin kız çocuğuna verilmesi uygun değildir. Seyyahın anlattığına göre, bakanın oğlu tahtaya çıktığında bakan bir şeyler söylemiş ve oğlu yazmıştır. Yazdıklarının anlamı ise şöyledir “İlerleme (terakki) olursa bu kadar olur. Biz Japon milletinin ilerlemesini arzu ederiz²⁵⁸.” Japon istilasından sonra Japonlardan yana olmuş, Japon himayesini savunmuş, ismini Japoncaya değiştirmiş insanlar olmuştur. Daha sonra bu, isim yasasıyla zorunlu hale getirilse de, aynı zamanda zayıf irade, zayıf kan olarak da anlatılmıştır. Yüksek mevkilerdeki memurlar isimlerini Japonca olarak değiştirmiş, daha önce bahsettiğimiz Kore iç işleri bakanı gibi, ve halktan daha iyi koşullarda yaşamışlardır. Belki de ülkeyi değil kendilerini kurtarmayı dert edindikleri de söylenebilir.

Daha sonra seyyah, “Oçita” isimli bir gençten bahsetmiştir. Aslında resmi olarak hükümet tarafından görevlendirilmemiş, Prens İto’nun teşvikiyle bu göreve atılmışsa da bu genç hakkında anlattıkları, Japonya’nın Koreliler üzerinde izlediği ikna politikalarından birini de açıkça anlatmaktadır. Prens İto, Japonya’nın modernleşmesinde önemli etkileri olduğu gibi, Kore’yi Japon egemenliği altına alma hakkındaki fikirleriyle de Japonya için önemli bir isimdir. Bu nedenle gencin görevi ne kadar hükümet tarafından verilmediyse de tamamıyla gayri resmi de değildir. Seyyahın bahsettiği Oçita-san, Japonya’nın Kore’yi elde etmesi hususunda var gücüyle çalışmış, Prens İto’nun fikirlerinin yayıcısı ve hizmetçisi bir gençtir. Kore’de on üç yıl yaşamış, köy köy dolaşarak Korelileri, Kore hükümeti aleyhine kışkırtmış ve Japonya’nın egemenliği altına girdiklerinde Korelilerin çıkarlarının korunacağını anlatmıştır. Korelilerin büyük bir gelecek vadettiğini ve bu gelecek için Korelilerin Japonlarla birlikte çalışmaları gerektiğini tamamıyla Korelilere “yutturmuştur”.

²⁵⁸ A.g.e., Cilt.1, s 443-445

Seyahatnamede tam olarak bu kelime kullanılmıştır (eser Ertuğrul Özalp tarafından sadeleştirilmiştir). Aynı zamanda 500 binden fazla Japonu Japon-Rus savaşına kadar Kore'ye göç ettirmiş ve önemli noktaları bu şekilde Japonlar ile işgal etmiştir. Kore'de fikrini benimsettiği köylerin haritasını da çıkarmıştır ve bu haritaya göre Kore'nin üçte biri bu fikri ve Japonya egemenliğini kabul etmiştir. Seyyah, "Bugün Kore Japonya'ya resmen ilhak olunmuştur." demektedir. Gerçekten de henüz tam olarak resmi olmasa da Kore Japon egemenliği altındadır²⁵⁹.

2.3.6.3. Abdürreşid İbrahim'in Kore Notları

Seyyah yedi ay Japonya'da kaldıktan sonra Kore'ye doğru yola çıkmıştır. Seyyahın Kore'ye gittiği 1909 yılının Haziran ayı, Kore'nin Japon sömürge dönemine girmeden hemen öncesidir. Japonya'nın 1905 yılında imzaladığı bir anlaşma ile Kore'nin iç ve politikasını ele geçirdiğinden bahsedilmişti. Japon sömürge döneminin 1910 yılında resmi olarak başladığı görülsede aslında seyyahın orada bulunduğu 1909 yazında Kore'nin tamamen Japon istilasına altında olduğunu ve Japonya'nın Kore'yi yeni taşınacakları ülke olarak nasıl hazırladığını net bir şekilde okumaktayız. Seyyah önce, gemiyle Japonya'dan Busan'a geçmiştir, Busan'a iner inmez herkesin Japonca konuştuğundan ve dinlenmek için girdiği Japon misafirhanesinden bahsetmiştir. Burada halk Korelidir ancak memurlar ve askerler hep Japondur. Yeni yapılmış, dolayısıyla Japonların yaptığı, hükümet konaklarından başka bir şey yoktur, yerli Korelilerin evleri son derece pis ve harap kulübelerdir, şehrin etrafındaki dağlarda da fakir Koreli halk yaşamaktadır. Seyyahın Busan ile ve Kore ile ilgili ilk izlenimleri bunlar olmuştur²⁶⁰. Seul'e doğru trenle yola çıkmışken geçtiği yerlerden birindeki kutlamalar dikkatini çekmiş ve orada kalmaya karar vermiştir. Japon istasyon memuruna nerede kalabileceğini sorduğunda "Korelilerin evinde kalabilirsiniz, izin verirler ama çok pis olur." cevabını almıştır. Seyyah kalmaya karar verince eşyalarını istasyonda emanet olarak bırakıp bırakamayacağını sormuştur, eşyalarını bırakabileceğini söyleyen istasyon memuru "Paranızı da bırakırsanız fena olmaz, bugün bayramlarıdır, köylüler bugün hep sarhoştur." demiştir. Koreliler, yanında para taşıyacak kadar güvenilirmezken Japon istasyon memuru parasını bırakabileceği kadar güvenilirdir! Seyyah, Korelilerin hangi bayramı kutladığına dair bir bilgi vermemiştir. Koreliler Haziran

²⁵⁹ A.g.e., Cilt.1, ss 510-511.

²⁶⁰ A.g.e., Cilt.2, ss 16-18.

ayında Sambok adında bir festival yapmaktadır, yazın en sıcak zamanlarının başlangıcıdır ve insanlar sıcağın etkisinden kurtulmak için taze meyveler, geleneksel yemekler yer ve içki içerler. Herkesin sarhoş olduğunu düşünürsek seyyahın denk geldiği bayram belki bu olabilir. İstasyon memuru seyyaha, gece kalmak isterse Japonlara gitmesini önermiştir. “Japon usulü evler hep bizimkilerdir, rahat edersiniz.” demiştir. Korelilerin evlerinde de kalabileceğini, zaten hepsinin Japonca bildiğini ama rahatsız olabileceğini söyleyerek seyyahı göndermiştir. Seyyah da sık sık Korelilerin evlerinin pis olduğundan, iyi ev bulunmadığından, evlerin hep samanla örtüldüğünden, birkaç tanesinin ise tahtayla örtüldüğünden bahsetmiştir. “Nerede temizlik var ise orada hiç olmazsa birkaç hane Japon bulunur.” demiştir. Kiremitle örtülü bir ev varsa orası Japonlarındır, Japonların kendileri için çalıştığını ve çalışmakta olduğunu dile getirmiştir²⁶¹. Aslında Korelilerin böyle yaşamak zorunda kaldıkları söylenemez mi? Daha önce kazandıklarını hükümet alıyordu ve zaten eziliyorlardı, şimdi ise ellerinde ne varsa Japonlar alıyordu. Korelilerin temiz ve güzel yaşayacak gücü ve parası yoktu ve kendileri için savaşmayı da çoktan bırakmışlardı.

Seyyah başkent Seul’e gittiğinde de şehri çevreleyen kale ve bir saray kalesinden başka bir şey görmediğinden bahsetmiştir. Başkent gibi büyük bir yerde iki katlı evlerin olmaması da seyyahı hayrete düşürmüştür, evlerin adi, tek katlı ve sade olduğundan da bahsetmiştir²⁶². Korelilerin iki katlı, büyük, süslü evler yapamayacak kadar fakir olmasının yanı sıra, son yıllarda Kore’nin sık sık savaş alanına döndüğünü de unutmamak gerekir. Ülke daha toparlanamadan başka bir savaş çıkmış, Seul harap edilmiş, savaş Kore’de olmasa bile Japonya için asker gönderilmiş, Japonya girdiği Çin ve Rus savaşlarında Kore’yi üs olarak kullanmıştır.

“Japonlar bugün Kore’yi kendilerine mal edinmişler. Sömürgelerini imar ediyorlar.” Japonlar, yerleşecekleri yeni evlerini sıfırdan inşa ediyorlar. Her şeyiyle... Şehirlerde tramvaylar, telefon, telgraf, posta, sahillerde limanlar en baştan, en iyi şekilde inşa edilmiştir. Seyyahın aktardıklarına göre Japonya, Kore’de 1200 kadar okul açmıştır ve Seul’de Koreli öğretmenler bulunsa da köylerde öğretmenlerin çoğu Japondur. Yükseköğrenim için öğrenciler Japonya’ya gönderilmiştir. Her tarafı demir yollarıyla çevirmiş, savaştan sonra tam teşekküllü, askeri nakliyata uygun, sağlam yollar yapmışlardır. Seyyah, böyle vagonları

²⁶¹ A.g.e., Cilt.2, ss 20-22.

²⁶² A.g.e., Cilt.2, ss 22-23.

daha önce ne Japonya’da ne Rusya’da gördüğünü, çok fazla asker taşıyacak kadar büyük olduklarını anlatmıştır²⁶³.

“Millet bizim elimizde bulunacağına, Japonların idaresinde daha rahat eder.” Seyyahın, Kore İçişleri Bakanıyla yaptığı görüşmesinde bakan, şimdiki kralın böyle düşündüğünü dile getirmiştir. Veliaht Prens ise memleketin tamamıyla elden gittiğine kanaat getirmiş ve ağlamaktadır. İçişleri Bakanı bile artık ülkede idare olunacak bir şeyin kalmadığını belirtmiştir. Bakanın anlattıkları, vatandaşın Japonlarla ilgili düşüncelerini oldukça iyi özetlemektedir. Bakanın anlattıklarına göre: Japonlar geldiğinden beri vatandaş kendini daha özgür hissetmektedir. Japonların eziyet edeceklerini bildikleri halde yine Japonları isteyeceklerdir. Japonlar milletin işini kolaylaştırmıştır, yollar yapmış, çeşitli gemiler getirmiş, şehirlerin temizlenmesi, aydınlatılması (modernite ile birlikte Kore’ye elektrik de gelmiştir) hep Japonların işidir. Bu yüzden vatandaş Kore’nin idaresindense Japonların idaresini tercih edecektir. Ayrıca Çinlilerdense Japonlar daha iyidir, zaten Kore’yi Japonlar istila etmezse Çinliler edecektir. Bakan, tüm bunlardan sonra isteseler de istemeseler de bunu kabul edeceklerini belirtmiştir²⁶⁴. Ülke zaten kötü durumda olduğu için ve halk zaten Kore hükümetinin altında yeterince ezildiği için, Japonya’nın istilasına başkaldıramamıştır. Belki de nasıl olsa her şekilde eziliyoruz bari Japonlar hizmet ediyor diye susmuşlardır.

“Memleketimiz bugün Japonya ülkesidir.” Seyyah İçişleri Bakanın yanından ayrıldıktan sonra, başka bir zat ile konuşma şansı olmuştur. İkili Japon tercüman aracılığıyla sohbet etmiştir. Seyyahın Konsi Yama olarak tanıttığı zat, Japonların geç geldiğini, milletin ahlaki bozulduktan sonra geldiğini, milletin ruhunu asıl katledenlerin Hristiyan misyonerler olduğunu anlatmıştır. Bu bana, ismi Japonca olan bu zatın, milleti “namussuzluğa” sürükleyen misyonerlerden ülkeyi Japonların kurtarabileceğini düşünen bir Japon yanlısı olduğunu düşündürmektedir.

Seyyah Kore’den ayrılırken trende bir Koreliyle seyahat etmiş ve bu Koreliyle tercüman olmadan aralarında Rusça konuşarak anlaştıkları için daha iyi bilgiler toplamıştır. “Sizin bu Kore’de tren hattı çok güzel.” dediği Koreli “Tren hattı bizim değil Japonlarındır.” diyerek net bir cevap vermiştir. Seyyahın “Sizin memleketinizde yapılmış, sahibi yine siz

²⁶³ A.g.e., Cilt.2, ss 19,25, 31-32.

²⁶⁴ A.g.e., Cilt.2, ss 23-24.

olacaksınız.” sözüne de katılmayan Koreli, “İnsan kendi malına sahip olamadıktan sonra başkasının malına sahip olamaz.” diyerek memleket meseleleri hakkında derin düşüncelere sahip biri olduğunun belli etmiş ve bunun üzerine seyyah kendisiyle derin bir muhabbete dalmıştır. Öncelikle din ile ilgili yapılan konuşma dönemin din bakış açısını güzel bir şekilde anlatmaktadır. Zat, eskiden ana dinlerinin Budizm olduğunu, sonra işi gereği Ortodoks olduğunu şimdi ise kendi aklının kendine din olduğunu söylemiştir. Kore’de insanların ana dini Budizm’di daha sonra güçlü bir Konfüçyanizm akımı ülkede çok fazla şeye yol açtı ancak moderniteyle gelen Hristiyanlık, iş gereği, aş gereği kabul edilen, geçilen bir din oldu. İsmi Van Bin Yu olan Koreli, ismini Korece olarak kullanmaktadır ve belli ki eğitilmiş biridir. Japon istilasıyla ilgili de düşüncelerini net bir şekilde açıklamıştır. Kore’nin istikbali falan olmadığını, memleketin sahibinin Japonlar olduğunu ve birkaç seneye tamamıyla işgal edeceklerini söylemiştir. Kayda değer cevaplar alan seyyah zata Japon istilasından memnun olup olmadıklarını sorarak devam etmiştir. Zatin cevabı ise şöyle olmuştur “Bizim memnun olup olmamamızın bir önemi var mı?” Memnun olmamaları neyi değiştirecektir ki? Japonların Korelilerin memnuniyetini değil kendi menfaatlerini düşündüğünü, herkesin kendi menfaati için yaşadığını, kendi menfaatlerini kendilerinin düşünmesi gerektiğini ama onu da beceremediklerini belirtmiştir. Hiçbir memleketin sahipsiz kalmayacağını, kendi insanı sahip çıkmazsa bir başkasının sahip çıkacağını söylemiştir. Bunun üzerine seyyahın “Japonların yönetimi daha iyi değil midir? Eskiden zulüm ve haksızlık daha çok oluyordu değil mi?” sorusunu da şöyle cevaplamıştır. “Bir insan kendi babasından gelecek cezaya (zulme) hayıflansa da kalben kabul eder ama dışarıdan, başkasından gelen cezayı kabullenemez feryat eder. Japonlar da ne kadar adalet ederlerse etsinler bizim için hep zulümdür çünkü bu kendi menfaatleri için yapılmış bir adalettir. Eskiden Kore özgür bir biçimde yaşardı, kimse tarafından baskı yoktu, vatandaşın malı varsa devlete bir şey (vergi) verirdi yoksa mesul olmazdı. Herkes kendini evinde görüyordu, kendi mülküne sahipti. Artık herkes kendi evinde bir yabancı amir görüyor. Kimse kendi evine sahip değil, kazanç ve karına kendisi sahip değil, biz çalışıp çabalıyoruz onlar ‘yarısını sen ye yarısını bana ver’ diyor. Evet, her şeyde kolaylık görüldü, bir aylık mesafeyi iki-üç günde gidiyoruz. Ama bunlar hep göz boyası, benim kalbim ağlıyor²⁶⁵.”

²⁶⁵ A.g.e., Cilt.2, ss 43-44.

“Buralarda arazi o kadar güzel, ekili alanlar ve meralar o kadar çok ki... Her yerde Japonların çalışmakta olduğu görülüyor.” Yolculukları sırasında seyyah etraftaki şehirleri, yeni oluşumları, tarlaları da görme fırsatı bulmuştur. Seyyahın yol arkadaşı Bin Yu da geçtikleri yerlere dikkat etmesi için seyyahı uyarmıştır. Buralarda yapılan çalışmaların tamamen farklı olduğunu, buralardaki tarlaların hep Japonların işi olduğunu anlatmıştır. Buraya kadar olan yerler doğal olsa da buralarda Japonlar el değmedik yer bırakmamış, dağların üstünde boş bir yer bırakmadıkları gibi altında da ne varsa çıkardıklarını belirtmiştir. Korelilerin hala gözlerini açamadığını, Japonların her şeyden faydalanıp ağır işlerde yine Korelileri çalıştırdığını anlatmıştır. Memleketi geri almak için artık çok geç olduğundan, en azından insani haklarına sahip çıkabilselerdi bir şekilde hayatlarını sürdürebileceklerinden ve artık bütün nesillerinin mahvolduğundan yakınmış, Koreliye “ruhsuz bir ceset” benzetmesini yapmıştır.

“Japonlar işgal etmeseydi Ruslar edecekti, o zaman daha kötü olurdu değil mi?” Seyyahın bu sorusunun cevabı Korelinin bakış açısını da bir kere daha gözler önüne sermektedir. Rusların en azından Kore’ye çok fazla göç etmeyeceğini, zalim olsalar bile Korelilerin milliyetlerine karışmayacaklarını ve bunun gibi nedenlerden ötürü belki de Rusların istilasının daha iyi olacağını söylese de Ruslar da ahlak bozukluğunun çok fena olduğunu bu yüzden de Japonların istilasının daha iyi olduğunu belirtmiştir. Ruslardaki ahlak bozukluğundan kastı Hristiyanlık olmalıdır. Çünkü Hristiyanlığın ülkeye ahlak bozukluğu getirdiğini düşünen Koreliler olduğunu daha önce seyyahın Konsi Yama ile yaptığı görüşmeden de bilmekteyiz.

“Bizim ölmüş bir millet olduğumuzu daha gelmeden görmüşler...” Van Bin Yu Japonların Kore’yi nasıl gördüğünü böyle anlatmıştır. Varacakları istasyonun orada bir nehir vardır (şimdiki Yalu Nehri) bulundukları tarafa Şinkucu denir (şimdiki Kuzey Kore’de) diğer tarafa ise Antoki (şimdiki Çin sınırları içerisinde), bu taraf eskidir ama diğer taraf yeni inşa edilmiştir. Japonlar bu tren yolu ile Kore’yi baştan aşağı kesmiş ancak hiçbir noktaya asker kulübesi dikmemiştir. Antoki’ye geldiği gün ise hemen asker kışlası ve asker merkezi inşa etmiş, ilerledikçe de gittiği her yere asker merkezi inşa etmiştir. Kore toprakları içerisinde yalnızca Seul’de asker bulundururken Çin’de gittiği her yere asker koymuştur. Bu

yüzden, “Çinlilere dikkatle yaklaşırken Koreliler ha varmış ha yokmuş aynı. Bizim ölmüş bir millet olduğumuzu daha gelmeden görmüşler...” demiştir²⁶⁶.

Seyyah bu noktadan sonra Çin’e ayak basmış bulunmaktadır daha doğrusu Japonya’nın Mançurya vilayetlerine... Anlattıklarına göre burada tren yolu savaş zamanı geçici olarak inşa edilmiştir ancak yeni tren yolu yapımı da sürmektedir. Bununla birlikte tüneller yapılmış, (yollar) büyük dağların tepelerine kadar yükselmiş ve bu sayede Japonya askerlerini Mançurya’ya kadar götürebilmiştir. Antoki de (şimdiki Çin sınırları, zamanın Mançurya sınırları içerisinde) daha önceden ev yokmuş ancak Japonlar çok muntazam bir şehir inşa etmişler, burada oturanların çoğu Çinli olsa da idare ve gelir Japonların olmuştur. Ticaret yapan ve memur olan Çinliler de bulunmaktadır zira Çin tamamıyla teslim olmamış kendi haklarını da savunmuştur. O yüzden seyyah Çinlilerde hayat ışığı bulunduğunu yazmıştır. Seyyah gördüğü bu duruma şöyle dikkat çekmiştir. Buralarda Japonlar hep memurdur, Çinliler ticaret, sanatla uğraşmaktadır. Kore’de bütün ülkeyi geçmelerine rağmen istasyonlarda yumurta satan, süt satan tek bir Koreli görmemişler ancak burada Çinliler süt, yumurta, ekmek, et satmaktadır. Bin Yu’ya göre bunlar hep hayat belirtisidir. Dirilecek memlekette böyle hayat belirtisi görülür, Kore milletinde ise hayat belirtisi kalmamıştır²⁶⁷.

“Koreliler ölmüş, yakında cenazelerini kaldıracaklar.” Seyyahın Kore seyahati boyunca dilinden düşürmediği yegâne kanısı budur. Korelilerde ümit edilecek bir şey kalmamış, Koreliler her şeyi kabul etmiş, Koreliler ölmüş. Kore’nin, Korelinin nasıl yok olacağına dair düşüncesi ise şu şekildedir. Pek çok Japon Kore’ye göçmüş ve göç etmekte olduğu için Kore yakında Japon göçmeniyle dolacak ve sonunda nüfusunu idare edemeyecektir. Nerede olursa olsun bir memlekete göçmen çok geldiğinde yerliler ölüme mahkûm olurlar. Gelen yeni unsurlar karşısında eski unsurlar varlığını sürdürmez. Japonya’dan çok fazla göçmen gelip de yerleşirse ve burada yaşayabilirlerse şüphesiz yerli Koreli bir asır içinde yok olur. Şimdiden ölenlerin sayısının doğanların sayısını aştığı rivayet edilmektedir. Tüm şartlar göz önüne alındığında Kore’nin Japon hâkimiyeti altında yok olması kaçınılmazdır. Çünkü kimsenin aklına bir Amerikan müdahalesi gelmemektedir. Japonlar da Amerika’nın savaşacağını düşünmemekle birlikte onları (birebir) savaşacak

²⁶⁶ A.g.e., Cilt.2, ss 47-50.

²⁶⁷ A.g.e., Cilt.2, ss 51-53.

yetenekte de görmemektedir²⁶⁸. Samuray kültüründen gelen, kılıç kılıca, savaş meydanında bir savaş düşündükleri için de akıllarına nükleer bomba gibi bir ihtimal de gelmemektedir. Onlara göre kalles bir saldırı olan bu saldırı akıllarına gelebilecek bir şey de değildir. 1910 yılında Kore’yi resmi olarak sömürgesi haline getirdikten sonra Japonya, Kore’den faydalanmak ve Kore’yi Japonlaştırmak için var gücüyle çalışacaktır.

2.4. Sömürgeciliğin Zirvesi ve “Zoraki” Sonu

“Kore kendi 19. yüzyılını kendisi yarattı” demiştir Pratt²⁶⁹. Her zaman suçu dış güçlere atmak, modernleşmeyi, etrafını saran güçleri, zorlu geçen son yılları suçlamak oldukça kolay gelecektir. Ancak diğer taraftan Kore; tutucu Konfüçyanistlerin söylediklerini körü körüne takip etmiş, Japonya-Çin taraftarı olarak bölünürken kendi içinde kavgaya tutuşmuş, Kraliyet ailelerinin güç yarışından ülke yönetiminin neredeyse unutulduğu günler geçirmiştir. Bunların sonucunda gelecek günleri düşünmediği, hazırlanmadığı, önlem almadığı, çağa ayak uyduramadığı ve günden güne zayıfladığı da diğer bir gerçektir. Genelde birileri güç kaybederken birileri kazanır. Güç kazananların yolunun üzerindeyseniz bazen ezilmekten başka çareniz yoktur. Ayakta kalmak için tek yol, daha güçlü olmaktır.

Başlayan dönem, 1. Dünya Savaşını, 2. Dünya Savaşını ve akabinde Pasifik Savaşını içine alan bir dönemdir. Tüm dünyada baş göstermiş bir kaos vardır. Güçlü olmayı başaramayıp Japon sömürgeciliği altında ezilen Kore, Japonya’nın 2. Dünya Savaşına katılmasının da Pasifik Savaşının da ceremesini çekmiştir. Bunun yanında Japonya’nın yararına olan her şey için sömürülmüştür. Japonları doyurmuş, milliyetlerini ve geleneklerini unutmaları ve Japonlaşmaları için çeşitli politikalara maruz kalmış, Japonlaştırılmaya çalışılırken ise Japonlar tarafından kabul edilmemiş, küçük görülmüş ve alt tabaka sayılmıştır. Yaşadığı tüm zorluklardan sonra bir de kendi içinde savaşa girişmiş ve sonunda ikiye bölünmüştür.

2.4.1. Japon Sömürge Yönetimi

“Büyük Han İmparatorluğu kralı Kore’nin egemenliğini bütünüyle ve kalıcı olarak Japonya’ya teslim etmiştir.” Bu antlaşmaya imza attıran Japonya, Joseon kraliyet ailesinin de güvenliğini garanti etti²⁷⁰. Joseon halkı içinse hiçbir şey garanti olmamakla birlikte, Kore

²⁶⁸ A.g.e., Cilt.2, s. 573.

²⁶⁹ Keith Pratt, a.g.e., s. 210.

²⁷⁰ KTÖB, a.g.e., s. 236.

üzerinde tam otoritesini kurmak isteyen Japonya en baştan sert bir başlangıç yapmayı ve tabiri caizse Kore halkını sindirmeyi seçti. Çeşitli yasalar, yasaklar koydu ve sert yaptırımlarla ülkede kendi düzenini kurmaya başladı. Ağır bir askeri politika güden Japonya, Koreliler üzerine korku salmayı hedefledi ve okullarda öğretmenler bile üniforma giyip yanlarında kılıç taşıdı²⁷¹. Pratt'ın aktardığı üzere, London Daily Mail'den bir gazeteci bu durumu “tüm ülkenin askeri kampa” dönüşmesi şeklinde bildirmiştir ve tarihçi Andrew Nahm ise “terör devri” olarak tanımlamıştır²⁷².

Japonya, Kore'de sömürge düzenini kurmak için bir Genel Valilik oluşturdu. Sömürge dönemi boyunca ordu generallerinden atanan, yasalar koyabilen ve Kore'deki Japon birliklerini yönetebilen valiler Japon imparatoru tarafından atandı. Genel valiye yardımcı olmak adına da “Merkez Danışma Konseyi” kuruldu. Atmış beş kişilik konseye, Korelilerin de yönetimde söz sahibi olduğu mesajını vermek için, göstermelik olarak Japon yanlısı Koreliler atandı. Ayrıca yeni patronun kendileri olduğunu göstermek amacıyla da (Korelileri ve Joseon'u küçük düşürmek için de yapıldığı söylenir) Gyeongbokgung sarayının önüne büyük bir genel valilik binası dikildi²⁷³.

İlhak anlaşmasıyla birlikte Japonya, ülkenin adını Chosen (Joseon), başkentin adını Keijo ve Pyongyang'ın adını Heijo olarak değiştirdi. Eski Japonya savaş bakanı General Terauchi Masatake, ilk genel vali olarak atandı ve ülkesine başbakan olarak geri dönene kadar altı yıl bu makamda kaldı. Ardından, ülkenin idaresini kolaylaştırmak için, Kore 13 idari ile bölündü ve Japon belediye başkanları atandı. Bundan sonra idari işlere, bankacılık, hukuk, endüstri, işletme, arazi yönetimi dâhil olmak üzere, neredeyse tüm memurlar Japonlardan atandı ve bunların büyük çoğunluğu Korelilerin dilini bilmiyordu²⁷⁴.

Kore'de hali hazırda bulunan Japon imparatorluk ordusu birliklerine, düzeni korumak adına kırk bin kişilik Japon jandarma ve polis gücü eklendi, sivil polis sayısı ise ilk yıllarda beş bin civarındayken yıllar geçtikçe arttı. Korelilerin birlik olmasını, milli duyguların artmasını ve örgütlenmesini engellemek amacıyla, basın yasası çıkarıldı ve önce tüm gazete ve dergiler kapatıldı. Sadece Japonlar tarafından yayımlanan Japon gazeteleri dağıtıldı. Buna ek olarak tüm siyasi ve toplumsal örgütler kapatıldı, halk toplantıları

²⁷¹ Jinwung Kim, a.g.e., s. 322.

²⁷² Keith Pratt, a.g.e., s. 213.

²⁷³ A.C. Nahm, a.g.e., s. 130.

²⁷⁴ Keith Pratt, a.g.e., ss. 212, 213.

yasaklandı, “Joseon Yurtsever Şarkılar Topluluğu” yasa dışı ilan edildi, Joseon ulusal bayrağının sergilenmesi, ateşli ve keskin silahların bulundurulması yasaklandı ve dinsel törenlerin yalnızca polis gözetiminde yapılmasına izin verildi²⁷⁵.

Kore ulusalcılığının konuşulduğunu misyoner okulları ve özel okullar kapatıldı. Japon karşıtı konuşmalar yapanlar tutuklandı. Çoğu dini akımların başı olan yedi yüz civarı Joseonlu, Genel Valiye suikast hazırlığı yaptığı gerekçesiyle tutuklandı. “Yüzbeşler Davası” olarak anılan bu olayda, tutuklananlardan yüz beş tanesi suçlu bulundu ve cezaevine konuldu. Bundan sonra da sömürge yönetiminin ilk sekiz yılında “istenilmeyenler” olarak mimlenen kişiler tek tek tutuklandılar. Sömürge döneminin ilk yılı dolduğunda Japonya eğitime de düzenleme getirdi²⁷⁶. Joseonluları yeterince eğitmeme politikasına göre, Japonya’da altı yıl olan ilköğretim Kore’de dört yıla düşürüldü. Halkı bilimsel ve teknik alanlardan yoksun bırakmak amaçlanıyordu ve bunun için de fazla kamu okulu açılmadı. Ders kitaplarının basımı ve öğretilecek derslerin belirlenmesi de Genel Valiliğe bağlı Eğitim Bürosunun elindeydi. Japon dili ve tarihi dersleri zorunlu tutuldu ve Kore tarihi öğretilmedi. Sömürge yönetiminin ilk dokuz yılında üç binden fazla genç üniversiteye devam edebilmek için Japonya’ya gitti²⁷⁷.

Kore ekonomisi büyük ağırlıkla tarım ekonomisiydi, nüfusun %80’i tarımla uğraşıyordu. Japonya için ise tarım sektörü önemliydi çünkü Japonya’nın pirinç üretimi kendi kendine yetebilecek düzeyde değildi ve Kore’den aldığı pirinç miktarı yıllar geçtikçe artıyordu. 1911-1918 yılları arasında arazi sahipliği ile ilgili bir seri yönetmelik ve yasa çıkardı ki Kore’nin karışık tarımsal yapısını düzeltebilsin ve arazi kullanımını daha iyi planlayabilsin²⁷⁸. Bunu yapmak ve Kore’deki sosyo-ekonomik sınıf ilişkilerini ve toprak mülkiyet haklarını incelemek için Japonlar, aslında pragmatik (yararcı), politik ve ideolojik sebeplere sahipti. Pragmatik olarak, Kore’yi Japon İmparatorluğuna yararlı hale getirmek için toprağı ve iş gücünü nasıl geliştirebileceklerini bilmeleri gerekiyordu. Politik olarak, toprağın kullanım hakkı üzerindeki ihtilafların artması ve bunun Japon karşıtı ayaklanmayı güçlendirmesi Japonya’yı endişelendirmeye başlamıştı. İdeolojik olarak, gerici saydıkları

²⁷⁵ A.C. Nahm, a.g.e., s. 130,132.

²⁷⁶ Eğitimle ilgili ayrıntılı bilgi için bakınız: Nuri Bilgin İrim, Emperyalizm Ve Dil Eğitimi Perspektifinden Japon Dili Eğitimi Tarihi Ve Japonya’nın Doğu Asya-Pasifik Ülkeleri Dil Eğitimi Politikaları – Tayvan Örneği –, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale, 2017.

²⁷⁷ A.C. Nahm, a.g.e., s. 132.

²⁷⁸ Betty L. King, “Japanese Colonialism and Korean Economic Development 1910-1945”, *The Journal of Asian Studies*, 12:2-3, 1975, ss. 4-5.

Kore sınıf ilişkilerine ve toprak mülkiyet haklarına doğası “modernleştirici” olan sömürge politikalarını uygulayarak, uluslararası imajını her zaman önemseyen bu rejim, kendine meşrulaştırma sağlamış oldu²⁷⁹.

Sömürge yönetimi toprak yönetimini planlayabilmek için “Toprak Tespit Bürosu” kurdu. Japonya sahibi olduğu toprakların sayımını yapmak, kullanabileceklerinin planını yapmak ve vergileri daha etkin bir şekilde toplamak istiyordu bunun üzerine “Toprak Tespit Yönetmeliği” çıkardı. Joseon hazinesine ait olan tüm toprakları çoktan almış olan sömürge yönetimi, toprak sahiplerinden topraklarına yasal olarak sahip olduklarını ve kullanım haklarının olduğunu ispatlamalarını istedi. Özellikle küçük toprak sahipleri bunu ispatlayamadı ve hükümet bu topraklara el koydu. 1918 yılında tamamlanabilen toprak sayımından sonra ormanların %40’ı ve 88 milyon metrekaarelik arazi yeni hükümetin eline geçmiş oldu. Hükümet bu topraklardan başta “Doğulu Kalkınma Kampanyası” olmak üzere Japon kuruluşlarına verdi ve daha sonra bu kuruluşlar bu toprakları Kore’ye getirilen Japonlara verdi ya da sattı. Toprak sahibi Japonlar artarken Koreliler kendi topraklarının kiracıları olmak zorunda kaldılar. Toprak vergilerini garantiye alan Japonya bir de tütün ve alkol vergisi gibi vergiler de koyarak halka birkaç vergi daha yükledi²⁸⁰.

Tarım ve sanayide Japonya’nın koyduğu yasalar “Koruyucu Şirket Yasası”yla devam etti. Sanayi ve ticaret kuruluşlarına sermaye varlığı için bir taban getirildi. Bu taban zaten Korelilerin karşılayabileceği düzeyde değildi, bunun yanında bu şirketlerin belirli bir sayıda Japon yönetici bulundurması da şart koşuldu. Bu adeta Korelilerin kendi şirketine patron olamayacağı anlamına geliyordu. Bunun sonucunda Japon firmaları 2,5 kat artarken Kore firmaları ancak on-on iki tane artabildi. Koreliler şirket ve fabrika kurma konusunda kısıtlanırken Japonya başkente madencilik, çırçır, pirinç işleme (“rice-polishing” özellikle Japon sakesi yapmakta kullanılan pirinçlerin şeklinin, tadının ve dokusunun değişmesi için yapılan işlem), tütün üretimi ve maya endüstrisi kurdu ve bunların ticaretini yaptı. Ticaret yapabilmek için en önemli yollardan biri ise demir yollarıydı bu yüzden Japonya demir yollarının geliştirilmesine de önem verdi. Kuzeyi ve güneyi birbirine bağlayan demiryolu sistemi ve köprüler ticaretin daha geniş kollarda yapılmasına olanak sağladı. İlk on yılda demiryollarının uzunluğu 994 km’den 1,700 km’ye kadar çıktı. Limanları geliştirmek için

²⁷⁹ Clark W. Sorensen, “Land Tenure and Class Relations in Colonial Korea”, Duke University Press, The Journal of Korean Studies Vol. 7, 1990, ss. 35-36.

²⁸⁰ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 133-134

de çalışmalar yapan Japonya böylece ticaretini yaptığı malları her yere rahatça dağıtabildi²⁸¹²⁸².

Japonya, İlhak Anlaşmasından önce de sömürge öncesi dönemde Kore'nin birçok şeyine karıştığı gibi bankacılık ve finans işlerine de karışmıştı. Kore'de hala takas sistemiyle yapılan alışverişi bitirmek ve para kullanımını yaygınlaştırmak için Kore'yi Japonya ile aynı para ve para basma sistemine geçmeye zorlamıştı. Para reformunu gerçekleştirmek için 1909 yılında Joseon Bankası'nı kurmuştu ve bu bankacılık organizasyonunun gelişmesi için başlangıç olmuştu. Sömürge yönetiminin meşrulaşmasıyla 1910 yılında Joseon Bankası merkez bankası yapıldı, 1918 yılında Joseon Endüstri Bankası kuruldu ve bunlar Doğulu Kalkınma Kampanyası ile birlikte uzun süre endüstri ve tarım için finansal kaynak oluşturdular. Finansal kaynak oluşturdıkları kişiler tabi ki Koreliler değildi, çoğunlukla Japon toprak sahipleri ve şirketlerinin Kore'de arazilerini büyötmeleri için yardım ediyorlardı²⁸³. Birçok banka ve endüstriler kuruluyordu ancak hepsinin amacı Japonların Kore üzerinde daha da yayılmasını sağlamaktı. Aslında modernleşen Koreliler değil Kore idi, Koreliler sadece dışarıdan izliyordu, Koreliler sadece çeşitli yasaklar ve kısıtlamaların altında ayakta kalmaya çalışıyordu, bu modernleşmeye katılan yoktu. Önemli işlerin tamamı Japonların elindeydi, özellikle yoksul halkın tek yapabildiği kiracı olarak kaldığı toprakları ekip biçerek vergileri ödemeye çalışmak ya da Japonların açtığı fabrikalarda az paraya çok çalışmaktı.

2.4.2. Sömürgeciliğe Meydan Okumalar: Bağımsızlık Hareketleri

“Daha iyi giyiniyorlardı, daha iyi yiyorlardı ve eskisinden daha iyilerdi.” ama Japon yönetimi altında mutlu değillerdi²⁸⁴. Abdürreşid İbrahim, Kore'de yaşam belirtisi kalmadığından sık sık bahsetmişti ve Kore'yi, Japon sömürmesine karşı koymadığı için eleştirilmişti ancak Japonya'nın sıkıyönetimi artık insanları ayağa kalkmaya zorlamaktaydı. ABD Başkanı Woodrow Wilson'ın görüşleri, bu görüşlerden ve bağımsızlığını kazanan ülkelerden etkilenen Japonya'daki Koreli öğrencilerin “Bağımsızlık Manifestosu” ve ardından Kral Gojong'un ölmesi bağımsızlık hareketlerine zemin sağlayan nedenler oldu.

²⁸¹ A.C. Nahm, a.g.e., s. 134.

²⁸² Seong Hee Yoo ve Jin O Kwak, a.g.e., s. 238.

²⁸³ Betty L. King, a.g.e., s.8.

²⁸⁴ Clarence Vosburgh Gilliland, “Japan And Korea Since 1910”, *Annual Publication of the Historical Society of Southern California*, Vol. 11, No. 3(1920), pp. 47-57, University of California Press on behalf of the Historical Society of Southern California, s. 53.

2.4.2.1. 1 Mart Bağımsızlık Hareketi

Birinci Dünya Savaşı 1918 yılında sona erdiğinde, Şangay’da kurulmuş olan “Yeni Kore Gençlik Partisi” Paris Barış Konferansına Kore’nin bağımsızlığına dikkat çekmek üzere bir temsilci göndermeye karar verdi, aynı zamanda Kuzey Amerika’daki Kore komitesi de adam gönderecekti ancak bu girişimler, Batı dünyasının şu anki ilgi alanı dışında olduğundan, boşa çıktı. Paris Barış Konferansı Ocak 1919’da yapıldığında, ABD Başkanı Woodrow Wilson’ın görüşleri tüm dünyaya yayılmaya başladı. “Sömürge yönetimi altında olan halklar kendi durumlarını kendileri belirlemelidir” düşüncesi tüm dünyaya bir özgürlük akımı getirdi ve Koreliler de bağımsızlıklarını geri alma hakkına sahip olduklarını düşündüler²⁸⁵²⁸⁶. Tokyo’da “Joseon Bağımsızlık Gençlik Derneği” adı altında toplanan Koreli öğrenciler, 1. Dünya Savaşı sonrası bağımsızlığını kazanan ülkelere ve Wilson’ın görüşlerinden çok etkilendiler. “Kore Gençlik Bağımsızlık Kolordusu, 20 milyon Koreliyi temsil ederek dünyaya adaleti, zaferi ve bağımsızlığı ilan ediyoruz. ...” şeklindeki 8 Şubat Bağımsızlık Manifestosunu yayımladılar. Japon Sömürge Yönetimi, dini ve öğrenci örgütleri dışındaki örgütlenmelere izin vermediğinden, Bağımsızlık Hareketi ilk başta Hristiyan ve Chundogyo gibi dini örgütler ve öğrenciler tarafından planlandı²⁸⁷.

Eyleme geçmek için çeşitli yollar arandığı sırada eski imparator Gojong öldü ve 3 Mart’ta yapılacak olan cenazesi için birçok insan başkentte toplanacağından istenen fırsat yakalanmış oldu. Cenazeden iki gün önce, 1 Mart tarihinde vatanseverler ‘Bağımsızlık Bildirisi’ni yayımladı. Hareket bir anda tüm ülkeye yayıldı. Mitingler, toplantılar ve gösteriler organize edildi. Gösterilerin durdurulmasına yönelik uyarılar dikkate alınmadı her yerde Bağımsızlık Bildirisi okundu²⁸⁸.

“Burada Kore’nin bağımsızlığını ve Kore halkının özgürlüğünü ilan ediyoruz. Tüm Dünyaya eşit insan hakları davasını destekleme irademizi ve bu kutsal görevi gelecek kuşaklara aktarma kararlılığını ilan ediyoruz.

²⁸⁵ A.C. Nahm, a.g.e., s. 134-135.

²⁸⁶ Dujun Kil Kim, a.g.e., s. 127.

²⁸⁷ Jin Bong Kim, 1 Mart Hareketi Araştırması, Kuk Hak Jaryo yayınları, Seul 2000 ,s.11’den aktaran Eun Kyung Jeong, Türkiye ve Kore’de Milliyetçilik Anlayışlarının Gelişme Süreçlerinin Mukayesesi (1910–1945), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2010, s. 189.

²⁸⁸ Richard Devine, “Rule in Korea after the March First Uprising. Governor General Hasegawa's Recommendations”, *Monumenta Nipponica*, Vol. 52, No. 4 (Winter, 1997), pp. 523-540, Sophia University, ss. 523-524

Herkesi Kore hükümetine ve Kore ırkının onuruna saygı göstermeye çağırıyoruz. – Bağımsızlık Deklarasyonu 1919²⁸⁹.”

Ölen kralın hiçbir sağlık sorunu olmadığı halde ölmesi ve farklı şüpheler olayın suikast olma olasılığını beraberinde getirdi. Bunun da üzüntüsü ve kızgınlığıyla halk arasında gösteriler daha da alevlendi. Gösteriler boyunca, sergilenmesi yasak olan Joseon bayrakları açıldı, “Yaşasın Joseon” ve “Yaşasın Joseon Bağımsızlığı” sloganları ülkenin her yerine dağıldı ve kırsal kesimlere kadar ulaştı ve birkaç ay sürdü. Az sayıdaki Japon yanlısı ve büyük toprak sahipleri dışında 2 milyonu aşkın Koreli bu harekete katıldı. Buna seyirci kalmayan sömürge yönetimi jandarma ve polisleri şiddet kullanmaya başladı. Bağımsızlık Bildirisinin altına imza atanlar tutuklandı ve halk üzerindeki baskı arttırıldı. Hareket, binlerce Korelinin ölümünden sonra bastırıldı. Japon kaynaklarına göre 55 Koreli öldü, 12 binin üzerinde insan tutuklandı ancak Korelilere göre ölenler 7 binin üstüne tutuklananlar ise 45 bin kadardı, Japonlardan ise yalnızca 9 kişi ölmüştü. Bu sırada 715 ev yıkıldı, 447 kilise ve birçok okul kullanılamaz hale geldi²⁹⁰²⁹¹.

Bağımsızlık hareketi, bağımsızlık için savaşımları canlandırdı, Kore toprakları dışında çeşitli örgütlenmeler arttı ve geçici hükümetler kurulmaya başlandı. İlk Kore geçici hükümeti Sibirya’da kuruldu ardından Şangay ve Seul’de de geçici hükümetler kuruldu. Kısa süre sonra bu geçici hükümetler birleşerek bağımsızlığı elde edeceklerini ve yeni Kore’yi kuracaklarını ilan ettiler. Bu hareket aynı zamanda silahlı direnişleri de canlandırdı. Mançurya silahlı direnişin merkezi haline gelirken Bağımsızlık ordusu sık sık sınırı geçerek Japon askerlerine saldırdı²⁹².

1 Mart hareketiyle Kore bağımsızlığını geri kazanamasa da Japon sömürgesi altında mutlu olmadığını tüm dünyaya duyurmuş oldu ve Japon yönetiminin ülkede bazı değişikliklere gitmesine yol açtı. Japonya ilk olarak Genel Valiyi değiştirerek emekli amiral Saito Makoto’yu vali olarak atadı. Vali Saito, Kore’ye ayak bastığında “uygar bir yönetim” için söz verdi ve bazı yasakları kaldırmaya başladı. Japon karşıtı söylemler yayımlanmadığı takdirde Korece gazete ve dergilerin yayımlanmasına izin verdi ancak bu yayınlar denetimden geçti ve gerek görüldüğü takdirde sansürlendi. Aynı şekilde Japon karşıtı

²⁸⁹ KTÖB, a.g.e., s. 241

²⁹⁰ A.C. Nahm, a.g.e., s. 136.

²⁹¹ Eun Kyung Jeong, Türkiye ve Kore’de Milliyetçilik Anlayışlarının Gelişme Süreçlerinin Mukayesesi (1910–1945), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2010, s. 189.

²⁹² KTÖB, a.g.e., ss. 242-243.

söylemler yapılmadığı ve bir tehdit oluşturmadığı takdirde dernek, topluluk kurmaya da izin getirildi. Halk üzerinde baskı oluşturan Japon jandarmaların, siviller üzerindeki denetimini kaldırırken polis gücünü de arttırdı²⁹³. Genel Valinin bu politikasıyla birlikte Kore'nin önde gelen gazetelerinden olan Dong-A Ilbo ve Joseon Ilbo gazeteleri 1920 yılında kuruldu. Daha fazla Japon şirketini Kore'de yatırım yapmaya itmek için, 1920'lerin başlarında, Kore'de kurulan Japon şirketlerini yöneten “İşbirliği Kararnamesi” iptal edildi. Kore ve Japonya arasındaki gümrük teferruatı da kaldırıldı ve pazarların birleşmesiyle Japon sermayesi ve malları Kore'ye girmeye devam etti. Bu aynı zamanda Kore şirketlerini de canlandırdı ancak Koreliler Japonların henüz girmedikleri işleri küçük şirketlerinde yapmaya çalışıyorlardı ve Japon şirketleriyle yarışmaları mümkün değildi²⁹⁴.

2.4.2.2. Diğer Bağımsızlık Hareketleri

Japonya, Batılı devletlerin savaş içinde olması avantajından da yararlanarak Kore üzerindeki otoritesini sağlamlaştırmış ve Asya'da daha rahat hareket edebilecek bir ortam elde etmişti. Eli boş olsa belki de Japonya'ya çoktan müdahale edebilecekken 1. Dünya Savaşı içerisinde olmaları Batılı ülkelerin Japonya'ya karışma fırsatlarını ellerinden almıştı. Çin ve Pasifikteki Alman sömürgelerine gözünü diken Japonya itilaf devletlerini (Amerika, İngiltere, Fransa) destekledi. Pasifik denizinde, Alman sömürgesi altında olan bazı takımadaları işgal etti ve Çin'e “21 istek” adıyla bilinen bir hak isteme listesi verdi. Almanya'nın 1. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkması üzerine imzalanan Versay Barış Antlaşması ile de Japonya'nın Çin'in bazı bölgeleri ve Alman sömürgeleri üzerindeki hakları onaylanmış oldu. Aynı zamanda 1. Dünya Savaşı sırasında Japonya askeri tedarikler ve silah üretimiyle ekonomisini de büyütmişti. Savaş yıllarında, özellikle Rusya'ya sattığı savaş malzemelerinden elde ettiği kazançla ordusunu en modern silahlarla donattı. Tüm bunlar Japonya'yı beş büyük devletten biri konumuna getirirken Batılı devletler bu durumdan rahatsız olmaya başladı. Özellikle Amerika ve İngiltere Japonya'nın ve Japon askeri gücünün daha fazla gelişmesini istemiyordu. Bunu sağlamak amacıyla 1921 yılında Büyük Okyanus meselelerini düzenlemek ve deniz silahlanmasına bir kısıtlama getirmek amacıyla bir konferans düzenlemeye karar verdiler. Washington'da yapılan konferansta alınan kararlar büyük ölçüde Japonya'yı hedef alıyor ve Japonya'nın ve askeri gücünün

²⁹³ A.C. Nahm, a.g.e., s. 136-137.

²⁹⁴ KTÖB, a.g.e., s. 250.

menfaatlerine büyük oranda zarar veriyordu. Washington Antlaşmasına göre, Çin üzerinde Amerika lehine kararlar alınırken Japonya'nın Çin'in bazı bölgelerinden ve Sibirya'dan birliklerini çekmesine karar verildi. Japon deniz kuvvetlerine de sınırlandırma getirilmesi Japonya'yı iyice zora soktu. Japon milletini fazlasıyla kızdıran bu durum ülkede bazı karışıklıkların yaşanmasına yol açtı ve başbakanın öldürülmesine kadar ileri gidildi²⁹⁵.

Savaşın sona ermesiyle savaş ekonomisi durgunlaştı ve Japonya'da düşük tarımsal verimliliğin neden olduğu kıtlıklar ve isyanlar çıkmaya başladı. Japonya'da yaşanan kıtlık ve artan pirinç fiyatlarının çözümü tabi ki çok uzakta değildi. Ne de olsa Japonya'nın sömürmek için bir Kore bulunuyordu. Vali Saito, Kore'nin daha fazla pirinç üreteceği ve yarısından fazlasını da Japonya'ya satacağı bir planlama yaptı. Bu planlama işe yaramaz hale gelene kadar devam etti. Kore'nin pirinç üretimi %40 artarken Japonya'ya ihracı ise sekiz kattan fazla artınca Kore'de de yiyecek sıkıntıları baş gösterdi. Kore'den bu kadar pirinç alınması Japonya'da pirinç fiyatlarını da düşürünce, Japonya'daki yerli üreticiler şikâyet etmeye başladı ve bu planlama 1934 yılında işe yaramaz hale gelince kaldırıldı²⁹⁶.

Dong-A Ilbo gazetesi 1924 yılında yayımladığı bir sayısında, çiftçilerin yaşadığı zorluklara yer vererek, Jeollodo eyaletinde, tarlalarda yaşayanların %76'sının üç öğün yemek bile yiyemediğini yazdı. Pyeongannamdo eyaletindeki çiftçilerin ise toplam gayri safi yıllık geliri 514 won iken yıllık harcamaları toplam 547 wondur. Harcadıkları kazandıklarını aşan çiftçilerin kazandıklarının yarısı tarla kiralarna gidiyordu. Kore tarihinin ilk emek örgütü olan "Joseon Emek Cemaati"ni kurdular ve bu çatı altında birlik olup dayanışma yapmayı hedeflediler. Daha sonra çeşitli sendikalar ve partiler de kurarak Japon toprak sahiplerinin yüksek miktardaki kira istemleri ve adaletsizlikleriyle mücadele etmeyi sürdürdüler²⁹⁷.

1. Dünya Savaşı, Japonya'ya göç eden Korelilerin sayısında da artışa yol açtı, 1930 yılında Çin'e savaş ilan edildiğinde yetenekli Japonlar fabrika ve madendeki işlerinden alındı ve yerlerini Koreliler doldurdu. Japon hükümeti Korelileri, Japonya'ya göç etmeleri için önce destekledi daha sonra zorladı. Böylece Japonya'daki Koreli nüfus gittikçe yükseldi. 1939 yılında Japonya'da toplam 981 bin Koreli yaşıyordu. Bu Japonya nüfusunun %1,37'si demekti. Eğitim ve yetenekten yoksun olanlar düşük ücretli işlerde ve küçük

²⁹⁵ Levon Panos Dabağyan, *Pearl Harbor'dan Hiroşima'ya*, Kum Saati Yayıncılık, İstanbul 2014, ss. 94-95.

²⁹⁶ A.C. Nahm, a.g.e., s. 138.

²⁹⁷ KTÖB, a.g.e., s. 254.

fabrikalarda çalıştılar. 1930'da, Osaka'da yollarda ve demiryolu yapımında çalışanların neredeyse %30'u Korelilerdi. Savaş sona erdiğinde Japonya'da yaşayan 2 milyondan fazla Koreli vardı²⁹⁸²⁹⁹.

1. Dünya Savaşı nedeniyle bazı Avrupa ülkeleri Doğu Asya'dan çekilirken onların yerini doldurmak ve Asya'da yeni bir uluslararası düzen kurmak için Amerika harekete geçti. 1. Dünya Savaşında aynı cephede yer aldığı İngiltere'den de yardım alan Amerika, 1921 yılında bazı antlaşmaların imzalanmasına öncülük etti³⁰⁰. Amerika, İngiltere ve Japonya (her ne kadar Amerika ve İngiltere Japonya'yı kısıtlamaya çalışsa da) Asya'ya düzen getirmiş gibi görünüyordu ancak Koreliler bağımsızlıkları için örgütleniyor ve bilinçleniyordu. Amerika'nın Japonya'yı büyük dünya güçlerinden biri olarak görmesi Kore'de bazı göz korkmalarına neden olsa da Çin'deki devrimci hareketler ve birçok bölgedeki antiemperyalist hareketlerden ilham almaya devam eden örgütler de vardı³⁰¹.

Kore'de dinsel ya da siyasal düşünceleri yüzünden Japon egemenliğinin gerekli olduğunu düşünenler ve destekleyenler de vardı ancak zamanı geldiğinde hepsi önce bağımsızlığın önemli olduğunu anlayacak ve mücadeleye katılacaktı. Farklı düşüncelere sahip olsalar da birbirleriyle değil, birlik olup sömürge yönetimine karşı savaşmaları gerektiğini anladıklarında işe yarar işler yapabileceklerini fark ettiler. Milliyetçiler ve Sosyalistler rekabetlerini belli bir ölçüde bırakıp bağımsızlık için birlikte çalışmaya karar verdiler. Öğrenciler de örgütlenirken dersleri topluca boykot ederek direnişlerini gösterdiler. Çalışan kadınların sayısı arttıkça kadın işçi hareketleri ve kadın hareketleri de artmaya başladı³⁰². Kore'de Hristiyan kadınların önderliğinde, geçici hükümeti destekleyen kadın örgütleri de ortaya çıktı. 'Daehan Vatanperver Kadınlar Derneği' sayıları 10 milyonu bulan Koreli kadınların güçlerini birleştirerek Japonya'ya karşı bir direnişe geçmek için çalışmaya başladı. Bu derneğin amacı, kadınlara tam bağımsızlık fikrini aşlamak, birlik ve beraberlik sağlamak ve geçici hükümete faaliyetleri için mali açıdan da destek göndermekti³⁰³. Ülke

²⁹⁸ Mitsuhiro Kimura, "The Economics of Japanese Imperialism in Korea, 1910-1939, *The Economic History Review*, New Series, Vol. 48, No. 3 (Aug., 1995), pp. 555-574, Published by Wiley, ss. 564-565.

²⁹⁹ Chushichi Tsuzuki, *The Pursuit of Power in Modern Japan 1825-1995*, Oxford University Press, 2000, s.238.

³⁰⁰ Levon Panos Dabağyan, a.g.e., ss. 94-95.

³⁰¹ KTÖB, a.g.e., s. 258.

³⁰² A.C. Nahm, , a.g.e., s. 142-144.

³⁰³ Yong Ok Park, *Kore Kadınlarının Japonya'ya Karşı Direniş Tarihi*, Jisik Yayınları, Seul 1996, s.251'den aktaran Eun Kyung Jeong, *Türkiye ve Kore'de Milliyetçilik Anlayışlarının Gelişme Süreçlerinin Mukayesesi (1910-1945)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2010, s. 198.

içinde ve dışında bağımsızlık için çalışmalar devam etti. Doğu ve güney Mançurya’da bu dönemde yaklaşık atmış tane milliyetçi mücadele örgüt oluşturuldu³⁰⁴. Şangay’da, “Kore Cumhuriyeti Geçici Hükümeti” kendini bağımsızlığa adanmış insanlarla varlığını sürdürüyordu. Mançurya’da “Kore (Daehan) Bağımsızlık Ordusu” Japonlara karşı silahlı mücadele ihtimali için askerlerini eğitiyordu³⁰⁵. Tüm bu örgütlerin hareketlerinin artmaya başladığı 1926 yılında son imparator Sunjong’un ölmesi cenaze töreninde yapılabilecek bir bağımsızlık gösterisini gündeme getirdi. Cenaze töreninin 10 Haziran’da yapılacağı belli olduğunda gösteriler planlandı ve başkentte sokaklara dökülen halk yine Joseon bağımsızlığını yineleyen sloganlar attılar. Tarihe ikinci 1 Mart Hareketi olarak geçen “10 Haziran Bağımsızlık Hareketi” için de bildiriler basıldı ve halka dağıtıldı³⁰⁶. Ancak bu gösteriler 1 Mart gösterileri kadar coşkulu da değildi. Aslında Kral Sunjong’un cenazesine katılanlar saygıdan çok acıma duygusuyla doluydu. Küçüklüğünden beri psikolojik ve fizyolojik olarak güçsüz olan Sungjong, Bağımsızlık Kulübü üyeleri tarafından bile fazla sevilmezdi. İnsanları derin üzüntüye sürükleyen şey bunun Kral Sungjong’un sonundan çok Joseon Hanedanlığının sonu olmasıydı çünkü kendisi Kral Gojong ve Kraliçe Min’in hayattaki tek oğluydu³⁰⁷.

Bu hareketten kısa bir süre sonra Shinganhoe isimli bir örgüt oluşturuldu. Bu örgüt, ekonomik ve politik kurtuluşu sağlamak ve Kore halkını birleştirmek üzere tasarlanmıştı. Gwangju’da Koreli bir kadın öğrencinin Japon bir erkek öğrenci tarafından taciz edilmesiyle Koreli ve Japon öğrenciler arasında bir tartışma başladı. Okulun, polis ve medyanın bu olayı adaletsiz bir şekilde ele alması üzerine, başka okullardan öğrencilerin de katılımıyla bölgede büyük çatışmalar baş gösterdi. Bu çatışmalara destek olmak ve ülke genelinde öğrencilere yapılan baskıyı protesto etmek amacıyla farklı eylemler yapıldı ve Japonya’nın ırksal ayrımcılığa ve sömürgeci sistemin dayattığı eğitime son vermesi istendi. “Gwangju Öğrenci Hareketi” olarak bilinen bu hareket, ülke çapında duyuldu, yayıldı ve bağımsızlık hareketlerinin güç kazanmasını sağladı³⁰⁸. 1 Mart Hareketinden sonra yapıcı adımlar atmaya

³⁰⁴ Eun Kyung Jeong, Türkiye ve Kore’de Milliyetçilik Anlayışlarının Gelişme Süreçlerinin Mukayesesi (1910–1945), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2010, s. 206.

³⁰⁵ KTÖB, a.g.e., s. 2589.

³⁰⁶ A.C. Nahm, , a.g.e., s. 142-144.

³⁰⁷ Mark E. Caprio, “The 1920 Colonial Reforms and the June 10 (1926) Movement: A Korean Search for Ethnic Spaces”, *Colonial Rule and Social Change in Korea 1910–1945*, (Ed. Hong Yung Lee, Yong Chool Ha, Clark W. Sorensen), University of Washington Press, London, s.183.

³⁰⁸ KTÖB, a.g.e., s. 261.

çalışan ve kültürel bazı girişimlerde bulunan sömürge yönetimi, bu olaylardan sonra, 1926 itibariyle, yönetimi tekrar sıkılaştırdı. Politik aktivitelerde baskı başladı, şüpheli solcular gözaltına alındı ve birçok yayın organı tekrar kapatıldı³⁰⁹. Korelileri daha ağır bir sömürge yönetimi bekliyordu.

Ülkenin bağımsızlığı için ülke dışında çalışan grupların ve geçici hükümetlerin ise gelişimi şu şekilde özetlenebilir: Kore bağımsızlığı için çalışan geçici hükümetlerden biri, 1919-1920 yılında milliyetçi Koreliler tarafından Şangay’da kurulmuş olan “Kore Cumhuriyeti Geçici Hükümeti” idi. Dr. Syngman Rhee bu hükümetin başına getirildi. 1922’de Sovyet Rusya, Rusya yanlısı bir politika güden Komünist Partisini tanıdı. Kore milliyetçileri, 1924’den 1935 yılına kadar Çin’deki karışıklıklar nedeniyle sola kayınca Kore Komünist Partisi önem kazandı. 1936 yılında (devam eden bölümde anlatılacak nedenlerle birlikte) milliyetçilerle komünistler birleşerek Kore’nin bağımsızlığı için “Milli Cephe”yi kurdular. Kore dışında Japonlara karşı verilen mücadele sürdürülürken 1937 yılında Orta Çin’de bir Koreli gönüllü tugayı kuruldu ve binlerce Koreli Mançurya’da 8. Çin ordusuna katılarak Japonlara karşı savaştı. Syngman Rhee Amerika’daki Kore mültecilerini ve Kore’yi temsil etmek üzere Washington’a gittiğinde kendisini takip etmiş olan solcu milliyetçiler Şangay’dan ayrılarak “Kore Ulusunun Kurtuluş Birliği”ne ve bu birliğin Kuzey Kore’de devam eden mücadelesine katıldılar³¹⁰.

2.4.3. Sömürge Yönetiminin Asimilasyon Politikası ve Savaş Dönemi

Tüm dünya ülkelerini etkileyen 1929 Dünya Ekonomik Buhranı Japonya’yı da etkiledi. Bölgede ekonomik şartlar giderek ağırlaşırken Mançurya’da bulunan Japon askerleri, barışçıl amaçlarla ülkenin ekonomik olarak kalkınmanın zor olacağını savundu. Mançuraya’daki doğal kaynaklar ve buranın pazar kapasitesi, Japonya için çözüm olabilirdi³¹¹. 1931 yılında, Mukden (güney Mançurya’da) demir yolları üzerinde, burada bulunan Japon birliklerinden genç subayların neden olduğu bir patlama meydana geldi. Ancak Japonlar hemen bu patlamanın sorumlusunun Çin ordusundan sivil giyinmiş kişilerin yaptığını iddia edip Mukden’i işgal etmeye başladılar. Kore’de bulunan Japon birlikleri de Japonya’dan izin almadan Mançurya’ya girdi. Bu olaylar Japon hükümetinin haberi ve izni

³⁰⁹ Michael J. Seth, *A Concise History of Modern Korea*, Rowman & Littlefield Publishers, 2010, ss. 70-71.

³¹⁰ Hüsnü E. Erkilet vd., *Kore Harbi’nde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri, 1950-53*, Ankara 1975, ss. 15-16.

³¹¹ Hakan Gönen, a.g.e., s.41.

olmadan gerçekleşse de 1932 yılında Mançurya'nın Japonların eline geçmesiyle Japonya bu olaya sahip çıktı³¹². Ve ardından burada “Mançukuo” adında kukla devletini kurdu. Bu duruma öfkelenen Çinliler, Şangay’da Japonlara saldırdılar ve Japonya karşılık olarak altı hafta boyunca kenti acımasızca bombaladı³¹³. Milletler Cemiyeti Genel Kurulu 1933 yılında toplandığında, Japonya hariç tüm üye ülkelerin oyuyla, Japonya’yı Mançurya olayı için kınama kararı aldı ve işgal edilen toprakların Çin’e iadesi talep etti. Bunun ardından Japonya, Milletler Cemiyetinden çıktığını ve Washington ve Londra Deniz Anlaşmalarından da çekildiği açıkladı. Bunun üzerine Japonya’nın Pasifik üzerinde sahip olduğu eski Alman adaları üzerine de tartışma çıktığında Amerika Almanya’yı destekledi çünkü Japonların bu adalara sahip olması Amerika’nın da çıkarlarını etkiliyordu. Ancak Japonya, bu adaları 1915 yılında İngiltere ile yapılan gizli bir anlaşma ile elde ettiğini ve bu konunun Milletler Cemiyeti ile ilgisi olmadığını belirterek adaları geri vermeyi reddetti³¹⁴. Japonya’nın konumu, çoktan, Amerika dâhil birçok devleti tehdit eder niteliğe gelmişti ve Japonya artık bu devletlere kafa tutabilecek kadar güçlüydü. Kore’nin yanı sıra Mançurya ve Tayvan’ı da sömürgesi altına almıştı ve güçlü bir şekilde ilerliyordu. Bu ilerleme Japonya’yı Batılı devletlerle karşı karşıya getirmeye devam edecekti. Japonya 2. Dünya Savaşı’na katıldığında, Kore askeri gücünü sömürecek, akabinde başlayan Pasifik Savaşı ile artık “Japon” olan Kore erkeklerini “ülkeleri için” savaşa gönderecek ve Kore’yi adeta bir savaş üssü olarak kullanacaktı. Aynı zamanda Japonya, çoğu sömürgeci devletten farklı olarak, Kore üzerinden doymaktan çok yerleşecek topraklara olan ihtiyacını karşılamak üzere Kore’yi Japonlaştırmak ve burayı bir Japon yurdu haline getirmek için de uğraşacaktı.

2.4.3.1. Asimilasyon Politikası

Mançurya’yı işgal etmesinin ardından Japonya, aynı nedenlerle, Kore’nin kaynaklarını ve iş gücünü de sömürdü ve Kore halkının Japonlaşması ve Japon imparatoruna sadakatle bağlanması için çalışmaların arttığı bir dönem başladı. Yeni atanan Genel Vali General Ugaki Kazushige, Joseonluları “Tasarrufa” ve “kendilerini yeniden oluşturmaya” davet ederken “ruhta birlik, üretimde artış” sloganıyla işe başladı. Ardından gelen General Minami Jiro, 1936, Japon ve Kore halkı arasında “birlikte var olma ve birlikte refah içinde yaşama” düşüncesinin önemi üstünde durdu ve iki tarafın arasını yapma yolları aradı. Ayrıca

³¹² Murat Belge, a.g.e., s.413.

³¹³ Errol Selkirk vd., II. Dünya Savaşı, AD Kitapçılık, İstanbul 1999, s.93.

³¹⁴ Mustafa Hamdi Seyhan, 1923-1938 Türkiye, 1918-1941 Japonya Dış Politikaları’nın Karşılaştırmalı Analizi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi 2011, s.58.

Korelilerden, Japonların dış politikasını net bir şekilde anlamalarını istiyordu. “Ruhsal seferberlik” için “Ulusal Joseon Genel Derneği’ni” kurdu, bir an önce birlik olunmalı ve Japonya için hep birlikte çalışılmalıydı, aslında anlamı buydu. Korelilerin işgücünü en iyi şekilde kullanabilmek için 750 bin birimlik “Ulusu Kurtarma İşçi Birliği Birimi” ve 350 bin birimlik “Yurtsever Komşuluk Birimi” açtı. Yurtseverlik Bayramı, Asya’yı Yükseltme Hizmeti Bayramı gibi bayram günleri seçti. Sevmeleri gereken yurt tabi ki Japonya idi, Asya’yı yükseltecek olan da onlardı. Japonya ile birlik olmalıydı, tek bir ülke tek bir ruh olmalıydı, birlikte her şeyi başarabiliriz mesajı verilmeye çalışılıyordu. Ancak bunlar asimilasyonun masum ve zararsız görünen kısımlarıydı. 1938 yılıyla birlikte asimilasyon çabaları gerçek ve çirkin yüzünü göstermeye başladı. Vali Minami, Korelilerin Japon vatandaşına dönüştürülmesi için zorlanmasını resmileştirdi. Korelilerin gerçek kimliğini ve bağımsızlık ruhlarını yok etmek amaçlandı³¹⁵.

Korelilerin ve Japonların ortak bir soydan ve aynı tarih öncesi atalardan geldiği ve Japonlar daha üstün bir seviyeye geldikleri için daha alt seviyede olan Koreli “kuzenlerini” asimile edebileceği politikasıyla asimile çalışmaları yapıldı³¹⁶. 1930 yılından itibaren Japonya savaşlar için birleştiğinden beri, Kore’yi savaş ihtiyaçlarını karşılamak üzere organize etmeye başlamışlardı. Milli seferberlik yasası 1938 yılında ilan edildiğinde, zorunlu savaş koşulları Korelilere de dayatıldı. Korelilerin istekleri tamamen göz ardı edilirken Koreliler Japon savaş lordlarının kölesi haline geldi. “Japonya ve Kore tek vücut” ilkesi, Korelilerin mutlak sadakati için dayatıldı. Koreliler ve Japonlar, Japonya’nın ihtiyaçlarına hizmet etmek üzere tek vücut, tek beyin ve tek ruh olmalıydı. Vali Minami Jiro, Korelileri Japon imparatoruna sadakate ve Şinto tapınaklarında ibadete zorladı. Okullarda, iş ve çalışma yerlerinde Korece konuşulması yasaklandı, Korece konuşan öğrenci ve öğretmenler okuldan atıldı ya da cezalandırıldı. Korece yazılmış ders kitapları yok edildi. Bütün resmi yazışmaların Japonca yazılması şart koşularken yazarlar ve şairlerin de sadece Japonca yazmasına izin verildi³¹⁷. Kültür ve sanat üzerinde her türlü kısıtlamayı uygulayan Japonya sinemaya da yasak getirdi ve Amerika’dan gelen neredeyse tüm fimleri engelleyerek, “Batı” temalı filmlerin gösterimini yasaklamaya başladı. Amerikan filmlerinin de engellenmesiyle

³¹⁵ A.C. Nahm, , a.g.e., s. 139.

³¹⁶Michael E. Robinson, *Korea's Twentieth-Century Odyssey: A Short History*, University of Hawai'i Press, 2007, s.44’den aktaran, Oktay Gökhan Banbal, Japon İşgal Döneminde Kore Yarımadası Ve Uzak Doğu’nun Siyasi Görünümü, Ankara Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2015.

³¹⁷ Jinwung Kim, a.g.e., ss. 350-351.

Kore Japon ürünlerinin ana sergi noktası oldu³¹⁸. Zira ülkede Japonya dışında hiçbir şey kalmamak üzereydi. Her şey Japon ve Japoncaya dönüşüyordu öyle ki sonunda Koreliler de Japona dönüşecekti. Bunun için gerekli olan şeylerden biri de Korelilerin Japonca isimler almasıydı. 1939 yılında getirilen “İsim Yasası” ile Koreliler, Japon onayından geçmek şartıyla, Çin karakterleri ile yeni isimler oluşturmaya ve Korece isimlerini değiştirmeye zorlandı³¹⁹. İsimlerinin Japonca isimlerle değiştirilmesi istenen Koreliler buna sıcak bakmadı ancak Japon yönetimi ismini değiştirmeyenleri toplumdan dışladı. Okula gitmeleri, resmi belge temin etmeleri, posta almaları yasaklandı. Bunun sonucunda, 1940 yılında sadece %14 Koreli Japonca isim almayı reddetmişti³²⁰.

Japonya’nın 2. Dünya savaşına katılmasıyla Kore üzerindeki asimilasyon politikaları askeri güç sömürgesi üzerine arttı. Japonya 1941’de Amerika sömürgelerine, dolayısıyla Amerika’ya saldırdı ve Güneydoğu Asya’yı işgale girişerek Pasifik Savaşını başlatmış oldu. Bu eylemleri için de hem Japon halkını hem sömürgesi altında bulunan halkları seferber etti. Korelilerin içindeki Koreli ruhunu öldürmek ve Japonya için savaşacak daha fazla insan elde etmek için ağır yaptırımlarda bulundu. 1939 ile 1945 yılları arasında sömürge yönetimi, madencilik, inşaat ve cephane fabrikaları için 1 milyondan fazla kişiyi seferber etti. Koreli işçiler, Japon gözetmenlerin denetiminde köle işçisi muamelesi gördüler. 300 bin Koreliyi zorla askere aldılar ve bu tip suçlarını saklamak için kitlesel katliamlardan da kaçınmadılar³²¹.

2.4.3.2. 2. Dünya Savaşı ve Pasifik Savaşı

Japonların ne kadar güçlendiğini; Asya’da sömürgesi bulunan Batılı devletler ve Amerika için ne kadar büyük bir tehdit haline geldiğini; bu devletlerin çıkarlarını ne kadar çok etkilediğini ve sömürgeleri için ne kadar büyük bir yük oluşturduğunu anlayabilmek adına, 2. Dünya Savaşı öncesinde ve sırasında Japonya’nın durumundan bahsetmek yerinde olacaktır.

³¹⁸ Brian Yecies & Richard Howson, “The Korean “Cinema of Assimilation” and the Construction of Cultural Hegemony in the Final Years of Japanese Rule”, *The Asia-Pacific Journal*, 11 (25), 1-11, New South Wales 2014, s.3.

³¹⁹ Carter J. Eckert vd, *Korea Old and New: A History*, Seul 2012, s. 318’den aktaran, Oktay Gökhan Banbal, Japon İşgal Döneminde Kore Yarımadası Ve Uzak Doğu’nun Siyasi Görünümü, Ankara Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2015.

³²⁰ Jinwung Kim, a.g.e., s. 351.

³²¹ KTÖB, a.g.e., s. 262-263.

Japonya başbakanlarından Okuma Şigenobu, uzun zaman önce, ileride bütün dünyanın iki-üç güçlü devlet arasında paylaşılacağını savunmuştu ve ona göre Japonya bu güçlü devletlerden biri olmalıydı³²². 1938 yılında, 1. Konoe Hükümeti, “Büyük Doğu Asya Ortak Refah Alanı” projesini ve buna hizmet edecek olan “Yeni Doğu Asya Düzeni”ni ilan etti³²³. 2. Dünya Savaşı 1939 yılında Avrupa’da başladığında aslında Japonya’nın bu savaşla direkt bir alakası yok gibi görünüyordu, ancak Japonya Avrupalı devletlerin Asya’daki sömürgelerini işgale başladığında bu sadece Avrupa’yı değil Amerika’yı da ilgilendirmeye başlar oldu. Güç yoğunlaştığı Asya’da Japonya, “Büyük Doğu Asya Ortak Refah Alanı” projesi için emin adımlarla ilerliyordu ve Avrupa ve Asya’daki savaşların birleşmesi kaçınılmaz görünüyordu.

1937’de Japon ordusu, Marco Polo Köprüsünde Çinli askerlerle karşılaştığında durumu Japonya’ya bildirdi ve durumu fırsat olarak gören Japonya Çin’e saldırarak 2. Çin-Japonya Savaşı’nı başlatmış oldu³²⁴. Japon silahlı kuvvetlerinin miktarı da gittikçe artarken Japonya, diğer ülkeler için zorlu bir rakip haline geldi. Savaş gemilerinden savaş uçaklarına tam donanımlı bir ordusu vardı ve tüm ordusu yeniden düzenlemiş modern bir seviyeye çıkarılmıştı. Avrupa’da, 1939 yılında, 2. Dünya Savaşı başladığında Japonya çok büyük bir avantaj elde etmişti. Çeşitli hükümetlerle anlaşmalar yaparak Hindin’i tamamen ele geçirdiğinde, Amerika Japonya’ya büyük bir ambargo uyguladı ve Japonya’ya yaptığı demir ve uçak benzini ihracatını kesti. Amerika Japonya’dan geri çekilmesini ve yayılma politikasına son vermesini istiyordu³²⁵.

³²² Murat Belge, a.g.e., s. 405.

³²³ Nuri Bilgin İrim, a.g.e., s.40.

³²⁴ Herbert P. Bi, *Hirohito and the Making of Modern Japan*, Harper Collins e-books, 2001, s. 317.

³²⁵ Levon Panos Dabağyan, a.g.e., ss. 118-121.

Fotoğraf 2.2.: 2. Dünya Savaşı Başlangıcında Dünya Ülkelerinin Sahip Olduğu Gemi (ton olarak)³²⁶.

Büyük Britanya	21.000.000 (Ton olarak gemi)
U. S. A.	9.400.000
Japonya	5.600.000
Norveç	4.600.000
Almanya	4.300.000
İtalya	3.300.000

Amerika ambargonun, Japonların Çin'in bağımsızlığını kabulüne kadar sürmesinde ısrar ediyordu ve Japonların Amerika ile savaş riskine girmeyeceğini düşünüyordu. Ancak Japonya'nın yeni başbakanı, eski savaş bakanı Tojo, Amerika'nın isteklerini kabul edemeyeceklerini açıkça ortaya koydu. Mançurya ve Çin olayını, Amerika'nın ilkelerine dayalı boyunduruğu yok etmek üzere gerçekleştirdiklerini açıkladı. "Çin, bu olaydan önceki durumundan daha kötü olacak. Mançurya, Kore ve Formoza'yı (Tayvan) yönetme teşebbüsünde bile bulunacak. Ülkemizin yayılmasını ancak bu bölgelere yerleştirilmiş birliklerle sağlayabiliriz" tezini savundu. Bu durumdan yayılma politikasının yanı sıra ellerinde bulunan sömürgeler de etkilenecekti. "Petrol, imparatorluğun ulusal gücü ve savaş gücündeki zayıf noktadır." bu Japonya'nın savaş nedeniydi³²⁷.

Amerika'daki Japon diplomatlar, 6 Aralık'ta, diplomatik bir ilerleme kaydedilemediğini Japonya'ya bildirdiler. Bunun ardından 7 Aralık 1941'de İmparatorluk torpido uçakları Pearl Harbor'u vurmak üzere yola çıktı. Japonya iki dalga saldırı ile Amerika'nın Pasifik filosunun büyük bir kısmını, hava savunmasını da daha havalanmadan yok etti. Bir sonraki gün Filipinlerdeki Amerikan üssüne de saldıran Japonya, Amerikan hava kuvvetlerini henüz yerdeyken imha etti³²⁸. Amerika başbakanı Japonya'ya savaş ilan edilmesi için kongreye başvurdu. Japonya ve Amerika'nın savaş ilanından sonra Almanya ve İtalya da (Japonya'nın Avrupa'daki Mihver Devletler birliği) Amerika'ya savaş açtı³²⁹. Böylece 2. Dünya Savaşına, Pasifik Savaşı da eklenmiş ve bütün dünya savaşın içine

³²⁶ Osman Öndeş, 2. Dünya Savaşı, Altın Kitaplar Basımevi, 1976, s.104.

³²⁷ R.C.A. Parker, II. Dünya Savaşı, (Çev. Müfit Günay), Dost Kitapevi, Ankara 2005, ss. 93-94.

³²⁸ Errol Selkirk vd., a.g.e., ss. 98-102.

³²⁹ William E. Shapiro, Turning Points of WWII - Pearl Harbor, Franklin Watts 1984, s.7.

düşmüştü. Japonya canice, asker ya da sivil bir sürü insanın ölümüne neden oldu, sömürgelerini bu savaşlarda seferber ederken büyük savaş suçlarına imza attı.

İzleyen süreçte Japonya, Hong Kong’u kuşattı, 1942’de Manila ve Filipinleri aldı. Malay yarımadasında ilerleyen Japonya, Tayland, Kuala Lumpur ve Singapur’u da aldıktan sonra; Endonezya’daki Hollanda sömürgelerini, Burma adasının büyük bir kısmını ve Pasifik Okyanusundaki birçok takımadayı kontrolü altına aldı³³⁰. Hızla devam eden Japon yayılması, Japonya uçaklarını ve gemilerini kaybetmeye başladığında yavaşladı, karşı taraf üstünlüğü ele geçirdi³³¹. 1943’de yavaş yavaş savunmaya geçen Japonya, 1944’de Amerika’nın saldırılarını ve Filipinler’i tekrar ele geçirmesini engellemeye çalıştı. Japonların ellerinde kalan az sayıda gemileri de yakıt sıkıntısı çekiyordu. Ancak sinyal istihbaratı ve bol yakıt tedariki olan Amerika deniz üstünlüğünü sağladı, Filipinler de dâhil birçok yeri geri almaya başladı. 1945’de istilasını Japonya’ya kadar ilerleten Amerika Okinawa’yı istila etti. Amerika artık, Japonya’nın mutlak yenilgisi için stratejiler geliştirmeye çalışırken bilim adamlarının üzerinde çalıştığı yeni bir teknoloji olan atom bombası Amerika’nın alternatif stratejisi haline geldi. Japonlar hemen teslim olmazsa Japon kentleri havadan bombalanacak; Amerika ve İngiliz savaş gemileri tarafından kıyıda top mermileriyle desteklenecekti. Almanya 8 Mayıs 1945’de yenildiğinde, Amerika başbakanı bu konuyla ilgili bildirgesine Japonya’yı da ekledi ve “Japonya koşulsuz teslimle silahları bırakana kadar saldırılarımız devam edecek.” şeklinde açıklamalarda bulundu. 28 Temmuz’da Japon Başbakanı Potsdam Bildirgesini tanımadığı ilan etti³³². 6 Ağustos 1945’de Hiroşima’ya, 9 Ağustos 1945’de Nagazaki’ye atom bombası atıldı. Japonya Sovyetler Birliği’nden yardım ararken Rusya 9 Ağustos’ta Japonya’ya savaş ilan etti. Mihver devletler yenilmiş ve Japonya tek başına kaldığından atom bombalarıyla gücünü kaybetmişti. “Uzakdoğu’da söz sahibi olma” (ve sıcak denizlere inme) düşüncesi için şansını yeniden elde eden Rusya, Mançurya’daki Japon ordularını yenilgiye uğrattı. (Rusya’nın bu düşüncesi Japonya’dan sonra Kore’yi de etkileyecekti.) Adından Japonya, Potsdam Anlaşmasına; “İmparatora dokunulmaması, Japon topraklarının işgal edilmemesi ve savaş

³³⁰ W.G. Beasley, *The Japanese Experience*, University of California Press, California 1999, s. 247.

³³¹ Linddell Hart, *II. Dünya Savaşı Tarihi 2*, (Çev. Kerin Bağrıaçık), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2005. s. 526

³³² R.C.A. Parker, a.g.e., ss. 243-261.

suçlularını kendi mahkemelerinde yargılaması” gibi maddelerin eklenmesini talep ederek 2 Eylül’de teslim oldu ve 2. Dünya Savaşı ve akabinde Pasifik Savaşı sona erdi³³³.

2.4.3.3. Savaş Dönemi ve Sonrasında Kore’nin Durumu

Aslında sömürge yönetiminin ekonomik politikası başından beri Japonya’nın ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuştu. Japon yönetiminin ilk 20 yılında Japonların amacı; Kore’yi Japonya’nın gelişen nüfusu için yiyecek kaynağı olarak ve Japon üretimi ürünler için bir market olarak geliştirmektir. Ancak daha sonra bu ekonomik politika değişti. Kore endüstrisini inşa etmek ve endüstriyel hammaddeyi geliştirmek sömürge yönetiminin amacı oldu. Ve 1937 Çin savaşından sonra Kore endüstrisi savaş endüstrisini de içine alacak şekilde genişletildi³³⁴. Japonya yayılma politikasını takip ederken Kore yarımadasını lojistik üs konumuna getirmek için uğraştı. Bu nedenle Kore yarımadasında ağır sanayi hızla gelişti³³⁵. 1930 yılında toplam sanayi üretiminin %38’ini oluşturan ağır sanayi 1942’de %73’e kadar çıkarken 1936-1943 yılları arasında üretim fabrikaları ve çalışan sayısı 3 katına kadar çıktı. 1940 yılının sonunda, Kore’deki üretim işletmelerinin %94’ünün; elektrik, gaz ve seramik endüstrisinin tamamının sahibi Japonlardı. 1945 yılına gelene kadar ise tüm üretim ve endüstri işletmelerinin %84’üne sahip olurken tüm bankacılık, sigorta ve birçok şeyi ele geçirmişlerdi. Kalifiye elemanların ve teknisyenlerin çoğu Japonya’dan getirilirken az sayıdaki Koreli teknisyenler ise Japonların emrine veriliyordu. 1944 sonlarında dahi çalışan erkeklerin %95’i ve kadınların %99’u işçiydi. Japon teknisyenlerin varlığı, Koreli işçi sınıfının girişimciliğini, büyümesini ve uzmanlaşmasını engelliyordu³³⁶. Koreliler, endüstri tesisi, demiryolları, telgraf hattı, maden inşa etmeye, pirinç ekip biçmeye Mançurya’ya gönderilmişlerdi. 1938’den sonra da zorla askere alınıp savaşa gönderildiler. Japon ordusundaki erkek gücünün yerini de Koreliler almaya başladı³³⁷.

Eğitim askeri bir disiplin altına alındı. Zorunlu askeri tatbikat orta ve yüksek seviye okullarda zorunlu hale geldi. Kore gençliğini savaş için seferber etmek üzere yapılan politik toplantılar okulun bir parçası haline geldi. Sonunda sömürge yönetimi öğrencileri bile savaşa gönderdi. Nisan 1938’de Japon hükümeti, önce askere alınmak isteyen öğrencilerin içinden

³³³ Levon Panos Dabağyan, a.g.e., ss. 306-324.

³³⁴ Betty L. King, a.g.e., s.11.

³³⁵ A.C. Nahm, , a.g.e., s. 149.

³³⁶ Betty L. King a.g.e., ss. 7-16.

³³⁷ Mark Peterson & Phillip Margulies, *A Brief History Of Korea*, Facts On File, 2009, s. 169.

seçtiği askerlerle “Özel Gönüllü Öğrenci Birlikleri”ni oluşturdu. Zamanla öğrencilerin savaş için materyal toplamak ve vatansever toplantılar için ayırdıkları okul dışı zaman arttı. Üniversite öğrencileri savaş için harcanması gereken çabaları anlatmak üzere kırsal kesimlere gönderildi. 1940’larda öğrencilerin ordu işlerine daha fazla zaman ayırabilmesi için okul zamanı kısaltıldı. 1942 yılında birçok öğrenci Japonya’da çalışmak üzere askere çağırıldı. Öğrenci işçi grupları, gönüllü olarak uçaklar için iniş pisti yapımında ve savunma işlerinde çalıştı. 1943 yılında Japonya tüm Korelileri askere çağırmaya başladı. Az sayıda Koreli Tokyo’daki “Japon Askeri Akademisine”, büyük bir kısmı da “Mançurya Askeri Akademisine” kabul edildi. Ayrıca Japon sömürgesi Korelileri yönetim konusunda da fikir ayrılıklarına düşürdü ve üç gruba ayırdı: Japonların onları “gerçek Japon” yapma vaadine güvenen pro-Japonlar, Kore’nin kurtuluşunun yalnızca bağımsızlığın etnik özerkliğini arayarak gerçekleşeceğine inan Anti-Japonlar ve karasız kalmış diğer Koreliler³³⁸.

Aslında Japonya gönüllüler arasında seçim yaparak ve özel gönüllü birlikler kurarak önce bu işi bir ayrıcalıklı gibi de gösterdi. Sonuçta özel birliklere seçilen kişiler, Japonlar tarafından seçilecek kadar iyi ve özeldiler. Sömürge yönetiminin izniyle aylık yayımlanan Chosen gazetesinin Mart 1940 sayısında, gururlu bir Koreli baba 3 sayfalık yazısına “en büyük oğlum gönüllü asker oldu” cümlesiyle başladı. Bu sadece oğlunun başarısı değil diğer Korelilerin de başarısıydı çünkü ona göre bu durum imparatorluk statülerini de yükseltiyordu. Bazı Korelilere göre ise bu hareket Japonların sömürge politikalarına uygun olarak asimilasyon için etkili bir adım olarak görülüyordu³³⁹.

1943 yılının Kasım ayında, Amerika başkanı, İngiltere başbakanı ve Çin temsilcisi Kahire’de bir araya geldikten sonra 1 Aralıkta Kahire Bildirisi’ni yayımladılar. Bu bildiride, “Kore zamanı gelince özgür ve bağımsız olacaktır.” ibaresi yer alıyordu. Daha sonra Sovyetler birliği de bu kararı kabul etti. Bu “zamanı gelince” ne zamandı bilinmiyordu ancak Koreliler bunu coşkuyla karşıladı. Sovyetler, 8 Ağustos 1945’de Japonya’ya savaş ilan ettiğinde Mançurya’yı Japonların elinden kolayca almış ve kuzeydoğu Kore dolaylarına birliklerini yığmıştı. Japonların çabuk teslim olmayacağını düşünen Amerika, Ağustos sonunda Kore’yi; kuzeyi Sovyetler bölgesi, güneyi Amerikan bölgesi olmak üzere iki askeri harekât bölgesine bölmeyi önerdi. Sovyetler bunu kabul ettiğinde Kore’nin harekât bölgesi

³³⁸ Michael J. Seth, a.g.e., ss. 72-73.

³³⁹ Mark E. Caprio, *Japanese Assimilation Policies in Colonial Korea - 1910-1945*, University of Washington Press, 2009, s.3.

olarak ikiye ayrılması gerçekleşti. Kısa süre sonra Sovyetler, kuzeyi işgal edip Kore'yi sovyetleştirmek için çalışmalara başladı. Amerika da güneyi işgal ederek Japon Genel Valiyi teslim aldı ve Japon birliklerini silahsızlandırıp Japon uyruklu insanları da Japonya'ya gönderdiler. Böylece Kore'de Japon sömürge dönemi kapanmış oldu³⁴⁰.

³⁴⁰ A.C. Nahm, a.g.e., ss. 153-156.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖMÜRGEÇİLİĞİN ASKERÎ-POLİTİK VE SOSYO-KÜLTÜREL SERPİNTİLERİ

Kore’de Japon sömürge dönemi sonlansa da Koreliler için henüz her şey bitmemiştir. Japon yönetimi altında otuz beş yıl acı çektikten sonra kuzeyi işgal eden Sovyetler, güneyi işgal eden Amerika yönetimi altında yaşamaya devam etmişlerdir. Japonların gitmesiyle rahatlamaktan çok daha çok sıkıntı çekmiş, ardından gelen savaşıla acı bir bölünme yaşamışlardır. Tüm bunlar kolay unutulacak şeyler değildir. Sömürge dönemi ardında askeri ve politik birçok sorun ile birlikte, sosyo-kültürel bakımdan da günümüze kadar gelen etkiler bırakmıştır.

3.1. Sömürgeciliğin Askerî-Politik Serpintileri

2. Dünya Savaşı sonrasında Moskova’da toplanan müttefik devletler, toplantıda Kore konusuna değindiler. Alınan kara sonucu müttefikler Kore’deki işgaline son verecek, Kore’de ulusal bir devlet kurulacak ve bu yeni hükümet beş yıl boyunca müttefik gözetimi altında bulunacaktı. Bu karar Korelileri öfkelenirdi. Koreliler çeşitli protestolar ve grevler yaptı. Sovyetler ve Amerika da Moskova Sözleşmesini kabul etmelerine rağmen gözetim adı altında ülkeyle ilgilenmeye devam ettiler. 1946’da komünistler Kuzey Kore’yi sovyetleştirmeye çalışırken “Toprak Düzenleme Yasasıyla” daha önce toprakları ellerinden alınmış halka toprakları tekrar dağıttılar. Eğitime komünist bakış açıları getirirken çeşitli siyasal örgütlerin oluşumunu desteklediler. Kuzeyde de güneyde de daha önce yurtdışında kurulan hükümetlerden ve bağımsızlık gruplarından çeşitli liderler önemli pozisyonlara getirilerek yeniden düzenlemeler yapılmaya çalışıldı. En önemli meselelerden biri ise Japon mühendis ve teknisyenlerin ülkelerine dönmesiyle ülkede yaşanan ekonomik gerileme oldu. Japon fabrikaları Koreliler tarafından işletilmeye çalışıldı ancak yedek parça ve teknik bilgi yetersizliği açık fabrikaların sayısını düşürdü. Elektriği Kuzey’den alan Güney’de ise elektriklerin tamamen kesilmesiyle üretim durdu ve ekonomi çöktü.

Moskova Sözleşmesini uygulamaya geçirmenin ya da Kore sorununu çözmenin Sovyetlerle zor olacağını anlayan Amerika sorunu Birleşmiş Milletlere taşıdı. Bunun

sonucunda bir araya gelen Kuzey Kore ve Güney Kore liderleri yaptıkları toplantılar sonucu beş ilke üzerine anlaştılar.

- 1) Ne şekilde olursa olsun diktatörlüğün reddi.
- 2) Tekelci kapitalizmin reddi.
- 3) Tüm ülkenin katılacağı bir genel seçimle birleşik bir merkezi hükümetin kurulması.
- 4) Dış güçlerin ülke üzerinde askeri üs kurmasına izin verilmemesi
- 5) Tüm yabancı askerlerin ülkeden hemen çıkması.

Kuzey’de ayrı bir hükümet kurmayacağına dair Kim İlsung’dan söz aldıktan sonra Güney’den gelen liderler Seul’e döndüler ancak Kim İlsung tüm Kore’nin benimsemesi için bir anayasa çıkardı ve alınan ortak kararların hiçbirine uymadı.

Japon sömürge yönetimin döneminde de kurulmuş birçok hükümet, bağımsızlık örgütü ve bunlara liderlik etmiş bir sürü lider vardı. Şimdi de; bu liderler, sağcılar, solcular, Amerika, Sovyetler gibi birçok görüş ayrılığı ve fikir karışıklığı vardı. Çok başlılık yine Kore’yi kötü günlere sürüklüyordu.

Alınan kararlardan biri olan genel seçimler güneyde gizli bir şekilde yapıldı ancak komünist ayaklanması da devam ediyordu. Seçimlerin kazananı Syngman Rhee oldu, Ulusal Meclis kuruldu, ülkeye “Kore Cumhuriyeti” (Republic of Korea - ROK) adı verildi. 15 Ağustos 1948’de Amerikan askerleri yönetimi hükümete devrettiğinde Kore Cumhuriyeti Hükümeti göreve başladı. Kuzey Kore’de kendi seçimini yapıp “Kore Yüksek Halk Meclisini” kurdu ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (Democratic People's Republic of Korea - DPRK) anayasasını onaylayıp Kim İlsung’u başkanlığa seçti. 9 Eylül 1948’de DPRK resmen ilan edildi ve Sovyetler bu cumhuriyeti tanıdılar. Böylece Kore halkı her ikisi de yasal olduğunu iddia eden iki Kore devletinin ortaya çıkışına tanık oldu³⁴¹³⁴².

3.1.1. Kore Savaşı ve Kore’nin Bölünmesi

Kore’de iki ayrı hükümetin kurulmasından sonra, Birleşmiş Milletlerin 14 Kasım 1947 tarihli kararına göre Sovyet ve Amerikan ordularının Kore’yi terk etmesi gerekiyordu. Sovyetler, 18 Eylül 1948’de birliklerinin Aralık ayı içerisinde Kore’yi terk edeceğini bildirdi

³⁴¹ A.C. Nahm, , a.g.e., ss. 156-166.

³⁴² Mim Kemal Öke, *Unutulan Savaş’ın Kronolojisi Türkler ve Kore, 1950-1953*, Maga Basım, İstanbul 2000, s.1.

ancak bu çekilmenin denetlenmesine de yanaşmadı. Bununla birlikte Amerika'nın da güneyden çekilmesini beklediler³⁴³. Ancak Güney Kore henüz iç ve dış güvenliğini sağlayabilecek konumda değildi. Ülkede karışıklıklar devam ediyordu ve kuzeyden ülkeye sızan provokatörler, jandarmaların arasında isyan çıkarıyordu. Amerika'nın çekilme kararını tartışan Kore parlamentosu Amerika birliklerinin kalmasını istese de Aralıkta Paris'te toplanan BM Genel Kurulu bütün yabancı askerlerin ülkeyi terk etmesini istediğinde Amerikan askerleri ülkeyi terk etti. 1949 yılında, Kore yarımadası bölünmüş de olsa ilk defa yalnız kaldı. Ancak bu güzel bir dönemin değil Kore'nin soğuk savaşının başlangıcıydı³⁴⁴.

Güney Kore anayasası da Kuzey Kore anayasası da tüm Kore yarımadasını kendi ülkesi olarak ilan etmişti. Ancak ikili hükümet durumu devam ediyordu. “Cumhuriyetin güney yarısının kurtarılması” Kuzey Koreli komünistlerin en yüce amaçlarından biriydi. Ülkenin yeniden birleşmesi için çalışmalar yaparken Güney Kore'ye sızıp ayaklanmalar çıkarmaya devam ettiler. Ancak bu ayaklanmalardan sonuç alınamayınca Kuzey Koreli komünistler ülkeyi güç kullanarak birleştirmenin daha iyi olacağını düşünüp bir savaş açmaya karar verdiler. Kim İlsung, Moskova'ya giderek savaş planı konusunda Stalin'den onay istedi ve istediği onayı aldığı anda Sovyetler Birliği hızla Kuzey'e tank ve silah gönderimine başladı. İşgal planları, Sovyet subayları ve ordudaki Rusya doğumlu Koreliler tarafından hazırlandı. Savaşa hazır askeri birlikler 38. Paralel boyunca yerleştirildi ve iki tane komuta karargâhı 22 Haziran'da hazır. 24 Haziran'da Rusça ve Korece yazılan hareket emri tüm komutanlara dağıtıldı³⁴⁵. 25 Haziran 1950 günü, Kuzey Kore birlikleri Güney Kore'ye ani saldırılar yaptılar ve Güney Kore askerlerinin sınırı geçtiğini iddia ederek savaş ilan ettiler böylece Kore Savaşı başlamış oldu. Asya'da kuvvetleri olan Amerika hemen Güney'e yardım etse de Kuzeyliler hızla ilerledi ve 4 günde Seul'ü ele geçirdi. Henüz zayıf olan Güney Kore ordusu takviye birlikler gelmeden bir şey yapamayacak gibi görünüyordu³⁴⁶. BM güvenlik konseyi 27 Haziran'da toplandığında tüm ulusları Güney Kore'ye yardıma çağırırdı. Kısa süre içerisinde Amerika liderliğinde bir “Birleşmiş Milletler Gücü” oluşturuldu. Bu birlikler Güney Kore'ye ulaşip Kuzey birliklerini gerileterek Kuzey Kore'nin başkenti Pyonyang'a doğru ilerledi. Ardından Çin Halk Cumhuriyeti'nin savaşa dâhil olmasıyla BM güçleri geri çekilmek zorunda kaldı ve 38. Paralel sınırında sıkışan savaş

³⁴³ Hüsnü E. Erkilet vd., a.g.e., s.25.

³⁴⁴ Mim Kemal Öke, a.g.e., s. 11.

³⁴⁵ A.C. Nahm, , a.g.e., ss. 175-176.

³⁴⁶ Hüsnü E. Erkilet vd., a.g.e., ss. 48-50.

üç yıl boyunca devam etti³⁴⁷. BM'nin çağrısı üzerine 25 Temmuz 1950'de Ankara'da Bakanlar Kurulu, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplandı. Bu toplantı sonucunda Güney Kore'ye asker gönderme kararı alındı. Gönüllü subay, astsubay ve erlerden seçilen tugay 1950 Eylül'ünde Kore'ye gitmek üzere yola çıktı³⁴⁸. Türkiye, Amerika'dan sonra Kore'ye asker gönderme kararı alan ikinci devlettir. Kore Savaşı, Türkiye 2. Dünya Savaşı'nda tarafsız kaldıktan sonra, savaş sonrası artan Sovyet baskısına göğüs gerdiği ve ana hatları giderek netleşen soğuk savaş içerisinde yerini belirlediği bir süreçte ortaya çıktığı için Türk tarihi açısından da önemlidir³⁴⁹.

Ateşkes görüşmeleri, 1951 yazında, 38. Paralele yakın bir köy olan Panmunjom isimli küçük bir köyde yapıldı. Ateşkes görüşmeleri 1953 yazına kadar sürerken doğu bölgesinde savaş sürdü. 1953 Mart ayında Stalin'in ölmesi, Kuzey askerlerinin güneye inmeyi başaramaması sonucu Kuzey Kore ateşkes konusunda ciddi düşünmeye başladı. Kuzey Kore alınmadan savaşın bitmesini istemeyen başkan Rhee de Amerika'nın karşılıklı savunma anlaşması yapma sözüyle ikna edilince, 27 Temmuz 1953'de ateşkes anlaşması sonunda imzalandı. Esirler serbest bırakıldı ve bir askeri sınır belirlendi. 38. Paralel boyunca belirlenen sınırın her iki tarafına 2,4 km genişliğinde askersizleştirilmiş bölge (DMZ) oluşturuldu. Ateşkes anlaşmasına ev sahipliği yapan Panmunjom ise “Yansız Ülkeler Ateşkes Gözlem Komisyonu” karargâhına ev sahipliği yapmaya devam etti. Ateşkes anlaşması, anlaşma yürürlüğe girdikten üç ay sonra tüm yabancı askerlerin yarımadaı terk etmesinin yanı sıra, Kore sorununun “barışçıl yollarla” çözülmesi adına her iki tarafın da katılacağı siyasal bir konferansın yapılmasını da içeriyordu. 1954'de Cenevre'de yapılan konferans, Kuzey Kore'nin BM yetkisini ve BM birliklerinin Kore'de kalmasını reddettiği, güneyde Başkan Rhee'nin Kore'yi birleştirmek için savaşın devam etmesi gerektiğini düşündüğü için konferans sonuçsuz kaldı. Kasım 1955'de BM Genel Kurulu, “Kore sorununun barışçıl yollarla çözümü” için bir sözleşme yapılana kadar yapılan ateşkes sözleşmesinin geçerli olacağına dair karar aldı ve iki Kore'nin birleşme sorunu belirsiz bir geleceğe ertelenmiş oldu³⁵⁰. Günümüze kadar Kuzey Kore ve Güney Kore olarak gelen iki

³⁴⁷ Mehmet Ali Tuğtan, *Kore Savaşı Uzak Savaşın Askerleri*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2013, s. 1.

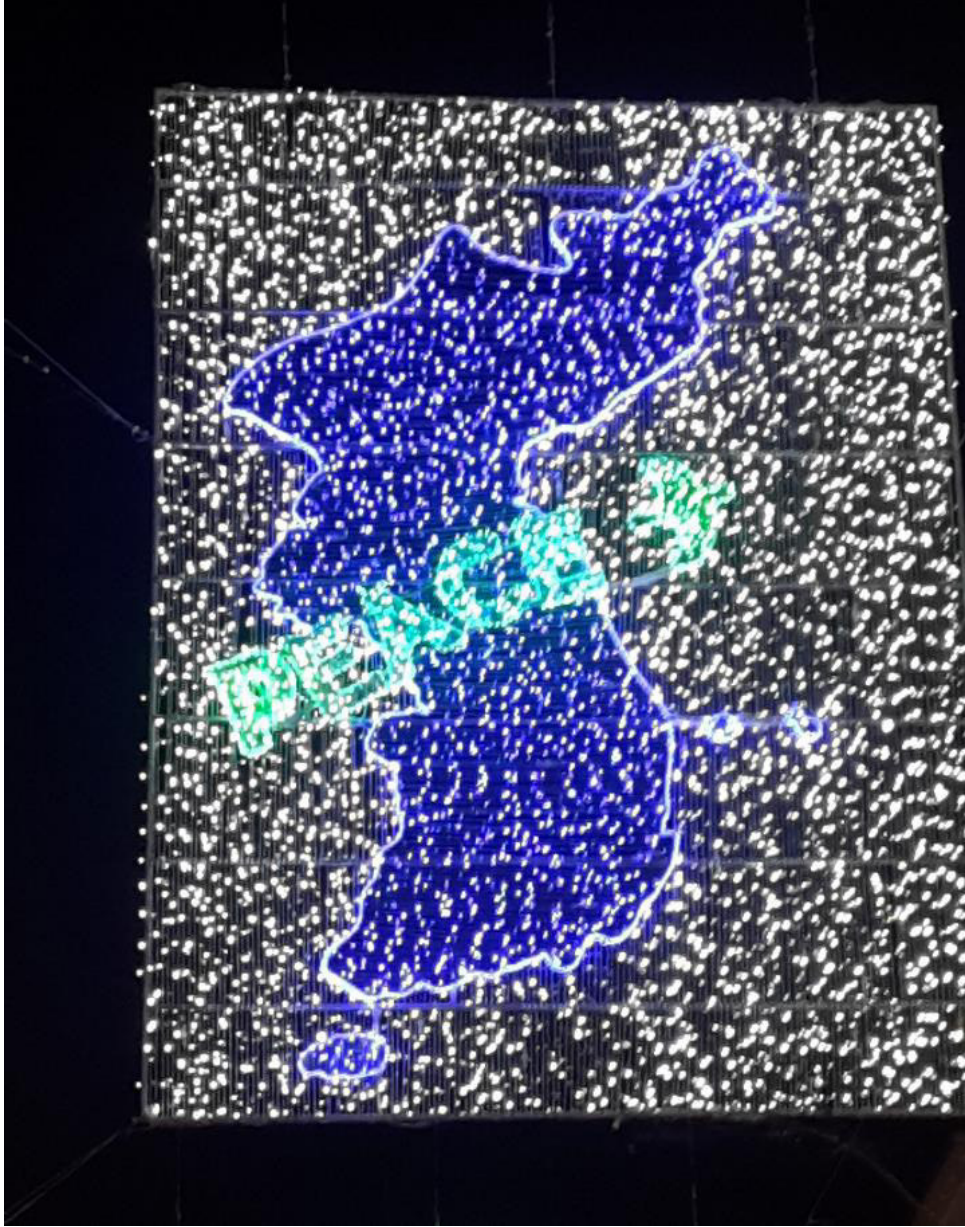
³⁴⁸ G.P.B, *Ateşkesi'in 60'ıncı Yıldönümünde Kore Savaşı*, Genelkurmay Basımevi, 2016, ss. 4-5.

³⁴⁹ Mehmet Ali Tuğtan, a.g.e., s. 1.

³⁵⁰ A.C. Nahm, , a.g.e., ss. 179-182.

devlet henüz birleşme sağlamadı. Ancak Koreliler birleşme isteği ve umudunu hala taşımaktadırlar.

Fotoğraf 3.1.: Birleşik Kore haritası şeklinde noel süslemesi³⁵¹.

Güney Kore, Busan'dan birleşik Kore haritası şeklinde, üzerinde “barış” yazan noel süslemesi.

³⁵¹ Canan Akat, Güney Kore, 2015.

3.1.1. Diğer Askerî-Politik Sorunlar

Japon sömürge dönemi sonlandığında sadece Kore Savaşına neden olmamış, Kore ve Japonya arasında tamiri mümkün olmayan düşmanlıklar da bırakmıştır. Her ne kadar politik çerçevede dostane ilişkiler sürdürülse de dönemin vermiş olduğu sorunlar günümüze kadar yansımıştır. Kore ve Japonya arasında, Doğu Denzinde bulunan Korece adıyla Dokdo, Japonca adıyla Takeshima Adası bu sorunlardan biridir. Her ülkenin de bu ada üzerinde hak iddia ediyor olması günümüzde, iki ülke arasında sık sık yankı uyandıran bir durumdur. Japonya sömürge ve yayılma döneminde birçok savaş suçu da işlemiştir. Savaş döneminde, Japon askerleri için Kore'den topladığı seks kölesi genç kızları bu suçların en büyüklerinden ve en ayıplarından biridir Japonya yakın geçmişte bunu kabul ederek özür dilemiştir. Kore'nin doğusunda bulunan ve Doğu Denizi ya da Japon Denizi olarak adlandırılan deniz de sorun edilen bir konu durumundadır. Koreliler bu denizi Doğu Denizi olarak adlandırmakta ve Japon Denizi olarak adlandırılmasına da tepki göstermektedir.

3.1.2.1. Dokdo Adası Sorunu

Doğu (Japon) Denizi'nin tam ortasında kalan bu ada Kore'ye ve Japonya'ya neredeyse eşit mesafede bulunmaktadır. İngilizce ismiyle Liancourt Kayalıkları, Korece ismiyle Dokdo Adası, Japonca ismiyle ise Takeshima Adası olarak bilinen bu kayalık ada Kore ve Japonya arasındaki diplomatik tartışmanın ortasındadır³⁵².

1954 yılında, Japon hükümeti, Dokdo meselesini Uluslararası Adalet Divanı'na (ICJ) taşımayı talep ettiğinde Kore Cumhuriyeti Japon tarafına şu mesajı ilettiler:

Japon hükümetinin bu teklifi, kılık değiştirmiş başka bir yanlış iddiadan başka bir şey değildir. Kore'nin başlangıçtan beri Dokdo üzerinde hakkı vardır ve bu haklarını Uluslararası Adalet Divanı'nda kanıtlamak için hiçbir neden görmemektedir.

...

Dokdo, (Japon sömürge döneminde) Japon saldırganlığının ilk kurbanıdır. Şimdi, Japon hükümetinin Dokdo üzerindeki anlamsız ve ısrarcı iddiası, Korelileri Japonya'nın aynı saldırganlığın peşinde olup olmadığı konusunda ciddi şüpheye düşürmüştür. Kore insanı için Dokdo Adası sadece Doğu Denzinde bulunan küçük bir ada değildir. Dokdo adası, Japonya ve Kore egemenliğinin sağlamlığı karşısında, Kore egemenliğinin sembolüdür³⁵³.

³⁵² National Geographic, Two Nations Disputed These Small Islands For 300 Years: <https://www.nationalgeographic.com/travel/destinations/asia/south-korea/history-dispute-photos-dodko-rocks-islands/> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁵³ Kore Dışişleri Bakanlığı, *Dokdo, Korea's Beautiful Island*, s.31.

Japon Dışışleri Bakanlığı'nın sitesinde, Japon Toprakları adlı başlıkta, alt başlık olarak Takeshima bulunmaktadır ve burada adayla ilgili bilgiler bulunmaktadır. Site de "Japonya'nın Takeshima üzerindeki bölgesel egemenlik konusunda tutarlı durumu" başlıklı bir yazı yer almaktadır. Yazının içeriği şu şekildedir:

Takeshima adası tarihsel gerçekler ve uluslararası hukuka dayanarak, tartışmasız bir şekilde Japon toprağıdır.

Kore Cumhuriyeti, uluslararası hukukta yeri olmayan bir şekilde Takeshima'yı işgal etmektedir. Kore Cumhuriyeti'nin Takeshima'yı illegal işgaline dayanarak aldığı hiçbir önlemin yasal bir gerekçesi yoktur.

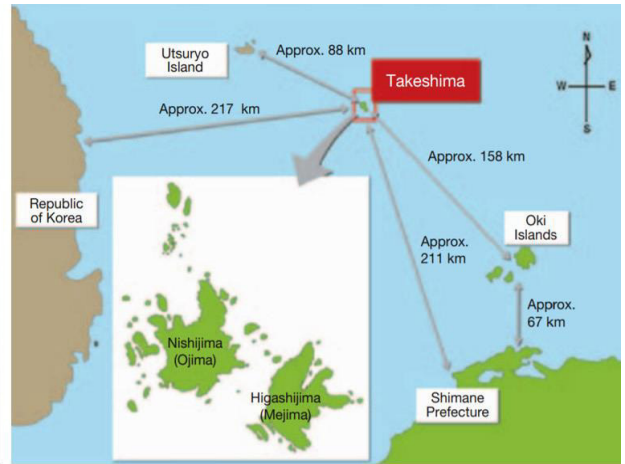
Japonya, uluslararası hukuka dayanarak, Takeshima üzerindeki bölgesel egemenlik konusundaki anlaşmazlığın çözümünü sakin ve barışçıl bir yolla aramaya devam edecektir.

Not: Kore Cumhuriyeti, Takeshima'nın kontrolünü eline almalarının, Japonya'nın Takeshima adasını kontrolünden ve 1905'de bölgesel egemenliğinin yeniden doğrulanmasından daha önce olduğunu hiçbir zaman net bir şekilde kanıtlamamıştır³⁵⁴.

Harita 3.2.: Güney Kore ve Japonya'nın perspektifinden Dokdo/Takeshima Adasının Konumu³⁵⁵.

G. Kore perspektifinden Dokdo/Takehshima adasının konumu

Japonya perspektifinden Dokdo/Takehshima adasının konumu

İki taraf da ada üzerinde hak iddia ederken Japonya Dışışleri Bakanlığı'nın da, Kore Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı'nın da adayla ilgili videoları ve bilgilendirme yazıları bulunmaktadır. Kore'nin yayımladığı "Dokdo, Kore'nin Güzel Adası" (*Dokdo, Korea's Beautiful Island*) ve Japonya'nın yayımladığı "Takeshima'nın Neden Japonya'nın Toprağı

³⁵⁴ Japonya Dışışleri Bakanlığı, Japon Toprakları, <https://www.mofa.go.jp/region/asia-paci/takeshima/index.html> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁵⁵ Güney Kore için; Kore Dışışleri Bakanlığı, *Dokdo, Korea's Beautiful Island*, s.5.

Japonya için: Japonya Dışışleri Bakanlığı, Definitive Clarifications as to Why Takeshima is Japan's Territory!, <https://www.mofa.go.jp/files/000092147.pdf> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

Olduğunun Kesin Kanıtları!” (*Definitive Clarifications As To Why Takeshima Is Japan’s Territory!*) yayımlanan bilgilendirme kaynaklarına sadece birer örnektir. Kore bu bilgilendirme kitabında Dokdo adasının çok erken tarihlerden beri resmi kayıtlarında geçtiğini ve Kore toprağı olduğunu savunurken Japonya ise bu bilgilendirme formunda, 2. Dünya Savaşı sonunda 1951 yılında imzalanan San Francisco Barış Anlaşmasında adanın Japonya’ya verildiğini savunmaktadır. Youtube’da yayımlanan videolarda iki ülke de yorum yapılmasını devre dışı bırakmıştır³⁵⁶

Kore’nin kanıt olarak sunduğu arşivlerde, Dokdo coğrafik olarak Ulleungdo’nun bir parçası olarak keşfedilmiştir ve tarih boyunca da onun bir parçası olarak görülmüştür. Kore’de Dokdo’nun varlığına, en erken olarak Joseon döneminde, “Kral Sejong Dönemi Günlükleri Coğrafya Bölümünde” yer verilmiştir. 1454 yılı kayıtlarında Ulluengdo ve Dokdo, Joseon’un Uljin bölgesine bağlı iki ada olarak geçmektedir. Kore ayrıca 1531, 1770, 1808, 1908 yılları kayıtlarını da kanıt olarak sunmaktadır³⁵⁷. Japonya da adayı eskiden beri “Matsushima” adıyla tanıdığını 1779 yılında Nagakubo Sekisui tarafından yayımlanan “Japon Arazi ve Yollarının Gözden Geçirilmiş Komple Haritası” ile kanıtlamıştır. Koreliler Dokdo’yu Ulluengdo’nun bir parçası olarak gördüğünü yazsalar da Japonlar, 17. yüzyılda Edo Şogunluğu zamanında Japonların Utsuryo (Ulluengdo) adasına geçişinin yasak olduğunu ancak Takeshima’ya geçişin yasak olmadığı belirtmiştir. Ve Japonların adayı dolaşımsal bir ada olarak kullandığını, gemilerin yanaştığı ve balıkçılık için zengin bir nokta olarak kullanıldığını yazmıştır³⁵⁸.

İki ülke arasında tartışmalar devam ederken günümüzde Dokdo Adası üzerinde Kore askeri bulunmaktadır. Kore vatandaşları adayı ziyaret edebilmektedir³⁵⁹. (Bu konuya sosyo-kültürel serpintiler başlığı altında tekrar yer verilecektir.)

³⁵⁶ “Dokdo, Beautiful Island of Korea” videosu için bkz:

<https://www.youtube.com/watch?v=mEF9FDh4nZc>, “Takeshima - Seeking a Solution based on Law and Dialogue” videosu için bkz: <https://www.youtube.com/watch?v=DYRHZX3m-bg> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁵⁷ Kore Dışişleri Bakanlığı, a.g.e., s. 5, 6, 14-15.

³⁵⁸ Japonya Dışişleri Bakanlığı, Definitive clarifications as to why Takeshima is Japan’s territory!, <https://www.mofa.go.jp/files/000092147.pdf> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁵⁹ National Geographic, Two nations disputed these small islands for 300 years, <https://www.nationalgeographic.com/travel/destinations/asia/south-korea/history-dispute-photos-dodko-rocks-islands/> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

3.1.2.2. “Comfort Women” Sorunu

Savaş zamanından kayıtlarda "ianfu (comfort women)" terimi bulunmaktadır³⁶⁰. *Comfort Women*, Türkçe çevirisiyle “Rahatlama Kadınları”; Japonya’nın 2. Dünya Savaşı sırasında, savaşa gönderdiği birlikleri rahatlatmak üzere, sömürgesi altında bulunan ülkelerden seks kölesi olarak topladığı genç kadınlara denilemektedir. Büyük çoğunluğu Kore’den olmakla birlikte, Çin, Tayvan, Filipinler gibi Japonya’nın sömürgesi olan ülkelerden toplanan bu kızların sayısının yaklaşık 200 bin olduğu bilinmekle birlikte daha yüksek sayılarda olabileceği de düşünülmektedir. Bu kadınların çoğu 2. Dünya Savaşından sonra idam edilmiş, hayatta kalanlar ise psikolojik rahatsızlıklarla boğuşmuş, aileleri ve toplum tarafından dışlanmıştır. Savaş sonunda, yabancı ülkelerde terk edilenler ise evlerine dönme şansı dahi yakalayamamıştır³⁶¹. Fazlasıyla hassas olan bu konu, Japonya-Kore ilişkilerini geren konulardan biri olmuştur. Bu konu, 1987 yılında Kore Cumhuriyeti’nin demokratikleşmesinden sonra açıkça tartışılmıştır. Ocak 1990’da, Yun Chungok’un Hankyoreh Gazetesinde yayımladığı haberde bu durumla ilgili bilgi verilmiştir³⁶². Japonya’nın sorumluluğu reddetmesinden sonra Güney Kore’de, seks kölesi olarak cepheye gönderilen kadınlar için “Kore Konseyi” oluşturulmasına üç düzineden fazla kadın grubu katılmıştır. 1991 yılında, hayatta kalan kadınlardan bir grubun sessizliğini bozup Japon hükümetine dava açtığına “*Comfort Women*” sorunu uluslararası bir farkındalık kazanmıştır. Aynı yıl, Tokyo Chuo Üniversitesinden tarihçi Yoshimi Yoshiaki’i Japonya arşivlerinde bulduğu belgelerdeki *comfort women* sistemiyle ilgili bilgileri yayımlamıştır. Bunun üzerine Japon hükümeti savaş zamanında böyle bir sistemin varlığını kabul etmiş ve özür dilemiştir³⁶³. İmparatorluğun özür dilediğine ilişkin bir kayda rastlanamamıştır.

3.2. Sömürgeciliğin Sosyo-Kültürel Serpintileri

Görüldüğü üzere, Japon sömürge dönemi Kore üzerinde derin izler bırakmış bir dönemdir. Aslında çok uzak bir tarih olmadığından izleri tazedir ve henüz çözüme kavuşturulmamış sorunlar bulunmaktadır. Tüm bunlar diğer ülkelerde olduğu gibi Kore’de de sosyal hayatın ve kültürün içine geçmiştir. Dönemin Kore dizi ve filmlerinde görülen

³⁶⁰ Asian Women's Fund, Who were the Comfort Women?, <http://www.awf.or.jp/e1/facts-00.html> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁶¹ Britannica, Comfort Women, <https://www.britannica.com/topic/comfort-women> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁶² Asian Women's Fund, How did the Comfort Women Issue come to light?, a.g.e.

³⁶³ Britannica, Comfort Women, a.g.e.

yansımaları ve dönemle bağlantılı olarak yaşanan olayların Koreli internet kullanıcıları arasında nasıl yorumlandığı farklı bakış açıları sunacak ve dönemin etkilerinin daha iyi anlaşılmasına olanak sağlayacaktır.

3.2.1. Kore Dizi Filmlerinde Görülen Serpintilere Örnekler

Dönemle ilgili dizi ve filmlerin yapımı artmaya devam ederken işlenen konuların tarihi baz alarak uyarlandığını unutmamak gerekir. Belki de bu nedendendir ki Kore dizi ve filmleri daha çok; Korelilerin kahramanlıklarını, bağımsızlık savaşlarını, son prenseslerinin Japonya'ya karşı güçlü duruşunu, Kraliçe Min'in Japonlara karşı güçlü duruşunu ve Kore ve Kore halkının onurlu duruşlarını konu almaktadır. Ya da bazen Japonya ile ilgili yaşananlar fazla konu edilmeden sadece dizinin/filmin konusu o dönemde geçebilmektedir.

Kraliçe Min, Kore'de tarihin bu zamanından uyarlanan filmlere de konu olan figürlerden biridir. Uyarlama olduğu için tarihi gerçeklikle örtüşmeyen noktalar olsa da Korelilerin tarihin bu dönemine ve Kraliçe Min'e olan bakış açıları da belli olmaktadır. *The Sword With No Name* isimli 2009 yılı yapımı filmde³⁶⁴, öncelikle Kore'nin çok küçük bir ülke olmasına rağmen büyük ülkelere karşı koymasının ne kadar cesur bir hareket olduğundan bahsederken ilerleyen sahnelerde Kraliçe Min'in diğer ülkelerle özellikle Fransayla yakınlığı, tek başına Rusya ile imzaladığı büyük anlaşmalardan bahsedilmiştir. Kraliçe Min, diplomatik ilişkilerde olağanüstü işler başaran, Batılı ülkeleri sarayına toplayan güçlü ve kararlı bir kraliçe olarak yansıtılmıştır. Öldürülmesi de suikastı bilmesine rağmen odasından kaçmayarak son ana kadar suikastçıların karşısında cesurca duruşuyla verilmiştir. Öldürülüşü, “Sizden korkmuyorum, bugünü unutmayın.” sözlerinden sonra öldürülmesi ve odasının ateşe verilmesiyle anlatılmıştır. Güçlü ülkeler arasında piyon olmuşken elinden geldiğince gururunu korumaya çalışan bir Kore okurken, filmde cesaretinden ve gururundan ödün vermeyen, büyük ülkeleri ayağına getiren ve kendi isteğiyle, kendi avantajında büyük anlaşmalar imzalayan bir ülke izliyoruz. Daha önce de yazıldığı gibi aslında yaygın olarak Kraliçe'nin odasında öldürüldüğü bilinse de Kim Jinwung, “Kraliçe'nin saray avlusuna sürüklenerek herkesin gözü önünde kılıçtan geçirildiğini, bu vahşetin kanıtlarını gizlemek için de bedeninin yakıldığını ve kalanının da gömüldüğünü” yazmıştır. Birçok noktada ülkenin kaderini belirleyen Kraliçe Min, Kore tarihinde önemli bir yer tutmaktadır. Ancak sık sık dipnot verdiğimiz “Uluslar Arası Okurlar için Kore Tarihi” kitabında Kraliçe Min'in

³⁶⁴ IMDB, *The Sword with No Name*, <https://www.imdb.com/title/tt1465518/> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

öldürülmesi sadece bir cümleyle verilmiştir. Kore ve Rusya'nın yakınlaşması bir cümleyle anlatıldıktan sonra "Japonlar sarayı işgal ettiler ve Joseon kraliçesini katlederek vahşi bir yanıt verdiler." şeklinde konu geçirilmiştir. Bu da bu durumun Korelilerin bahsetmeyi sevmedikleri bir durum olduğunu kanıtlamaktadır.

Fotoğraf 3.2.: NewYork Times, Kore Kraliçesinin Karakteri³⁶⁵.

Characteristics of Queen of Corea.

From The Westminster Gazette.

The late Queen of Corea does not seem to have had a very happy life, and if all reports be true she did not quite deserve one. She ruled the King with a rod of iron, and sold every office in the realm to the highest bidder. She oppressed the people so that she was in constant fear of assassination. It was her custom to sit up all night, and she never went to bed until 5 or 6 o'clock in the morning. She had several bedrooms, so that no one knew where she slept, except her own intimates. Under her bedchamber there was a trap door, with steps leading down to a room below, where she kept always on guard fleet-footed couriers, with a vehicle in readiness so that she could fly at a moment's notice. But all these precautions seem to have been unavailing.

The New York Times

Published: November 10, 1895
Copyright © The New York Times

Aynı zamanda *The New York Times*'in 1895 yılındaki haberinde; Kraliçe Min'in süikastten çok korktuğu, geceleri uyumadığı ve hava aydınlanıncaya kadar oturduğu yazmaktadır. Ayrıca birden fazla yatak odasının olduğu ve kimsenin nerede uyuduğunu bilmediği, odasının altında hemen kaçabilmesi için, bir arabayla birlikte hazır bulunan muhafızlara açılan bir tuzak kapının yatak çemberinin altında bulunduğu yazmaktadır. Bu haber Kraliçe Min öldükten sonra yayımlanmıştır.

Dönemle ilgili olmasa da dönemin yansımalarından küçük ama önemli bir örnek de Kore'nin tvN kanalında, 2017 yılında yayımlanan *Tomorrow With You* (내일 그대와) adlı

³⁶⁵ New York Times, Characteristics of Queen of Corea, <https://timesmachine.nytimes.com/timesmachine/1895/11/10/106073098.pdf> (Erişim Tarihi: 12.04.201).

dizide görülmektedir. Daha önce bahsedildiği gibi Japon istilasından sonra Japonlardan yana olmuş, Japon himayesini savunmuş, ismini Japoncaya değiştirmiş insanlar olmuştur, aynı zamanda bu zayıf irade, zayıf kan olarak da anlatılmıştır. Bahsi geçen dizide, eski patronunun ne işler çevirdiğini anlatması istediğinde çalışan; “Ailem ismini Japoncaya çeviren ilk ailelerden biriydi. Bu yüzden o zayıf kanın bana geçmesini istemiyorum.” diyerek ağzını kapalı tutmaya çalışmıştır. Ayrıca bu karakterin zayıf ve iradesiz bir karakter olması günümüzde de o dönemde ismini Japoncaya değiştirenlere nasıl bakıldığını göstermektedir³⁶⁶.

Dönemle ilgili yayımlanan filmlerden 2015 yapımı *Assassination* ise 1933 yılında bir Japon komutanına suikast düzenleme planı içinde olan bir grubu anlatmaktadır³⁶⁷. Gerçekten de sömürge döneminde yer altında ve yurtdışında birçok grup oluşmuş ve bu gruplar bağımsızlık için çalışmıştır. Çiçek taşırken Japon bir komutana çarpan Koreli bir kızın Japon komutan tarafından gözünü bile kırpmadan öldürülmesi aslında Japon sömürgesinin Kore’deki canı yüzünü de yansıtmaktadır. Hem Kore’nin bağımsızlık için savaşı hem modernizmin Kore’ye getirdikleri hem de sömürge yönetiminin baskıları (Japon imparatoruna ve bayrağına saygı gösterilmesinin dayatılması ile birlikte) bu filmde görülebilmektedir.

2016 yapımı *The Last Princess*³⁶⁸ adlı filmde ise Japon sömürge döneminde doğan son prenses Deokhye’nin hayatı anlatılmıştır. Hikâye, Kral Gojong’un ölümüyle başlayıp, cenazesinden ve 1 Mart olaylarından fotoğraflarla devam etmiştir. Son Prensesin Japonya’ya götürülmesi ve eğitim adı altında orada rehin tutulmasının yanı sıra daha önce bahsedilen Japonya’da çalışan Koreli işçilerden, Japonya’da okuyan ve bağımsızlık çalışmalarına katılan öğrencilerden ve bağımsızlık hareketlerinden de bahsedilmektedir.

Örnekler bu şekilde daha sıralanabilir. Ancak umuyorum, dönemin film ve dizilere yansıyan yüzünü anlayabilmek için bu kadar örnek yeterli olacaktır.

³⁶⁶ tvN. Tomorrow With You (내일 그대와), Seul, 2017, Bölüm 13, <https://www.imdb.com/title/tt5994346/> (Erişim Tarihi 05.04.2019).

³⁶⁷ IMDB, Assassination, <https://www.imdb.com/title/tt3501416/> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁶⁸ IMDB, The Last Princess, https://www.imdb.com/title/tt5947416/plotsummary?ref_=tt_ov_pl (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

3.2.2. Günümüzde Yaşanan Japonya Bağlantılı Olaylara Koreli Netizen Yorumları

K-pop kültürü (*Halluyu*) günümüzde tüm dünyaya yayılmış bir kültürdür. Tüm dünyada olduğu gibi Koreli grupların ülkemizde de birçok hayranı bulunmaktadır. Kore ve Japonya arasındaki diplomatik ilişkiler nasıl olursa olsun, Koreli grupların birçok Japon hayranı da bulunmaktadır. Aynı zamanda Koreli gruplar Japonca şarkılar çıkararak Japonya’da promosyon yapmaya da devam etmektedir. Özellikle son yıllarda K-pop grupları bünyesinde bulunan Japon üyeler gittikçe artmaktadır. Büyük şirketler yeni çıkan gruplarına Japon üyeler de eklemektedir. Japonya’da büyük sayılarda albüm satan ve konser veren gruplar bulunmaktadır ve popüler grupların konser biletleri yok satmaktadır. Japonya’nın en büyük stadyumlarından olan 55 bin kişi kapasiteli *Tokyo Dome*’da³⁶⁹ konser vermek ise hem Koreliler hem de Japonlar tarafından büyük başarı olarak algılanmaktadır. Japonya’da çok sevilen ve Japonya’nın *Oricon* albüm satış sitesinde en çok albüm satan Koreli gruplar şöyle sıralanabilir; *TVXQ*, *SHINee*, *BTS*, *Twice*, *2pm*, *SNSD*, *Kara*, *EXO*³⁷⁰...

Netizen: internet sitelerine yorum yapan kullanıcılara verilen addır. Koreli netizenler, Kore’ye özgü platformlar olan *Pann*, *Naver*, *Nate* gibi haber sitelerinde yazılan haberlere yorum yazmaktadırlar. Yazılan yorumlardaki düşünceleri tüm Kore halkına mal etmek doğru olmayacaktır ancak, yorumların abartı olduğunu düşünen Koreliler de olmakla birlikte, yapılan yorumlarla en azından Kore insanının Japonya’ya karşı bakış açısı da görülebilmektedir. Bu bölümde, Japonya ile ilgili olan ve öne çıkmış yorumlara yer verilmeye çalışılmıştır.

Bu bölümde adı geçecek olan gruplardan olan *BTS*, tüm üyeleri Korelilerden oluşan, Koreli bir erkek grubudur. Bu dönemde Amerika’da da popülaritesi gittikçe büyüyen, Kore’nin en popüler gruplarından biridir. *Twice*, bünyesinde üç Japon üye ve bir Tayvanlı üye bulunduran dokuz üyeli bir kız grubudur ve yine Kore’nin en popüler kız gruplarından biridir. *BTS*’in, Amerika’da büyüyen hayran kitlesi ve dünya üzerindeki tanınırlığı, *Twice*’ın da hem Japon üye bulundurması ve hem de popüler bir grup olması anlatılacak durumların geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır.

³⁶⁹ Tokyo Dome, <https://www.tokyo-dome.co.jp/en/tourists/dome/> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁷⁰ Alkpop, Oricon List, <https://www.allkpop.com/article/2018/12/top-10-best-selling-k-pop-groups-of-all-time-in-japan-s-oricon> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

Ekim 2018’de, BTS grubu üyesi Jimin’in daha önce 15 Ağustos Kore’nin Milli Kurtuluş Günü’nde giydiği tişört Japon medyası tarafından büyük eleştirisi aldı. Tişörtün arkasında, “Vatanseverlik Tarihimiz Kore’nin Kurtuluşu” kelimeleri yer alıyordu ve hem bağımsızlık gününün hem de Japonya’ya atılan atom bombasının ardından oluşan duman bulutlarının fotoğrafı yer alıyordu. Bunun üzerine Japon medyası bu tişörtün ve doğal olarak grup üyesinin Japonya’ya atom bombası atılmasını kutladığını ifade etti ve BTS Japonya’da yapılacak olan konser etkinliğinden çıkarıldı.

Fotoğraf 3.3.: Kore Kurtuluş Günü için tasarlanan tişört³⁷¹.

Kore Kurtuluş Günü için tasarlanan ve Jimin’in giydiği tişört.

BBC ve Billboard’ın da bu haberi yayımlamasının ardından Koreliler de bu duruma tepki gösteren yorumlar yaptılar.

Haber: Japonya ‘*Music Station*’ temsilcileri: Sorun grubun anti-Japonya tişörtü.

Kaynak: *Sports Chosun via Naver*³⁷².

³⁷¹ Our History, http://ourhistory.co.kr/product/detail.html?product_no=121&cate_no=57, (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁷² Netizen Turkey, <https://netizenturkey.net/jiminin-tartisma-yaratan-tisortu-sebebiyle-btsin-japonyadaki-music-station-programi-iptal-edildi/>, (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

Yorum yapanların %22'si 20li, %41'i 30lu, %24'ü 40lı yaşlarda.

“Anti-Japonya tişörtü değil, kurtuluş günü ile ilgili bir tişört!! Yanlış anlamayın. BTS Koreli.”

“Tişörtün arkasındaki niyeti sorduk ve uzlaşmaya çalıştık, fakat..’ Bu da BTS’in ödün vermediğini gösteriyor. Şu anda tüm dünya BTS’e odaklanmış durumda, global olarak utanmaya hazır olun.”

“Tişört nasıl anti Japonya? Savaş sırasında işledikleri suçlara dönüp bakmadan mağdur rolü yapıyorlar.”

“Kurtuluş günümüzü kutlayan bir tişört giymiş bir Koreli niye size anlamını açıklamak zorunda olsun? BTS tarihimizi bildiği için onlarla gurur duyuyorum.”

“Japonya şu anda kendi boğazını sıkıyor. BTS bunu tüm dünyaya yayacak güce sahip, tüm dünya Japonya tarihini öğrenecek ve yükselen güneş bayrağının Nazi sembolü kadar kötü olduğunu anlayacak. Atom bombasına odaklanıp tüm geçmişini unutturmaya çalışan Japonya’nın cezası bu olacak. Gerçekler önemlidir. Gerçekler olmadan mantıklı konuşamazsınız.”

'Ourhistory' tişörtünün ve *LJ Company*'nin CEO'su Lee Kwangjae, 9 Kasım'da DongA'ya verdiği röportajda şöyle söyledi. “Tarihe büyük bir ilgim var, tişörtü de gençlerin tarihe olan ilgisini arttırmak amacıyla tasarladım. Japonya'yı rahatsız etmek için değildi. Basitçe, Kore'nin kurtuluşunun Japonya'ya atom bombasının atılmasıyla geldiği gerçeği nedeniyle ekledim.” ve ekledi “Anti-Japon düşüncesini cesaretlendirme niyetinde değildik ve BTS'den çok özür dileriz.”³⁷³

Bunun üzerine netizenler:

“Bize saldırmış bir ülkeyi eleştirmenin nesi yanlış?”

“Özür dileme.”

“Özür dilemesi gereken taraf sen değilsin, niye özür diliyorsun”

gibi yorumlar yaptılar³⁷⁴.

Haber: Amerika'nın Billboard'ı bildirdi “BTS'in Japonya şovunun iptal edilmesi, Jimin'in atom bombası tişörtü giymesi”

³⁷³ Allkpop, BTS Jimin's Controversial T-shirt, <https://www.allkpop.com/article/2018/11/designer-of-the-controversial-shirt-that-jimin-wore-speaks-up-about-the-issues-on-the-atomic-bomb-photo-and-more> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁷⁴ Netizen Turkey, BTS Tartışma Yaratan Tişört, <https://netizenturkey.net/jiminin-tartisma-yaratan-tisortu-sebebiyle-btsin-japonyadaki-music-station-programi-iptal-edildi/> (Erişim Tarihi: 03.05.2019).

Kaynak: *Donga Ilbo via Nate*³⁷⁵.

“BTS yurtdışında çok nüfuzu olan bir grup. Japonya BTS’e sataşmaya devam ettikçe insanlar merak edip neler olduğunu araştırarak.. Japonya bununla başa çıkabilir mi? Eh, böyle yaptıklarına göre başa çıkabileceklerini düşünüyorlar. Bu kadar zamandır Japonya sağcı tehditler yaparak Kore’den iyiymiş gibi davrandı. Dünyanın geri kalanı hiç ilgilenmedi ama umarım bu fırsat ile her şey açığa çıkar. Bu grup onurlandırılmayı hak ediyor. Onlarla gurur duyuyorum. İyi şanslar, BTS!!”

“Umarım bu mesele her yere yayılır.”

“‘Atom bombası’ tişörtü değil, ‘kurtuluş günü’ tişörtü. Umarım kimse burada Japonya’yı mağdur zannetmez.”

“Kurtuluş günü tişörtü bu, niye atom bombası tişörtü deyip duruyorlar? Tişört Japonya’ya atom bombası atılmasını kutlamıyor, Kore’nin kurtuluş gününü kutluyor. Japonya buna sinirlendikçe tarihi öğrenen ülke sayısı artacak. Yaptıkları tüm şeytanlıklar dünyaya duyurulacak. Naziler kadar kötülerdi, daha bile kötü olabilirler...”

“Japon söz yazarı ile iş birliğinin iptali skandalında yabancı Army³⁷⁶’ler Koreli Army’lerin abarttığını söylüyordu, ama bu sefer ne diyorlar biliyor musunuz? Korelilerin niye Japonlarla karıştırılmak istemediğini anlıyorlar. Japonya’nın böyle şeyler yaptığını bilmiyorlardı!! Bunlar yaşadığı için mutlular ve BTS’in ara vermesini tercih ediyorlar. Japonya havuzdaki bir balık gibi, durumun gerçekte nasıl olduğunu bilmiyor. Umarım BTS bu fırsatı kullanıp bir daha Japonya’ya gitmez.”

“Atom bombası tişörtü değil. Japonya tişörte atom bombası tişörtü diyerek mağdur rolü yapıyor, bizim medyamız sakın öyle demesin.”

Haber: Japonya’nın BTS’i iptal etmesinin iması... Billboard, CNN ve BBC olanları yazdı.

Kaynak: *Korea TV via Naver*³⁷⁷.

Yorum yapanların %20’si 20li, %30’u 30lu, %31’i 40lı yaşlarda.

“Japonya tarihini gizlemek için çok uğraştı, şimdi tüm dünyaya gösteriyorlar... Hallyu’nun çok önemli bir şey olmadığını düşünüyordum ama BTS gerçekten diplomat.”

³⁷⁵ Netizen Turkey, BTS Billboard Haberi, <https://netizenturkey.net/billboard-bts-tisort-ve-japonya-tartismasini-haber-yapti/> (Erişim Tarihi: 03.05.2019).

³⁷⁶ Army: BTS grubunun hayranlarına verilen isim.

³⁷⁷ Netizen Turkey, BTS Yabancı Medya Haberi, <https://netizenturkey.net/yabanci-medya-japonya-ve-bts-arasindaki-hassas-durumu-haber-yapti/> (Erişim Tarihi: 03.05.2019).

“Şükürler olsun ki dünyadaki genç nesil Japonya’nın sömürge sırasında yaptığı iğrençlikleri öğrenecek. BTS yeni tarih yazmaya devam ediyor.”

“Peki Jeju adasına geldiklerinde yükselen güneş tişörtü giymeleri hakkında ne diyecekler?”

Bu konuyla ilgili Korelilerin en çok eleştirdiği şeylerden biri de dünya basınının Japonya kaynaklı haberler yapması ve bunun gerçekleri yansıtmamasıydı. Ülkenin tüm dünyadaki itibarından da endişelenen Koreliler, bununla ilgili yorumlarını da şöyle dile getirdiler.

Haber: Seo Kyung Duk, “BTS’i *M Station*’dan iptal etmek ile Japonya kendi topuğuna sıkıyor”

Kaynak: *Sports Donga via Naver*³⁷⁸.

“Yabancı medya şu anda bu olayı pozitif bir şekilde yazmıyor. Hepsi haberlerini Japon kaynaklara göre yazıyorlar. Neler olduğunun farkına varmalıyız, lütfen BTS Japonya’nın savaş suçlarına dikkat çekti demeyi kesin... Army’ler tüm gece Twitter’da yabancı medyaya İngilizce yorum yazıp yanlış bilgileri düzeltiyorlar, onlara yardım edin.”

“Batılıların çoğu Kore ve Japonya tarihini bilmiyorlar. Güney Kore’den çok Kuzey’i biliyorlar, Kuzey’in tarihini bilmelerini nasıl bekleyebiliriz? Bu fırsatı kullanıp tüm dünyaya Japonya’nın pisliklerini göstermeliyiz, artık Japonya’nın bize gülmesine izin veremeyiz.”

“Bizim medyamızın aksine yabancı medya Japonya’nın perspektifinden haberler yazıyor. Kurtuluş günü tişörtü değil ‘atom bombası tişörtü’ diyorlar, bizim tarihimizi yanlış temsil ederek Japonya’ya mağdur diyenler bile var. İngilizce bilenler lütfen tarihimizi düzgün açıklamaya yardım etsin.”

“Sosyal medyadaki durum farklı. Çoğu kişi o tişörtün masum insanların ölümünü kutlayan bir tişört olduğunu düşünüyor, Jimin’in hatalı olduğunu ve özür dilemesi gerektiğini söylüyorlar. Sadece Koreliler her şeyin harika olduğunu düşünüyor. Kendi balonumuzdan çıkıp diğerlerinin perspektifine bakmalıyız, böyle devam ederse diğer ülkeler Japonya’yı mağdur olarak görecektir. Bu meseleyle gerçekçi bir şekilde ilgilenmeliyiz.”

“Japonya’yı savunan çok fazla haber var, çok sinir bozucu. Hiçbiri başka bir ülkenin tarihini önemsemiyor, sadece Japonya’yı mağdur

³⁷⁸ Netizen Turkey, BTS Performans İptali, <https://netizenturkey.net/btsin-kohaku-uta-gassen-performansi-iptal-edildi/> (Erişim Tarihi: 03.05.2019).

olarak gösterip mızızlanıyorlar. Lütfen İngilizce olarak bilgileri yayın, doğru bilgiler vermemiz gerek.”

“Bu sadece Army’lerin çevirip mesajımızı yaymasıyla düzelecek bir şey değil, medya sağıcılarla dolu olduğu için her şey ört bas ediliyor. Medyamız Japonya’nın mağdur rolü yapmasının önüne geçmeli.”

“Japonlar korkunç savaş suçları hiç yaşanmamış gibi davranıyorlar ve gerçekleri çarpıtıyorlar. Gençlere utanç verici işgal tarihini anlatmıyorlar. Bu yüzden bazı Japonlar ülkelerinin yanlış bir şey yapmadığını düşünüyor. Bu bile iğrenç bir suç.”

Rahatlama Kadınları (Comfort Women) meselesi Kore’de dikkat çeken bir diğer meseledir. Bu kadınların sesini duyurmak, adaleti sağlamak, yardım etmek ve bu ayıbın unutulmamasını sağlamak için çeşitli dernekler, yardım kampanyaları, belgeseller, çizimler ve kültürel etkinlikler de yapılmıştır. Bu durumla ilgili iki haber göze çarpmaktadır. Birincisi Sulli isimli bir ünlünün sosyal medya hesabında rahatlama kadınlarıyla ilgili paylaştığı bir gönderi ile ilgili Ağustos 2018’de yapılan haberdur. Sulli davranışları nedeniyle uzun zamandır netizenler tarafından tepki toplayan biri olmasına rağmen bu gönderisiyle birden Koreli netizenler tarafından destek almıştır. Diğer ise daha önce bahsedilen Twice grubundan Koreli bir üyenin giydiği *Marymond*³⁷⁹ (rahatlama kadınları ile ilgili) giydiği tişörtü ile ilgili Kasım 2018’de yapılan haberdur. Haberler ve yapılan yorumlar şöyledir:

Haber: Sulli’nin sosyal medya hesabı Koreli ve Japon netizenlerin kavgasıyla doldu.

Kaynak: *Newsen via Nate*³⁸⁰.

“Sulli Japonya’dan bahsetmedi, Japonya’nın özür dilemesini istemedi. Sadece rahatlama kadınları mağdurları gününün posterini koydu, yorumlarda “Japonya’da da hayranların var” diyenler Japon netizenlerdi. Sulli bir Koreli! Rahatlama kadınlarında siz suçlu değilseniz eğer niye yorumlarda sinirleniyorsunuz?”

“Sulli’nin yaptığı farkındalığı çok arttırdı. Yabancı K-Pop siteleri Sulli’nin gönderisini çevirdi. Sulli genç yabancı nesiller üzerinde büyük etkiye sahip, bence harika bir iş çıkardı. Sadece Japonlar kızıyor ona, diğer yabancıların desteğini alıyor.”

³⁷⁹ Marymond: Badem ağacı figürünü “Rahatlama Kadınlarına” yardım etmesi umuduyla kullanan ve insanlık onuru adına tasarımlar yapan bir şirket,
<http://shop2.heeumtheclassic.cafe24.com/shopinfo/company.html> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁸⁰ Netizen Turkey, Sulli Haberi, <https://netizenturkey.net/sulli-rahatlama-kadinlariyla-ilgili-gonderi-attiktan-sonra-japonlardan-nefret-yeorumlari-al-di/?fbclid=IwAR2k0a81P1Tvs-hmoPVY5hpANErqgXBX-goW2Ygcg9J9LHtEGNnOjHKx4jMQ> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

Haber: Sulli rahatlama kadınları mağdurlar gününü tanıttı -> Japon netizenler nefret yorumları yaptı -> Koreli ve Japon netizenler kavga etmeye başladı.

Kaynak: *Star Today via Nate*³⁸¹.

“Kendi atalarımızı anma günümüz, sizi ne ilgilendirir?”

“Niye Sulli’nin siyasete karışmaması gerektiğini söylüyor, bu olay tarih ile ilgili siyaset ile değil.”

Haber: Japon sağcı politikacı Dahyun’un rahatlama kadınlarıyla ilgili tişört giymesinden sonra Twice’ın davet edilmemesini istedi.

Kaynak: *Sports Kyunghyang via Nate*³⁸².

“Suçlu bir ülke olarak mağdur gibi davranmaya bayılıyorlar. İnanılmaz.”

“Yaşananları bilmeyenler bu durumda Japonya’yı mağdur ülke sanar...”

“Atom bombası resmi olan tişörte sinirlenmelerini anlarım ama Dahyun’un tişörtü rahatlama kadınlarını desteklemek için. Buna sinirleniyorsan insan değilsin. Nasıl utanmazsın?”

Yine Twice grubundan, Japon üye Sana, Japonya imparatorunun tahtı bırakması hakkında gönderi attığı için Koreli netizenler tarafından eleştiri aldı. Japonya İmparatoru Akihito, tahttaki son gününde İmparatorluk Sarayı’nda düzenlenen devlet töreninde yaptığı konuşmada tahtı bıraktığını açıkladı. Akihito, Kore’de Japon sömürge dönemine denk gelen, 1933 yılında, Tokyo’daki sarayda doğdu. İmparator Hirohito’nun ölümünün ardından da 8 Ocak 1989’da tahta çıkmıştı. Babasının hükümlerinin savaş yıllarına denk gelmesi nedeniyle Akihito’nun dönemine “barışa ulaşmak” anlamına gelen “Heisei Devri” adı verilmişti³⁸³. Japon üye Sana’nın Instagram’a yazdığı gönderi şöyleydi: “Heisei’de doğmuş biri olarak, bittiğine üzülsem de teşekkürler Heisei!!! Yeni bir başlangıç için, Heisei’nin son gününü güzel bir gün yapalım! #TeşekkürlerHeisei”

Haber: “Hüzünlü” Twice Sana Japon imparatorun tahttan inmesi hakkındaki düşüncelerini açıkladığı için eleştiri alıyor.

³⁸¹ Netizen Turkey, Sulli Haberi, a.g.e.

³⁸² Netizen Turkey, Twice Dahyun, <https://netizenturkey.net/japon-sagcisi-politikaci-twice-dahyunun-marymond-tisortunu-elestirdi/> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁸³ CNN Türk, Japonya İmparatoru tahtı resmen bıraktı, <https://www.cnnturk.com/dunya/japonya-imparatoru-tahti-resmen-birakti> (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

Kaynak: *Herald Pop via Nate* ³⁸⁴

“İmparator savaş suçlarının sembolik bir temsilcisiydi. Kore’de çalışırken imparatorun tahttan inmesi hakkındaki hislerini paylaşmak istiyor mu gerçekten? Bağımsızlık hareketinin 100. yılının üzerinden daha çok zaman geçmedi bile. Bu Japon evine dönsün.”

“Böyle bir gönderi atması düşüncesizceydi ama şirketinin bu olayla ilgilenişi beni daha çok şaşırttı. Gönderiyi sileceklerine eleştiri yorumlarını siliyorlar. Japonya’yı mutlu etmek istiyor gibiler.”

“Ah cidden ya! Lütfen Japon üyeleri almayı kesin. Başka bir stajyer yok mu? Sadece Amerika’ya açılalım. K-Pop zaten Japonya’da başarılı olmayı geçti artık. Niye tartışmalı ve asla pişman olmayan bir ülkenin üyelerini kullanıp böyle skandalalra sebep olmalarına izin veriyoruz?”

“Bunu resmi Kore hesabında paylaşmak zorunda mıydı? Koreli üyeler 3.1 Bağımsızlık gününde³⁸⁵ paylaşım yapamayacak kadar korktular, en azından Sana şu anda Kore’de çalıştığı gerçeğini göz önünde bulundurabilirdi... Koreli üyeleri ne yerine koymuş oldu o zaman?”

“Bu kadar üzgünsen git Japonya’da yaşa”

Kaynak: *Naver*.

“Bu Japon en azından Kore’den para kazandığı gerçeğini göz önünde bulundurmalı.”

“Bizim Koreli idollerimize³⁸⁶ Chosenjin diyorlar, Monsta X Jooheon ve Sana’nın grup arkadaşı Dahyun bile Marymond şapkası taktığı için Japon siyasetçilerden eleştiri almıştı. Twice’ın Kore’nin resmi bayramlarında hiçbir gönderi atmamasını anlayışla karşılamaya çalışmışım, çünkü çok uluslu bir grup, ama bu yanlış. Resmi Japonya hesabı var, niye Kore hesabında Japonca yazarak paylaştı bunu? Koreli bir üye 3.1 günü hakkında Japon hesabında gönderi paylaşırsa neler olurdu bir düşünün. JYP³⁸⁷ Japon parasını bu kadar çok mu seviyor?”

Bu durumun abartıldığını düşünen ve netizenlere artık durmalarını söyleyen yorumlar yapan Koreli netizenler de vardı.

BTS grubu, America'nın CBS kanalında, 'Sunday Morning' isimli şovda bir ropörtaj gerçekleştirdi. Kanalin Kore’nin yerini gösterdiği haritada Kore ve Japonya arasında kalan

³⁸⁴ Netizen Turkey, Twice Sana, https://netizenturkey.net/twice-sana-japonya-imparatorunun-tahti-birakmasi-hakkinda-gonderi-attigi-icin-elestiri-aliyor/?fbclid=IwAR1ErLjwzHIJZE8xnPlag84t9f-aFksumi9QOaZ9nSkAUZSh_naquINGrhw (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

³⁸⁵ 1 Mart Bağımsızlık Hareketlerinin anıldığı gün.

³⁸⁶ Bir K-pop grubu üyesi olan, dans edip şarkı söyleyen ve davranışlarına örnek olması beklenen ünlülere verilen isim.

³⁸⁷ JYP: Grubun bağlı olduğu eğlence şirketi.

deniz Japon denizi olarak isimlendirilmiş görünüyordu. Daha öne Korelilerin bu konuda hassas davrandığı ve denizin Doğu Denizi olarak adlandırılmasını istediği belirtilmişti. Bu duruma fazlasıyla kızan Koreli netizenler durum hakkında eleştirilerde bulundu ve durumu kanala şikâyet ederek “Japon Denizi” ibaresinin haritadan silinmesini sağladı. Amerika’nın bunu yapmasını sağlamanın gurur verici olduğunu ve bunun büyük bir olay olduğunu düşünenler vardı.

Haber: *America's CBS 'Sunday Morning' BTS interview leaves disappointment.*

Kaynak: *Ilgan Sports via Nate*³⁸⁸.

“Rahatsız hissettiklerini yüzlerinden görebilirsiniz.

“BTS kötü hissetmiş olmalı. Sunday Morning, özür dilemeli ve Japon Denizini silip Doğu Denizi olarak düzeltmeli.

“İddiaya girerim bilerek Japon Denizi ibaresini kullandılar. Asya gruplarının çok popüler olmasından dolayı kızgınlar ve onları aşağılamak istediler.

Fotoğraf 3.4.: Amerika CBS videosundan ‘Japon Denizi’ ibaresini sildi.

CBS kanalının röportaj videosundan BTS ve ‘Japon Denizi’ ibaresi bulunan harita

CBS kanalının düzenlediği, ‘Japon Denizi’ ibaresini sildiği videodaki harita

Haber: Amerika CBS BTS röportajı videosundan ‘Japon Denizi’ ibaresini sildi.

Kaynak: *M+ News via Nate*³⁸⁹.

“Sırf BTS videosu olduğu için bunu yaptıklarını düşünmeden edemiyorum, grup çok nüfuzlu olduğu için. Amerikalıların buna Japon Denizi demesi normal ama sırf şikâyet aldıkları için değiştirilse

³⁸⁸ Netizenbuzz, BTS, Japon Denizi olayı, <https://netizenbuzz.blogspot.com/2019/04/cbs-sunday-morning-pulls-up-map-of.html> (erişim: 05.05.2019).

³⁸⁹ Netizen Turkey, BTS, Japon Denizi olayı, <https://netizenturkey.net/cbs-bts-roportajindaki-haritadan-japon-denizini-sildi/> (erişim: 05.05.2019).

bu hükümetin değiştiremediği şeyleri kültürün değiştirdiğini gösteriyor.”

“Televizyon kanalına şikâyet gönderen hayranlarla gurur duyuyorum, Japon Denizi silinmeliydi çünkü Dokdo Kore’nindir.”

“Doğu deniz yazamadılar mı? Japonya’dan korkuyorlar mı?”

“BTS tüm Kore siyasetçilerinden daha güçlü bir nüfuza sahip.”

“İşte ülkeni onurlandırmak diye buna denir, siyasetçilerimizden bin kat daha iyiler.”

“BTS bizim siyasetçilerimizin bile başaramadığını başardı!!! İnanılmaz!!!”

“Armyler inanılmazsınız! Ama madem sildiler, Doğu Deniz diyebilirlerdi. Hepsini silmelerinin sebebi Japonya’ya olan saygılarından ötürü müydü? En azından iki ismini de yazsalar. Sanırım bunu sildirmek bile bir başarı.”

Yabancı hayranlar ise, ‘Televizyon kanalanının, Kpop hayranlarının (Korelilerin) böyle durumlarda ne kadar saldırganlaşabildiğini bildiğinden kötü anılmak istemediği için bunu yaptığı’ söyleyen yorumlarda bulundu. Bununla birlikte Koreli netizenlerin yorumlarından konunun hassasiyetini de anlayabilmekteyiz.

Yer verilen haberlerden en eski ve en çok ses getirmiş olanlardan biri ise, Lizzy isminde bir ünlünün Dokdo’ya yaptığı gezi ve oradan Kore bayrağıyla ve Kore askeriyle paylaştığı fotoğraflardır. Dokdo ve Ulluengdo’yu bazen saçına taktığı, elindeki Kore bayrağıyla dolaşan, oradaki askerlerle fotoğraf çekilen ve fotoğraflarına “Dokdo Kore’nindir.” Yazan Lizzy’ye Japonların tepki göstermesine Koreliler de yorumlarda bulunmuş ve Lizzy’nin sosyal medyada paylaştığı fotoğrafların altına da yorumlar yağmıştır.

Fotoğraf 3.5.:18 Temmuz 2016 yılında, Dokdo askerleriyle paylaşılan fotoğraf³⁹⁰.

Lizzy'nin sosyal medya hesabında, 18 Temmuz 2016 yılında, Dokdo askerleriyle paylaştığı fotoğrafın paylaşımında “Dokdo bizimdir (KR). Teşekkür ederim. Güvende hissettiriyorsunuz. #Dokdo #Dokdo’nunBekçileri #Dokdo’nunKoruyucuları” yazmaktadır. Görünen Kore bayrağı, Lizzy'nin saçına taktığı bayraktır.

Bu ve bunun gibi birçok fotoğraf paylaşan Lizzy, Japon hayranlardan şöyle yorumlar almıştır: “Lizzy bir daha asla Japonya’ya gelmemeli,” “Dokdo Japonya toprağıdır,” “Yazdıkların Japon hayranlar için çok kırıcı³⁹¹.” Japonların tepkisine karşı Koreli netizenler Lizzy’e destek verdi ve Japonlara tepki gösterdi.

³⁹⁰ Lizzy'nin instagram hesabı,

https://www.instagram.com/p/BH_D7oJBGQJ/?utm_source=ig_embed (Erişim Tarihi: 03.05.2019)

³⁹¹ The Korea Times, Lizzy's Dokdo comments,

Haber: Japon netizenler Dokdo Adası'nın fotoğrafını paylaştı diye Lizzy'yi yorumlarıyla linç ettiler.

Kaynak: *TV Report via Nate*³⁹².

“Özel bir mesaj yazmış değil, sadece adaya gidip bir fotoğraf paylaşmış, neden yaygara koparmışlar? Senin toprağınsa neden pasaportsuz gelmeyi denemiyorsun...”

“Bir Koreli şarkıcının kendi ülkesinin bayrağı altında kendi ülkesinin askeriyle kendi topraklarında fotoğraf çekinmesinin ne mahsuru var?”

“Bizim toprağımızda bizim polisimizle fotoğraf çekilmişken ne diye ağızlarını açıyorlar!”

“Kendi toprağında fotoğraf çekmiş, ne yapmasını bekliyorlardı yani? Tabii ki kendi bayrağımız kendi toprağımızın üstünde dalgalanacak, ne bekliyorlar? De**lerin kopardığı yaygaraya bak...”

Kaynak: *Naver*.

“Sadece kendi toprağını ziyaret eden bu kız neden nefret edilmeyi hak ediyor?”

“O bizim toprağımızda bizim bayrağımızla fotoğraf çekilen bir Koreli, bu konuda nasıl görüş beyan etmeye cesaret ediyorlar...”

“Korkma, Lizzy. O bizim toprağımız.”

Tüm bu örneklerden görüldüğü üzere, Kore ve Japonya arasındaki çekişme devam etmektedir. İki ülke birbirine düşmanlık ve fiziksel saldırı göstermemekle birlikte bu tür çekişmeler devam etmektedir.

http://www.koreatimes.co.kr/www/art/2018/09/688_210453.html (Erişim Tarihi: 03.05.2019)

³⁹² Netizenbuzz Turkey, Lizzy'nin Dokto adası paylaşımı:

<https://www.facebook.com/netizenbuzzturkey/photos/a.1437824926440872/1766745860215442/?type=3&theater>, (Erişim Tarihi: 03.05.2019)

SONUÇ

Kore Yarımadası, erken dönemlerden beri Çin ve Japon istilalarına uğramış, sık sık Çin kültür alanına girmiş ve Çin'den Japonya'ya doğru kültür akışına köprü olmuştur. Bu açıdan Kore'ye Çin ile Japonya arasında adeta “kültürel köprü” ve “güç sınama topografyası” görevi biçilmiştir. Yarımada üzerinde birçok devlet kurulsa da Kore insanı bir arada kalmış ve varlığını sürdürmeyi başarmıştır. Nitekim tarihî süreçlerde Çin, Japon ve Moğol etki ve güç alanlarına girmiş olsa da, birçok istila ve zorluğa katlansa da ayakta kalmayı başarmıştır.

Kore halkı, Joseon Hanedanlığı (1392-1897) döneminde çeşitli zorluklarla karşılaşsa da kendi kralları ve yönetimi altında kalmış ve varlığını sürdürmüştür. Modern süreçler başladığında ise Joseon Hanedanlığının Konfüçyanist teo-politikaları, ülkeyi Batı dünyasına kapatma sürecine sokmuştur. Öyle görünüyor ki Kore, bu tarihsel tutumu sebebiyle modernleşme süreçlerine katılmakta zorlanmış ve geri kalmışmıştır. Kraliyet aileleri arasındaki güç savaşlarıyla artan ve ülkeyi içten tüketen fraksiyon sorunları ve beraberinde ötelenen “devleti yönetme” konusu Joseon'un çöküşünü getirmiştir. Geç devreye sokulan reformlar da Kore'yi yeterince ileriye taşıyamamıştır. Son “kurtuluş” umudu olan Büyük Han (Daehan) İmparatorluğu'nun kurulması da düşüşü tersine çevirmede etkili olamamıştır.

Öte yandan, konunun Japonya tarafındaki panoraması oldukça farklıdır. Değişmeye başlayan dünya düzenine paralel olarak, büyümeye başlayan Japonya 1592'de ilk Kore istilalarına başlamıştır. Bunun anlamı, Kore yarımadası üzerindeki Japon tacizlerinin başlayacağı ve Japonya güçlendikçe Kore'nin tehdit altında kalacağıdır. Japonya uzun yıllar süren iç savaşlarını sonlandırıp, birleştğinde Meiji dönemiyle birlikte modernleşme sürecine girmiş ve çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmak için çalışmalar yapmaya başlamıştır.

Çin jeo-politik panoramasına gelince, durum daha da farklı seyretmiştir: Çin'in Batılı devletler tarafından talan edilmesi, Joseon üzerindeki etkisini yitirmesine yol açmıştır. Bu tarihsel duruma bir de Japonya'nın durdurulamayan ilerlemesi eklenince sonuç: Kore'nin Japonya'nın hegemonya alanına girmesi olmuştur.

Çin-Japon Savaşından galip çıkan Japonya, Japon-Rus Savaşından da galip çıkarak büyük bir özgüven elde etmiştir. Japon-Rus Savaşı sırasında Kore ile bir dizi sözleşme imzalamıştır. Sonunda da İlhak Antlaşmasıyla Kore'yi kontrolü altına almıştır. Sömürge öncesi dönemden itibaren Kore üzerinde baskı ve yaptırımlar uygulayan Japonya, sömürge dönemiyle birlikte yaptırımlarını arttırmış, Kore'den pek çok açılardan yararlanmaya çalışmıştır. Japonya'nın Kore'yi sömürgeleşime söyleminde: "Kore modernleşmesini gerçekleştiremediğinden, Japonya 'Kore'yi modernleştirme'ye gelmektedir" temel söylem olarak öne çıkmaktadır.

Bu bağlamda şunu iddia etmek yerinde olur: Japonya elinde ve kontrolündeki Kore'de Japonlar, Kore'ye moderniteyi taşıdılar da Kore insanını modernleştirmekten çok adeta köleleştirmiştir. Modernleşen Kore'dir ancak Koreliler değildir. Japonya bir yandan kendi çıkarları doğrultusunda ülkeye moderniteyi getirirken, öte yandan da halkın kimlik ve aidiyetlerini asimile etmeye çalışmaktan geri kalmamıştır. Öyle ki; 2. Dünya Savaşı ve yol açtığı Pasifik Savaşı sırasında ülkeyi bir askeri üst olarak kullanmaktan, asimile sürecine sokulan Korelileri cepheye sürmekten ve geride kalan insan gücünü de emperyal hegemonyası için kullanmaktan geri durmamıştır. Japonlar, 2. Dünya Savaşında yenik düştükten sonra ülkesine dönüp ekonomisine ağırlık verirken arkada birbirine düşmüş bir Kore bırakmıştır. Kore'nin kendi içinde girişmiş olduğu savaş, Kore'nin Güney ve Kuzey olarak bölünmesiyle son bulmuştur.

Dönemin sosyal, kültürel ve politik etkileri günümüzde de görülebilmektedir. Japon sömürge dönemi doğrudan olmasa da bir milleti ikiye bölmüş ve telafisi mümkün olmayan acılar bırakmıştır. Günümüzde halen "Ayrı İki Kore" sorunu sürmekte ve iki ülke arasındaki politik, siyasal ve sosyo-kültürel durumlar takip edilmektedir. İki ülke de birleşmek için istekli görünse de politik çerçevede, yakın zamanda, bunun olmasının pek mümkün olmadığı görülmektedir. Ancak barışçıl görüşmeler ve adımlar da devam etmektedir.

Japonya'nın sömürge döneminde inşa ettiği demir yolları, posta-telgraf sistemi, limanlar ve modernleşmeyle ülkeye giren yeni teknolojiler savaş/ lar sürecinde büyük ölçüde yıkılıp yok olsa da Kore'de iyi bir altyapı da bırakmıştır. Abdürreşid İbrahim'in "Kore ölmüştür." ve "Koreli diye bir şey kalmayacaktır." düşüncelerinin aksine; Amerika'nın maddi ve kendi insanının maddi-manevi desteğiyle (Güney) Kore, çeşitli ekonomik krizler atlatsa da gelişimini sürdürmüş ve günümüz teknoloji devlerinden biri haline gelmiştir.

Japonya ile Kore arasında ise politik ilişkiler barışçıl bir şekilde ilerlemekle birlikte dönemin etkileri bu iki ülke arasında da hâlen görülmekte, Kore ve Japonya arasındaki çekişme devam etmektedir. Koreliler, Japonya'nın "masum" imajından rahatsız olmakta ve yabancı ülkelerin Asya tarihini fazla bilmemesinden yakınmaktadır. İki ülkenin çekişmesi; siyasi, ekonomik, kültürel ve hatta eğlence alanında bile görülmekte ve gencinden yaşlısına tüm vatandaşları da içine almaktadır. Dokdo Adası sorunu ve Comfort Women sorunu günümüzde varlığını korumakta ve çözüm arayan sorunlar olarak devam etmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdürreşid İbrahim (2012). *Alem-i İslam ve Japonya 'da İslamiyet'in Yayılması, Cilt1*. İşaret Yayınları.
- Abdürreşid İbrahim (2012). *Alem-i İslam ve Japonya 'da İslamiyet'in Yayılması, Cilt2*. İşaret Yayınları.
- BAKER, Don (2006). The Religious Revolution in Modern Korean History. *The Review of Korean Studies*, Cilt: 9, Sayı: 3, The Academy of Korean Studies.
- BANBAL, Oktay Gökhan (2015). Japon İşgal Döneminde Kore Yarımadası Ve Uzak Doğu'nun Siyasi Görünümü. Ankara Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- BEASLEY, W.G. (1999). *The Japanese Experience*. California: University of California Press.
- BELGE, Murat (2011). *Militarist Modernleşme: Almanya, Japonya ve Türkiye*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bİ, Herbert P. (2001). *Hirohito and the Making of Modern Japan*. Harper Collins e-books.
- BİLGİN, Hasan (2010). *Stratejik Açıdan Çin*. Ankara: USAK Yayınları.
- CALDWELL, John C.; Caldwell, Elsie F. (1919). *Let's Visit Korea*. Toronto: The John Day Company.
- Caprio, Mark E. The 1920 Colonial Reforms and the June 10 (1926) Movement: A Korean Search for Ethnic Spaces. (Ed. Hong Yung Lee, Yong Chool Ha, Clark W. Sorensen). *Colonial Rule and Social Change in Korea 1910–1945*, London: University of Washington Press.
- CONZE, Edward (2005). *Kısa Budizm Tarihi*. İstanbul: Yol Yayıncılık.
- ÇOLAKOĞLU, Selçuk (2013). Japonya'nın Kuzey Kore ve Güney Kore ile İlişkileri. (Der. A. Mete Tuncoku), *Japon Dış Politikası*, Nobel yayınları.
- DABAĞYAN, Levon Panos (2014). *Pearl Harbor'dan Hiroşima'ya*. İstanbul: Kum Saati Yayıncılık.
- DEVİNE, Richard (1997). Rule in Korea after the March First Uprising. Governor General Hasegawa's Recommendations. *Monumenta Nipponica*, Vol. 52, No. 4, ss. 523-540, Sophia University.
- DOĞAN, Abdullah (2007). *Uzak Doğu'nun İncisi Kore*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık
- ECKERT, Carter J. vd. (2012). *Korea Old and New: A History*. Seul.
- ERKİLET, Hüsnü E. vd. (1975). *Kore Harbi'nde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri, 1950-53*. Ankara: Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı Resmi Yayınları.
- FERRO, Marc (2002). *Sömürgecilik Tarihi*. İmge Kitapevi Yayınları.
- G.P.B (2016), *Ateşkesi'in 60'ıncı Yıldönümünde Kore Savaşı*. Ankara: Genelkurmay Basımevi.
- GILLILAND, Clarence Vosburgh. Japan And Korea Since 1910. *Annual Publication of the Historical Society of Southern California*, Vol. 11, No. 3, ss. 47-57, California: University of California Press on behalf of the Historical Society of Southern.

- GÖNEN, Hakan. Modern Japonya'nın Siyasal Gelişim ve Dış Politikasına Genel Bir Bakış (1868-1945). (Der. A. Mete Tuncoku), *Japon Dış Politikası*, Nobel yayınları.
- HALL, John W. (1995). *Japan from Prehistory to Modern Times*. Japan: Charles E. Tuttle Company.
- HART, Linddell (2005). *II. Dünya Savaşı Tarihi 2*. (Çev. Kerin Bağrıaçık), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- HWANG, Kyung Moon (2010). *A History of Korea, An Episodic Narrative*. New York: St Martin's Press.
- International Society for Educational Information (1995). *Japan in Modern History Vol.2*. Tokyo.
- International Society for Educational Information (1995.). *Japan in Modern History Vol.1*. Tokyo.
- İRİM, Nuri Bilgin (2017). Emperyalizm Ve Dil Eğitimi Perspektifinden Japon Dili Eğitimi Tarihi Ve Japonya'nın Doğu Asya-Pasifik Ülkeleri Dil Eğitimi Politikaları – Tayvan Örneği –. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- JEONG, Eun Kyung (2010). Türkiye ve Kore'de Milliyetçilik Anlayışlarının Gelişme Süreçlerinin Mukayesesi (1910–1945). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- KASABA, Reşat. *Dünya, İmparatorluk ve Toplum: Osmanlı Yazıları*. Kitap Yayınevi.
- KEA (2002). *Kore Gerçeği*. Ankara: Kore Enformasyon Ajansı.
- KING, Betty L. (1975). "Japanese Colonialism and Korean Economic Development 1910-1945". *The Journal of Asian Studies*, 12:2-3.
- KİM, Dujun Kil.(2005). *Greenwood Histories of the Modern Nations*. Westport: Greenwood Press.
- KİM, Jin Bong (2000). *1 Mart Hareketi Araştırması*. Seul: Kuk Hak Jaryo Yayınları.
- KİM, Jinwung (2012). *A History of Korea*. Indiana: Indiana Universty Press.
- KİM, Sang Yong (2014). Religion and the Secular State in Korea. *The VXIIIth International Congress of Comparative Law: Religion and the Secular State National Reports*, Madrid: Universidad Complutense, Law School.
- KKEA (2011). *KORE GERÇEĞİ: Güney Kore, Dünü ve Bugünü*. (Çev. Nana Lee), Seul: Kore Kültür ve Enformasyon Ajansı
- KOIS (1979). *Facts About Korea*. Seul: Ministry of Culture and Information. Korean Overseas Information Service.
- Kore Dışişleri Bakanlığı, *Dokdo, Korea's Beautiful Island*.
- KTÖB (2014). *Uluslararası Okurlar için Kore Tarihi*. Ankara: Kore Tarih Öğretmenleri Birliği.
- LURAHGİ, Raimondo (2000). *Sömürgecilik Tarihi*. İstanbul: E Yayınları
- MATSUTANİ, Hirano (2009). *Japonya'nın Dış Politikası ve Türkiye*. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları.
- NAHM, A.C. (1998). *Kore Tarihi ve Kültürü*. (Çev. Ali R. Balaman), Bornova: E.Ü Basım Evi.

- OH, Chong J. (2013). Soviet Korean in Central Asia and Korean Religious Activities in Post-Soviet Central Asia. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, Cilt: 53, Sayı: 2*.
- ÖKE, Mim Kemal (2000). *Unutulan Savaş'ın Kronolojisi Türkler ve Kore, 1950-1953*. İstanbul: Maga Basım.
- ÖNDEŞ, Osman (1976). *2. Dünya Savaşı*. Altın Kitaplar Basımevi.
- PARK, Yong Ok (1996). *Kore Kadınlarının Japonya'ya Karşı Direniş Tarihi*. Seul: Jisik Yayınları.
- PARKER, R.C.A. (2005). *II. Dünya Savaşı*. (Çev. Müfit Günay), Ankara: Dost Kitapevi.
- PRATT, Keith (2006). *Everlasting Flower, A History of Korea*. London: Reaktion Books.
- ROBINSON, Michael E. (2007). *Korea's Twentieth-Century Odyssey: A Short History*. University of Hawai'i Press.
- SANSOM George (1974). *A History of Japan 1334-1615*. Vermont&Japan: Charles E. Turtle Company.
- SARI, Özgür; KİM Dae Sung (2013). Osmanlı Devleti ile Choson Devleti'nde Geleneksel Yükseköğretimin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 28(3).
- SARIKÇIOĞLU, Ekrem (2004). *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*. Isparta: Fakülte Kitapevi.
- SCHIROKAUER, Conrad; BROWN, Miranda (2012). *A Brief History of Chinese and Japanese Civilizations*. USA: Wadsworth.
- SEONG, Hee Yoo; KWAK, Jin O (2017). Analysis of the Historical Development from Ancient Time to Colonial Policy of Japan Toward Korea. *International Journal of Humanities and Social Science, Sayı: 14*.
- SERRİK, Errol vd. (1999). *II. Dünya Savaşı*. (Çev. Mehmet Harmancı), İstanbul: AD Kitapçılık.
- SEYHAN, Mustafa Hamdi (2011). 1923-1938 Türkiye, 1918-1941 Japonya Dış Politikaları'nın Karşılaştırmalı Analizi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- SHAPIRO, William E. (1984). *Turning Points of WWII - Pearl Harbor*. Franklin Watts.
- SORENSEN, Clark W. (1990). Land Tenure and Class Relations in Colonial Korea. *The Journal of Korean Studies Vol. 7*. Duke University Press.
- South Korea Ministry of Foreign Affairs (2017). 재외동포현황(2017)/Total number of overseas Koreans (2017). Güney Kore.
- TSUZUKİ, Chushichi (2000). *The Pursuit of Power in Modern Japan 1825-1995*. Oxford University Press.
- TUĞTAN, Mehmet Ali (2013). *Kore Savaşı Uzak Savaşın Askerleri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- UYGUR Erdoğan; UYGUR Fatma (2013). Fransız Sömürgecilik Tarihi Üzerine Bir Araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 17 Sayı: 3*.

YECİES, B. & HOWSON, R. (2014). The Korean “Cinema of Assimilation” and the Construction of Cultural Hegemony in the Final Years of Japanese Rule. *The Asia-Pacific Journal*, 11 (25), 1-11.

YİTİK, Ali İhsan (2010). “Budizm”, *Yaşayan Dünya Dinleri*. (der.Şinasi Gündüz), Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Web Üzerindeki Kaynaklar

Alkpop. Oricon List, <https://www.allkpop.com/article/2018/12/top-10-best-selling-k-pop-groups-of-all-time-in-japan-s-oricon>, (Erişim Tarihi 04.05.2019).

Allkpop. BTS Jimin’s Controversial T-shirt, <https://www.allkpop.com/article/2018/11/designer-of-the-controversial-shirt-that-jimin-wore-speaks-up-about-the-issues-on-the-atomic-bomb-photo-and-more>, (Erişim Tarihi 04.05.2019).

Britannica. South Korea, <https://www.britannica.com/place/South-Korea/Plant-and-animal-life>, (Erişim Tarihi 04.04.2019).

CNN Türk. Japonya İmparatoru tahtı resmen bıraktı, <https://www.cnnturk.com/dunya/japonya-imparatoru-tahti-resmen-birakti>, (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

IMDB. Assassination, <https://www.imdb.com/title/tt3501416/>, (Erişim Tarihi 04.05.2019).

IMDB. The Last Princess, https://www.imdb.com/title/tt5947416/plotsummary?ref_=tt_ov_pl, (Erişim Tarihi 04.05.2019).

Japonya Dışişleri Bakanlığı. Definitive clarifications as to why Takeshima is Japan’s territory!, <https://www.mofa.go.jp/files/000092147.pdf>, (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

Japonya Dışişleri Bakanlığı. Japon Toprakları, <https://www.mofa.go.jp/region/asia-paci/takeshima/index.html>, (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

Khazaria. Genetics and Genetic Genealogy, <http://www.khazaria.com/genetics/koreans.html>, (Erişim Tarihi 03.04.2019).

Korean Journal of Physical Anthropology. Non-metric Traits of Korean Skulls, <https://doi.org/10.11637/kjpa.2001.14.2.117>, (Erişim Tarihi 07.04.2019).

Marymond. <http://shop2.heeumtheclassic.cafe24.com/shopinfo/company.html>, (Erişim Tarihi 04.05.2019).

National Geographic. Two Nations Disputed These Small Islands For 300 Years, <https://www.nationalgeographic.com/travel/destinations/asia/south-korea/history-dispute-photos-dodko-rocks-islands/>, (Erişim Tarihi: 04.05.2019).

Netizen Turkey. BTS Billboard Haberi, <https://netizenturkey.net/billboard-bts-tisort-ve-japonya-tartismasini-haber-yapti/>, (Erişim Tarihi: 03.05.2019).

Netizen Turkey. BTS Performans İptali, <https://netizenturkey.net/btsin-kohaku-uta-gassen-performansi-iptal-edildi/>, (Erişim Tarihi: 03.05.2019).

Netizen Turkey. BTS Tartışma Yaratan Tişört, <https://netizenturkey.net/jiminin-tartisma-yaratan-tisortu-sebebiyle-btsin-japonyadaki-music-station-programi-iptal-edildi/>, (Erişim Tarihi: 03.05.2019).

- Netizen Turkey. BTS Japon Denizi Olayı, <https://netizenturkey.net/cbs-bts-roportajindaki-haritadan-japon-denizini-sildi/>, (Erişim Tarihi 05.05.2019).
- Netizen Turkey. Twice Dahyun, <https://netizenturkey.net/japon-sagcisi-politikaci-twice-dahyunun-marymond-tisortunu-elestirdi/>, (Erişim Tarihi: 04.05.2019).
- Netizen Turkey. Twice Sana, https://netizenturkey.net/twice-sana-japonya-imparatorunun-tahti-birakmasi-hakkinda-gonderi-attigi-icin-elestiri-aliyor/?fbclid=IwAR1ErLjwzHIJZE8xnPlag84t9f-aFksumi9QOaZ9nSkAUZSh_naquINGrhw, (Erişim Tarihi: 04.05.2019).
- Netizenbuzz. BTS Japon Denizi olayı, <https://netizenbuzz.blogspot.com/2019/04/cbs-sunday-morning-pulls-up-map-of.html>, (Erişim Tarihi 05.05.2019).
- New York Times. Characteristics of Queen of Coren, <https://timesmachine.nytimes.com/timesmachine/1895/11/10/106073098.pdf>, (Erişim Tarihi: 12.04.2019).
- Official Site of Korea Tourism. The Spirit of Korean Buddhism, http://english.visitkorea.or.kr/enu/CU/content/cms_view_317579.jsp?gotoPage=1, (Erişim Tarihi 23.11.14).
- Our History. http://ourhistory.co.kr/product/detail.html?product_no=121&cate_no=57, (Erişim Tarihi 04.05.2019).
- Pew Research Center. Global Religious Diversity, <http://www.pewforum.org/files/2014/04/Religious-Diversity-full-report.pdf>, (Erişim Tarihi 19.11.14).
- The Chosunilbo. http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2016/07/28/2016072800934.html, (Erişim Tarihi 05.04.2019).
- tvN. Tomorrow With You. (내일 그대와), Seul, 2017, Bölüm 13, <https://www.imdb.com/title/tt5994346/>, (Erişim Tarihi 05.04.2019).
- University of Texas Libraries. Korea Maps, <https://legacy.lib.utexas.edu/maps/korea.html#detailed.html>, (Erişim Tarihi 11.04.2019).
- Wikipedia. Geography of Korea, https://en.wikipedia.org/wiki/Geography_of_Korea#cite_ref-2, (Erişim Tarihi: 07.04.2019).
- Wikipedia. Koreans, <https://en.wikipedia.org/wiki/Koreans>, (Erişim Tarihi 03.04.2019).

EKLER

EK 1. Kronoloji

GENEL TARİHÎ PANORAMA

MÖ. 2333	Efsaneye göre Dangun'un Kore'yi kuruşu.
MÖ. 108	Wiman Joseon'un çöküşü Ve Kore yarımadasının Han Çin'i himayesine girmesi, ilk yabancı himayesi.
MÖ. 57	Üç Krallık Dönemi (Baekjae, Goguryo, Shilla)
676	Birleşik Shilla. Baekjae ve Goguryo'nun yıkılması.
918	Goryo'nun kuruluşu.
936	Kore yarımadasının Goryo altında birleşmesi.
1232	Moğol İstilaları.
1392	Joseon'un kuruluşu.
1593	İlk Japon istilaları.
1636	Yeni Jin İstilaları.

“Asya ve Kore'nin Sömürge Serüveni”

“Çin”

19.yy	İngiltere'nin Çin'de afyon ticareti yapması.
1839-1842	1. Afyon Savaşı (Opium ya da Anglo-Chinese War).
1842	Nankin Antlaşması
1857	Tiensin Antlaşması (Nankin Antlaşmasını tamamlayıcı).

“Japonya”

15. yy	İç Savaşlar ve Onin Savaşı (Savaş Lordları savaşları).
1590	Hideyoshi'nin Japonya'yı birleştirmesi.
1592	Kore'ye yapılan ilk istilalar.

- 1603** Tokugawa Hanedanlığı dönemi
Misyonerlik faaliyetlerinin artışı.
- 1638** Japonya'nın İzolasyon politikası.
- 1853/4** Amerika'nın Perry'i Japonya'ya göndermesi ve İzolasyonun sonu.
Japonya'nın önce Amerika'ya sonra Avrupalı devletlere limanlarını açması.
- 1864** Meiji Restorasyonu (Modernleşmesi)
- “Kore”**
- 16-18.yy** -Sarim aydınları ve Fraksiyon Sorunları.
- 19.yy** Yönetim Sorunları.
-Genç Krallar ve Kraliyet Aileleri.
-Yozlaşmış Devlet Memurları.
- Kültür ve Teoloji
-Konfüçyanizm
-Katoliklik
- 1863** Kral Cholchong'un ölmesi ve arkasında veliaht bırakmaması.
Daewongun'un yönetimi alması.
Daewongun'un izolasyon politikası .
- 1866** Koreli Katoliklerin ve Fransız Rahiplerin idamı.
- “Sömürgeciliğin Şafak Vakti”**
- 1871** Japonya'nın Kore ile diplomatik ilişkiler kurma isteğinin reddedilmesi.
Japonya'da Kore'nin işgal edilmesi gerektiğine dair düşüncelerin artması.
- 1875** Japonya'nın Kore'ye heyet göndermesi ve Kanghwa adası olayı.
- 1876** Kanghwa Antlaşması.
Japonya'nın Kore'ye limanlarını açtırması ve elde ettiği ayrıcalıklar.
- 1880** İzolasyonun sonu, açık kapı siyasetine geçiş.

- 1884** Kapsin Darbesi.
- 1885** Japonya - Çin Tianjin Antlaşması.
Kore'ye habersiz askeri birlik göndermeme konusunda anlaşma.
- 1890~** Kore'de ekonominin çöküşü.
- 1894** Gobu isyanı ya da Donghak Köylü Savaşı.
Kore'nin isyanları bastırmak üzere Çin'den yardım istemesi ve Çin'in Tianjin Antlaşmasını bozarak birlik göndermesi.
- 1894** 1. Çin - Japonya Savaşı.
Savaşı kaybeden Çin'in, Kore'nin bağımsızlığını kabul etmesi.
Kraliçe Min'in Rusya yanlılığına geçmesi ve ülkede başlayan Rus yanlılığı.
- 1895** Kraliçe Min'in öldürülmesi.
- 1896** Japon yanlısı hükümete saldırı.
Kral Gojong'un Rus elçiliğine sığınması ve Kore'de ağır Rus baskısı.
- 1897** Daehan (Büyük Han) İmparatorluğu'nun kurulması.
Kral Gojong, Kore'nin bağımsız bir ülke olarak egemenliğini sürdürmesi umuduyla Joseon'un adını değiştirip, Daehan (Büyük Han) İmparatorluğu'nu kurdu.
- 1898** Batılı Devletlerin Çin'i paylaşması ve 1900 Boxer isyanları-
-ile Çin'in Kore ile ilgilenecek fırsatının kalmaması.
- 1904** Rus-Japon Savaşı.
Savaşı kaybeden Rusya'nın, Japonya'nın Kore'yi kontrolünü tanınması.
- 1905** Eulsa yılı Antlaşması.
Japonya'nın, Kore'nin dış işlerine karşına yetkisi elde etmesi.
- 1907** Kore'nin, "İkinci Dünya Barış Konferansına" gizli imparatorluk habercisi göndermesi.
-Japonya'nın, Kore'ye 3. Kore-Japonya sözleşmesini imzalatması.

-Japonya'nın, Kore'nin iç işlerine de müdahale etmeye başlaması ve ordularını dağıtması.

- 1910** İlhak Antlaşması.
- Japonya'nın, resmi olarak Kore'yi sömürgesi olarak işgal etmesi.
- “Büyük Han İmparatorluğu kralı Kore'nin egemenliğini bütünüyle ve kalıcı olarak Japonya'ya teslim etmiştir.” -1910 İlhak Antlaşması.
- 1911** Toprak tespit yasasının çıkarılması ve bürosunun kurulması.
- 1918** Joseon Endustri Bankası'nın kurulması.
- 1919** 1 Mart Bağımsızlık Hareketi.
- 1926** 10 Haziran Bağımsızlık Hareketi.
- 1929** Dünya Ekonomik Buhranı.
- 1932** Mançurya'nın Japonların eline geçmesi.
- 1936** Asimilasyon Hareketlerinin başlangıcı.
- Japon ve Kore halkının “birlikte var olma ve birlikte refah içinde yaşama”sı fikrinin Korelilere dayatılması.
- 1937** 2. Çin - Japonya Savaşı.
- 1938** Japonya'nın, “Büyük Doğu Asya Ortak Refah Alanı” projesini ve “Yeni Doğu Asya Düzeni”ni ilanı.
- 1941** Japonya'nın Pearl Harbor'a saldırısı,
2. Dünya Savaşına Katılması,
- Ve Pasifik Savaşını başlatması.
- 1945** Amerika'nın Japonya'yı işgale başlaması ve Japonya'nın gerilemesi.
- 6 Ağustos Hiroşima'ya,
- 9 Ağustos Nagazaki'ye atom bombası atılması.
2. Dünya Savaşı ve Pasifik Savaşının sonu.

“Savaş Dönemi ve Sonrası Kore”

- 1938** “Özel Gönüllü Öğrenci Birlikleri”

- 1942** Öğrencilerin Japonya’da çalışmak üzere askere çağırılması.
- 1943** Japonya’nın tüm Korelileri askere çağırmaya başlaması.
- 1945** Kore’nin kuzeyini Sovyetlerin, güneyini Amerika’nın işgal etmesi.
Kore’de Japon sömürge döneminin sona ermesi.
- 1948** Güneyde “Kore Cumhuriyeti”nin,
Kuzeyde “Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti”nin kurulması.
- 1950** Kore Savaşı.
- 1953** Kore Savaşı’nın ateşkes ile sona ermesi.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Ad : AKAT Canan

Uyruğu: TC

Doğum Tarihi ve Yeri: 02.05.1991 Aydın

Telefon: 0507 950 7664

E-mail: akatcanan@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Üniversitesi	Ocak 2014
Yandal	Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Üniversitesi	Ocak 2014
Erasmus	Phillips Universitat Marbur, Germany	Temmuz 2013
Lise	Söke Cumhuriyet Anadolu Lisesi	Haziran 2009

Yabancı Dil

İngilizce

Korece

Almanca

Japonca